

มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

นางสาวพิชชานี ชื่นปรีชา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LEGAL MEASURES FOR ANTI-BULLYING IN THE SAME SCHOOL

Miss Phitchanee Chuenpreecha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายใน
สถานศึกษา

โดย

นางสาวพิชชานี ชื่นปรีชา

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพล ไชยพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ สุพจน์ สุโรจน์)

5686003034 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: BULLYING / CHILDREN / SCHOOL / LEGAL MEASURES / PREVENTION / SCHOOL VIOLENCE

PHITCHANEE CHUENPREECHA: LEGAL MEASURES FOR ANTI-BULLYING IN THE SAME SCHOOL. ADVISOR: ASST. PROF. DR. KANAPHON CHANHOM, 248 pp.

The aims of the thesis are to study the problems and legal measures of anti-violence in the same school in Thailand. The pattern along with the concept of legal measures in anti-violence in the same school of the United States, South Korea and the Philippines in order to analyse, compare, and discover the suitable measures for Thailand.

Nowadays, Thailand is facing various kinds of severe school violence, which extremely cause physical, mental, and educational problems for students and Thai society as a whole, however, Thailand lacks of systematic and comprehensive anti-school violence law in five ways: Definition of school violence, direct school violence committee, prevention and intervention methods, and sanction. School violence is brought about by these problems, and continuously occur without practical solutions. Conversely, the 5-way comprehensive anti-violence school law is legislated in the United States, South Korea, and the Philippines to decrease school violence as well as intervene social problems ahead of time.

As previously mentioned, these problems will be systematically solved; students as members of society will be gained the utmost benefit, provided that Thailand specifies comprehensive definition, committee, prevention, intervention, and sanction.

Field of Study: Laws

Academic Year: 2015

Student's Signature

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีจากความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม ที่กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ช่วยเหลือ คำแนะนำทั้งด้านภาษาและรูปแบบการเขียนวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจร่างวิทยานิพนธ์ ทำให้ผู้เขียนได้รับความรู้และเข้าใจวิธีการเขียนเชิงวิชาการอันสามารถนำไปต่อยอดให้แก่ผู้เขียนได้ในอนาคต

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัชพล ไชยพร ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนช่วยให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ยิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์พิเศษ ดร. จิรนิติ หะวานนท์ และท่านรองศาสตราจารย์สุพจน์ สุโรจน์ ที่กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงให้แนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์จนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดาและมารดาที่เคารพรัก ตลอดจนพี่สาวของผู้เขียนที่ได้มอบกำลังใจที่มีค่า รับฟังและช่วยแก้ปัญหา ให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน ตลอดจนให้ข้อคิดที่สำคัญแก่ผู้เขียนเสมอมาจนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือทั้งเรื่องการเรียนรู้ในห้องเรียนและการจัดทำวิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษาและมีมิตรภาพที่แน่นแฟ้นตลอดมา ยิ่งกว่านั้น ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำคณะนิติศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเสมอมา

ท้ายที่สุด ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จักก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าในเรื่องดังกล่าวไม่มากนักน้อย หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียวและขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	8
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	9
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 การป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	11
2.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา	12
2.1.1 ความหมายของความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	12
2.1.2 ลักษณะของความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	13
2.1.2.1 ความรุนแรงที่กระทำโดยนักเรียน.....	14
2.1.2.2 ความรุนแรงที่อาจารย์หรือบุคลากรของสถานศึกษากระทำต่อนักเรียน..	15
2.1.3 รูปแบบของความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	16
2.1.3.1 ความรุนแรงที่กระทำทางกายภาพ	17
2.1.3.2 ความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง	18
2.1.3.3 ความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์.....	18

2.1.4	ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา	19
2.1.4.1	ปัจจัยส่วนบุคคล	20
2.1.4.2	ปัจจัยเรื่องของกลุ่มเพื่อน	29
2.1.4.3	ปัจจัยทางสถานศึกษา	32
2.1.4.4	ปัจจัยทางครอบครัว	33
2.1.4.5	ปัจจัยทางสื่อ	35
2.1.5	ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษา	36
2.1.5.1	ผลกระทบระยะสั้น	37
2.1.5.2	ผลกระทบระยะยาว	38
2.2	ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	39
2.2.1	ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights)	39
2.2.2	อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)	41
2.2.3	ทฤษฎีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (School Climate Theory)	44
2.2.4	ทฤษฎีการควบคุมตนเองต่ำ (Low-Self Control Theory)	46
2.2.5	ทฤษฎีสภาวะกดดันทั่วไป (General Strain Theory: GST)	48
2.2.6	ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social Bond Theory)	49
2.2.7	การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution)	52
2.3	บทวิเคราะห์ทฤษฎีและแนวความคิดว่าด้วยการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	54
บทที่ 3	มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย	57
3.1	ประมวลกฎหมายอาญา	58
3.1.1	ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	58
3.1.2	ความผิดฐานยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย	59

3.1.3 ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย.....	60
3.1.4 ความผิดฐานหมิ่นประมาท	61
3.1.5 ความผิดฐานดูหมิ่น.....	62
3.2 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 63	
3.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	66
3.4 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546.....	69
3.5 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550	79
3.6 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษาก่อ เหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน	83
3.7 คู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา.....	85
3.8 ปัญหาของมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	87
3.9 บทสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนภายในสถานศึกษา	91
3.9.1 นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	91
3.9.2 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	95
3.9.3 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	96
3.9.4 ผลกระทบจากความรุนแรงภายในสถานศึกษา	98
3.9.5 บทสรุปจากบทสัมภาษณ์.....	99
บทที่ 4 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาในต่างประเทศ	100
4.1 สหรัฐอเมริกา.....	100
4.1.1 นิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา	102
4.1.2 รูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	106

4.1.2.1 คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษา.....	106
4.1.2.2 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	106
4.1.2.3 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	111
4.1.3 สภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	113
4.1.4 ข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	116
4.1.5 ข้อเสียของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	117
4.2 สาธารณรัฐเกาหลี.....	118
4.2.1 นิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา	119
4.2.2 รูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	120
4.2.2.1 คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษา.....	121
4.2.2.2 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	127
4.2.2.3 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	128
4.2.3 สภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	131
4.2.4 ข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	133
4.2.5 ข้อเสียของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	134
4.3 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์	134
4.3.1 นิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา	135
4.3.2 รูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	136
4.3.2.1 คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษา.....	136
4.3.2.2 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	139
4.3.2.3 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา	142

4.3.3 สภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	144
4.3.4 ข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	145
4.3.5 ข้อเสียของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	146
บทที่ 5 บทวิเคราะห์การนำกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษามาใช้ในประเทศไทย	147
5.1 ความนำ.....	147
5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบนิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา	148
5.2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของ ต่างประเทศ	148
5.2.2 การกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย.....	160
5.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษา	161
5.3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง ภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ	161
5.3.2 การกำหนดคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษาของประเทศไทย	165
5.3.2.1 คณะกรรมการส่วนกลาง	166
5.3.2.2 คณะกรรมการภายในสถานศึกษา.....	168
5.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	170
5.4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของ ต่างประเทศ	170
5.4.2 การกำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย..	176
5.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา	182
5.5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของ ต่างประเทศ	182

5.5.2	กระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษา.....	191
5.5.3	การกำหนดมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย 201	
5.6	การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	208
5.6.1	การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ.....	208
5.6.2	การกำหนดสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงของประเทศไทย.....	213
5.7	ข้อดีและข้อบกพร่องของการกำหนดนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับ.....	216
5.7.1	ข้อดีของการกำหนดนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซงตลอดจนสภาพบังคับ.....	216
5.7.2	ข้อบกพร่องของการกำหนดนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซงตลอดจนสภาพบังคับ.....	218
บทที่ 6	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	221
6.1	บทสรุป.....	221
6.2	ข้อเสนอแนะ.....	224
	รายการอ้างอิง.....	227
	ภาคผนวก.....	242
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	248

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและตัวอย่างของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา.....	45
ตารางที่ 2 ผลสำรวจนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางกายภาพ.....	92
ตารางที่ 3 ผลสำรวจนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางคำพูดและกิริยาท่าทาง.....	93
ตารางที่ 4 ผลสำรวจนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์.....	94
ตารางที่ 5 นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซินและมลรัฐแมสซาชูเซตส์.....	105
ตารางที่ 6 สภาพบังคับระหว่างเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซินกับมลรัฐแมสซาชูเซตส์.....	115
ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา.....	153
ตารางที่ 8 คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์.....	164
ตารางที่ 9 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์.....	173
ตารางที่ 10 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย.....	181
ตารางที่ 11 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์.....	187
ตารางที่ 12 วิธีการล่อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียน.....	198
ตารางที่ 13 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย.....	207
ตารางที่ 14 สภาพบังคับของกฎหมายเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์.....	211

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษาเป็นแหล่งบ่มเพาะความรู้แก่เด็กและเยาวชน สร้างการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม ตลอดจนฝึกฝนให้เป็นคนดีควบคู่กับคนเก่ง เพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไปในอนาคต ผู้ใหญ่หลายคนวาดฝันว่าสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ดี มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน แต่ในความเป็นจริงกลับปรากฏสิ่งไม่พึงประสงค์ครั้งแล้วครั้งเล่าทุกระดับ การศึกษาตั้งแต่อนุบาล ประถมศึกษา จนถึงมัธยมศึกษา¹ สิ่งไม่พึงประสงค์ที่สำคัญที่หลายคนมองไม่เห็นหรือพยายามมองข้ามนั้น อาจเป็นจุดเปลี่ยนในชีวิตของเด็กและเยาวชนหลายคนก็คือความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

ความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั่วโลก ผลสำรวจพบว่า มีเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงถึงร้อยละ 15 และมีหลายประเทศที่มีความถี่ของความรุนแรงอยู่ในระดับสูง เช่น ประเทศนอร์เวย์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลียและสเปน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14, 15, 17 และ 17 ตามลำดับ²

ความรุนแรงดังกล่าวข้างต้นไม่เพียงแต่เกิดขึ้นในต่างประเทศเท่านั้น เมื่อพิจารณาถึงกรณีประเทศไทย กลับพบปัญหาเช่นเดียวกันนี้ในระดับที่สูงมาก ข้อมูลจากการติดตามสภาวารณเด็กและเยาวชนรายจังหวัด (Child Watch) ภายใต้การสนับสนุนจากกองทุนสนับสนุนการวิจัยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพที่สำรวจนักเรียนจำนวน 150,000 คน ทั่วประเทศ จังหวัดละ 2,000 คน พบว่าเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตกเป็นผู้เสียหายอันเกิดจากความรุนแรงภายในสถานศึกษา

¹ องค์การแพลน อินเตอร์เนชั่นแนล, "ความรุนแรงต่อเด็กในโรงเรียน วังจรปัญหาที่เชื่อมโยงในสังคม" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 15 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา: <http://plan-international.org/learnwithoutfear/files/thailand-violence-in-schools-and-society-thai>

² The U.S. Department of Education, "What Parents Should Know," [Online] Accessed: 22 April 2015. Available from: http://www.polk-fl.net/parents/generalinformation/documents/bully_whatparentsshouldknow.pdf

สูงถึง 1 ใน 10³ ยิ่งไปกว่านั้น ประเทศไทยยังเป็นประเทศที่เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษามากเป็นอันดับสองของโลกรองจากประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย⁴

อย่างไรก็ตาม คนเป็นจำนวนมากกลับเข้าใจว่าความรุนแรงในสถานศึกษาเป็นเรื่องทางกายภาพเท่านั้น เช่น การตบ ตีหรือต่อย แต่ในความเป็นจริงแล้ว ความรุนแรงภายในสถานศึกษาสามารถพบเห็นได้ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งความรุนแรงในลักษณะของการใช้คำพูด (Verbal-Bullying) ไม่ว่าจะเป็นการใช้วาจาจากล้นเกล้า การด่าทอโดยใช้คำเรียกฝ่ายตรงข้ามด้วยถ้อยคำหยาบคาย การใช้คำพูดเสียดสี เหน็บแนม การพูดเรื่องทางเพศที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการข่มขู่ฝ่ายตรงข้ามว่าจะทำร้าย ส่วนความรุนแรงโดยใช้วิธีการทางสังคม (Social-Bullying) ได้แก่การทำให้บุคคลอื่นอับอายขายหน้าในที่สาธารณะ ปลอ่ยข่าวลือ กล่าวแก่เด็กนักเรียนคนอื่นไม่ให้ไปคบหาสมาคมกับนักเรียนที่เป็นเป้าหมายความรุนแรงด้วย รวมถึงการตัดออกจากสังคม นอกจากนี้ยังมีความรุนแรงโดยใช้กำลัง (Physical-Bullying) อาทิ การตี ต่อย ตะ โถมน้ำลาย หรือทำลายทรัพย์สินของนักเรียนอื่น ตลอดจนการแสดงกิริยาก้าวร้าว หยาดคาย⁵ โดยการกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ เพศ ความพิการ ชาติพันธุ์ ศาสนาหรืออื่นๆ⁶ และท้ายที่สุด คือ ความรุนแรงที่แฝงมากับเทคโนโลยี หรือที่รู้จักในชื่อว่าการกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ (Cyber-Bullying) ความรุนแรงรูปแบบดังกล่าวเกิดขึ้นจากการที่เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ทำให้บุคคลต่างๆ สามารถติดต่อสื่อสารได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ถึงกระนั้นก็นำมาซึ่งความรุนแรงรูปแบบใหม่ที่มีผลกระทบต่อนักเรียนภายในสถานศึกษา ซึ่งความรุนแรงจากการกลั่นแกล้งอันสร้างบาดแผลให้เด็กที่ถูกทำร้ายนั้นมักถูกละเลย เนื่องจากผู้ใหญ่หรือสังคมมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาอันสามารถเกิดขึ้นได้ หรือเป็นเพียงการหยอกล้อกันของเด็กเท่านั้น⁷ ผู้ใหญ่หลายคนมีทัศนคติว่าเป็นเรื่องของเด็กที่เด็กต้องจัดการปัญหาด้วยตัวเอง และผู้ใหญ่ไม่ควรยื่นมือเข้าไปข้องเกี่ยว ปัญหาที่หยิ่งรักกลิ้งนี้วันวันจะทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนผลร้ายยากที่จะรับมือ

³ ประชาไท, "แฟชั่นคลิป "ตบ" วิกฤตสังคมไทยที่ยังไร้ทางออก?" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2558.

แหล่งที่มา: <http://www.prachatai.com/journal/2006/07/22790>

⁴ ชูตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสสา วัชรสินธุ, "ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่," วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 59(2557): 223.

⁵ The U.S. Department of Health & Human Services, "Bullying Definition," [Online] Accessed: 15 October 2014. Available from: <http://www.stopbullying.gov/what-is-bullying/definition/index.html#types>

⁶ Lauren Vanga, "Ending Bullying at a Price?: Why Social Conservatives. Fear Legislatively Mandated LGBT. Indoctrination in Schools," Chapman Law Review 17(2014): 1..

⁷ ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์, "เวทีที่คนนะ:หลักสูตรป้องกันกรรังแกกันในโรงเรียน - ทางออกลดความรุนแรงต่อเด็ก" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 15 ตุลาคม 2557. แหล่งที่มา:

<http://www.manager.co.th/iBizchannel/ViewNews.aspx?NewsID=9500000123725>

ผลร้ายจากความรุนแรงสร้างรอยแผลลึกให้กับเด็กที่ถูกทำร้าย ทั้งนี้จากงานวิจัยพบว่าเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงและเด็กที่กระทำความรุนแรงจะก่อให้เกิดปัญหาได้ในอนาคต กล่าวคือ เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ ส่วนหนึ่งจะหลีกเลี่ยงความจริงจากปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อไม่ให้ตนเองต้องตกเป็นเหยื่อซ้ำอีก เช่น ทำร้ายตนเองหรือฆ่าตัวตาย หรือสะสมความกดดันและความเครียดจนกระทบต่อสุขภาพกายและจิตติดตัวจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่⁸ ในทางกลับกัน ผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออีกส่วนหนึ่งจะสั่งสมปัญหาจนกลายเป็นมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในท้ายที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพความรุนแรงที่ทับถมบ่อยครั้งจนตอบสนองออกมาด้วยวิธีการที่รุนแรง ปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนดังกล่าวเป็นปัญหาเดียวกันกับเด็กที่กระทำความรุนแรง เพราะเด็กคุ้นชินกับสภาพความรุนแรงเรื่อยๆ และซึมซับว่าพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ถูกต้อง เมื่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนทำให้ลักษณะนิสัยอันควรจะเป็นในวัยเด็กสูญเสียไปและแทนที่ด้วยความรุนแรงก่อให้เกิดผลเสียอย่างมหาศาลต่อสังคม เนื่องจากเด็กที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจะมีแนวโน้มความเป็นอาชญากรสูง เช่น ปัญหายาเสพติด การตั้งกลุ่มกระทำความผิดหรืออาชญากรรมในสถานศึกษา⁹

เมื่อพิจารณาลึกลงไปกลับพบสิ่งที่น่าตกใจ เพราะอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องอันเป็นเสมือนความหวังของการแก้ไขปัญหาคความรุนแรง ในความเป็นจริงแล้วเข้าไปยับยั้งความรุนแรงน้อยมาก ผลลัพธ์จากการคาดหวังบุคลากรต่อการแก้ไขปัญหาอาจออกมาเป็นที่น่าพึงพอใจ แต่จากผลสำรวจพบว่า 1 ใน 4 ของอาจารย์เห็นว่าการวิวาทกันภายในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ย่อมเกิดขึ้นได้เป็นธรรมดา และจะเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหายเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น¹⁰

นอกจากนี้ เมื่อหันกลับมามองถึงนโยบายและมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงซึ่งเป็นความหวังอีกอย่างหนึ่งในการจัดการแก้ไขปัญหายก็ยังคงพบกับอุปสรรค เนื่องจากนโยบายและมาตรการที่มีอยู่มีข้อบกพร่องอันไม่สามารถแก้ไขปัญหายความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ ดังนี้

1.1.1 ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กฎหมายทั้ง 3 ฉบับ มีข้อบกพร่องตรงที่เน้นการแก้ไข กล่าวคือ เป็นกฎหมายที่เน้นการปราบปรามภายหลังการกระทำความรุนแรงเกิดขึ้นแล้ว เมื่อพิจารณาถึงปัญหา

⁸ Casey B. Nathan, "Confronting a Double-Edged Sword: Providing Bullies Due Process Protections without Undercutting Massachusetts' Efforts to Combat Bullying," *Boston College Journal of Law & Social Justice* 34(2014): 112.

⁹ Allan L. Beane, "Training & Services," [Online] Accessed: 16 October 2014. Available from: <http://www.bullyfree.com/training-and-services/for-teachers>

¹⁰ DoSomething, "11 Facts About Bullying," [Online] Accessed: 16 October 2014. Available from: <http://www.dosomething.org/facts/11-facts-about-bullying>

ความรุนแรงภายในสถานศึกษาจะพบว่า ปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ตั้งแต่ช่วงเริ่มแรกก่อนที่ความรุนแรงจะเกิดหรือแม้ความรุนแรงจะเกิดขึ้นแล้วก็ยังสามารถตัดตอนความรุนแรงไม่ให้ร้ายแรงจนยากจะเยียวยา

1.1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา แต่ไม่มีส่วนใดในกฎหมายฉบับดังกล่าวที่กล่าวถึงการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

1.1.3 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาอยู่บางส่วน ได้แก่ หมวด 1 คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก หมวด 4 การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก และหมวด 7 การส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา รวมทั้งมาตรา 26 (3) แต่ก็ยังคงไม่อาจใช้บังคับเพื่อป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ หมวด 1 เรื่องคณะกรรมการคุ้มครองเด็กเป็นเพียงคณะกรรมการที่กำกับดูแลในระดับกว้างเท่านั้นและไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา หมวด 4 เรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก แม้เด็กที่กระทำความรุนแรงจะเข้าข่ายที่พึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ แต่การต้องส่งมอบตัวเด็กให้แก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับไปปกครองดูแลโดยอาจแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กได้ก็ตาม*

* พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 44 บัญญัติว่า

"เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 พบเห็นหรือได้รับแจ้งจากผู้พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ให้สอบถามเด็กและดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก รวมทั้งสภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดู อุบัติภัย และความประพฤติของเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และถ้าเห็นว่าจำเป็นต้องคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก โดยวิธีส่งเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูก็ให้เสนอประวัติพร้อมความเห็นไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่งให้ใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ เห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา 33 แต่ถ้าเห็นว่ายังไม่สมควรส่งตัวเด็กไปยังสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ก็ให้มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับเด็กไปปกครองดูแล โดยอาจแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามมาตรา 48 หรือไม่ได้ และเมื่อได้ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครองหรือบุคคลที่จะรับเด็กไปปกครองดูแลแล้วอาจจะวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมีความประพฤติเสียหาย หรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยให้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไปปกครองดูแลต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (1) รมั้ดระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจูงใจให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร
- (2) รมั้ดระวังมิให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือไปกับผู้ปกครอง
- (3) รมั้ดระวังมิให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย
- (4) รมั้ดระวังมิให้เด็กกระทำการใดอันเป็นเหตุให้เด็กประพฤติเสียหาย
- (5) จัดให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก
- (6) จัดให้เด็กได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของเด็ก
- (7) จัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ เพราะสถานที่เกิดเหตุความรุนแรงเกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้ปกครองไม่สามารถควบคุมดูแลความประพฤติของเด็กได้อย่างเต็มความสามารถ และถึงแม้จะแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ แต่ในความเป็นจริงแล้วกลับพบว่าผู้คุ้มครองสวัสดิภาพมีอาชีพประจำอยู่แล้ว กอปรกับเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่เข้าใจถึงสภาพแวดล้อมของความรุนแรงของนักเรียนในแต่ละสถานศึกษาได้เท่ากับอาจารย์หรือบุคลากรภายในสถานศึกษานั้นๆ จึงไม่เหมาะสมและเป็นจุดบกพร่องที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้

เมื่อพิจารณาต่อไปยังหมวด 7 เรื่องการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ยังพบข้อบกพร่องอีกเช่นกัน กล่าวคือไม่ได้บัญญัติว่าสถานศึกษาจะต้องป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาเช่นไร และต้องทำอะไรหากเกิดความรุนแรงขึ้น นอกจากนี้ แม้มีกรณีนักเรียนที่ฝ่าฝืนระเบียบของสถานศึกษาสามารถให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนดมีอำนาจนำตัวไปมอบให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา* พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวจะมีผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายกิจการนักเรียนของรัฐ อันเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายอยู่ด้วยก็ตาม แต่กับสถานศึกษาเอกชนนั้นไม่สามารถแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายได้ทันทีเพราะต้องอาศัยความสมัครใจของบุคคลเหล่านั้นก่อน จึงกล่าวได้ว่าหมวด 7 ยังคงมีข้อบกพร่องที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้

ยิ่งกว่านั้น มาตรา 26 (3) นั้นมีสภาพบังคับทางอาญาแก่บุคคลใดๆ ที่ไปบังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือนำจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด** แม้อาจารย์หรือบุคลากรของทางสถานศึกษาอาจเข้าข่ายตามมาตรา นี้เนื่องจากเพิกเฉยทั้งที่รู้เห็นเหตุการณ์ความรุนแรงก็ตาม แต่มีความเห็นของรองอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลางท่านหนึ่งว่า อาจารย์หรือบุคลากรภายในสถานศึกษาจะมีความผิดตามมาตรา นี้ได้ ต้องถึงขนาดเป็นการงด

หากปรากฏชัดว่าผู้ปกครองหรือผู้รับเด็กไว้ปกครองดูแลและเลยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กรับเด็กกลับไปดูแล"

* พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 65 บัญญัติว่า

"นักเรียนหรือนักศึกษาผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 64 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น เพื่อดำเนินการสอบสวนและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ ในกรณีที่ไม่สามารถนำตัวไปมอบได้จะแจ้งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือก็ได้"

เมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง

การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้กระทำเท่าที่สมควรเพื่อการอบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด"

** พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26(3) บัญญัติว่า

"ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(3) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือนำจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด"

เว้นการกระทำ จึงสรุปได้ว่ามาตรา 26 (3) ยังมีข้อโต้แย้งถึงสภาพบังคับว่าสามารถใช้ได้จริงหรือไม่ อันเป็นข้อบกพร่องของมาตรานี้

1.1.4 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษา ก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน มีข้อบกพร่องที่ไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายใน สถานศึกษาได้ เนื่องจากประกาศดังกล่าวไม่ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า หากบุคลากรหรืออาจารย์ไม่ ดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับอย่างเข้มงวดจริงจังกรณีเพิกเฉยเมื่อ ทราบเหตุความรุนแรงจะถือว่ากระทำผิดร้ายแรงหรือไม่ จึงทำให้เกิดความสับสน เพราะหากข้อความ ดังกล่าวไม่คลุมถึงการเพิกเฉย จะทำให้ขาดไปซึ่งสภาพบังคับของบุคคลที่ควรมีหน้าที่โดยตรงในการ แก้ปัญหาความรุนแรง เมื่อไม่มีสภาพบังคับจกทำให้บุคคลดังกล่าวไม่ใส่ใจปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังมีข้อบกพร่องอันเนื่องมาจากการไร้มาตรการกลาง รวมถึงมาตรฐานขั้นต่ำว่าแต่ละสถานศึกษาต้อง กำหนดไว้ในแผนเช่นไรบ้าง อันอาจทำให้แต่ละสถานศึกษาไปกำหนดได้เองตามอำเภอใจและไม่ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.1.5 คู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทของ นักเรียน นักศึกษา แม้เอกสารฉบับนี้จะเป็นเอกสารที่ออกโดยกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทาง ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการป้องกันแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาท ของนักเรียนทั้งภายในและนอกสถานศึกษา แต่เอกสารดังกล่าวมีข้อบกพร่อง กล่าวคือ ขาดคำนิยามที่ ชัดเจน ทำให้ไม่ทราบว่าคำว่า "ทะเลาะวิวาท" ครอบคลุมความรุนแรงรูปแบบใดบ้าง ก่อให้บุคคลที่ ต้องปฏิบัติตามเอกสารดังกล่าวสับสน เนื่องจากเอกสารฉบับนี้ไม่ได้นิยามความหมายไว้ ทั้งที่ความ รุนแรงภายในสถานศึกษามีได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงทางกายภาพ การใช้คำพูด กิริยา ท่าทาง รวมถึงการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

นอกจากนั้นเอกสารตามข้างต้นไม่มีคณะกรรมการภายในสถานศึกษาที่มีอำนาจจัดการความ รุนแรงที่เหมาะสมตามแต่ละสถานการณ์ เช่น โกล่เกลี่ย มีคำสั่งคุมครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ และมี คำสั่งจัดการนักเรียนที่กระทำความรุนแรง

ยิ่งกว่านั้นในส่วนของการป้องกันยังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น การฝึกอบรมบุคลากรของ ทางสถานศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงและการรับมือ โดยอบรมเพียงอาจารย์เท่านั้น ซึ่งขาดการอบรม บุคคลที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษาอื่น เช่น พยาบาล ลูกจ้างขายของตลอดจนคนขับรถนักเรียน และ ท้ายที่สุดคือการแทรกแซงความรุนแรง เนื่องด้วยเอกสารดังกล่าวไม่ได้กล่าวถึงการรายงานเหตุความ รุนแรงภายในสถานศึกษา การสอบสวน รวมถึงการป้องกันการแก้แค้นกลับเมื่อมีการรายงานเหตุ ความรุนแรง ทำให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นโยบายและมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นต่างมี ข้อบกพร่องที่แตกต่างกันไป ซึ่งเมื่อพิจารณารวมกันแล้วจึงได้ข้อบกพร่องหนึ่งที่เหมือนกันคือ สภาพ

บังคับ เนื่องจากนโยบายและมาตรการดังกล่าวปราศจากสภาพบังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในการแก้ไข ปัญหาความรุนแรง เช่น อาจารย์ในสถานศึกษา เมื่อไม่มีสภาพบังคับทำให้ปัญหาดังกล่าวยังคงไม่ ลดลงและไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การที่ประเทศไทยมีข้อบกพร่องในนโยบายและมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความ รุนแรงภายในสถานศึกษา ทำให้ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้รับการแก้ไข ซึ่งการที่เด็กต้องตกเป็นเหยื่อของ ความรุนแรงภายในสถานศึกษา จนเกิดความกดดันอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อ การเรียน ไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ (United Nations Convention on the Rights of the Child) ที่ให้ประเทศสมาชิกตระหนักถึงสิทธิในการได้รับ การศึกษาของเด็ก และควรหามาตรการสนับสนุนการเข้าชั้นเรียน รวมถึงลดอัตราเด็กที่ออกจากชั้น เรียน ยิ่งกว่านั้นยังบัญญัติว่า การศึกษาของเด็กควรมุ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถของ เด็ก¹¹ จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ความรุนแรงภายในสถานศึกษานั้นไปขัดสิทธิของเด็กในการได้รับ การศึกษา อันขัดต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ

เมื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การ สหประชาชาติ จึงจำเป็นต้องหาทางแก้ไขปัญหาความรุนแรงดังกล่าว เมื่อพิจารณากฎหมายของ สหรัฐอเมริกา (มลรัฐแมสซาชูเซต) ประมวลกฎหมายแห่งเมืองโมนา (มลรัฐวิสคอนซิน) กฎหมาย ของสาธารณรัฐเกาหลี และกฎหมายของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์แล้ว พบว่าประเทศดังกล่าวให้ ความสำคัญกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาอย่างมากจนบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายป้องกันความรุนแรงทั้งในรูปแบบของพระราชบัญญัติและในรูปแบบที่แทรกไว้ในกฎหมายอื่น เพื่อรับมือกับสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติทั้งวิธีการสร้าง สภาพแวดล้อมในเชิงบวกภายในสถานศึกษาเพื่อลดแนวโน้มความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น วิธีการแทรกแซง จากบุคคลที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย การให้ความรู้แก่บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง เรื่องการรับมือความรุนแรง วิธีการร้องเรียน การสอบสวนเมื่อได้รับเรื่องร้องเรียน มาตรการทั้งแก่ นักเรียนที่กระทำความรุนแรงและนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ การคุ้มครองพยานที่พบเห็นเหตุการณ์ ตลอดจนโทษทางอาญาต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายของประเทศดังกล่าวจึง ช่วยลดความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ไม่ให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อให้เด็กได้อยู่ใน สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ตลอดจนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่โดยไม่ต้องวิตก กังวลหรือกดดันกับสถานการณ์ที่บีบรัด

¹¹ Scotland's Anti-Bullying Service, "Children' Rights," [Online] Accessed: 16 October 2014. Available from: http://www.respectme.org.uk/bullying_rights.html

ฉะนั้น หากประเทศไทยมีการกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ชัดเจน มีคณะกรรมการภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบความรุนแรงภายในสถานศึกษาแต่ละแห่ง มีคณะกรรมการส่วนกลางที่คอยกำกับดูแลการทำงานของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา พร้อมทั้งมีมาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุม ตลอดจนมีสภาพบังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาแนวทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย จะช่วยให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาลดลงได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงขอบเขตความรุนแรงภายในสถานศึกษาในการกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา รวมทั้งสภาพบังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการใช้มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ

1.2.3 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ โดยหามาตรการที่เหมาะสมมาปรับใช้กับประเทศไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาเรื่องการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่เกินระดับชั้นมัธยมศึกษา โดยจะทำการศึกษากฎหมายไทยที่บังคับใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ มาตรา 288, 293, 295, 326 และ 393 แห่งประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 26 (3) หมวด 7 และมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน รวมทั้งศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ ได้แก่

สหรัฐอเมริกา (มลรัฐแมสซาชูเซตส์) ประมวลกฎหมายแห่งเมืองโมนา (มลรัฐวิสคอนซิน) สาธารณรัฐเกาหลี และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

แม้ประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงอันสามารถนำมาปรับใช้ภายในสถานศึกษา แต่บทบัญญัติดังกล่าวไม่สามารถลดความรุนแรงลงได้ ส่งผลให้นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อต้องตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา ตลอดจนได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ หากประเทศไทยมีนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ชัดเจน คณะกรรมการที่คอยกำกับดูแลปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะ มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุม ตลอดจนสภาพบังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง น่าจะส่งผลให้สามารถลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 วิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Document Research) โดยค้นคว้าข้อมูลจากตัวบทกฎหมาย หนังสือ บทความ วารสาร ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รายงานการวิจัย การสัมภาษณ์ ตลอดจนเอกสารเผยแพร่ต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้เห็นถึงแนวทางการป้องกันความรุนแรงของต่างประเทศในการบังคับใช้มาตรการเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

1.6.2 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ตลอดจนสภาพบังคับที่ครอบคลุมเป็นระบบและมีประสิทธิภาพในการลดความรุนแรงภายในสถานศึกษา

1.6.3 เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา และความจำเป็นในการ
กำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

บทที่ 2

การป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

การสร้างความเข้าใจเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาอันทำให้บุคคลทั้งหลายตระหนักรู้ตลอดจนเห็นความสำคัญของปัญหาเพื่อหาทางป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้นั้น จำต้องศึกษาถึงความทั่วไปของความรุนแรงภายในสถานศึกษาว่าครอบคลุมแค่ไหน เพียงไร รวมทั้งทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับความรุนแรง ซึ่งทำให้เห็นว่าเพราะเหตุใดวัฏจักรของความรุนแรงไม่จบสิ้นและไร้ทางออก ซึ่งจากการศึกษาทำให้ทราบคำตอบว่า ความรุนแรงภายในสถานศึกษา คือ พฤติกรรมก้าวร้าวอันเกิดขึ้นซ้ำๆ หรือเพียงครั้งเดียวแต่มีความร้ายแรงที่แสดงออกมาให้เห็นทางกายภาพ คำพูด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ลายลักษณ์อักษรหรือกิริยาท่าทาง โดยสามารถกระทำแก่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อคนเดียวหรือหลายคน ตลอดจนการกระทำดังกล่าวอาจกระทำขึ้นบริเวณสถานศึกษา สถานที่ที่สถานศึกษาสนับสนุนให้จัดกิจกรรม บริเวณที่จอดรถโรงเรียน ในรถโรงเรียน ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ภายนอกหรือในสถานศึกษา รวมทั้งการกระทำภายนอกสถานศึกษาแต่ก่อให้เกิดความเป็นปฏิปักษ์ต่อสภาพแวดล้อมด้านการศึกษา หรือไปละเมิดสิทธิทางการศึกษาของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ และเหตุที่ต้องให้ความสำคัญกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องได้แสดงให้เห็นถึงวงจรของความรุนแรงที่เกิดขึ้นไปกระทบต่อปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งการกระทำดังกล่าวเมื่อเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและไร้ทางออกจะส่งผลอย่างยิ่งยวดต่อสภาพจิตใจของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ จนแปรเปลี่ยนจากผู้ถูกกระทำไปเป็นผู้กระทำความรุนแรงเสียเอง ก่อให้เกิดวัฏจักรความรุนแรงสืบไป กระนั้น หากบุคลากรภายในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับสภาพปัญหาเหล่านี้ โดยหยิบยกเอาทฤษฎีการแก้ปัญหาความขัดแย้งเพื่อป้องกันและแทรกแซงปัญหาที่เกิดขึ้นจักทำให้วงจรดังกล่าวยุติลงได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ

คำตอบข้างต้นได้จากการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนแรก คือ ข้อ 2.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความหมาย ลักษณะ รูปแบบ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรง และผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังจากการใช้ความรุนแรง เพื่อให้เข้าใจถึงความรุนแรงภายในสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ในส่วนที่สอง คือ ข้อ 2.2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา อันได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ทฤษฎีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ทฤษฎีการควบคุมตนเองต่ำ ทฤษฎีสภาวะกดดัน

ทั่วไป ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม จวบจนทฤษฎีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และท้ายที่สุดคือ ข้อ 2.3 การวิเคราะห์ทฤษฎีและแนวความคิดว่าด้วยการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งการศึกษาในประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ได้ก่อให้เกิดความเข้าใจและความตระหนักรู้ถึงความสำคัญและความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพื่อทำให้เห็นถึงความสำคัญของการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

2.1 ความทั่วไปเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ความรุนแรงภายในสถานศึกษาเกิดขึ้นในประเทศไทยและต่างประเทศมาช้านาน แต่ความรุนแรงนั้นมีความหมายกว้าง มีลักษณะและรูปแบบที่แตกต่างออกไปตามแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสังคมออนไลน์ ตลอดจนมีผลกระทบต่อนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อจากความรุนแรงภายในสถานศึกษา ในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงความหมาย ลักษณะ รูปแบบ ปัจจัย และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาตามลำดับ

2.1.1 ความหมายของความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่สามารถหาความหมายได้ง่ายนัก เนื่องจากความหมายของความรุนแรงภายในสถานศึกษามีหลากหลายแตกต่างกันไปตามแต่ละรูปแบบ ลักษณะ เป้าหมาย พฤติกรรมที่แสดงออก แรงกระตุ้น รวมถึงวิธีการ¹ บางคนเข้าใจความหมายของความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพียงแค่การตบ ตี ต่อย หรือทำร้ายร่างกายในรูปแบบอื่นๆ ระหว่างนักเรียนด้วยกันเองเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ความหมายของความรุนแรงภายในสถานศึกษามีความหมายกว้าง และสามารถเกิดขึ้นได้หลายแบบกว่าที่หลายคนเข้าใจ²

อย่างไรก็ตาม การหาความหมายของความรุนแรงภายในสถานศึกษาสามารถอธิบายได้ว่าเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวอันก่อขึ้นซ้ำๆ หรือเพียงครั้งเดียวแต่มีความร้ายแรง ที่แสดงออกมาให้เห็นทางกายภาพ คำพูด ลายลักษณ์อักษรหรือกิริยาท่าทาง โดยไปสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ ซึ่งสามารถกระทำต่อเหยื่อนักเรียนคนเดียวหรือหลายคน และแรงกระตุ้น

¹ Sherri Gordon, "6 Common Types of Bullies," [Online] Accessed: 4 November 2014. Available from: <http://bullying.about.com/od/Bullies/a/6-Common-Types-Of-Bullies.htm>

² National Bullying Prevention Center, "Defining Bullying Behavior," [Online] Accessed: 4 November 2014. Available from: <http://www.pacer.org/bullying/resources/info-facts.asp>

ในการก่อความรุนแรงนั้น อาจมาจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา เพศ น้ำหนัก ส่วนสูง ลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรืออื่นๆ³ เมื่อมีการกระทำความรุนแรงแล้ว จะทำให้เหยื่อรู้สึกหวาดกลัว กังวล อับอาย หรือกระวนกระวายใจที่จะไปเรียน ซึ่งความรุนแรงที่เกิดขึ้นสามารถเกิดขึ้นได้กับนักเรียนทุกช่วงวัย ทั้งในระดับอนุบาล ประถม กระทั่งมัธยม⁴

ทั้งนี้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นข้างต้นเป็นพฤติกรรมที่ต้องห้ามบริเวณสถานศึกษา สถานที่ที่ติดต่อกับสถานศึกษา สถานที่ที่สถานศึกษาสนับสนุนให้จัดกิจกรรมขึ้น ไม่ว่าจะในบริเวณสถานศึกษาหรือไม่ก็ตาม บริเวณที่จอดรถโรงเรียน ในรถโรงเรียน ตลอดจนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของทางสถานศึกษา นอกจากนี้ความรุนแรงยังรวมถึงสถานที่ภายนอกสถานศึกษาด้วย หากพฤติกรรมนั้น

2.1.1.1 ก่อให้เกิดความเป็นปฏิกิริยาต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการศึกษาในสถานศึกษา หรือ

2.1.1.2 ละเมิดสิทธิของเหยื่อในสถานศึกษา⁵

จากความหมายของความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้สามารถเห็นภาพของความรุนแรงว่า เกิดขึ้นได้หลากหลายมากกว่าที่หลายคนรับรู้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เห็นภาพของความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณาในเรื่องของลักษณะและรูปแบบของความรุนแรงภายในสถานศึกษา

2.1.2 ลักษณะของความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ลักษณะของความรุนแรงภายในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้เข้าใจว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษานั้นไม่ได้มีเพียงความรุนแรงที่เด็กนักเรียนกระทำต่อเด็กนักเรียนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการกระทำโดยอาจารย์หรือบุคลากรของทางสถานศึกษาด้วย ซึ่งมีรายละเอียดของลักษณะความรุนแรงภายในสถานศึกษาดังนี้

³ ibid.

⁴ Katherine Lee, "Definition of Bullying," [Online] Accessed: 4 November 2014. Available from: <http://childparenting.about.com/od/schoollearning/g/bullying-definition.htm>

⁵ Casey B. Nathan, "Confronting a Double-Edged Sword: Providing Bullies Due Process Protections without Undercutting Massachusetts' Efforts to Combat Bullying," *Boston College Journal of Law & Social Justice*: 136.

2.1.2.1 ความรุนแรงที่กระทำโดยนักเรียน

ความรุนแรงที่กระทำโดยนักเรียน เป็นพฤติกรรมความรุนแรงที่นักเรียนคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นกลุ่มเล็กๆ ทั้งห้องเรียน หรือแม้กระทั่งทั้งสถานศึกษา⁶ ได้กระทำต่อเด็กนักเรียนอีกคนหนึ่งหรืออีกกลุ่มหนึ่ง จากผลการสำรวจเด็กนักเรียนอายุ 11, 13 และ 15 ปี ในประเทศฟินแลนด์และเช็กพบว่า นักเรียนชายได้เข้าเกี่ยวข้องกับเหตุชกต่อยถึงร้อยละ 69 และร้อยละ 27 สำหรับเด็กนักเรียนหญิง⁷

ความรุนแรงภายในสถานศึกษามักมีปัญหามากขึ้นเมื่อนักเรียนด้วยกันเองมีแนวโน้มชื่นชมนักเรียนที่กระทำความรุนแรง เพราะอาจทำให้เด็กที่กระทำความรุนแรงหรือกลุ่มเด็กที่กระทำความรุนแรงได้สมาชิกเพื่อนนักเรียนเพิ่มขึ้น ในกรณีความรุนแรงที่เป็นกลุ่มนักเรียน แต่ละกลุ่มจะมีหัวหน้ากลุ่มที่มีหน้าที่กระตุ้นสมาชิกของกลุ่มตน หากหัวหน้ากลุ่มเป็นประเภทแสดงออกจะเห็นได้ชัดเจนว่า หัวหน้าจะคอยยุยงสมาชิกในกลุ่มให้ไปกลั่นแกล้งนักเรียนเป้าหมาย แต่หากหัวหน้าเป็นประเภทเก็บอาการ ลักษณะของการยุยงจะเป็นไปในรูปแบบที่หัวหน้าอยู่เบื้องหลังความรุนแรง ซึ่งหัวหน้าในรูปแบบนี้จะอันตรายมากกว่ารูปแบบแรก และเมื่อสมาชิกในกลุ่มไปกระทำความรุนแรงสำเร็จ ผู้ที่เป็นหัวหน้าจะรู้สึกพึงพอใจต่อความสำเร็จที่เกิดขึ้น แสดงให้เห็นว่าการกระทำในรูปแบบดังกล่าวเชื่อมโยงกับลักษณะอาการทางจิต⁸

เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนจะคำนึงถึงปัจจัยที่อยู่รอบตัว เช่น การแสวงหากลุ่มเพื่อน และปัจจัยที่มาจากความต้องการของตนเอง เช่น ต้องการการยอมรับ จึงก่อให้เกิดลักษณะที่ต้องการสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง สร้างความประทับใจให้บุคคลอื่น ตลอดจนได้รับความเชื่อถือจากคนรอบข้าง จากปัจจัยดังกล่าวสามารถเชื่อมโยงกับการสร้างสถานะทางสังคม อำนาจ และชื่อเสียงของนักเรียนที่สร้างความรุนแรงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มนักเรียนชายที่ไม่ต้องการให้ตนถูกตัดสินว่าเป็นคนอ่อนแอ⁹

⁶ Dan Olweus, "Aggression in the Schools: Bullies and Whipping Boys," *European Journal of Social Psychology* 10(2006): 5.

⁷ June Kane, "Violence and School," [Online] Accessed: 7 November 2014. Available from: http://ec.europa.eu/justice_home/daphnetoolkit/files/others/booklets/08_daphne_booklet_8_en.pdf.

⁸ Tim Field Foundation, "What Is Mobbing?," [Online] Accessed: 7 November 2014. Available from: <http://www.bullyonline.org/workbully/mobbing.htm>

⁹ Christina Salmivalli, "Bullying and the Peer Group: A Review," *Aggression and Violent Behavior* 15(2010): 113.

เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างของกลุ่มจะพบว่า นักเรียนที่นิยมความรุนแรงมักรวมกลุ่มกัน เนื่องจากมีลักษณะนิสัยที่คล้ายคลึงกัน และสมาชิกในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันออกไปเพื่อให้กลุ่มตนบรรลุถึงวัตถุประสงค์ เช่น หัวหน้ากลุ่ม ฝ่ายที่ลงมือกระทำความรุนแรง และฝ่ายที่สนับสนุน โดยจะตัดสินใจเลือกเพื่อนนักเรียนที่ดูว่าง่าย ร่างกายอ่อนแอ ไม่มีอำนาจ หรือถอนตัวออกจากเพื่อนในกลุ่ม รวมถึงเลือกเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมต่อการกระทำความรุนแรง เช่น กระทำต่อหน้าเพื่อนหลายๆ คน และยิ่งนักเรียนในห้องมีแนวโน้มสนับสนุนความรุนแรง สถานการณ์ความรุนแรงก็จะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น โดยพฤติกรรมกลุ่มแสดงออกมาจะสอดคล้องกับอารมณ์ แนวความคิด หรือแรงกระตุ้นที่รุนแรงอื่นๆ ซึ่งเมื่อประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จะทำให้ตนรู้สึกมีอำนาจขึ้น และอาจสร้างสถานะของตนในกลุ่มให้สูงขึ้น โดยไม่เกรงกลัวต่อการเผชิญหน้ากับความรุนแรง อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มกันอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการความโดดเด่นในห้องเรียน จากผลสำรวจพบว่า 1 ใน 3 ของนักเรียนตัวอย่างเลือกเข้ากลุ่มเพื่อต้องการเพิ่มสถานะทางสังคมมากกว่ามิตรภาพ¹⁰ เมื่อต้องการความโดดเด่น การรวมกลุ่มของนักเรียนที่กระทำความรุนแรงดังกล่าวจึงขาดมิตรภาพที่ดีและไม่มีคุณภาพ เพราะเป็นการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความสนุกสนานในกลุ่มของตนเท่านั้น

2.1.2.2 ความรุนแรงที่อาจารย์หรือบุคลากรของสถานศึกษากระทำต่อนักเรียน

ความรุนแรงลักษณะที่สองก่อผลเสียแก่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อไม่น้อยไปกว่าความรุนแรงที่ก่อขึ้นโดยนักเรียนด้วยตนเอง ความรุนแรงที่อาจารย์หรือบุคลากรเป็นผู้ก่อมักถูกละเลย อันเนื่องมาจากความเชื่อใจของผู้ปกครองหรือสังคมที่มีต่ออาจารย์หรือบุคลากรว่า บุคคลเหล่านี้อยู่ในสถานะที่คอยปกป้องดูแลนักเรียนในสถานศึกษา จากผลสำรวจประเทศต่างๆ ในยุโรปของคณะกรรมการการยุโรป (Eurobarometer) ในปี 1999 พบว่า ร้อยละ 18 ไม่เชื่อว่าการทำงานร้ายทางจิตใจของอาจารย์ที่กระทำต่อตัวเด็กเป็นพฤติกรรมความรุนแรง นอกจากนี้ยังพบด้วยว่า มีเพียง 4 ประเทศ คือ ประเทศลักเซมเบิร์ก ฝรั่งเศส กรีซและสเปนเท่านั้นที่มีคะแนนสำรวจเกินร้อยละ 60 ที่เห็นว่า นักเรียนซึ่งตกเป็นเหยื่อความรุนแรงต้องทนทุกข์ทรมานจากการทำร้ายด้วยน้ำมือของอาจารย์¹¹ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาที่สามารถพบเจอได้บ่อยครั้ง โดยอาจารย์และบุคลากรของโรงเรียนเปลี่ยนจากบุคคลที่คอยปกป้องดูแลเป็นกระทำความรุนแรงเสียเอง

¹⁰ ibid.

¹¹ June Kane, "Violence and School."

ในมุมมองของความรุนแรงที่กระทำโดยอาจารย์ในสถานศึกษา ความรุนแรงนั้นจะเป็นไปในลักษณะที่อาจารย์ใช้อำนาจลงโทษหรือควบคุมนักเรียน โดยเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นกระบวนการลงโทษทางวินัยที่เหมาะสม¹² โดยในประเทศไทยสามารถพบเห็นความรุนแรงดังกล่าวผ่านการลงโทษทางวินัย คือ ไข่มือ ผ้า สิ่งของอุดปากหรือจมูก ไข่ของร้อนจี้ ลวก ไข่เท้าตะหรือถีบ ไข่กำปั้นทุบ ขูให้กลัวด้วยมีดหรือปืน ชิงนักเรียนไว้ในห้องมืด ให้กินยาบางประเภทหรือเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์ เอาพริกหรือสิ่งที่มีรสเผ็ดหรือขมใส่ปาก หยิก ดึงผม เหยะเขี่ย ถากถาง ประจาน แยกให้โดดเดี่ยว รวมตลอดถึงแก้งทำเหม็นเฉย¹³ ซึ่งนอกจากการลงโทษหรือควบคุมแล้ว ยังรวมถึงกรณีที่อาจารย์ใช้คำพูด หรือปฏิบัติต่อนักเรียนบางคนในเชิงลบ คุกคามทางเพศ ตลอดจนทำร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจ¹⁴ เมื่อพิจารณาต่อไปจะพบว่า ไม่เพียงอาจารย์เท่านั้นที่กระทำรุนแรงต่อนักเรียน แต่ยังรวมถึงบุคลากรอื่นของสถานศึกษาอีกด้วย เช่น พนักงานของสถานศึกษาที่จ้างมาเพื่อฝึกกีฬา พนักงานรักษาความปลอดภัย กระทั่งผู้อำนวยการสถานศึกษา¹⁵

นอกจากนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อจะได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากความรุนแรงที่กระทำโดยอาจารย์หรือบุคลากรของสถานศึกษาแล้ว นักเรียนดังกล่าวยังต้องวิตกกังวลกับระบบของทางสถานศึกษา ซึ่งอาจเชื่อใจอาจารย์หรือบุคลากรของตนมากกว่านักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อความรุนแรงนั้นเกิดจากการที่เหยื่อไปละเมิดกฎของสถานศึกษา¹⁶

เมื่อกล่าวถึงลักษณะดังกล่าวแล้ว สิ่งต่อไปที่ต้องพิจารณา คือ รูปแบบของความรุนแรง เพื่อให้ทราบารูปแบบของความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษานั้น ไม่ใช่มีเพียงแค่การทำร้ายร่างกายที่แสดงออกมาให้เห็นภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการกระทำในรูปแบบอื่นๆ อีกด้วย

2.1.3 รูปแบบของความรุนแรงภายในสถานศึกษา

หลายคนเข้าใจว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษามีเพียงรูปแบบเดียว คือ การใช้ความรุนแรงทางกายภาพ เช่น ตี ตบ ต่อย แต่เมื่อพิจารณาโดยละเอียดจะพบว่า ความรุนแรงภายในสถานศึกษา

¹² Katherine Kam, "Teachers Who Bully," [Online] Accessed: 6 November 2014. Available from: <http://webmd.com/parenting/features/teachers-who-bully>

¹³ มติชน, "เพื่อนรังแกเพื่อน ครูทำร้ายเด็ก เชื่อไฟไหม้ความรุนแรงในโรงเรียน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2557. แหล่งที่มา: http://www.moe.go.th/news_center/news06022550_03.htm

¹⁴ Bullying Statistics, "Bullying Teachers," [Online] Accessed: 6 November 2014. Available from: <http://www.bullyingstatistics.org/content/bullying-teachers.html>

¹⁵ ibid.

¹⁶ ibid.

เกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ ยิ่งปัจจุบันเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ทำให้นักเรียนบางส่วนใช้ช่องทางจากเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อก่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งรูปแบบความรุนแรงภายในสถานศึกษาสามารถแบ่งได้ ดังนี้

2.1.3.1 ความรุนแรงที่กระทำทางกายภาพ

ความรุนแรงทางกายภาพเป็นความรุนแรงที่ใช้แรงทางกายภาพ อันเป็นสาเหตุให้เกิดความตาย การบาดเจ็บ พิการ หรือความเสียหายทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยนักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงได้กระทำต่อนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อหรือทรัพย์สินของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ซึ่งความรุนแรงในรูปแบบดังกล่าวมีได้หลายกรณี เช่น

- 1) การตี
- 2) การเตะ
- 3) การต่ออายุ
- 4) การตบ
- 4) การชก
- 5) การผลัก¹⁷
- 6) การทำลายทรัพย์สินของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ¹⁸
- 7) การข่มขู่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์สินต่างๆ เช่น ขนม เงิน หรืออื่นๆ¹⁹

รูปแบบการกระทำความรุนแรงทางกายภาพดังข้างต้นไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเท่านั้น แต่รวมถึงกรณีอื่นๆ ด้วยที่ใช้แรงทางกายภาพแล้วเป็นสาเหตุให้เกิดความตาย การบาดเจ็บ พิการ หรือความเสียหาย สามารถเกิดได้กับเด็กนักเรียนคนเดียวกระทำต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อเพียงคนเดียว หรืออาจเกิดได้กับเด็กนักเรียนกลุ่มหนึ่งกับเด็กนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งที่อ่อนแอกว่าหรือกลุ่มเล็กกว่า

¹⁷ University of Colorado, "An Overview of Bullying," [Online] Accessed: 6 November 2014. Available from: <http://www.colorado.edu/cspv/publications/factsheets/safeschools/FS-SC07.pdf>

¹⁸ The Alannah and Madeline Foundation, "Types of Bullying," [Online] Accessed: 6 November 2014. Available from: <http://www.ncab.org.au/parents/typesofbullying/>

¹⁹ Autism Queensland, "Anti-Bullying Policy Guidelines," [Online] Accessed: 6 November 2014. Available from: http://www.autismqld.com.au/downloaddocument.php?d_id=001154

2.1.3.2 ความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง

ความรุนแรงในรูปแบบนี้เป็นความรุนแรงที่เด็กที่กระทำความรุนแรงได้ใช้สิทธิทางการพูดหรือกิริยาท่าทางของตนเกินส่วน หรือใช้คำพูดหรือกิริยาท่าทางที่ไปลดศักดิ์ศรีของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อโดยใช้คำพูดหรือกิริยาท่าทางที่ไม่เป็นมิตร ทำให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อรู้สึกอับอายขายหน้า โกรธ เศร้า หรือไม่มั่นใจในตัวเอง ซึ่งความรุนแรงรูปแบบดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้หลายประการ เช่น

- 1) ใช้คำพูดดูถูก
- 2) ใช้คำพูดล้อเลียน
- 3) ใช้คำพูดหยาบคาย
- 4) การประณาม²⁰
- 5) ปล่อยข่าวลือทั้งเรื่องจริงและเรื่องโกหก
- 6) ยุยงเด็กนักเรียนอื่นเพื่อให้ตัดเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงออกจากกลุ่มเพื่อน

7) การใช้คำพูดที่มุ่งสร้างความเกลียดชังต่อเด็กนักเรียนเพศที่สาม

8) การใช้คำพูดในเชิงลบทางเพศ

ความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดมีความร้ายแรงไม่น้อยไปกว่าความรุนแรงที่กระทำทางกายภาพ เนื่องจากเมื่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงโดยใช้คำพูดต้องทนรับความกดดันจากคำพูดหรือกิริยาท่าทางในเชิงลบอย่างต่อเนื่อง ก็สามารถสร้างความเสียหายทางจิตใจอย่างยิ่งยวดต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อได้

2.1.3.3 ความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นความรุนแรงที่ใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยใช้เครื่องมือทางคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์เคลื่อนที่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ข้อความเว็บไซต์และช่องทางอื่นๆ²¹ เพื่อให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อถูกละเมิดในแง่ลบ ซึ่งรูปแบบของความรุนแรงในลักษณะนี้เกิดขึ้นได้หลายกรณี เช่น

²⁰ ibid.

²¹ University of Colorado, "An Overview of Bullying."

1) ส่งข้อความ รูปหรือวิดีโอที่ไม่พึงประสงค์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้แก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อให้เด็กรู้สึกอับอาย

2) ปลอมข่าวลือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

3) ชมชู้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

4) แฉข้อมูลของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ²²

5) ปลอมภาพโป๊หรือเปลือยของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ เช่น ตัดต่อภาพโป๊ของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและปลอมภาพนั้นผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

6) ยุยงเพื่อนคนอื่นไม่ให้คุยกับเด็กที่ตกเป็นเหยื่อทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์²³

7) ใช้ถ้อยคำหยาบคายและไม่เป็นมิตรผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

8) สร้างเว็บไซต์โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดความอับอายแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ

การกระทำความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และเข้าถึงตัวเด็กที่ตกเป็นเหยื่อได้ตลอดทั้งวันแม้แต่ขณะเด็กอยู่ลำพัง เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ทำให้เด็กที่กระทำความรุนแรงใช้ความรุนแรงผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้ง่ายขึ้นและรวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อความและรูปภาพที่ถูกส่งไปผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถกระจายสู่สายตาของบุคคลภายนอกได้รวดเร็วและกว้างกว่ารูปแบบความรุนแรง 2 รูปแบบข้างต้น ซึ่งความรุนแรงรูปแบบนี้ยากแก่การติดตามตัวผู้กระทำความผิด จึงเป็นหนึ่งในรูปแบบความรุนแรงที่ยากต่อการรับมือ

จากทั้ง 3 รูปแบบข้างต้นทำให้พิจารณาได้ว่า รูปแบบความรุนแรงภายในสถานศึกษามีได้หลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามแต่ละสถานการณ์ โอกาสและตัวเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ ซึ่งเด็กที่ตกเป็นเหยื่ออาจถูกกระทำความรุนแรงได้หลายรูปแบบในคราวเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การศึกษารูปแบบของความรุนแรงยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ทราบสาเหตุของความรุนแรงภายในสถานศึกษา จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพื่อทราบสาเหตุต่อไป

2.1.4 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา

เมื่อทราบถึงรูปแบบของการกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อมา คือ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากปัจจัยที่ทำให้เด็กนักเรียนกระทำความรุนแรงมิใช่มีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น แต่เป็นไปในลักษณะที่รวมหลายปัจจัย และก่อปฏิสัมพันธ์

²² ibid.

²³ Department of Education, "Training and Employment," [Online] Accessed: 6 November 2014.

ระหว่างลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนแต่ละคนกับสภาพแวดล้อม หรืออาจเรียกได้ว่า เป็นไปในลักษณะทางสังคมนิเวศวิทยา ฉะนั้น การพิจารณาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา จะทำให้เข้าใจถึงพฤติกรรมความก้าวร้าวที่เด็กนักเรียนแสดงออกมาในรูปของความรุนแรง และสามารถหาแนวทางแก้ไขความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงจุด โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษามีดังนี้

2.1.4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัวของเด็กนักเรียนแต่ละคน โดยเฉพาะ ซึ่งแต่ละคนจะมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันออกไป และเด็กนักเรียนคนใดที่มีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างให้เห็นได้อย่างเด่นชัด มักเป็นเป้าที่จะตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจากเด็กนักเรียนอื่นได้ง่ายกว่าเด็กนักเรียนที่มีบุคลิกลักษณะกลมกลืนกับเด็กนักเรียนคนอื่น

1) เพศ

ทั้งนักเรียนหญิงและนักเรียนชายต่างเข้าไปเกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้เหมือนกัน อย่างไรก็ตาม เพศสามารถแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของรูปแบบความรุนแรง และปฏิกริยาที่แสดงออกได้ จากงานวิจัยพบว่า นักเรียนชายถึงร้อยละ 61 ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่กระทำทางกายภาพมากกว่านักเรียนหญิงที่มีเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น ในทางกลับกัน ในด้านของความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง นักเรียนหญิงมีมากกว่าถึงร้อยละ 43 เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนชายที่มีเพียงร้อยละ 26²⁴ สอดคล้องกับผลสำรวจนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 12-15 ปี จำนวน 140 คน ช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม ปี 2554 ในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่านักเรียนชายจะใช้ความรุนแรงทางกายภาพถึงร้อยละ 13 มากกว่านักเรียนหญิงที่มีเพียงร้อยละ 4.4 เท่านั้น รวมตลอดถึงความรุนแรงโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง ที่นักเรียนหญิงจะใช้ความรุนแรงรูปแบบนี้ร้อยละ 35.2 มากกว่านักเรียนชายที่อยู่ร้อยละ 29.5²⁵

จากข้างต้นเห็นได้ว่า นักเรียนชายและหญิงจะมีรูปแบบความรุนแรงแตกต่างกันอัน

²⁴ Anna Costanza Baldry and David P Farrington, "Individual Risk Factors for School Bullying," *Journal of Aggression, Conflict and Peace Research* 2(2010): 5.

²⁵ ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสสา วัชรสินธุ, "ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่," *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย* :225.

เนื่องจากลักษณะของเพศชายจะสอดคล้องกับพฤติกรรมการแข่งขันและความก้าวร้าว ตลอดจนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการเข้าควบคุมและสร้างความเป็นปึกแผ่น ซึ่งเพศหญิงจะมีลักษณะของการสื่อสารออกมาทางคำพูดหรือสีหน้า รวมถึงจะใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยการหลีกเลี่ยง ความรุนแรงทางตรง²⁶ โดยปฏิภิกิริยาที่แสดงออกต่อการกระทำ ความรุนแรงพบว่า นักเรียนชายมักเห็นว่าความรุนแรงเป็นส่วนหนึ่งของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ส่วนนักเรียนหญิง เมื่อพบเจอกับความรุนแรง มักเรียกร้องขอความช่วยเหลือหรือคำแนะนำ อย่างไรก็ตาม นักเรียนทั้งหญิงและชายร้อยละ 62 เห็นว่าการกระทำ ความรุนแรงทางกายภาพเลวร้ายกว่าการกระทำ ความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดและ กิริยาท่าทาง²⁷

2) รอยต่อของระดับชั้นการศึกษา

รอยต่อของระดับชั้นการศึกษา คือ ช่วงเปลี่ยนจากประถมศึกษาไปยังชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น และจากช่วงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปยังชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากเป็นช่วงเปลี่ยน ถ่าย ตลอดจนเป็นช่วงที่เด็กนักเรียนต้องเผชิญกับความท้าทาย โอกาสใหม่ แนวความคิด สภาพแวดล้อมและสังคมที่เปลี่ยนไปจากเดิมขณะที่ตนย้ายชั้นเรียน โดยเฉพาะการหาเพื่อนกลุ่มใหม่ เมื่อสภาพสังคมบังคับให้จำต้องมีกลุ่มเพื่อนใหม่ การใช้ความรุนแรงจึงเป็นหนทางหนึ่ง que แสดงให้ นักเรียนอื่นเห็นว่าตนมีอำนาจในสังคม น่าดึงดูดใจ และช่วยปกป้องตนเองจากสังคมเพื่อนใหม่²⁸

ยิ่งกว่านั้น รอยต่อของระดับการศึกษา ยังบ่งบอกถึงรูปแบบความรุนแรงได้เช่นกัน ดังผลสำรวจในประเทศไทยที่พบว่า นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาจะมีรูปแบบ ความรุนแรงทางกายภาพมากกว่าการใช้คำพูด ในทางกลับกันนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นจะใช้ความรุนแรงโดยใช้คำพูดมากกว่าทางกายภาพ²⁹ จึงเห็นได้ชัดว่ารอยต่อของ ระดับชั้นการศึกษาดังกล่าว ไม่ใช่เป็นเพียงรอยต่อทางด้านความรับผิดชอบทางการศึกษาของเด็ก

²⁶ Su-Jeong Kim, "A Study of Personal and Environmental Factors Influencing Bullying" Psychology and Educational Sciences, Ludwig-Maximilians University, 2004), pp. 40-41.

²⁷ Schools and Families Department for Children, "Reducing Bullying Amongst the Worst Affected," [Online] Accessed: 7 November 2014. Available from: <http://education.staffordshire.gov.uk/Pupil-Support/Anti-Bullying/Bullying-and-its-Effects/Reducing-Bullying-Amongst-the-Worst-Affected.pdf>

²⁸ Leanne J. Lester, "Bullying and the Transition from Primary to Secondary School" (Ph.D., Computing, Health and Science, Edith Cowan University, 2012), p. viii.

²⁹ ชูตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสสา วัชรสินธุ, "ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็ก มัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่," วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย :225.

เท่านั้น แต่ยังรวมถึงรอยต่อของการเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นที่มีเรื่องของอำนาจ ตลอดจนความท้าทายใหม่ๆ อีกด้วย

3) เชื้อชาติและสีผิว

ปัจจัยทางด้านเชื้อชาติและสีผิวมักจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเมื่อเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเป้าหมาย เชื้อชาติหรือสีผิวที่ผิดแผกแตกต่างออกไปจากนักเรียนส่วนใหญ่ในห้องเรียนหรือสถานศึกษา³⁰ เช่น เด็กนักเรียนเชื้อสายเอเชีย หรือเด็กนักเรียนผิวสี เมื่อเกิดความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติและสีผิว นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อมักถูกระทำ ความรุนแรงโดยใช้ความแตกต่างเป็นเครื่องมือ ก่อสภาพแวดล้อม ที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของเด็ก ทำให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อรู้สึกไม่ปลอดภัย เพราะถูกกีดกันการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของโรงเรียนและต้องตกเป็นเป้าโจมตีจากความรุนแรง ซึ่งรูปแบบของความรุนแรงที่ นักเรียนดังกล่าวได้รับมักเป็นการกลั่นแกล้ง โดยนำเอาความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติหรือสีผิวมาเป็น เรื่องตลกขบขัน ตลอดจนการใช้ถ้อยคำสับประมาททางเชื้อชาติหรือสีผิว

อย่างไรก็ตาม จากผลสำรวจในปี 2009 ของศูนย์ศึกษาพัฒนาการด้านการศึกษา ของวัยรุ่นในประเทศอังกฤษ (Longitudinal Study of Young People in England) พบว่านักเรียน ที่มีเชื้อชาติหรือสีผิวที่แตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่ในชั้นเรียนหรือสถานศึกษามีรายงานด้านความ รุนแรงต่ำ เมื่อเทียบกับนักเรียนผิวขาวที่มีรายงานความรุนแรงสูงที่สุด³¹

ในทางกลับกัน จากผลสำรวจในปี 2007-2009 ของรายงานสุขภาพเด็กมลรัฐ แคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (The California Healthy Kids Survey) กลับพบว่านักเรียนในชั้น มัธยมศึกษาร้อยละ 18 ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงที่มีปัจจัยมาจากความแตกต่างทางด้านของเชื้อ ชาติและสีผิว และความรุนแรงที่กระทำนั้นไม่เลือกเชื้อชาติหรือสีผิวที่เฉพาะเจาะจง แต่นักเรียนที่มี เชื้อชาติแอฟริกัน อเมริกันมีสัดส่วนของการตกเป็นเหยื่อมากที่สุดถึงร้อยละ 23 รองลงมาคือนักเรียน ที่มีเชื้อสายเอเชีย ร้อยละ 22³²

เมื่อกลับมาพิจารณาถึงปัจจัยทางด้านเชื้อชาติในประเทศไทย พบรายงานการศึกษา เพื่อพัฒนารูปแบบแนวทางการป้องกันความรุนแรงแก่เด็กแบบยั่งยืน ของผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบัติ ตาปัญญา โดยการสนับสนุนของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง

³⁰ Susan M. S. Napolitano, "Risk Factor for and Outcomes of Bullying and Victimization," *Educational Psychology Papers and Publications* 132(2011): 3-4.

³¹ Department for Children, S. a. F., "Reducing Bullying Amongst the Worst Affected."

³² U.S. Commission on Civil Rights, "Peer-to-Peer Violence and Bullying," [Online] Accessed: 10 November 2014. Available from: <http://www.usccr.gov/pubs/2011statutory.pdf>

เสริมสุขภาพ ที่สำรวจพบนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงอันเนื่องมาจากปัจจัยทางเชื้อชาติอยู่ที่ร้อยละ 27.7³³ จากข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าปัจจัยดังกล่าวสามารถไปกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ไม่ว่าจะเป็นทั้งในประเทศไทยหรือต่างประเทศ

4) ศาสนา

ความแตกต่างทางด้านศาสนาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งส่งผลให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา จากผลวิจัยเด็กตัวอย่างที่นับถือศาสนาฮินดูและอิสลามจำนวน 243 คน ในประเทศอังกฤษ พบว่ามีเด็กนักเรียนชายร้อยละ 57 และนักเรียนหญิงร้อยละ 43 ที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงภายในสถานศึกษาอันเนื่องมาจากการนับถือศาสนาที่แตกต่างจากนักเรียนส่วนใหญ่³⁴ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม จากการสัมภาษณ์เด็กนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามของ New York Post พบว่า รูปแบบของความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีทั้งการทำร้ายร่างกาย เช่น ต่อย ตะลุม น้ำลาย ตลอดจนการใช้ความรุนแรงทางคำพูด เช่น ล้อเลียนว่าเป็นผู้ก่อการร้าย นอกจากนี้เด็กนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามแล้ว เด็กนักเรียนที่นับถือศาสนาซิกข์ก็ตกเป็นเป้าหมายของการทำร้ายร่างกายเช่นกัน เพราะศาสนาซิกข์จะมีลักษณะโดดเด่นในเรื่องของการโกนหัว ทำให้ตกเป็นเป้าได้ง่าย ซึ่งผลสำรวจขององค์กรชาวซิกข์ในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (The Sikh Coalition in the San Francisco Bay Area in California) พบว่าเด็กนักเรียนชาวซิกข์ที่โกนหัวตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงถึงร้อยละ 74³⁵

อย่างไรก็ตาม การกระทำความรุนแรงโดยมีเรื่องศาสนาเข้ามาเป็นปัจจัยนั้น ไม่ได้จำกัดเพียงแค่สองศาสนาข้างต้นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงเด็กนักเรียนที่นับถือศาสนาอื่นด้วย เช่น ยิว³⁶ และพุทธ แม้กระทั่งเด็กนักเรียนที่นับถือศาสนาคริสต์ก็ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงจากเด็กนักเรียนบางส่วนที่ไม่นับถือศาสนา ซึ่งสาเหตุของความรุนแรงมาจากการที่เด็กไม่เชื่อในพระเจ้า และต้องการพิสูจน์ว่าตนแข็งแกร่งกว่าเด็กที่เชื่อในพระเจ้า

³³ ช่าวสด, "โรงเรียนยุครุนแรง "เพื่อนแกล้ง"สู"ดับตี" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557. แหล่งที่มา: <http://www.teenpath.net/content.asp?ID=2477#.VTUgSXk9LMM>

³⁴ Susan M. S. Napolitano, "Risk Factor for and Outcomes of Bullying and Victimization," *Educational Psychology Papers and Publications*: 3-4.

³⁵ U.S. Commission on Civil Rights, "Peer-to-Peer Violence and Bullying."

³⁶ *ibid.*

ฉะนั้น ความรุนแรงที่มีปัจจัยจากศาสนา มาจากความเชื่อที่แตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา ตลอดจนการแต่งกายที่แต่ละศาสนามีลักษณะเด่นที่แตกต่างกัน เช่น การคลุมผมของนักเรียนมุสลิม หรือการโพกหัวของนักเรียนซิกข์

5) ฐานะทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลการวิจัยพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับ ความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เกิดในสถานศึกษาที่มีความแตกต่างทางฐานะทางเศรษฐกิจสูง เนื่องจากเด็กนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่ากลัวการตัดตนเองออกจากกลุ่มเพื่อน³⁷ เมื่อพิจารณาต่อไปยังผลสำรวจในประเทศนอร์เวย์และอังกฤษ ยังพบอีกด้วยว่า ความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่มีปัจจัยมาจากด้านฐานะทางเศรษฐกิจดังกล่าวสามารถพบได้ในสถานศึกษาในต่างจังหวัดมากกว่าในเมืองใหญ่

อย่างไรก็ตาม จากผลสำรวจเด็กนักเรียนทั้ง 6,000 คน จาก 17 สถานศึกษา ในประเทศอังกฤษกลับพบว่า ปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหนึ่งของการกระทำ ความรุนแรงจริง แต่ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อความรุนแรงน้อยมาก และที่สำคัญความรุนแรงอันเนื่องมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจยังสามารถเกิดได้กับเด็กนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจทั้งต่ำและสูงกว่า แต่มีแนวโน้มที่จะเกิดความรุนแรงกับเด็กนักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า³⁸

ทางด้านของประเทศไทย พบผลสำรวจนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยผลสำรวจพบว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่าจะเสี่ยงต่อการตกเป็นทั้งผู้กระทำและเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษามากกว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าถึง 4.8 เท่า³⁹ จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจัยด้านฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งยวดต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา

³⁷ Andres Molano and Paola Podlesky Enrique Chaux, "Socio-Economic, Socio-Political and Socio-Emotional Variables Explaining School Bullying: A Country-Wide Multilevel Analysis," *Aggressive Behavior* 35(2009): 521.

³⁸ ConversationEDU, "Who Are More Likely to Be Bullies – Poor Kids or Rich Kids?," [Online] Accessed: 10 November 2014. Available from: <http://theconversation.com/who-are-more-likely-to-be-bullies-poor-kids-or-rich-kids-27411>

³⁹ ชูตินาด ศักรินทร์กุล และอลิสสา วัชรสินธุ, "ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่," *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย* 59(2557): 228.

6) ความสามารถในการเข้าสังคมต่ำ

ความสามารถในการเข้าสังคมนั้น นอกจากจะทำให้เด็กรู้จักการสื่อสารและสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อนแล้ว ยังเป็นเสมือนเกราะป้องกันเด็กให้พ้นจากความรุนแรงภายในสถานศึกษาอีกด้วย เนื่องจากการที่เด็กมีความสามารถในการเข้าสังคม รู้จักการวางตัวในสังคม และรู้จักการคบหาสมาคม จะทำให้เด็กมีความมั่นใจในการจัดการต่ออุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ดี

ลักษณะของเด็กนักเรียนที่มีความสามารถในการเข้าสังคมต่ำนั้น อาจมีได้หลายกรณี เช่น

- 1) แสดงออกว่าตนเองเป็นคนหวาดกลัวง่าย
- 2) ยอมแพ้ง่ายเมื่อถูกแกล้ง
- 3) ร้องไห้เมื่อถูกแกล้ง
- 4) แสดงออกให้เห็นว่าเป็นคนอ่อนแอ
- 5) พูดเสียงค่อย
- 6) แสดงออกให้คนอื่นเห็นว่าตนไม่มีความสุข
- 7) แสดงออกว่าเป็นคนขี้อาย

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าปัจจัยทางความสามารถด้านการเข้าสังคมนั้น เด็กนักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าสังคมจะตกเป็นเป้ามากกว่าเด็กนักเรียนที่มีความสามารถในการเข้าสังคม เพราะเด็กนักเรียนดังกล่าวมีพฤติกรรมที่เครียด ไม่มีอารมณ์ขัน ร้องไห้ง่าย ตลอดจนไม่พยายามมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักเรียนมากเท่าที่ควร⁴⁰

7) ความสามารถโดดเด่น

การที่เด็กนักเรียนมีความโดดเด่นทางด้านใดด้านหนึ่งมาก เช่น ชนาะการประกวดความงาม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เด็กดังกล่าวตกเป็นเหยื่อได้ง่ายกว่าเด็กที่ไม่โดดเด่นจากเพื่อนนักเรียนอื่น ดังกรณีที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา ที่ชนาะการประกวดความงามจนตกเป็นเป้าความรุนแรง ซึ่งเด็กนักเรียนหญิงคนดังกล่าวถูกทำร้ายร่างกาย และถูกทำร้าย

⁴⁰ Claire L. Fox and Michael J. Boulton, "The Social Skills Problems of Victims of Bullying: Self, Peer and Teacher Perceptions," *British Journal of Educational Psychology* 75(2005): 314.

ทางจิตใจ⁴¹ จากผลวิจัยพบว่ายิ่งเด็กนักเรียนโดดเด่นหรือมีชื่อเสียงมากเท่าใดก็ยิ่งเสี่ยงต่อการถูกรังแกทำร้ายแรงในหลายๆ รูปแบบมากขึ้นเท่านั้น เช่น ถูกนินทา รังควาญ แม้กระทั่งทำร้ายร่างกาย ส่งผลให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อเกิดความเครียด เศร้า โกรธ ตลอดจนลดการดำเนินกิจกรรมในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังมีผลวิจัยอีกว่า การที่เด็กมีความโดดเด่นอยู่ที่ร้อยละ 50 เมื่อเด็กคนดังกล่าวเพิ่มความโดดเด่นขึ้นไปอยู่ที่ร้อยละ 95 โอกาสที่เด็กจะถูกทำร้ายแรงจะเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 25⁴²

8) พฤติกรรมหลากหลายทางเพศ

พฤติกรรมหลากหลายทางเพศ (Lesbian Gay Bisexual and Transgender หรือ LGBT) หมายถึง พฤติกรรมที่หญิงสนใจและพึงพอใจทางเพศกับอีกฝ่ายที่เป็นหญิง ชายที่สนใจและพึงพอใจทางเพศกับอีกฝ่ายที่เป็นชาย หญิงหรือชายที่มีความสนใจและพึงพอใจทางเพศทั้งต่อเพศเดียวกันและต่างเพศ รวมถึงหญิงหรือชายที่รู้สึกชอบและแสดงออกทางเพศตรงข้ามกับเพศโดยกำเนิดของตน

เมื่อเด็กนักเรียนมีพฤติกรรมทางเพศที่ผิดแปลกไปจากนักเรียนส่วนใหญ่ จึงทำให้ง่ายต่อการตกเป็นเป้าของการกระทำรุนแรงในสถานศึกษา ซึ่งรูปแบบที่เด็กดังกล่าวโดนกระทำมิได้หลากหลายไม่ว่าจะเป็นการใช้ความรุนแรงทางวาจาทั้งต่อหน้าและทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การทำร้ายร่างกาย ตลอดจนถูกข่มขู่ จากผลการสำรวจของศูนย์ศึกษาพัฒนาการด้านการศึกษาของวัยรุ่นในประเทศอังกฤษ (Longitudinal Study of Young People in England) พบว่าเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมชายรักชาย หญิงรักหญิง หรือพึงพอใจต่อทั้งสองเพศนั้น ต้องพบเจอกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาถึงร้อยละ 46⁴³ นอกจากนี้ยังมีผลสำรวจในปี 2009 ของ The Gay, Lesbian and Straight Education Network ในสหรัฐอเมริกา พบว่าเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมแบบ LGBT ถูกกระทำรุนแรงทางวาจาถึงร้อยละ 84.6 ถูกทำร้ายร่างกายจำนวนร้อยละ 18.8 ตลอดจนถูกกระทำรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ถึงร้อยละ 52.9

⁴¹ Roslyn Giles, "Be There: Miss Columbus' Outstanding Teen Victim of Bullying," [Online] Accessed: 12 November 2014. Available from: <http://www.wlox.com/story/23593959/be-there-miss-columbus-outstanding-teen-victim-of-bullying-nhs-lip-dub>

⁴² Michelle Healy, "As Popularity Rises, So Does Risk of Being Bullied," [Online] Accessed: 12 November 2014. Available from: <http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/04/01/bullying-school-popularity-competition/7022965>

⁴³ Department for Children, S. a. F., "Reducing Bullying Amongst the Worst Affected."

การที่เด็กนักเรียนดังกล่าวต้องเผชิญกับความรุนแรงอันเนื่องมาจากความผิดแผกแตกต่างด้านพฤติกรรมทางเพศนั้น ส่งผลด้านการศึกษาของเด็ก โดยผลสำรวจในปี 2009 ของ The Gay, Lesbian and Straight Education Network ในสหรัฐอเมริกา พบว่าเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมแบบ LGBT มีแนวโน้มขาดเรียนสูงกว่าเด็กนักเรียนทั่วไปถึง 3 เท่า เพราะรู้สึกว่าคุณเองไม่ปลอดภัยที่จะไปโรงเรียน นอกจากการขาดเรียนแล้ว ยังมีผลต่อผลการเรียนของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อด้วย⁴⁴

นอกเหนือจากเด็กที่มีพฤติกรรม LGBT อันเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในต่างประเทศแล้ว เด็กที่มีพฤติกรรมดังกล่าวก็ได้เผชิญกับสถานการณ์ความรุนแรงในประเทศไทยเช่นกัน แม้ว่าทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจะรับรู้ว่าเป็นประเทศไทยเป็นประเทศที่เสรีด้านความหลากหลายทางเพศ แต่จากผลวิจัยบางกลุ่มกลับพบว่าคนไทยอดทนกับความหลากหลายทางเพศได้แต่ยังไม่ยอมรับ ดังจะเห็นได้จากผลสำรวจอื่นๆ ที่พบว่าเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรม LGBT ถูกรังแกสูงถึงร้อยละ 56 โดยรูปแบบความรุนแรงที่เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวโดนกระทำมีทั้งการกระทำ ความรุนแรงทางกายภาพ ร้อยละ 31 เช่น ตี เตะ หรือตบ การกระทำความรุนแรงทางโดยใช้คำพูด และกิริยาท่าทาง ร้อยละ 36 และการคุกคามทางเพศร้อยละ 24 เมื่อศึกษาจากผลสำรวจต่อไปยังพบอีกว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจะพบในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าภาคกลางและภาคเหนือ ยิ่งกว่านั้น ความรุนแรงในระดับมัธยมศึกษา เมื่อแบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายกลับพบว่า เด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้กระทำความรุนแรงแก่เด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรม LGBT มากกว่าเด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย⁴⁵ ดังตัวอย่างที่เกิดขึ้นกับเด็กชายเต้ (นามสมมติ) วัย 14 ปี กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งเด็กชายคนดังกล่าวเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรม LGBT และมีกิริยาค่อนข้างเหมือนผู้หญิง ทำให้อาจารย์ไม่ยอมรับ และเมื่อใดที่เด็กชายเต้กล่าวคำว่า "คะ" หรือแทนตัวเองด้วยคำว่า "หนู" จะโดนอาจารย์ตบปาก หนักเข้าถึงขั้นทุบหลังและตบหน้า ทั้งถูกขู่ว่าจะประจานหน้าเสาธง หากยังไม่เลิกพฤติกรรมดังกล่าว ส่งผลให้เด็กชายเต้เครียดและกดดันจนตัดสินใจฆ่าตัวตายแต่รอดชีวิตมาได้⁴⁶

เมื่อเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นต้องเผชิญกับความรุนแรง ปฏิกริยาที่แสดงออกมาพบว่า ร้อยละ 68 เหยื่อไม่ได้บอกให้ใครรู้หรือไม่ได้พูดคุยกับบุคคลใดว่าตนถูกรังแก และร้อยละ

⁴⁴ U.S. Commission on Civil Rights, "Peer-to-Peer Violence and Bullying."

⁴⁵ องค์การยูเนสโก, "รายงานสรุปเกี่ยวกับการรังแกด้วยเหตุแห่งเพศภาวะและเพศวิถี ประเทศไทยเป็นมิตรต่อ LGBT จริงหรือ?" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2557. แหล่งที่มา:

<http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002277/227706tha.pdf>

⁴⁶ มูลนิธิแพธทูเฮลท์, "ครูตบกะเทย : ความรุนแรงในโรงเรียน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2556. แหล่งที่มา: <http://www.teenpath.net/content.asp?ID=17471#.VTUse3k9LMM>

ละ 23 ไม่ได้ทำอะไรเมื่อถูกกระทำรุนแรง โดยกล่าวว่าไม่มีประโยชน์ที่จะบอกให้ใครรับรู้ นอกจากนี้ยังพบสิ่งที่น่าสนใจ เมื่อเหยื่อที่ถูกกระทำรุนแรงจะแจ้งอาจารย์หรือบุคลากรในสถานศึกษาเพียงร้อยละ 8 เท่านั้น แม้กระทั่งอาจารย์ฝ่ายปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านกฎและระเบียบในสถานศึกษาเด็กที่ตกเป็นเหยื่อกลับแจ้งให้ทราบเพียงร้อยละ 3⁴⁷

9) ความพิการ

ปัจจัยด้านความพิการ ไม่ว่าจะเป็นการพิการทางกาย การพัฒนาการ สติปัญญา อารมณ์ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด เป็นอีกปัจจัยหนึ่งของนักเรียนที่มีความพิการทางด้านต่างๆ ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากเหยื่อจะมีเอกลักษณ์บางอย่างที่โดดเด่น มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนต่ำ และมีปัญหาเรื่องของการขาดความมั่นใจในตัวเอง จึงทำให้ง่ายต่อการถูกรังแก โดยนักเรียนที่รังแกมักอาศัยความอ่อนแอของเหยื่อเพื่อกระทำรุนแรงต่อนักเรียนที่มีความพิการ ทั้งกระทำรุนแรงทางกายภาพและความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง

จากผลสำรวจในปี 2009 ในสหรัฐอเมริกาพบว่า นักเรียนที่มีความพิการด้านใดด้านหนึ่งจะตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษามากกว่านักเรียนทั่วไปถึง 3 เท่า โดยหนึ่งในความพิการของเด็กนักเรียนที่ได้รับการสำรวจว่าถูกกระทำรุนแรงถึงร้อยละ 94 คือ เด็กที่เป็นโรคแอสเพอร์เกอร์ (Asperger Syndrome)⁴⁸ ซึ่งโรคนี้เป็นโรคที่เกิดจากความผิดปกติด้านการทำงานของระบบประสาท และจัดอยู่ในกลุ่มของโรคออทิสติก (Autistic) จึงทำให้เด็กที่เป็นโรครดังกล่าวมีปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างตนเองกับเพื่อน และยังมีพฤติกรรมบางอย่างที่ผิดแผกไปจากบุคคลปกติ

นอกจากโรคแอสเพอร์เกอร์แล้ว ยังมีความผิดปกติอีกประเภทหนึ่ง คือ ความบกพร่องด้านการเรียนรู้ (Learning Disorder) โดยเด็กที่มีความบกพร่องในลักษณะนี้ จะมีทักษะด้านการเรียน การอ่าน การเขียน หรือการคำนวณที่ไม่สอดคล้องกับอายุจริงของเด็ก เช่น อ่านหนังสือไม่ออก อ่านไม่ถูกต้อง เขียนตกหล่นหรือสลับตำแหน่ง⁴⁹ ซึ่งผลสำรวจจาก The Royal Mencap Society ในประเทศอังกฤษพบว่า เด็กที่มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้ถึงร้อยละ 82 ถูกกระทำ

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน

⁴⁸ U.S. Commission on Civil Rights, "Peer-to-Peer Violence and Bullying."

⁴⁹ ทวีศักดิ์ สิริรัตนธาดา, "แอลดี...ความบกพร่องทางการเรียนรู้" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2557.

รุนแรง เช่น ทำร้ายร่างกาย และเด็กที่ตกเป็นเหยื่อบางคนถูกระทำรุนแรงยาวนานกว่า 3 ปี เมื่อมีความรุนแรงเกิดขึ้นจึงส่งผลให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อสูงถึงร้อยละ 79 ปฏิเสธที่จะไปโรงเรียน⁵⁰

ในส่วนของประเทศไทยนั้น มีผลสำรวจผู้ป่วยโรคสมาธิสั้น อายุ 10-18 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 102 ราย ที่เข้ารับการรักษาในแผนกผู้ป่วยนอกจิตเวช คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี ช่วงเดือนธันวาคม ปี 2552 ถึงเดือนเมษายน ปี 2553 พบว่านักเรียนที่ป่วยด้วยโรคสมาธิสั้นถูกรังแกสูงถึง 44 คน คิดเป็นร้อยละ 43.14 โดยนักเรียนที่ถูกรังแกกำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด นอกจากนั้น รูปแบบความรุนแรงที่ปรากฏสูงสุด คือ ความรุนแรงโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง เช่น ใช้คำพูดหยาบคาย ล้อเลียน ไม่ยอมให้เข้ากลุ่ม ตลอดจนปล่อยข่าวลือ จากผลสำรวจดังกล่าวเป็นที่น่าตกใจว่าความรุนแรงรูปแบบนี้มีความชุกสูงถึงร้อยละ 90.91⁵¹ ฉะนั้นจากข้างต้นจึงพิจารณาได้ว่า ปัจจัยของความพิการ ไม่ว่าจะทั้งในประเทศไทยหรือต่างประเทศเป็นปัจจัยที่เชื่อมโยงให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา

2.1.4.2 ปัจจัยเรื่องของกลุ่มเพื่อน

1) ความคล้ายคลึง

ธรรมชาติของมนุษย์นั้นจะรู้สึกปลอดภัยและสบายใจเมื่อได้อยู่ร่วมกับคนที่มีความคล้ายคลึงกับตนเอง เด็กนักเรียนก็เช่นเดียวกัน ปัจจัยเรื่องความคล้ายคลึงนั้นจะเข้ามามีบทบาทสำคัญกับเด็กนักเรียนในช่วงวัยเด็กตอนปลายจนถึงช่วงแรกของการเป็นวัยรุ่น ซึ่งการที่เด็กมีรสนิยมลักษณะนิสัย หรืออื่นๆ เช่น เพศ อายุ เชื้อชาติที่ใกล้เคียงกันจะดึงดูดซึ่งกันและกัน⁵² โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวมกลุ่มของเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เพราะนอกจากเด็กที่มีพฤติกรรมเช่นนี้จะรู้สึกสบายใจแล้ว ยังรู้สึกอีกว่าตนได้ก้าวข้ามเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว จากการวิจัยในระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นเวลา 1 ปี พบว่า ปัจจัยเรื่องความคล้ายคลึงได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งการที่เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวมาอยู่ด้วยกันนั้นจะยิ่งเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น และมี

⁵⁰ Anthea Lipsett, "Eight of out 10 Disabled Children Bullied," [Online] Accessed: 16 November 2014. Available from: <http://www.theguardian.com/education/2007/jun/18/schools.children>

⁵¹ นุชบท พุกษาพนาชาติ, "ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมารังแกข่มขู่กับระดับความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรคสมาธิสั้น," วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 56(2554): 97.

⁵² Phyllis K. Goodstein, *How to Stop Bullying in Classrooms and Schools: Using Social Architecture to Prevent, Lessen, and End Bullying* (New York: Routledge, 2013), p. 21.

แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมคล้ายคลึงกันระหว่างเด็กนักเรียนในกลุ่ม อันเนื่องมาจากการเรียนรู้พฤติกรรมของกันและกัน⁵³ ฉะนั้น ปัจจัยด้านความคล้ายคลึงจึงมีส่วนสำคัญต่อการเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา

2) การรวมกลุ่มของเด็กที่กระทำความผิด

อิทธิพลของเด็กในกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มเด็กที่ไปกระทำความผิด เช่น ทำลายทรัพย์สินของรัฐหรือเอกชน เป็นอันธพาล หรือนำอาวุธเข้าไปในบริเวณสถานศึกษา⁵⁴ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากเด็กในช่วงกำลังเข้าสู่วัยรุ่นเป็นวัยที่ติดเพื่อนและมักเลียนแบบพฤติกรรมด้านต่างๆ ของกันและกัน เมื่อเด็กนักเรียนคนใดอยู่ในกลุ่มของเด็กนักเรียนที่กระทำความผิด เด็กนักเรียนคนนั้นมีแนวโน้มเลียนแบบพฤติกรรมกระทำความผิดและการใช้ความรุนแรงจากกลุ่มด้วย จากผลวิจัยพบว่าเด็กนักเรียนที่ใช้เวลาร่วมกับเพื่อนนักเรียนที่กระทำความผิดจะซึมซับพฤติกรรมความรุนแรงและจะเพิ่มพฤติกรรมความรุนแรงของตนขึ้นเรื่อยๆ ดังผลสำรวจของสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ที่พบว่าความรุนแรงของเด็กและเยาวชนส่วนหนึ่งนั้นมาจากปัจจัยการรวมกลุ่มของเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 38.5⁵⁵ ดังกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นของนายรุ่งอรุณ (นามสมมติ) อายุ 15 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ก่อเหตุชกต่อยเพื่อนร่วมห้องพร้อมกับเพื่อนกลุ่มตน อันมีสาเหตุมาจากนายรุ่งอรุณให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อนตนมาก ซึ่งกลุ่มของนายรุ่งอรุณมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง เมื่อเพื่อนมีเรื่องทะเลาะวิวาท นายรุ่งอรุณจะเข้าร่วมด้วยทุกครั้ง⁵⁶

นอกจากนี้ ยังพบอีกด้วยว่าเด็กที่ถูกเพื่อนปฏิเสธเข้ากลุ่มบางคนจะมีโอกาสหันหน้าเข้าสู่กลุ่มเด็กนักเรียนที่ใช้ความรุนแรงได้เช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กนักเรียนคนใดที่มีผลการเรียนตกต่ำหรือไม่มีประสบการณ์ในการเข้าสังคมกับเพื่อนเท่าที่ควร จึงเห็นได้ว่าอิทธิพลของเพื่อนในกลุ่มที่กระทำความผิดนั้น มีส่วนสำคัญต่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา⁵⁷

⁵³ ibid.

⁵⁴ Susan M. S. Napolitano, "Risk Factor for and Outcomes of Bullying and Victimization," *Educational Psychology Papers and Publications*.

⁵⁵ ขาวสด, "โรงเรียนยุครุนแรง "เพื่อนแก๊ง"สู"ตบตี" [ออนไลน์].

⁵⁶ ศรีัญญา อธิตะ, "การศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น" (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, จิตวิทยาแนว คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553), หน้า 69.

⁵⁷ Jennifer S. Wong, "No Bullies Allowed: Understanding Peer Victimization, the Impacts on Delinquency, and the Effectiveness of Prevention Programs" (Ph.D., Public Policy, Pardee RAND Graduate School, 2009), p. 102.

กรณีของการรวมกลุ่มของเด็กที่กระทำความผิดจะเห็นได้ชัดในกรณีของกลุ่มเด็กนักเรียนอันธพาล ซึ่งกลุ่มในลักษณะดังกล่าวมีอิทธิพลต่อเพื่อนคนอื่นๆ ในกลุ่มอย่างมาก โดยเฉพาะการกระทำความรุนแรง เด็กนักเรียนที่เข้ากลุ่มในลักษณะเช่นนี้มักเป็นเด็กที่มีปัญหาเรื่องการเข้าสังคม มีปัญหาครอบครัว มีพี่น้องหรือเพื่อนอยู่ในกลุ่มอันธพาล แม้กระทั่งเข้ากลุ่มเพราะความสนุกสนานส่วนบุคคล โดยความคิดของเด็กที่ตัดสินใจเข้าร่วมจะรู้สึกว่าได้ได้รับการยอมรับมากขึ้นและเพิ่มความมั่นใจในตัวเอง เมื่อเด็กนักเรียนในกลุ่มคนใดไปกระทำความผิด เช่น ทำลายทรัพย์สิน เด็กที่เหลือมักมีแนวโน้มกระทำความผิดด้วยเช่นเดียวกัน และเมื่อเด็กนักเรียนดังกล่าวไปกระทำความผิดซ้ำๆ จะนำมาซึ่งผลในเชิงลบ เช่น ถูกพักการเรียน ไล่ออกหรือจับกุม

3) การใช้สารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจุบันเด็กนักเรียนมีแนวโน้มใช้สารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุจากเพื่อนชักชวนหรือจากการเห็นตัวอย่างของคนในครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญจาก Ohio State University ในสหรัฐอเมริกาพบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ช่วงอายุ 13-16 ปี ที่ใช้สารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีแนวโน้มก่อความรุนแรงและมีพฤติกรรมเปี่ยงเบน โดยผลสำรวจจากนักเรียน 74,247 คน ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้งของรัฐ เอกชน และโรงเรียนสอนศาสนาในมลรัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา พบว่านักเรียนที่กระทำความรุนแรงร้อยละ 30 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และร้อยละ 16 เสพกัญชา ยิ่งกว่านั้น เด็กที่กระทำความรุนแรงมีแนวโน้มของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเด็กทั่วไปถึง 4.8 เท่า⁵⁸

เมื่อย้อนกลับมาดูประเทศไทย พบผลสำรวจของคุณวิจัยความสุขชุมชน ซึ่งจัดทำขึ้นโดยมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ผลสำรวจดังกล่าวมีทิศทางเดียวกันกับของต่างประเทศ กล่าวคือ เด็กและเยาวชนที่ใช้สารเสพติดประเภทต่างๆ เสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรงสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่ใช้สารเสพติดถึง 20 เท่า ยิ่งกว่านั้น เด็กและเยาวชนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหล้าและเบียร์ จะมีความเสี่ยงต่อการใช้ความรุนแรง 9.34 เท่า มากกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์⁵⁹ จึงแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่องระหว่างปัจจัยด้านการใช้สารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

⁵⁸ Vanessa Durand et al., "Bullying and Substance Use in Children and Adolescents," *Journal of Addiction Research & Therapy* 4(2013): 3.

⁵⁹ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, "หยุดความรุนแรง ยุติ ปัญหา นักเรียน นักเลง" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2557. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/content/21986-หยุดความรุนแรง%20ยุติ%20ปัญหา%20นักเรียน%20นักเลง.html>

2.1.4.3 ปัจจัยทางสถานศึกษา

1) บรรยากาศภายในสถานศึกษา

บรรยากาศภายในสถานศึกษา เช่น สภาพความเป็นอยู่ โครงสร้าง กฎ ระเบียบ ภายในสถานศึกษาและการสอนของอาจารย์ เป็นหัวใจสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์และสภาวะที่ดีของนักเรียน⁶⁰ ซึ่งสถานศึกษาจำเป็นต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่ต้อนรับและช่วยเหลือเด็กนักเรียนทุกคน ตลอดจนทำให้ได้รู้สึกปลอดภัย ทั้งความปลอดภัยทางสังคม อารมณ์และกายภาพ เพราะหากบรรยากาศในสถานศึกษาไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ มีสภาพแวดล้อมที่ไปกระตุ้นพฤติกรรม ความรุนแรง จะไม่เพียงส่งผลสำคัญต่อปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้ขยายตัวมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังรวมถึงปัญหาทางด้านผลการเรียนและการพัฒนาศักยภาพตามวัยของเด็กอีกด้วย

2) ทักษะของอาจารย์ต่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ทักษะของอาจารย์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่อาจารย์ไม่ยอมเข้าแทรกแซงความรุนแรง อันอาจเกิดได้หลายสาเหตุ ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุที่ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นไม่ร้ายแรงพอที่จะเข้าแทรกแซง หรือความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาทางสังคมที่เด็กนักเรียนจำเป็นต้องรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวด้วยตนเอง หรืออาจารย์ไม่มีประสบการณ์เพียงพอในการรับมือเมื่อเกิดความรุนแรง จึงไม่กล้าเข้าไปเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น⁶¹ แม้กระทั่ง การที่อาจารย์ไม่เข้าใจถึงธรรมชาติของความรุนแรง เช่น เข้าใจว่าความรุนแรงมีเพียงความรุนแรงทางกายภาพเท่านั้น ไม่รวมถึงความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง⁶² ซึ่งทักษะในลักษณะเช่นนี้ไม่สมควรเกิดขึ้น เพราะจะเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งอันไปกระตุ้นความรุนแรงภายในสถานศึกษา

⁶⁰ Jonathan Cohen and Jo Ann Freiberg, "School Climate and Bullying Prevention," [Online] Accessed: 20 November 2014. Available from: <http://www.schoolclimate.org/publications/documents/sc-brief-bully-prevention.pdf>

⁶¹ Kimberly A. Shur, "Teacher Responses to Children's Verbal Bullying and Social Exclusion" (Ph.D., Philosophy, The Graduate School Pennsylvania State University, 2006), p. 9.

⁶² *ibid.*

จากผลสำรวจพบว่าอาจารย์ร้อยละ 25 มีทัศนคติความรุนแรงภายในสถานศึกษาว่าเป็นเรื่องปกติ และอาจารย์จะเข้ามาแทรกแซงปัญหาความรุนแรงของเด็กนักเรียนเพียงร้อยละ 4 เมื่อความรุนแรงนั้นเกิดในบริเวณสนามเด็กเล่น ส่วนความรุนแรงที่เกิดในห้องเรียน อาจารย์จะเข้ามาแทรกแซงร้อยละ 18 เท่านั้น สอดคล้องกับผลสำรวจในประเทศไทยของโครงการส่งเสริมสนับสนุนและคุ้มครองสุขภาพและมนุษย์ด้านเด็ก เยาวชนและครอบครัว ที่สำรวจความรุนแรงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ปี 2549 พบว่ากว่าร้อยละ 41.2 ของอาจารย์ แทบไม่ได้ให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นภายในสถานศึกษา⁶³ ทำให้เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อรู้สึกว่าคุณครูไม่ใส่ใจที่จะช่วยแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น⁶⁴ จึงตัดสินใจไม่ปรึกษาหรือแจ้งให้อาจารย์ทราบ นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กนักเรียนบางคนเกิดความกลัวเมื่อต้องแจ้งให้อาจารย์ทราบเนื่องจากอาจารย์อาจไม่เชื่อว่ามีความรุนแรงเกิดขึ้นจริง หรือกลัวว่าเด็กที่กระทำรุนแรงจะกลับมาแก้แค้นตน⁶⁵

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาสามารถแก้ไขได้ หากอาจารย์ปรับเปลี่ยนทัศนคติให้มีทัศนคติที่อยากจะช่วยเหลือเด็กนักเรียนเมื่อมีความรุนแรง ตลอดจนมีความจริงจังต่อความต้องการที่จะลดความรุนแรงภายในสถานศึกษา เมื่ออาจารย์มีทัศนคติในเชิงบวกและมีความจริงจังต่อการแก้ปัญหาโดยรวมมือกับเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ เช่น ศึกษาปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้มากขึ้น มีวิธีการรับมือกับพฤติกรรมความรุนแรง ตลอดจนหาแนวทางช่วยเหลือเด็กนักเรียน⁶⁶ จะทำให้ปัญหาดังกล่าวลดน้อยลง

2.1.4.4 ปัจจัยทางครอบครัว

ครอบครัวถือเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญสถาบันหนึ่ง ครอบครัวไม่เพียงเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตใหญ่ทางกายภาพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการอบรมสั่งสอนพฤติกรรมด้านต่างๆ ให้แก่เด็ก ซึ่งเด็กจะมีแนวโน้มซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรมจากสภาพแวดล้อมของครอบครัวที่ตนเติบโตมา การซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรมนั้นมิงงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นระยะเวลานานถึง 24 ปี

⁶³ มติชน, "เพื่อนรังแกเพื่อน ครูทำร้ายเด็ก เชื่อโหมความรุนแรงในโรงเรียน" [ออนไลน์].

⁶⁴ René Veenstra et al., "The Role of Teachers in Bullying: The Relation between Antibullying Attitudes, Efficacy, and Efforts to Reduce Bullying," *Journal of Educational Psychology* 106(2014): 2.

⁶⁵ ibid.

⁶⁶ Laurice A. Guillory, "An Exploratory Study of Students and Teachers Attitudes toward Three Types of Bullying: Physical, Verbal and Social Exclusion" (Ph.D., Education, The Graduate School University of Massachusetts, 2013), p. 17.

ของ Farrington พบว่า วัยรุ่นที่กระทำความรุนแรงมีแนวโน้มที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใช้ความรุนแรง และมีลูกที่ใช้ความรุนแรงเช่นกัน อันเนื่องมาจากการซึมซับและเลียนแบบพฤติกรรมของครอบครัว⁶⁷ จึงถือได้ว่า ครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทั้งในฐานะที่ตนเป็นผู้กระทำหรือถูกระทำความรุนแรง

Rena Duncan นักจิตวิทยาพบว่า เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงนั้นส่วนใหญ่แล้ว มาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวต่ำ ขาดความอบอุ่น ขาดพ่อ แสวงหาอำนาจมากกว่าปกติ ยอมรับพฤติกรรมความรุนแรง ตัดสารเสพติดหรือดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ พ่อแม่ทะเลาะกันหรือยากจน⁶⁸ ซึ่งครอบครัวที่มีปัญหาในลักษณะดังกล่าวเป็นครอบครัวที่ขาดการเอาใจใส่และอบรมเลี้ยงดูเด็กในเชิงบวก โดยเฉพาะเด็กที่เติบโตมาในสภาพที่เต็มไปด้วยความโกรธแค้น และเก็บกดจากปัญหาในครอบครัวจะยิ่งส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมและมีปฏิสัมพันธ์ในสังคมน้อยลง⁶⁹ เช่น เด็กนักเรียนที่เติบโตมาในสภาพของครอบครัวที่พ่อแม่ใช้กำลังต่อสู้เป็นประจำ เด็กมักมีแนวโน้มซึมซับพฤติกรรมความรุนแรงดังกล่าว ตลอดจนจดจำความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ที่ตนประสบจากทางครอบครัวของตนมาใช้กับเด็กนักเรียนที่อ่อนแอกว่าภายในสถานศึกษา

ผลการศึกษาข้างต้นสอดคล้องกับผลการสำรวจเด็กนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าเด็กที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี เช่น พบเห็นเหตุการณ์ทำร้ายร่างกาย ตลอดจนการทะเลาะกันของบุคคลในครอบครัวบ่อยครั้งจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการพัฒนาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก ส่งผลให้เด็กใช้ความรุนแรงมากกว่าเด็กที่เติบโตใหญ่ขึ้นมาในสภาพครอบครัวที่ดีและอบอุ่นถึง 4.4 เท่า อย่างไรก็ตาม ไม่เพียงแต่เหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นเท่านั้นที่ก่อให้เกิดปัจจัยความรุนแรง แต่รวมถึงการเติบโตขึ้นในสภาพแวดล้อมของครอบครัวที่เข้มงวด ควบคุม หรือปล่อยปละละเลย ซึ่งเด็กดังกล่าวจะมีความเสี่ยงถึงร้อยละ 9.3 ต่อการพัฒนาความรุนแรงมากกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงดูมาในสภาพครอบครัวที่เหมาะสมและมีอิสระอย่างพอเหมาะ⁷⁰ ดังผลสำรวจเด็กนักเรียนจำนวน 1,500 คน จากโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ซึ่งพบความเชื่อมโยงระหว่างการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัวกับเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากเด็กนักเรียนดังกล่าวซึมซับความรุนแรงจากครอบครัวของตนมา

⁶⁷ Eliza Ahmed and Valerie Braithwaite, "Bullying and Victimization: Cause for Concern for Both Families and Schools," *Social Psychology of Education* 7(2004): 36.

⁶⁸ Susan M. S. Napolitano, "Risk Factor for and Outcomes of Bullying and Victimization," *Educational Psychology Papers and Publications*: 6.

⁶⁹ Su-Jeong Kim, "A Study of Personal and Environmental Factors Influencing Bullying," p. 56.

⁷⁰ ชูตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสสา วัชรสินธุ์, "ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่," *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย* :227-228.

ใช้กับเพื่อนภายในสถานศึกษา โดยเด็กนักเรียนที่พบเห็นความรุนแรงภายในครอบครัวของตนน้อยครั้งกว่าจะมีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงน้อยลงด้วยเช่นกัน⁷¹

การใช้ความรุนแรงของพ่อแม่หรือครอบครัวของเด็กดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้น เป็นเสมือนกระจกสะท้อนพฤติกรรมของเด็กที่พัฒนาไปใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษา ในทางกลับกันเด็กที่เติบโตขึ้นมาในสภาพแวดล้อมที่ครอบครัวสนับสนุนให้เด็กมีอิสระทางความคิด สร้างความรักความอบอุ่นให้เด็ก สอนให้เด็กมีทัศนคติในเชิงบวก ให้เด็กสามารถพึ่งพาตนเองได้ และให้เวลากับเด็กอย่างพอเหมาะ จะทำให้เด็กที่เติบโตขึ้นมามีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงน้อยกว่า⁷²

2.1.4.5 ปัจจัยทางสื่อ

ปัจจุบันสื่อต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ ละครหรือภาพยนตร์ ได้เข้ามามีอิทธิพลกับเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม และมีแนวโน้มที่เด็กจะรับพฤติกรรมจากสื่อมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ความรุนแรง เนื่องจากสื่อมักสะท้อนทั้งด้านดีและด้านมืดของสังคม อาทิ การนินทา การโกหก การแสวงหาประโยชน์โดยวิถีทางที่ผิดกฎหมาย การหักหลัง การเยาะเย้ยและการใช้กำลังทางกายภาพ ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเด็กทุกคนที่รับชมสื่อที่สะท้อนด้านมืดของสังคมจะต้องมีพฤติกรรมเลียนแบบความรุนแรงจากสื่อ แต่การรับชมสื่อที่สะท้อนด้านมืดเป็นเวลานานและต่อเนื่อง เมื่อขาดการไตร่ตรองถึงความถูกต้อง เหมาะสม จะทำให้เด็กซึมซับพฤติกรรมดังกล่าวว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติ และไม่ผิดหากตนจะเลียนแบบพฤติกรรมด้านมืดเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเลียนแบบพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงทางกายภาพ และคำพูดมาใช้กับเพื่อนนักเรียนภายในสถานศึกษา

จากผลวิจัยของ Sarah Coyne นักจิตวิทยาสังคม พบว่ารายการโทรทัศน์มีอิทธิพลอย่างมากต่อการใช้ความรุนแรงระหว่างกลุ่มเพื่อน เพราะการรับชมรายการโทรทัศน์ติดต่อกันเป็นเวลานานสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กได้ ยิ่งรายการโทรทัศน์นั้นมีความรุนแรงมากขึ้นเท่าใด จะยิ่งส่งผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงมากขึ้นเท่านั้น⁷³ นอกจากนี้ ผลสำรวจเด็กนักเรียนอายุระหว่าง 7-11 ปี จากทั้ง 5 โรงเรียนในมลรัฐมิเนโซตา สหรัฐอเมริกาพบว่า

⁷¹ UNESCO, "School-Related Gender-Based Violence in the Asia-Pacific Region," [Online] Accessed: 22 November 2014. Available from: www.ungei.org/files/SRGBV_EAP.pdf

⁷² Eliza Ahmed and Valerie Braithwaite, "Bullying and Victimization: Cause for Concern for Both Families and Schools," *Social Psychology of Education*: 36.

⁷³ *ibid.*

สื่อเป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้กระตุ้นการใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษา⁷⁴ สื่อจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญอันไปกระตุ้นการใช้ความรุนแรงของเด็ก และสถานศึกษาก็เป็นสถานที่หนึ่งที่เด็กสามารถแสดงออกพฤติกรรมที่ตนเลียนแบบมาได้

ผลวิจัยดังข้างต้นสอดคล้องกับความเห็นของนายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์ ประธานคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งมีความเห็นว่าสื่อเป็นกระจกชั้นดีที่นำเสนอความรุนแรง จึงกล่าวได้ว่าสื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่ผลิตความรุนแรงซ้ำแล้วซ้ำเล่าให้กับเด็กและเยาวชนที่รับชม ยิ่งปัจจุบันเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อเหล่านี้ได้ง่ายและรวดเร็ว จึงไม่น่าตกใจที่เด็กและเยาวชนดังกล่าวจะใช้เวลาอยู่กับสื่อมากกว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน⁷⁵

แม้ปัจจัยทางสื่อจะไม่ใช่เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่ใช้กระตุ้นการใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาและเด็กที่รับชมสื่อจะต้องเลียนแบบพฤติกรรมความรุนแรง แต่ปัจจัยดังกล่าวกลับเป็นปัจจัยที่ต้องให้ความสนใจ เพราะเด็กสามารถซึมซับพฤติกรรมความรุนแรงได้โดยไม่รู้ตัว อันเนื่องมาจากวุฒิภาวะที่น้อยกว่าผู้ใหญ่ กระนั้น การรับชมสื่อของเด็กที่มีผู้ใหญ่ให้คำแนะนำจะส่งผลดีต่อเด็ก และทำให้เด็กพิจารณา ไตร่ตรองถึงด้านดีและด้านมืดของสังคม ตลอดจนอาจช่วยยับยั้งการใช้ความรุนแรงได้

2.1.5 ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว สิ่งต่อมาที่จำเป็นต้องพิจารณา คือ ผลกระทบของการใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษา เมื่อไม่มีการแทรกแซงจากทางอาจารย์ บุคลากรหรือสถานศึกษา จะทำให้ทั้งเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและเด็กนักเรียนที่ใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้รับผลกระทบเชิงลบในหลายๆ ด้าน ทั้งผลกระทบในระยะสั้นและระยะยาว

⁷⁴ Iowa State University, "New Gentile Study on Media Violence and Kids Could Have Applications on School Bullying," [Online] Accessed: 25 November 2014 Available from:

<http://www.news.iastate.edu/news/2012/07/09/bullying>

⁷⁵ ไทยรัฐ, "หวั่นเด็กเสพสื่อ-เกมออนไลน์ บ่มเพาะความรุนแรง" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/331715>

2.1.5.1 ผลกระทบระยะสั้น

แม้หลายคนจะไม่ได้ใส่ใจกับผลกระทบระยะสั้นของความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากเข้าใจว่าผลกระทบลักษณะนี้มีเพียงผลที่เห็นได้ตามร่างกายภายนอกและสามารถรักษาให้หายได้ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบระยะสั้นนั้น ไม่ได้มีเพียงบาดแผลภายนอกร่างกายของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบในด้านอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาความร้ายแรงและความบอบช้ำแก่เด็กได้ ซึ่งผลกระทบระยะสั้นที่สามารถพบเห็นได้มีดังนี้

- 1) สร้างความโกรธแค้นให้แก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ
- 2) ความเศร้าจากการถูกรังแก
- 3) วิดกกังวลว่าตนเองจะตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงซ้ำอีก
- 4) มีผลการเรียนต่ำกว่าเด็กที่ไม่ได้ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง
- 5) มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย มีผลสำรวจจากประเทศอังกฤษพบว่าเด็กนักเรียนที่ถูกกระทำรุนแรงถึงร้อยละ 20 มีความคิดอยากฆ่าตัวตาย เมื่อเทียบกับเด็กนักเรียนทั่วไปที่ไม่ถูกรังแกมีเพียงร้อยละ 3 เท่านั้น⁷⁶
- 6) รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องไปเรียนจนขาดเรียน จากผลการสำรวจพบว่า มีเด็กนักเรียนกว่า 160,000 คน ที่ขาดเรียนเพราะกลัวที่จะโดนกระทำรุนแรงภายในสถานศึกษา⁷⁷
- 7) รู้สึกว่าตนเองเป็นตัวตลกและอับอายขายหน้า
- 8) เด็กที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงมีอาการของโรคที่พัฒนามาจากความเครียดและความกดดันทางจิตใจ จากผลสำรวจนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศออสเตรเลียพบว่า เด็กที่ถูกกระทำรุนแรงภายในสถานศึกษามักมีความกดดันจนแสดงออกทางร่างกาย เช่น ปวดศีรษะ วิงเวียนศีรษะ หอบหืด ปวดท้อง ท้องเสีย มีปัญหาด้านสายตา เป็นลม เจ็บหน้าอก และอาเจียน⁷⁸
- 9) เครียดเมื่อถูกรังแก
- 10) นอนหลับยากหรือฝันร้าย

⁷⁶ Mark Dombeck, "The Long Term Effects of Bullying," [Online] Accessed: 26 November 2014. Available from: <http://www.aaets.org/article204.htm>

⁷⁷ Susan M. S. Napolitano, "Risk Factor for and Outcomes of Bullying and Victimization," *Educational Psychology Papers and Publications*: 7.

⁷⁸ Ken Rigby, "Consequences of Bullying in Schools," *Canadian Journal of Psychiatry* 48(2003): 588.

2.1.5.2 ผลกระทบระยะยาว

ผลกระทบระยะยาวเป็นอีกผลกระทบหนึ่งที่ส่งผลอย่างสำคัญทั้งต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงและเด็กที่ใช้ความรุนแรง เนื่องจากความรุนแรงในลักษณะนี้สามารถทำให้เด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงฝังใจกับการที่ตนตกเป็นเหยื่อ ส่วนเด็กที่ใช้ความรุนแรงจะติดนิสัยใช้ความรุนแรงและอาจบ่มเพาะความรุนแรงมากขึ้นเมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ทำให้ยากต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผลกระทบในระยะยาวที่เกิดกับเด็กที่ตกเป็นเหยื่อมีได้หลายประการ ดังนี้

- 1) เป็นโรคทางจิตเวช เช่น โรคซึมเศร้า
 - 2) กลายเป็นคนไม่กล้าแสดงออก
 - 3) เชื่อใจคนยากขึ้น
 - 4) มีมนุษยสัมพันธ์ต่ำ ตลอดจนทำให้เป็นโรคกลัวการเข้าสังคม
 - 5) มีแนวโน้มเก็บตัวมากขึ้น
 - 6) มีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อความรุนแรงซ้ำอีก
 - 7) พัฒนาไปเป็นผู้กระทำผิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ตกเป็นเหยื่อที่สะสมความโกรธแค้นเป็นเวลานาน จนไม่สามารถรับความกดดันได้อีกต่อไป จึงตัดสินใจใช้อาวุธเพื่อแก้แค้นเด็กที่มาแกล้งตน
 - 8) ไม่มั่นใจในตนเองจนเสียโอกาสเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การทำงานหรือไม่กล้าสมัครงาน⁷⁹
 - 9) มีแนวโน้มติดสารเสพติดและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และใช้ความรุนแรงเมื่อเสพหรือดื่ม
- ส่วนผลกระทบในระยะยาวที่เกิดกับเด็กที่ใช้ความรุนแรงสามารถเกิดได้หลายประการ ดังนี้
- 10) เพิ่มโอกาสในการเป็นอาชญากรหรือมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม เช่น ทำลายทรัพย์สินของรัฐหรือเอกชน ลักเล็กขโมยน้อยและหนีเรียน
 - 11) มีแนวโน้มติดสารเสพติดหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 12) มีแนวโน้มใช้ความรุนแรงต่อคู่สมรสหรือบุตรของตนเมื่อเป็นผู้ใหญ่

⁷⁹ Mark Dombeck, "The Long Term Effects of Bullying."

13) มีแนวโน้มกระทำผิดกฎหมายเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่มากกว่าเด็กที่ไม่ได้ใช้ความรุนแรง จากผลสำรวจพบว่าเด็กนักเรียนที่ใช้ความรุนแรงมีแนวโน้มกระทำผิดกฎหมายมากกว่าเด็กทั่วไปถึง 4 เท่า เมื่อมีอายุไม่เกิน 24 ปี⁸⁰

2.2 ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

2.2.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (The Universal Declaration of Human Rights)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ได้รับการรับรองและประกาศโดยข้อมติสมัชชาสหประชาชาติที่ 217 เอ (III) วันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ซึ่งเป็นเรื่องสิทธิในความเป็นมนุษย์อันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนที่ติดตัวมาแต่กำเนิดไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ กล่าวคือ ไม่มีบุคคล องค์กร หรือรัฐใดสามารถแย่งชิงสิทธิมนุษยชนไปจากบุคคลหนึ่งบุคคลใดได้ นอกจากนี้ยังมีลักษณะเป็นสากล คือ เป็นสิทธิของมนุษย์ทุกคนโดยไม่แบ่งเชื้อชาติ เพศ อายุ ศาสนาหรือความต่างทางสังคมและวัฒนธรรม อันสิทธิที่ระบุไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนสามารถจำแนกออกได้ 2 ประเภท ดังนี้

2.2.1.1 สิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เช่น สิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ ความมั่นคงของบุคคล สิทธิจากการไม่ตกเป็นทาสและการถูกทรมาน สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีด้วยความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันทางกฎหมาย การได้รับการคุ้มครองเมื่อถูกจับ กักขัง หรือเนรเทศ สิทธิทางการเมือง สิทธิในการสมรส สิทธิขั้นพื้นฐานด้านความคิด การแสดงความคิดเห็น การแสดงออก เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและเสรีภาพในการนับถือศาสนา

2.2.1.2 สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เช่น สิทธิได้รับค่าตอบแทนอันเท่าเทียมกันโดยไม่แบ่งแยก สิทธิในการได้รับมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอต่อสุขภาพของตนและครอบครัว และสิทธิในการศึกษา⁸¹

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา จะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน เพราะการที่เด็กตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา ไม่ว่าจะจากผู้ใหญ่หรือเพื่อน

⁸⁰ University of Colorado, "An Overview of Bullying."

⁸¹ ชัญญาณ์ภักษ์ ล้อมณีนพรัตน์, "การคุ้มครองจำเลยที่เป็นเด็กและเยาวชนกรณีอ้างตนเองเป็นพยาน" (นิติศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 13.

นักเรียนอื่น นั้นหมายความว่าเด็กซึ่งมีวุฒิภาวะต่ำกว่าผู้ใหญ่ถูกละเมิดสิทธิของตน เด็กทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะความรุนแรงอันเนื่องมาจากอคติ เช่น รูปร่าง หน้าตา สถานะทางสังคมและบุคลิกลักษณะเฉพาะตัว⁸²

โดยทั่วไปแล้วการกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ว่าจะในรูปแบบหรือลักษณะใดถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล ตามข้อ 3 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่บัญญัติรับรองให้บุคคลทุกคนมีสิทธิดังกล่าวโดยเสมอกัน ซึ่งความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่กระทำทางกายภาพ โดยใช้คำพูด และกิริยาท่าทาง ล้วนแล้วแต่เป็นรูปแบบความรุนแรงอันไปกระทบต่อสิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคลทั้งสิ้น เนื่องจากเด็กนักเรียนทุกคนย่อมมีเสรีภาพในการที่จะกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใด การถูกกระทำความรุนแรง เช่น ถูกบังคับให้ยื่นให้ซึ่งทรัพย์สิน ทำให้เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อขาดเสรีภาพอันกระทบต่อข้อ 3 นี้ ทางด้านของสิทธิของความมั่นคงแห่งบุคคล เด็กนักเรียนทุกคนต้องได้รับความปลอดภัย การถูกข่มขู่ คุกคาม ล้วนแล้วแต่ทำให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อถูกพรากไปซึ่งสิทธินี้ ซึ่งการที่สถานศึกษาบกร่องต่อการแทรกแซงความรุนแรง โดยเพิกเฉยเมื่อรับรู้ว่ามี ความรุนแรงเกิดขึ้น ถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนให้มีการละเมิดสิทธิตามข้อ 3 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน⁸³

สิทธิต่อมาเป็นเรื่องสิทธิด้านการศึกษา สิทธิในการได้รับการศึกษา ตามข้อ 26 (1) ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่บัญญัติว่า "ทุกคนมีสิทธิในการศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับประถมจะต้องเป็นภาคบังคับ การศึกษาด้านวิชาการและวิชาชีพจะต้องเปิดเป็นการทั่วไป และการศึกษาระดับสูงขึ้นไปจะต้องเข้าถึงได้อย่างเสมอภาคสำหรับทุกคนบนพื้นฐานของคุณสมบัติความเหมาะสม" และตามข้อ 26 (2) ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ซึ่งบัญญัติไว้ว่า "การศึกษาจะต้องมุ่งไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่ และเสริมสร้างการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพขั้นพื้นฐาน การศึกษาจะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ชันติธรรม และมิตรภาพระหว่างประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือศาสนาทั้งหมด และจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ" จึงพิจารณาได้ว่าทั้งข้อ 26 (2) และ (1) เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา แม้เด็กทุกคนจะได้รับการสนับสนุนให้เข้ารับการการศึกษา แต่การที่เด็กต้องตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา อันไปกระทบสิทธิในการเรียน สร้าง

⁸² Michael B. Greene, "Bullying in Schools: A Plea for a Measure of Human Rights," *Journal of Social* 62(2006): 69.

⁸³ Respectme, "Children's Rights," [Online] Accessed: 12 January 2015. Available from: http://www.respectme.org.uk/bullying_rights.html

สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียน จนท้ายที่สุดเด็กตัดสินใจหยุดเรียน ย้ายสถานศึกษาหรือลาออกได้ก่อให้เกิดอุปสรรคขัดขวางสิทธิในการได้รับการศึกษาของเด็ก ซึ่งขัดต่อปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 26 (1) ส่วนข้อ 26 (2) นั้น วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการศึกษา คือ ต้องการให้สถานศึกษาสนับสนุนให้นักเรียนเข้าใจและเคารพสิทธิมนุษยชนและมิตรภาพของความแตกต่างระหว่างเพื่อนนักเรียน เพราะหากสถานศึกษาให้ความสำคัญและสนับสนุนวัตถุประสงค์นี้ จะทำให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาลดน้อยลงได้

อย่างไรก็ดี ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนตามข้างต้น ไม่ได้ระบุถึงสิทธิเด็กมากนัก จึงจำต้องพิจารณาถึงอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ซึ่งบัญญัติการคุ้มครองสิทธิของเด็กไว้โดยตรง และสามารถนำมาปรับใช้กับปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้

2.2.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้จัดทำขึ้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2532 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2533 อนุสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ได้รับความนิยมชอบมากที่สุดในโลก โดยทุกประเทศได้ให้สัตยาบัน ยกเว้นประเทศโซมาเลียและสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศไทยนั้นได้ให้สัตยาบันด้วยเช่นกันในปี 2535⁸⁴ ซึ่งอนุสัญญานี้เป็นหลักประกันสิทธิของเด็กขั้นต่ำสุด เนื่องจากเด็กทุกคนมีศักดิ์ศรีติดตัวมาแต่กำเนิด มีสิทธิที่เท่าเทียมกันและมีเสรีภาพทั้งปวงโดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าจะด้วยความแตกต่างทางเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นหรืออื่นๆ โดยคำนึงถึงการปกป้องคุ้มครองเด็กทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี⁸⁵ ให้ได้รับการดูแลและช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างกลมกลืนและเต็มที่จะดำรงชีวิตที่เป็นของตนเองในสังคม อันเนื่องมาจากเด็กยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้ง่ายต่อการถูกรังแกและไม่อาจตัดสินใจแก้ปัญหาบางประการได้ดีเท่าที่ควร จึงจำเป็น

⁸⁴ ยูนิเซฟ ไทยแลนด์, "อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2557. แหล่งที่มา: http://www.unicef.org/thailand/tha/overview_5954.html

⁸⁵ มณฑินี กาญจนวงศ์, "มาตรการความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อต่อต้านการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก และความสัมพันธ์กับพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก ค.ศ.2000" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555), หน้า 36.

อย่างยิ่งที่ประเทศสมาชิกของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กต้องดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อส่งเสริมสิทธิของเด็กและหามาตรการปกป้องคุ้มครองเด็กไม่ต่ำกว่ามาตรฐานของอนุสัญญาดังกล่าว

อนุสัญญาฉบับนี้ได้ระบุรายละเอียดของสิทธิเด็กขั้นพื้นฐานที่ประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยต้องคุ้มครอง ดังนี้

2.2.2.1 สิทธิที่จะมีชีวิต กล่าวคือ เด็กต้องได้รับการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน มีสันติภาพและความปลอดภัย

2.2.2.2 สิทธิในการได้รับการพัฒนา คือ เด็กมีครอบครัวที่อบอุ่น เข้าสู่ระบบการศึกษาที่ดีได้ มาตรฐาน และมีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม

2.2.2.3 สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง คือ เด็กต้องไม่ถูกรุ้รทำรุนแรง ล่วงละเมิด ทอดทิ้ง ตลอดจนแสวงหาประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าด้วยรูปแบบใดๆ

2.2.2.4 สิทธิในการมีส่วนร่วม คือ เด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็น แสดงออก รวมถึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกๆ เรื่องที่กระทบสิทธิของตน⁸⁶

จากอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กข้างต้นจะพบว่า อนุสัญญาฉบับนี้ได้วางมาตรฐานคุ้มครองเด็ก โดยเฉพาะ ซึ่งความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ละเมิดอนุสัญญาฉบับดังกล่าวหลายข้อ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องชีวิต การพัฒนา การศึกษาและสุขอนามัย อันมีข้อที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อ 2 (1) รัฐภาคีจะเคารพและประกันสิทธิตามที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้แก่เด็กแต่ละคนที่อยู่ในเขตอำนาจของตนโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติไม่ว่ากรณีใดๆ โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น ต้นกำเนิดทางชาติ ชาติพันธุ์ หรือสังคม ทรัพย์สิน ความทุพพลภาพ การเกิดหรือสถานะอื่นๆ ของเด็ก บิดา มารดา หรือผู้ปกครองตามกฎหมาย⁸⁷

ข้อ 2 (2) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง เพื่อที่จะประกันว่าเด็กได้รับการคุ้มครองจากการเลือกปฏิบัติหรือการลงโทษในทุกรูปแบบบนพื้นฐานของสถานภาพ กิจกรรมความคิดเห็นที่แสดงออกหรือความเชื่อของบิดา มารดา ผู้ปกครองตามกฎหมายหรือสมาชิกในครอบครัวของเด็ก⁸⁸

⁸⁶ ยูนิเซฟ ไทยแลนด์, "อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC)" [ออนไลน์].

⁸⁷ Article 2(1) Convention on the Right of the Child, 1990

⁸⁸ Article 2(2) Convention on the Right of the Child, 1990

ข้อ 2 นี้ แสดงให้เห็นว่าเด็กต้องได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพจากบุคคลทุกคน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ ซึ่งความรุนแรงภายในสถานศึกษานั้น เป็นการกระทำที่ไปละเมิดความแตกต่างในตัวเด็ก เช่น เพศ สีผิวและความคิดเห็น ฉะนั้นรัฐและสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษาจำต้องหาวิธีทางเพื่อลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาลงเพื่อคงไว้ซึ่งสิทธิของเด็กตามข้อ 2

ข้อ 16 (1) เด็กจะไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการ หรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในความเป็นส่วนตัว ครอบครัว บ้าน รวมทั้งจะไม่ถูกกระทำโดยมิชอบต่อเกียรติและชื่อเสียง⁸⁹

ข้อ 16 (1) เมื่อปรับกับเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษา เด็กทุกคนต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองในเรื่องส่วนตัว เพราะการที่เด็กที่กระทำรุนแรง เช่น ส่งข้อความโดยใช้คำหยาบคายหรือส่งจดหมายกลั่นแกล้งเด็กที่ตกเป็นเหยื่อถึงบ้าน นั้นหมายความว่า สิทธิในความเป็นส่วนตัวของเด็กถูกรบกวน ทำให้เสื่อมเสียซึ่งเกียรติและชื่อเสียง

ข้อ 19 (1) รัฐภาคีจะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมทั้งปวง ด้านนิติบัญญัติ บริหาร สังคมและการศึกษา ในอันที่จะคุ้มครองเด็กจากรูปแบบทั้งปวงของความรุนแรง ทั้งทางร่างกายและจิตใจ การทำร้ายหรือการกระทำอันมิชอบ การทอดทิ้งหรือการปฏิบัติโดยประมาท การปฏิบัติที่ผิดหรือการแสวงประโยชน์ รวมถึงการกระทำอันมิชอบทางเพศขณะอยู่ในความดูแลของบิดา มารดา ผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นใดซึ่งเด็กนั้นอยู่ในความดูแล⁹⁰

ข้อ 19 (1) เมื่อปรับกับเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาจะหมายความว่า เด็กจะต้องไม่ถูกทำร้ายทั้งทางร่างกาย จิตใจ ถูกคุกคามทางเพศจากอาจารย์หรือบุคลากรของสถานศึกษาที่เด็กอยู่ในความดูแล

ข้อ 28 รัฐภาคียอมรับสิทธิของเด็กที่จะได้รับการศึกษา และเพื่อที่จะให้สิทธินี้บังเกิดผลตามลำดับและบนพื้นฐานของโอกาสที่เท่าเทียมกัน รัฐภาคีจะ จ) ดำเนินมาตรการเพื่อสนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และลดอัตราการออกจากโรงเรียนกลางคัน⁹¹

ข้อ 28 นี้จะเห็นได้ว่า เมื่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อถูกระทำรุนแรงภายในสถานศึกษา จะส่งผลให้สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ การที่เด็กถูกระทำรุนแรงซ้ำๆ ได้สร้างความหวาดกลัวต่อเด็กจนเด็กขาดเรียนหรือลาออก ฉะนั้นการที่สถานศึกษาไม่มีมาตรการใดๆ

⁸⁹ Article 16(1) Convention on the Right of the Child, 1990

⁹⁰ Article 19(1) Convention on the Right of the Child, 1990

⁹¹ Article 28 Convention on the Right of the Child, 1990

เพื่อป้องกันปัญหาการขาดเรียนหรือลาออกของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา ถือว่าขัดต่อสิทธิในการได้รับการศึกษาตามข้อ 28 นี้

จากข้างต้น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง ซึ่งรวมถึงความรุนแรงที่เกิดภายในสถานศึกษาอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การศึกษาเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีความเชื่อมโยงอย่างยิ่งยวดอันเอื้ออำนวยต่อการก่อความรุนแรง

2.2.3 ทฤษฎีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา (School Climate Theory)

สภาพแวดล้อมถือเป็นหัวใจและจิตวิญญาณที่สำคัญของสถานศึกษาจนก่อให้เกิดทฤษฎีดังกล่าว ซึ่งศึกษาอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสภาพแวดล้อม อันประกอบไปด้วย ห้องเรียน สถานศึกษา นักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวสามารถนำมาอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องด้วยทฤษฎีสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพและความเป็นอยู่ภายในรั้วสถานศึกษา อันแสดงให้เห็นถึงบรรทัดฐาน จุดมุ่งหมาย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แนวทางการเรียนการสอน ตลอดจนโครงสร้างองค์กรของแต่ละสถานศึกษา ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ California School Climate and Safety Survey (CSCSS) ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งพบว่าสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เกิดความรุนแรงได้ขัดขวางพัฒนาการทางสังคมของนักเรียนในระยะยาว โดยนักทฤษฎีสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาคนสำคัญคือ Tagiuri ได้อธิบายส่วนประกอบพร้อมตัวอย่างที่อธิบายสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 1 องค์ประกอบและตัวอย่างของสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบย่อย	ตัวอย่าง
1. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม	ขนาดของอาคารเรียนและห้องเรียน
2. สิ่งแวดล้อม	ลักษณะเฉพาะของอาจารย์ - ประสบการณ์การทำงาน - ลักษณะเฉพาะของนักเรียน - อายุ - เพศ
3. ระบบสังคม	- ความสามัคคีและปรองดอง - การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น - โอกาสที่จะได้รับของบุคคลที่เกี่ยวข้อง
4. วัฒนธรรมองค์กร	- ความคาดหวัง - ความร่วมมือ - วิชาการ - ความรับผิดชอบของอาจารย์ - การสร้างกระบวนการความคิด ⁹²

จากตารางสามารถพิจารณาได้ว่า ทั้ง 4 องค์ประกอบย่อยที่รวมอยู่ในทฤษฎีสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับการสร้างสภาพแวดล้อมของนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยจากผลวิจัยพบว่าหากสถานศึกษาใดมีสภาพแวดล้อมเชิงบวก สถานศึกษานั้นจะมีความรุนแรงน้อย⁹³ เนื่องด้วยสมาชิกในรั้วสถานศึกษาต่างมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ได้รับการยอมรับ ความช่วยเหลือ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและเป็นมิตร ในทางกลับกันสถานศึกษาใดที่มีสภาพแวดล้อมเชิงลบ ขาดองค์ประกอบย่อยบางข้อหรือมีน้อย จะกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงมาก ทฤษฎีสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญที่บุคคลที่เกี่ยวข้องจำต้องตระหนัก เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ดีจักช่วยพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ ตลอดจน

⁹² Ennis C.D. et al., "Educational Climate in Elective Adult Education: Shared Decision Making and Communication Patterns," *Adult Education Quarterly* 39(1989): 76-77.

⁹³ The Colorado Education Initiative, "Measuring School Climate: A Toolkit for Districts and Schools," [Online] Accessed: 17 October 2015. Available from: <http://www.coloradoinitiative.org/wp-content/uploads/2014/08/Measuring-School-Climate-Toolkit.pdf>

สติปัญญา ซึ่งโอบอุ้มให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ในหลายๆ ด้าน ทั้งทางวิชาการและสังคมในระยะยาว⁹⁴

อนึ่ง ทฤษฎีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะอธิบายปรากฏการณ์ ความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ชัดเจนนัก จึงจำเป็นต้องพิจารณาต่อไปถึงเรื่องการควบคุมตนเองของ บุคคลที่กระทำความรุนแรง เพราะความรุนแรงมักเป็นผลสืบเนื่องจากสภาพอารมณ์ที่ไม่ยึดติดต่อ ความรู้สึกของผู้ที่ตกเป็นเหยื่อ ยิ่งเมื่อสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาติดลบด้วยแล้ว บุคคลที่ไม่สามารถ ควบคุมตนเองหรือควบคุมตนเองได้ในระดับต่ำจะมีแนวโน้มทวีความรุนแรงกว่าปกติ ทฤษฎี สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงอย่างยิ่งยวดกับการควบคุมตนเองของผู้กระทำความรุนแรงในสถานศึกษา ซึ่งทฤษฎีที่จะศึกษาต่อไปคือทฤษฎีการควบคุมตนเองต่ำ (Low-Self Control Theory)

2.2.4 ทฤษฎีการควบคุมตนเองต่ำ (Low-Self Control Theory)

ทฤษฎีการควบคุมตนเองต่ำนั้น ผู้คิดค้นคือ Gottfredson และ Hirschi ซึ่งเป็นทฤษฎีที่นำมา อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมส่วนบุคคล การดูแลเอาใจใส่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อม มาตรการรวมทั้งความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทฤษฎีนี้ได้อธิบายลักษณะของบุคคล ดังกล่าวไว้ว่าเป็นคนที่ไวต่อการกระตุ้น ชอบความเสี่ยง ไม่คงที่และไม่มีจุดยืน ความอดทนต่ำ ตลอดจนจนเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง อันเป็นลักษณะนิสัยที่สามารถนำไปสู่การใช้ความรุนแรงและพุ่มพุก พฤติกรรมเบี่ยงเบนจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ เนื่องจากกระบวนการควบคุมตนเองจะพัฒนาตั้งแต่ ช่วงแรกๆ ของชีวิต ฉะนั้นการปล่อยให้เด็กซึมซับพฤติกรรมในด้านลบ ไม่พัฒนาทักษะการควบคุม ตนเองและขาดการว่ากล่าวตักเตือนจะทำให้เด็กรับรู้ว่าการกระทำที่ตนประพฤติเสมอมาเป็นสิ่ง ที่ถูกต้องและตตินิสัยจนล่วงเข้าวัยผู้ใหญ่ ยิ่งกว่านั้นเด็กที่มีการควบคุมตนเองต่ำจะมีแนวโน้มเข้ากลุ่ม เพื่อนที่ใช้ความรุนแรงและพัฒนารูปแบบความรุนแรงมากและหลากหลายขึ้น⁹⁵

เมื่อนำมาปรับกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาจะได้ผลลัพธ์ที่ชัดเจนว่า เด็กที่มีการควบคุม ตนเองต่ำจะมีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนนักเรียนอื่นน้อยและกระทำความรุนแรงโดยไม่คำนึงถึงผล ระยะยาวที่จะตามมาทั้งต่อตนเองและผู้ตกเป็นเหยื่อ จากผลการวิจัยนักเรียนทั้งหมด 720 คน ใน

⁹⁴ Columbia University, "School Climate: Research, Policy, Practice, and Teacher Education," *Teacher College Record* 111(2009): 180.

⁹⁵ สุรีย์ กาญจนวงศ์, "การศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 17 ตุลาคม 2558. แหล่งที่มา: http://ajarnpat.com/research/research_child.pdf

สหราชอาณาจักร และนักเรียนจำนวน 655 คน ในสาธารณรัฐเกาหลี พบว่านักเรียนที่มีการควบคุมตนเองต่ำมีแนวโน้มกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาทุกรูปแบบทั้งทางกายภาพ ทางคำพูดและกิริยาท่าทางมากกว่าเด็กทั่วไปถึงสองเท่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสถานศึกษาใดมีสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนจะยิ่งกระตุ้นให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวกระทำความรุนแรงมากขึ้น⁹⁶ จึงนำมาสู่แนวทางแก้ปัญหาที่ Gottfredson และ Hirschi เสนอว่าควรควบคุมไม่ให้เด็กมีลักษณะการควบคุมตนเองต่ำ ดังต่อไปนี้

- 1) ติดตามพฤติกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด
- 2) การตักเตือนเด็กให้รับรู้พฤติกรรมที่กระทำลงเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน และ
- 3) ลงโทษเมื่อกระทำพฤติกรรมเบี่ยงเบน⁹⁷

การควบคุมดังกล่าวข้างต้นหากทั้งผู้ปกครองและอาจารย์ในสถานศึกษานำมาปรับใช้กับบุตรและนักเรียนของตนเพื่อเสริมสร้างกระบวนการรับรู้ที่ถูกต้องให้แก่เด็กตั้งแต่ช่วงแรกเริ่ม จะทำให้เด็กปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ถูกที่ควร ส่งผลดีต่อสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนตลอดจนช่วยลดความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากเด็กจะตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมที่ตนกระทำลงนั้นเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจและจะค่อยๆ เลิกพฤติกรรมเช่นนั้นเมื่อถูกตำหนิ ก่อเกิดความเอื้ออาทรต่อเพื่อนนักเรียนรอบข้าง ในทางกลับกันหากผู้ปกครองและอาจารย์ละเลยพฤติกรรมเบี่ยงเบนและปล่อยให้เด็กกระทำซ้ำซากจะยิ่งจุดรั้งการปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีของเด็กและเด็กจะค่อยๆ ซึมซับพฤติกรรมเบี่ยงเบนจนติดตัวไปกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ในท้ายที่สุด อันเป็นบ่อเกิดของความรุนแรงจนยากจะแก้ไขซึ่งกระทบเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและสังคม

อย่างไรก็ดี หากบุคคลที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาความรุนแรงต่างเพิกเฉยต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าวตามข้างต้น ตลอดทั้งสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่ติดลบจะส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ซึ่งเด็กที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงต่อเนื่องและยาวนานจะสะสมแรงกดดันอันสร้างความเสียหายอย่างยิ่งยวดตามมา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จักต้องศึกษาถึงลงไปถึงแรงกดดันที่เด็กดังกล่าวได้รับจากความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากการที่เด็กได้รับแรงกดดันซ้ำๆ ต่อเนื่องเป็นเวลานานสามารถก่อความเครียด และท้ายที่สุดเด็กที่ตกเป็นเหยื่ออาจตกเป็นผู้กระทำความรุนแรงเสียเอง

⁹⁶ Byongook Moon and Leanne Fiftal Alarid, "School Bullying, Low Self-Control, and Opportunity," *Journal of Interpersonal Violence* 30(5)(2015): 839.

⁹⁷ สุรีย์ กาญจนวงศ์, "การศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน" [ออนไลน์].

2.2.5 ทฤษฎีสภาวะกดดันทั่วไป (General Strain Theory: GST)

ทฤษฎีสภาวะความกดดันทั่วไป เป็นทฤษฎีที่คิดค้นโดย Robert Agnew ในปี 2535 ซึ่งเป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากทฤษฎี Strain Theory ของ Robert Merton ซึ่งทฤษฎีสภาวะกดดันทั่วไปนั้นอธิบายถึงความกดดันตามรายบุคคล เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุว่าเพราะเหตุใดบุคคลที่อยู่ภายใต้สภาวะกดดันจึงตัดสินใจลงมือกระทำความผิด โดย Robert Agnew ได้แบ่งสภาวะความกดดันเป็น 3 กรณี

2.2.5.1 ความกดดันที่เกิดจากความล้มเหลวเมื่อไม่สามารถไปถึงสิ่งที่มุ่งหวัง เช่น การประสบความล้มเหลวทางธุรกิจหรือผลการเรียนตกต่ำ

2.2.5.2 ความกดดันที่เกิดจากการถอนแรงกระตุ้นทางบวก เช่น สูญเสียคนในครอบครัวหรือแยกทางกับคนรัก

2.2.5.3 ความกดดันที่เกิดจากแรงกระตุ้นทางลบ เช่น ความรุนแรงในครอบครัวหรือในสถานศึกษา

ทฤษฎีดังกล่าวสามารถใช้ได้กับทุกคน ไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงกดดันที่มาจากความโกรธแค้น ส่งผลให้บุคคลที่แบกรับความกดดันก่ออาชญากรรมเพื่อล้างแค้นสิ่งที่ตนต้องเผชิญมาตลอด⁹⁸ และเมื่อก่อความรุนแรงแล้วจะทำให้ตนรู้สึกปลดปล่อยความกดดันที่ตนแบกรับออกไป ความรุนแรงภายในสถานศึกษามีความเกี่ยวพันโดยตรงกับทฤษฎีสภาวะกดดันทั่วไป เพราะการที่เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ความรุนแรงหลากหลายรูปแบบเป็นประจำเมื่อไปเรียน จะส่งผลอย่างยิ่งยวดให้เด็กเกิดความเครียดและความกดดัน เด็กอาจปลดปล่อยความกดดันด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งมีทั้งทำร้ายตนเองและทำร้ายผู้อื่น เช่น การทำร้ายเด็กนักเรียนที่เคยทำร้ายตนมาก่อน เพื่อลดความโกรธแค้นที่ตนได้รับ ดังกรณีปี 2003 ในมลรัฐมิเนโซต้า สหรัฐอเมริกา เกิดเหตุเด็กนักเรียนอายุ 15 ปี ฆราตยิงเพื่อนนักเรียนด้วยกันเสียชีวิต 2 คน จากการสอบสวนพบเหตุจูงใจว่าเด็กนักเรียนคนดังกล่าวถูกรุนแรงทางคำพูดบ่อยครั้งเนื่องจากเป็นเด็กช้ำอายและมีอารมณ์อ่อนไหวจึงตกเป็นเป้าของความรุนแรงภายในสถานศึกษา จนท้ายที่สุดเด็กนักเรียนวัย 15 ปี แบกรับความกดดันไม่ไหว ตัดสินใจก่อเหตุร้ายดังกล่าวโดยต้องการให้เด็กนักเรียนที่เสียชีวิตรับรู้ถึงความเจ็บปวดและความกดดันที่ตนได้รับ⁹⁹ หรือคดีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อเหตุใช้มีดแทงเพื่อนร่วมห้องเสียชีวิต เนื่องจากถูกเด็กนักเรียนที่เสียชีวิตรังแกด้วยการทำร้ายร่างกายเป็นประจำ โดยที่เด็กนักเรียนที่แทงไม่ได้ทำการ

⁹⁸ Jeffrey R. Maahs and Ronald M. Holmes Gennaro F. Vito, *Criminology: Theory, Research, and Policy* (California: Jones & Bartlett Publishers, 2006), p. 157.

⁹⁹ *ibid.*

ตอบโต้ ทำยที่สุดทนไม่ไหวจึงก่อเหตุดังกล่าว เห็นได้ชัดว่ากรณีเช่นนี้เด็กนักเรียนเคยเป็นเหยื่อของความรุนแรงภายในสถานศึกษามาก่อนที่จะกระทำความผิด

อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อที่แบบรับความกดดันจากความรุนแรงจะต้องพัฒนาไปเป็นอาชญากร Robert Agnew อธิบายว่า ไม่ใช่ความกดดันทุกรูปแบบจะส่งผลให้เกิดการกระทำความผิด แต่มีเพียงความกดดันที่ต้องอาศัยองค์ประกอบบางประการเพื่อกระตุ้นให้กระทำความผิด อันประกอบด้วยความกดดันจากความไม่ยุติธรรม รุนแรง เกี่ยวข้องกับการควบคุมทางสังคมที่ต่ำ ตลอดจนความกดดันที่นำไปสู่การกระทำความผิด¹⁰⁰ จึงโยงไปถึงทฤษฎีต่อไปที่จะอธิบายถึงความผูกพันระหว่างนักเรียนที่ถูกกดดันและสะสมความเครียดกับสังคมรอบข้างทั้งครอบครัว สถานศึกษารวมทั้งเพื่อนนักเรียน ซึ่งความผูกพันจะเป็นหนึ่งในตัวกำหนดการตอบโต้ด้วยการใช้ความรุนแรงของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ

2.2.6 ทฤษฎีความผูกพันทางสังคม (Social Bond Theory)

ความผูกพันเป็นส่วนที่คอยยึดจิตใจของมนุษย์ไม่ให้หลงเข้าสู่ทางแห่งการกระทำความผิด เพราะความผูกพันจะช่วยให้มนุษย์ตรึงตรองถึงความรู้สึกของผู้ที่ตนผูกพันด้วย ตลอดจนยับยั้งการกระทำความรุนแรงต่อบุคคลดังกล่าว ทฤษฎีนี้จึงสามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ถึงนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อซึ่งต้องแบกรับความกดดันและความเครียดจากความรุนแรงจนกระทั่งใช้ความรุนแรงนั่นเองตอบโต้กลับไปยังบุคคลที่ทำร้ายตนรวมถึงบุคคลข้างเคียงที่อาจไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ทฤษฎีความผูกพันทางสังคมเป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นในปี 1969 โดย Travis Hirschi นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ทฤษฎีดังกล่าวอธิบายความผูกพันระหว่างองค์กรในสังคมกับบุคคลอื่นได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษาและเพื่อนร่วมองค์กร ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ว่า หากผูกพันกับบุคคลในครอบครัวเพียงคนเดียวก็สามารถรั้งไม่ให้อ่อนความรุนแรงได้ และเมื่อใดที่มีความผูกพันกับบุคคลในครอบครัวคนอื่นเพิ่มอีกจะยิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของบุคคลเหล่านี้ได้มากขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ¹⁰¹ ในส่วนของสถานศึกษาจะพิจารณาถึงความผูกพันระหว่างนักเรียนและสถานศึกษาว่านักเรียนมีความรู้สึก

¹⁰⁰ Robert Agnew, "Building on the Foundation of General Strain Theory: Specifying the Types of Strain Most Likely to Lead to Crime and Delinquency," *Journal of Research in Crime and Delinquency* 38(2001): 106.

¹⁰¹ Lisa S. Dulli, "Primary Socialization Theory and Bullying: The Effects of Primary Sources of Socialization on Bullying Behaviors among Adolescents" (Ph.D., Health Behavior and Health Education, University of North Carolina, 2006), p. 30.

ชอบหรือไม่ชอบสถานศึกษาของตน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของทางสถานศึกษามากน้อยเพียงไร ตลอดจนสภาพแวดล้อมได้เอื้ออำนวยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางวิชาการหรือไม่ และท้ายที่สุดในเรื่องของเพื่อนร่วมองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนสร้างอิทธิพลอย่างมหาศาลต่อการเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน เนื่องจากความสนิทสนมระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่ายได้ก่อให้เกิดความไว้วางใจใจ เชื่อมโยงความผูกพันไม่ให้ลงมือกระทำความรุนแรง ยิ่งระดับความสนิทสนมมากขึ้นเท่าใด ความผูกพันที่ยึดโยงไว้จะยิ่งมากขึ้นตามลำดับ¹⁰²

จากที่กล่าวไปอธิบายได้ว่าบุคคลใดมีความใกล้ชิดและผูกพันกับครอบครัว สถานศึกษาและเพื่อนร่วมองค์กรมากจะมีแนวโน้มกระทำความรุนแรงน้อยกว่าบุคคลที่มีความผูกพันต่อองค์กรต่ำ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เห็นภาพปรากฏการณ์ความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น จำต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบของทฤษฎีความผูกพันทางสังคมซึ่ง Travis Hirschi แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.2.6.1 ความผูกพัน

ความรู้สึกผูกพันกับองค์กรในสังคมและบุคคลรอบข้างเป็นองค์ประกอบแรกสุดและถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อมูลเหตุจูงใจก่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องด้วยความผูกพันจะช่วยสร้างความใกล้ชิด ความเอื้ออาทร และเห็นอกเห็นใจบุคคลที่ตนผูกพัน โดยสามารถอธิบายถึงความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ว่า นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงที่ตอบโต้กลับจะอยู่ในสถานะที่ไม่สนใจบุคคลใดทั้งสิ้น แม้กระทั่งผู้บริสุทธิ์ที่ไม่เคยมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรง หากนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อตัดสินใจตอบโต้โดยใช้ความรุนแรง เช่น กราดยิงเพื่อนร่วมชั้น นั้นหมายความว่านักเรียนคนดังกล่าวขาดความผูกพันโดยสิ้นเชิง แต่หากนักเรียนนั้นมีความคิดอยากโต้ตอบโดยใช้ความรุนแรงแต่ยังเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง จึงไม่ลงมือทำจะอธิบายได้ว่านักเรียนคนนี้นี้ยังคงมีความผูกพันกับบุคคลอื่นที่บริสุทธิ์เนื่องด้วยความเห็นอกเห็นใจและความเอื้ออาทรได้รั้งความรุนแรงเอาไว้¹⁰³

2.2.6.2 ความรับผิดชอบ

องค์ประกอบข้อที่สองเชื่อมโยงกับความสำเร็จในอนาคตของตน เนื่องจากบุคคลที่ตระหนักถึงความรับผิดชอบจะยึดถือการดำเนินชีวิตตามทำนองคลองธรรม ไม่กระทำสิ่งผิดกฎหมาย

¹⁰² ibid., 31-32.

¹⁰³ Michael L. Pittaro, "School Violence and Social Control Theory: An Evaluation of the Columbine Massacre," *International Journal of Criminal Justice Sciences* 2(2007): 6.

เพื่อคาดหวังว่าในอนาคตตนจะประสบความสำเร็จในอาชีพการงานและชื่อเสียง การใช้ชีวิตที่ปราศจากความรับผิดชอบต่ออนาคตของตนอาจนำมาซึ่งหายนะต่อหน้าที่การงานและชื่อเสียงที่ตนสั่งสมมาได้ จึงนำมาปรับกับนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงได้ว่าตนเองอยากกระทำผิดด้วยการตอบโต้ กระนั้นยังคงตระหนักถึงความสำเร็จในอนาคตของตน ซึ่งหากตนตัดสินใจกระทำผิดจะส่งผลร้ายแก่ตนเองในอนาคตจึงเลือกที่จะไม่กระทำในท้ายที่สุด

2.2.6.3 การมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมแสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลนั้นๆ ในองค์กรของตน หากบุคคลดังกล่าวร่วมกิจกรรมมากจะยิ่งช่วยยึดเหนี่ยวความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสองฝ่ายมากขึ้น ประกอบกับช่วยให้บุคคลนั้นรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในองค์กรของตน เมื่อนำมาปรับเข้ากับนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงสามารถวิเคราะห์ได้ว่า หากนักเรียนดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมของทางสถานศึกษาหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ตนสนใจ จะช่วยลดความฟุ้งซ่านจากการวนเวียนอยู่กับการแก้แค้น ทำให้แผนการการแก้แค้นหรือความเกลียดชังลดน้อยลงจนท้ายที่สุดได้ละทิ้งการแก้แค้นบุคคลที่กระทำ ความรุนแรงแก่ตน

2.2.6.4 ความเชื่อ

องค์ประกอบข้อสุดท้ายเป็นเรื่องที่อธิบายถึงความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานและกฎหมายของสังคม หากบุคคลใดมีสิ่งดังกล่าวจะทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มกระทำ ความรุนแรงมากกว่าบุคคลที่ยึดมั่นกับความเชื่อ ค่านิยม บรรทัดฐานรวมทั้งกฎหมาย จึงอาจกล่าวได้ว่าความเชื่อเป็นศีลธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้คนประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง คอยประคับประคองจิตใจไม่ให้มุ่งกระทำ ความรุนแรงต่อบุคคลอื่น¹⁰⁴ เมื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อจะได้คำตอบว่า ยิ่งนักเรียนคนดังกล่าวยึดมั่นในองค์ประกอบข้อนี้มากขึ้นเท่าใดก็จะยิ่งขยายต่อการแก้แค้นที่ผิดกฎหมายมากขึ้นเท่านั้น

จากองค์ประกอบทั้ง 4 ข้อข้างต้น หลอมรวมเข้าเป็นทฤษฎีความผูกพันในสังคม หากนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงมีองค์ประกอบอย่างน้อยข้อหนึ่งข้อใดแล้วนั้น จะช่วยยับยั้งการแก้แค้นโดยใช้ความรุนแรงได้ จึงวิเคราะห์ได้ว่ากรณีนักเรียนที่ถูกกระทำแบกรับความกดดันไม่ไหว อาจไม่ได้แก้แค้นกลับโดยใช้วิธีก่อความรุนแรงเสมอไป เนื่องด้วยส่วนหนึ่งได้ตระหนักถึงองค์ประกอบ

¹⁰⁴ สุริย์ กาญจนวงศ์, "การศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน" [ออนไลน์].

ข้อหนึ่งข้อใดตามทฤษฎีข้างต้น ทำให้ทฤษฎีความผูกพันในสังคมเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสามทฤษฎีก่อนหน้านี้

อย่างไรก็ดี แม้ความรุนแรงที่เกิดจากความกดดันจนเด็กที่ตกเป็นเหยื่อตัดสินใจทำร้ายเพื่อนนักเรียนอื่นจะเกิดขึ้นน้อย แต่เมื่อเกิดความรุนแรงขึ้นแล้วกลับส่งผลกระทบต่อทั้งเด็กนักเรียนที่เคยกลั่นแกล้งเหยื่อ เพื่อนนักเรียนอื่น อาจารย์ บุคลากรที่เกี่ยวข้องตลอดจนบุคคลในสังคม จึงเป็นเรื่องสำคัญที่บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องหันกลับมาให้ความสำคัญอย่างจริงจังต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เด็กที่ตกเป็นเหยื่อเก็บความกดดันและตัดสินใจระบายความกดดันออกมาด้วยวิธีการที่ผิด

2.2.7 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution)

การแก้ปัญหาความขัดแย้งเป็นการลดหรือการจัดความขัดแย้งให้หมดไป หรือทำให้สงบลง¹⁰⁵ ซึ่งการแก้ปัญหาความขัดแย้งสามารถกระทำได้หลายกรณี ดังนี้

2.2.7.1 การเจรจาต่อรอง เป็นกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยเจรจากันเองระหว่างคู่กรณีหรือใช้ตัวแทนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

2.2.7.2 การไกล่เกลี่ย เป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาโดยให้คู่กรณีหรือตัวแทนเจรจาเพื่อหาข้อยุติ ซึ่งมีบุคคลที่สามเข้าร่วมเจรจาไกล่เกลี่ยปัญหา

2.2.7.3 การแก้ปัญหาโดยใช้ฉันทามติ เป็นกระบวนการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมแก้ปัญหา ซึ่งอาจมีหรือไม่มีบุคคลที่สามมาเกี่ยวข้อง¹⁰⁶

ความรุนแรงสร้างผลกระทบในเชิงลบต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ โดยเฉพาะด้านการเรียน เพราะเด็กที่ใช้เวลาแก้ไขปัญหาความรุนแรงมักไม่มีสมาธิต่อการเรียนมากพอเมื่อเทียบกับเด็กนักเรียนอื่น เพิ่มอัตราการขาดเรียนและลาออกจากสถานศึกษา การนำหลักการแก้ปัญหาความขัดแย้งมาใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยให้อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าแทรกแซงจะสามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาตั้งแต่เริ่มแรก

หลักการแก้ปัญหาความขัดแย้งเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นตอ แม้ว่าการแทรกแซงเพื่อแก้ปัญหาจะเป็นงานที่ทำได้ยาก แต่หากสามารถแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้อง โดยเข้าแทรกแซงทันทีที่รับทราบความรุนแรงได้จะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ซึ่งทางสถานศึกษาสามารถเข้าแทรกแซงได้หลายรูปแบบเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียน เช่น

¹⁰⁵ วันชัย วัฒนศัพท์, การแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คลังวิชา, 2548), หน้า 59.

¹⁰⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 65.

1) การไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน ปัจจุบันมีสถานศึกษาหลายแห่งใช้วิธีการไกล่เกลี่ยเช่นนี้ การไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียนเป็นนโยบายที่พัฒนารากฐานมาจากการเจรจาต่อรองโดยใช้เพื่อนนักเรียนเป็นคนกลางไกล่เกลี่ยปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งวัตถุประสงค์ของวิธีนี้ คือ ต้องการให้นักเรียนด้วยกัน เข้าแก้ปัญหาก่อนที่จะพัฒนาความรุนแรงมากขึ้นจนยากจะแก้ไข อย่างไรก็ตาม มีความเห็นจากการวิจัยพบว่าการแก้ปัญหาด้วยวิธีการดังกล่าวไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากการฝึกให้เด็กนักเรียนด้วยกันเข้าไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดความรุนแรงได้สร้างแรงกดดันต่อเด็กที่เข้าไกล่เกลี่ย ทำให้ไม่ได้ผลลัพธ์ที่ดีเท่าที่ควร ซึ่งการแก้ปัญหาโดยใช้อาจารย์และครอบครัวของทั้งสองฝ่ายจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ดีกว่า โดยสามารถลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ถึงร้อยละ 50¹⁰⁷

2) ใช้วิธีการเจรจาระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ระหว่างอาจารย์กับเด็ก หรือผู้ปกครองกับเด็ก โดยอาจมีเพื่อนนักเรียนเข้าร่วมด้วย การเจรจาจะเริ่มเจรจาดังแต่ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาอยู่ในขั้นเริ่มต้น ซึ่งเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและเด็กที่กระทำรุนแรงจะไม่เผชิญหน้ากันโดยตรง จุดประสงค์ของวิธีดังกล่าว คือ ต้องการให้เด็กที่กระทำรุนแรงตระหนักถึงผลร้ายจากการกระทำรุนแรง ส่วนเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจะได้รับการช่วยเหลือที่ตรงจุด อย่างไรก็ตาม การใช้วิธีการนี้ไม่ได้ต้องการลงโทษคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่มุ่งให้เด็กเข้าใจถึงความสำคัญของการกระทำและพยายามหาทางออกของปัญหาให้แก่คู่กรณีทุกฝ่าย ซึ่งการจะทราบปัญหาของความรุนแรงได้นั้นจำเป็นต้องให้เด็กเล่ารายละเอียดของปัญหาที่เกิดขึ้น และบุคคลที่เกี่ยวข้องจะวินิจฉัยปัญหาและร่วมหาแนวทางการแก้ไขต่อไป¹⁰⁸

หลักการแก้ปัญหาความขัดแย้งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง Barbara Sugarman Grochal นักกฎหมายแห่งมหาวิทยาลัยแมริแลนด์กล่าวว่า หลักดังกล่าวเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความรู้สึกว่ารู้สึกเช่นไร และเกิดปัญหาอะไร ซึ่งท้ายที่สุดสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่ตรงจุดได้ นอกจากนี้ จากการสอบถามเด็กนักเรียนที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยได้ใช้หลักดังกล่าวแก้ปัญหา กล่าวว่า ความรุนแรงที่เกิดขึ้นลดน้อยลง ซึ่งตนรู้สึกว่าคุณค่าที่เกี่ยวข้องใส่ใจและพยายามแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ยิ่งกว่านั้น ยังทำให้ตนเชื่อใจผู้อื่นได้มากขึ้นกว่าแต่ก่อน¹⁰⁹ จึงกล่าวได้ว่าหลักการแก้ปัญหาความขัดแย้งก่อให้เกิดผลในเชิงบวกต่อทุกฝ่าย สามารถทำ

¹⁰⁷ Leah M. Christensen, "Sticks, Stones, and Schoolyard Bullies: Restorative Justice, Mediation and a New Approach to Conflict Resolution in Our Schools," *Nevada Law Journal* 9(2009): 18-19.

¹⁰⁸ *ibid.*

¹⁰⁹ Armando Trull, "Maryland Schools Using Conflict Resolution to Curb Bullying, Suspensions," [Online] Accessed: 30 November 2014. Available from: http://wamu.org/news/14/02/24/maryland_schools_using_conflict_resolution_to_curb_bullying_suspensions

ให้สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนของเด็ก ทำให้ปัญหาของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อได้รับการแก้ไขและกลับมาใช้ชีวิตในรั้วสถานศึกษาได้อย่างมีความสุขอีกครั้ง

2.3 บทวิเคราะห์ทฤษฎีและแนวความคิดว่าด้วยการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

จากทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ได้ว่า การที่เด็กนักเรียน อาจารย์หรือบุคลากรได้กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เป็นเหยื่อนั้น เป็นกรณีที่เกิดกล่าวถูกละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์โดยเด็กนักเรียน อาจารย์หรือบุคลากร ซึ่งบุคคลดังกล่าวจำเป็นต้องเคารพต่อศักดิ์ศรีของเด็กเหล่านั้น แม้ว่าเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจะมีความแตกต่างด้านเชื้อชาติ เพศ อายุ หรืออื่นๆ จากเด็กนักเรียนทั่วไปเช่นไรก็ตาม การกระทำความรุนแรงไม่ว่าจะทางกายภาพ คำพูด หรือทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ล้วนแล้วแต่เป็นการละเมิดสิทธิในความเป็นมนุษย์ทั้งสิ้น นอกจากนี้เด็กที่ถูกกระทำรุนแรงยังได้รับผลกระทบโดยตรงในเรื่องสิทธิในการศึกษา เพราะสิทธิในการได้รับการศึกษาเป็นหนึ่งในเรื่องที่ยุติวิไลในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แม้ว่ารัฐจะสนับสนุนเด็กทุกคนให้มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยถ้วนหน้า แต่ในความเป็นจริงกลับมีอุปสรรคขัดขวางการเข้าถึงการศึกษาอย่างเต็มที่ของเด็กอันเนื่องมาจากปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทำให้เด็กเครียด กดดัน หดหู่และวิตกกังวลที่ต้องไปเรียนหนังสือ เพราะหวาดกลัวว่าตนจะต้องเผชิญหน้ากับความรุนแรง เมื่อเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นบ่อยครั้งจะทำให้เด็กตัดสินใจไม่เข้าเรียน ลาออกหรือกระทั่งฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหาเหล่านั้น การป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่รัฐ สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องจำต้องหันมาให้ความสนใจและแก้ปัญหาอย่างจริงจัง เพื่อลดการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ลง โดยเฉพาะเด็กที่ตกเป็นเหยื่อจากการกระทำความรุนแรงจากอาจารย์หรือบุคลากรของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ปกป้อง ดูแลและช่วยเหลือเด็กนักเรียนทุกคน ยิ่งสร้างแรงกดดันมหาศาลต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อและส่งผลกระทบต่อสุขภาพการเรียนมากขึ้น เพราะเด็กขาดที่พึ่งและที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหา จึงถือว่าหลักสิทธิมนุษยชนตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนั้น ให้ความสำคัญและต้องการคุ้มครองบุคคลทุกคนให้พ้นจากการกระทำที่ไปละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

นอกจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแล้ว ยังมีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่มีวัตถุประสงค์โดยตรงเพื่อปกป้องและคุ้มครองเด็ก เนื่องจากเด็กยังไม่เติบโตเต็มที่ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งอนุสัญญานี้ให้ความสำคัญกับเรื่องการเลือกปฏิบัติเพราะความต่างของเด็ก เช่น เชื้อชาติ ศาสนา อายุ เพศหรืออื่นๆ ได้รับความคุ้มครองในเรื่องส่วนตัวโดยไม่ถูกรบกวนจากการถูกกลั่นแกล้งของเด็กอื่น อาจารย์หรือบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนได้รับการสนับสนุนให้เข้าเรียนอย่าง

สม่ำเสมอและลดอัตราการออกจากสถานศึกษา ความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้สร้างสภาพแวดล้อมในเชิงลบแก่เด็กที่ตกเป็นเหยื่อ ทำให้อัตราการเข้าเรียนและออกจากสถานศึกษาของเด็กที่ถูกรังแกเพิ่มขึ้น กระทบต่อสิทธิของเด็กในการได้รับการศึกษา ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า ความรุนแรงภายในสถานศึกษากระทบต่ออนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กโดยตรง

เมื่อวิเคราะห์ต่อไปจะพบว่า ทั้งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ต้องการคุ้มครองเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษาจากเด็ก อาจารย์และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงมีส่วนสำคัญยิ่งต่อปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นอันกระทบต่อนักเรียนที่ถูกกระทำโดยตรง หากสถานศึกษาใดมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษา นักเรียนและบุคลากรมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวก เอื้ออาทรต่อบุคคลรอบข้างจะทำให้เด็กนักเรียนรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาและไม่อยากกระทำการที่ผิดต่อบุคคลที่ตนรู้สึกดีด้วย ทฤษฎีสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาจึงเป็นทฤษฎีหนึ่งซึ่งช่วยอธิบายปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้น

ฉะนั้น สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างเดียวไม่เพียงพอต่อการอธิบายภาพรวมของความรุนแรงได้ชัดเจนนัก เนื่องจากยังมีทฤษฎีการควบคุมตนเองต่ำของ Gottfredson และ Hirschi ซึ่งพิจารณาถึงความเห็นอกเห็นใจของบุคคลที่กระทำความรุนแรง หากบุคคลนั้นมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นต่ำจะยิ่งส่งเสริมการกระทำความรุนแรงโดยไม่ยั้งคิดเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัวเป็นหลัก ซึ่งการควบคุมตนเองต่ำนั้นสามารถยุติลงได้โดยให้ผู้ปกครองและอาจารย์ตักเตือนความผิดกรรมที่มีแนวโน้มเบี่ยงเบน เพราะหากปล่อยปละละเลยจนพ้นช่วงวัยเด็กหรือวัยที่กำลังเรียนรู้แล้วนั้น พฤติกรรมดังกล่าวจะติดตัวไปจนเข้าสู่วัยผู้ใหญ่และยากจะแก้ไข สถานศึกษาจึงไม่ใช่เป็นเพียงสถานที่ที่ให้ความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังเป็นสถานที่ที่เด็กบ่มเพาะพฤติกรรมต่างๆ ทั้งดีและร้าย อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องเห็นความสำคัญของการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนเพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นประชากรที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

อย่างไรก็ตาม หากสถานศึกษาปล่อยปละละเลยความสำคัญของสภาพแวดล้อมและการตักเตือนพฤติกรรมเบี่ยงเบน จะส่งผลร้ายต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากการที่เด็กซึ่งตกเป็นเหยื่อได้รับความกดดันและความเครียดสะสมมาตลอด จนท้ายที่สุดได้ระบายความกดดันที่ตนได้รับด้วยการกระทำความผิดเสียเอง ในกรณีดังกล่าวสามารถนำทฤษฎีสภาวะกดดันของ Robert Agnew มาอธิบายได้ว่า เมื่อเด็กถูกกระทำรุนแรงซ้ำๆ จึงระบายความกดดันออกไปที่เด็ก อาจารย์หรือบุคลากรที่เคยกระทำความรุนแรงต่อตน เช่น กราดยิงเพื่อนในสถานศึกษา หรือแทงเพื่อนร่วมห้องเสียชีวิตดังที่เคยเป็นข่าว เพราะเด็กที่ตกเป็นเหยื่อเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม และต้องการให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงได้รับรู้ถึงความเจ็บปวดที่ตนเคยได้รับ ทำให้เกิดวงจรความรุนแรงระหว่างเด็กที่กระทำความรุนแรงกับเด็กที่ตกเป็นเหยื่อบ่อยครั้ง

อนึ่ง แม้จะมีนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อส่วนหนึ่งแก็แค้นโดยใช้ความรุนแรงแต่ยังมีนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่ออีกส่วนหนึ่งที่คงไม่แก็แค้น เนื่องด้วยนักเรียนดังกล่าวมีความผูกพันกับครอบครัว สถานศึกษาหรือเพื่อนตามทฤษฎีความผูกพันในสังคมตามที่ได้อธิบายไว้ข้างต้น หากนักเรียนคนนั้นผูกพันมากจะยิ่งตระหนักถึงความร้ายแรงที่จะเกิดขึ้นเมื่อใช้ความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบของทฤษฎีดังกล่าวที่ว่าด้วยความผูกพัน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมและความเชื่อ โดยทั้งสององค์ประกอบเป็นสิ่งที่คอยยึดเหนี่ยวจิตใจของเด็กที่ถูกกระทำไม่ให้แก็แค้นโดยใช้วิธีการรุนแรง อาทิ กล่าวหาตนเองแก็แค้นเพื่อนที่บริสุทธิ์จะเดือดร้อนจากการกระทำของตน หรืออนาคตที่ตนเองตั้งเป้าไว้ว่าจะงักงันเนื่องจากการแก็แค้นโดยใช้ความรุนแรงและถูกลงโทษตามกฎหมาย จึงกล่าวได้ว่าทฤษฎีความผูกพันในสังคมเป็นทฤษฎีหนึ่งที่อธิบายความเป็นไปได้ของการแก็แค้นโดยใช้ความรุนแรง

จากข้างต้น ปัญหาเหล่านั้นสามารถแก้ไขได้โดยใช้หลักการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยให้อาจารย์ บุคลากรของสถานศึกษาและบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าแทรกแซงปัญหาความรุนแรง โดยการแทรกแซงมีหลายวิธี และใช้แตกต่างกันไปตามแต่ละสถานการณ์ เช่น ใช้การไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน ซึ่งหลักการแก้ปัญหาความขัดแย้งช่วยลดปัญหาความรุนแรง เพราะเป็นการนำทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาบอกเล่าปัญหาและความต้องการของตนจนได้ข้อสรุป ทำให้คู่กรณีทุกฝ่ายตกลงกันได้ และคลี่คลายปัญหาความรุนแรงในที่สุด

เมื่อศึกษาในบทที่ 2 สามารถสรุปได้ว่า หากปล่อยให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาเกิดขึ้นโดยสถานศึกษาไม่ป้องกันหรือแทรกแซงแล้ว จักก่อให้เกิดสถานศึกษาเป็นหลุมดำอันเต็มไปด้วยการละเมิดสิทธินักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ไม่สามารถควบคุมความเครียดและความกดดันได้ และเปรียบเสมือนแหล่งบ่มเพาะความรุนแรงให้แก่เยาวชนของชาติออกสู่สังคมซึ่งสร้างปัญหาในระยะยาว ฉะนั้น มาตรการที่ชัดเจนและแน่นอนเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกสถานศึกษาจำเป็นต้องมีเหมือนกันเพื่อแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

เมื่อพิจารณาถึงความหมาย ลักษณะ รูปแบบ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา ผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการใช้ความรุนแรงภายในสถานศึกษา ตลอดจนทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว สิ่งที่จะต้องกล่าวถึงต่อไป คือ มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทยเพื่อให้เห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่เพียงบางส่วนเท่านั้นและไม่ใช่มกฎหมายโดยตรง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปว่ากฎหมายของประเทศไทยครอบคลุมและเหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นหรือไม่อย่างไร

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ว่าหลายประเทศต่างประสบปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา ปัจจุบันประเทศไทยเองประสบกับปัญหาเหล่านี้เช่นเดียวกัน ซึ่งความรุนแรงในลักษณะนี้ไม่เพียงกระทบต่อเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและนักเรียนร่วมห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังกระทบต่อเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงอีกด้วย

ในบทนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่มีอยู่ในประเทศไทยว่าปัจจุบันสามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้มากน้อยเพียงไร โดยผลของการศึกษาพบว่า การกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษามีทั้งการกระทำที่เป็นความผิดตามกฎหมาย คือ กรณีเด็กนักเรียนกระทำความผิดอันอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 และอีกส่วนหนึ่งคือการกระทำความรุนแรงที่ไม่ถึงขนาดมีความผิดตามกฎหมาย เช่น การใช้คำพูดเสียดสีและการกั้นเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อออกจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งแม้รูปแบบความรุนแรงที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดจะสามารถยุติความรุนแรงได้ กระนั้น กฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่เน้นการแก้ไขหรือปราบปรามอันเป็นส่วนท้ายสุดของความรุนแรง ทั้งที่ปัญหาความรุนแรงสามารถยุติได้ตั้งแต่แรกเริ่มหรืออาจกล่าวได้ว่าสามารถป้องกันได้ ตลอดจนเมื่อเกิดปัญหาขึ้นแล้วยังสามารถแทรกแซงหรือตัดตอนเหตุการณ์ดังกล่าวก่อนที่ปัญหาจะทวีความรุนแรงขึ้นจนยากจะเยียวยา

นอกจากนี้ แม้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน รวมทั้งคู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา เป็นมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงที่เน้นการป้องกันไม่ใช่การแก้ไขหรือปราบปรามดังเช่นประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ตามข้างต้นก็ตาม แต่มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงที่เน้นการป้องกันดังกล่าวนี้ยังคงพบข้อบกพร่องหลายประการอันไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

ฉะนั้น การที่ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาบ่อยครั้งและหลากหลายรูปแบบ แต่ประเทศไทยยังไม่มีมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่

ครอบคลุมและได้ประสิทธิภาพ ส่งผลให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

ผู้เขียนจะเริ่มด้วยการพิจารณามาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกัน นักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน ตลอดจนคู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา ว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษาสามารถนำมาปรับใช้ได้บ้าง ซึ่งการศึกษาในประเด็นดังกล่าวจะทำให้ทราบได้ว่าปัจจุบันประเทศไทยไม่มีมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ได้ประสิทธิภาพ

3.1 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษามีหลายมาตราที่สามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ อย่างไรก็ตาม มาตรการที่ผู้วิจัยจะวิเคราะห์มีบางกรณีที่ประมวลกฎหมายอาญาไม่คลุมถึง ในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะวิเคราะห์ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288, 293, 295, 326 และ 393 ตามลำดับ

3.1.1 ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

ความผิดฐานนี้สามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ เนื่องจากการฆ่าผู้อื่นถือเป็นหนึ่งในปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา แต่เหตุการณ์ความรุนแรงบางครั้งไม่อยู่ในขอบเขตของความผิดฐานนี้ เพราะการกระทำที่เป็นเหตุให้เข้าองค์ประกอบฐานฆ่าผู้อื่นได้นั้น จะต้องเข้าเกณฑ์ตามมาตรา 288* กล่าวคือ มีการฆ่าด้วยประการใดๆ ก็ตามให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย โดย

* ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288 บัญญัติว่า "ผู้ใดฆ่าผู้อื่น ต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุก ตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี"

ไม่จำกัดวิธีการ เช่น ใช้ปืนยิง ใช้มีดแทง¹ และต้องมีผู้อื่นที่มีสภาพบุคคลในขณะที่ถูกฆ่า² นอกจากนี้ยังต้องกระทำโดยรู้สำนึก รู้ข้อเท็จจริงของการกระทำและเป็นการกระทำที่ประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผล

จากข้างต้น หากบุคลลากรภายในสถานศึกษาหรือนักเรียนภายในสถานศึกษามีการกระทำที่เป็นการฆ่า เช่น นักเรียนชายชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แทงเพื่อนนักเรียนเสียชีวิตในโรงเรียน³ กรณีนี้ถือว่านักเรียนชายคนดังกล่าวมีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา อันเป็นความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่สามารถนำมาตรา 288 มาปรับใช้ได้ เพราะครอบคลุมประกอบความผิดตามมาตรา 288 นี้ แต่บางครั้งการกระทำความรุนแรงบางอย่างไม่เข้าข่ายการฆ่าผู้อื่น เช่น นักเรียนคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งใช้คำพูดเสียดสีถากถาง หรือตะคอกใส่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อว่า "ไปตายซะ" จนท้ายที่สุดนักเรียนคนดังกล่าวฆ่าตัวตายจริง เพราะทนรับแรงกดดันไม่ไหว ซึ่งการใช้คำพูดเพื่อให้เหยื่อไปฆ่าตัวตาย การฆ่าตัวตายในกรณีนี้เป็นการตัดสินใจโดยอิสระของเหยื่อเอง การใช้วาจาเหล่านั้นจึงไม่ถือเป็นการฆ่า จึงทำให้นักเรียนที่กล่าววาทะดังกล่าวไม่มีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา

จากข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การใช้คำพูดกดดันจนเด็กที่ตกเป็นเหยื่อฆ่าตัวตายดังที่ได้อธิบายข้างต้นไม่มีความผิดตามมาตรา 288 นี้ อย่างไรก็ดี ยังมีมาตราอื่นที่มีความใกล้เคียงกับมาตรา 288 อันสามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษา คือ มาตรา 293

3.1.2 ความผิดฐานยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตาย

ความผิดฐานยุยงให้ผู้อื่นฆ่าตัวตายเป็นความผิดหนึ่งที่สามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ เนื่องจากการช่วยเหลือหรือยุยงถือเป็นหนึ่งในปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาเช่นกัน เพียงแต่ความผิดฐานนี้มีข้อจำกัดบางประการที่ทำให้ไม่สามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ทั้งหมด เพราะการกระทำอันเป็นความผิดฐานดังกล่าวต้องเข้าเกณฑ์ตามมาตรา 293* กล่าวคือ มีการช่วยหรือยุยงให้ฆ่าตนเองโดยไม่จำกัดวิธีการ เช่น หาเชือก

¹ จิตติ ดิงศภัทย์, กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร :เนติบัณฑิตยสภา, 2553), หน้า 9.

² ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ (กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2555), หน้า 219.

³ ไทยรัฐ, "เด็กป.6พกมีด แทงเพื่อนดับ อ่างป้องกันตัว" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 17 มกราคม 2558. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/273032>

* ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 293 บัญญัติว่า "ผู้ใดช่วยหรือยุยงเด็กอายุยังไม่เกินสิบหกปี หรือผู้ซึ่งไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือสาระสำคัญอย่างไร หรือไม่สามารถบังคับการกระทำของตนได้ให้ฆ่าตนเอง ถ้าการฆ่า

ให้ผูกคอตาย หาปืนมาให้ยิงตัวตาย พุดส่งเสริมสนับสนุน ไข่เหตผลโน้มน้าว หลอกหลวงหรือใช้อุบาย โดยบุคคลดังกล่าวเป็นเด็กอายุไม่เกิน 16 ปี หรือผู้ที่ไม่สามารถเข้าใจว่าการกระทำของตนมีสภาพหรือสาระสำคัญอย่างไร หรือผู้ที่ไม่สามารถบังคับการกระทำของตนได้ และบุคคลเหล่านี้ได้ฆ่าหรือพยายามฆ่าตนเอง รวมทั้งผู้กระทำความผิด⁴ ซึ่งมาตราดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ทุกกรณีที่การกระทำนั้นเป็นการช่วยหรือยุยงให้นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อฆ่าตัวตาย เช่น นักเรียน ก. ถูกกลั่นแกล้งและถูกขู่ข่มขู่ทุกวันว่า หากอยากมีชีวิตที่ดีกว่านี้ให้ฆ่าตัวตาย จนนักเรียน ข. ฆ่าตัวตายจริง⁵ แต่ปัญหาของมาตรา 293 คือ อายุของเด็กที่ถูกช่วยเหลือหรือยุยง เนื่องจากจำกัดไม่เกิน 16 ปี จึงทำให้นักเรียนบางส่วนที่ยังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาแต่อายุเกิน 16 ปี ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา

3.1.3 ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย

ความผิดฐานนี้เป็นอีกฐานความผิดหนึ่งซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ เนื่องจากการทำร้ายร่างกายถือเป็นหนึ่งในปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา แต่เหตุการณ์ความรุนแรงบางครั้งไม่อยู่ในขอบเขตของความผิดฐานนี้ เพราะการกระทำที่เป็นเหตุให้เข้าองค์ประกอบฐานทำร้ายร่างกายจะต้องเข้าเกณฑ์ตามมาตรา 295* กล่าวคือ ต้องมีการทำร้ายโดยไม่จำกัดวิธีการ อันทำให้เกิดความเสียหายแก่กายหรือจิตใจ⁶ โดยจิตใจในที่นี้ไม่ใช่กระทบเพียงอารมณ์หรือความรู้สึก เช่น รู้สึกโกรธแค้น เสียใจหรือเจ็บใจ แต่ต้องมีลักษณะที่ร้ายแรงกว่าผลกระทบทางด้านอารมณ์ความรู้สึก นอกจากนี้ ต้องกระทำแก่ผู้อื่นที่มีสภาพบุคคล⁷ รวมทั้งมีเจตนาทำร้ายบุคคลอื่น ซึ่งความรุนแรงภายในสถานศึกษาบางส่วนไม่สามารถนำเอามาตรานี้มาบังคับใช้ได้ เนื่องจากติดขัดในส่วนความเสียหายแก่จิตใจที่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบเพียงด้านอารมณ์และความรู้สึกเท่านั้น ทำให้ไม่ครบองค์ประกอบความผิดฐานทำร้ายร่างกาย

ตนเองนั้นได้ เกิดขึ้นหรือได้มีการพยายามฆ่าตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

⁴ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, หน้า 235-236.

⁵ เรื่องเดียวกัน

* ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295 บัญญัติว่า "ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

⁶ จิตติ ดิงศภิษฐ์, กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 118.

⁷ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, หน้า 240.

เมื่อนำมาตรา 295 มาวิเคราะห์กับเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในกรณีที่เด็กนักเรียน อาจารย์หรือบุคลากรในสถานศึกษาทำร้ายร่างกายเด็กนักเรียน อันจนได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ดังกรณีที่มีข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ เช่น อาจารย์ใช้ไม้ชนไก่ตี ศีรษะเด็กนักเรียนอายุ 9 ขวบ จนแตกที่จังหวัดชัยภูมิ⁸ หรือกรณีที่เกิดในจังหวัดนครราชสีมา เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถูกเพื่อนนักเรียนอื่นใช้ไม้กวาดพาดบริเวณหลังอย่างรุนแรง และใช้ไม้บรรทัดร่นไฟจี้ตามร่างกายบ่อยครั้ง⁹ กรณีดังกล่าวข้างต้น เป็นความรุนแรงภายในสถานศึกษารูปแบบหนึ่ง และบุคคลดังกล่าวมีความผิดตามมาตรา 295

อย่างไรก็ดี การทำร้ายทางจิตใจด้วยการใช้คำพูด เช่น เด็กนักเรียน อาจารย์หรือบุคลากรในสถานศึกษากล่าววาจาที่ทำให้เด็กนักเรียนอื่นรู้สึกว่าคุณค่าหรือไม่มีใครยอมรับ ซึ่งการทำร้ายทางจิตใจด้วยการใช้คำพูดมีลักษณะพิเศษตรงที่ เด็กที่ถูกกระทำจะรู้สึกว่าตนเป็นฝ่ายผิดเสมอ จนทำให้บุคคลที่ทำร้ายได้ใจและยังคงมีพฤติกรรมเหล่านั้นซ้ำซากต่อไปโดยที่ตนไม่รู้สึกผิด แต่กลับทำให้ฝ่ายที่ถูกกระทำอ่อนแอลง ซึ่งการทำร้ายทางจิตใจด้วยการใช้คำพูด แม้บุคคลที่กล่าวจะใช้คำพูดสร้างความรุนแรงจนอีกฝ่ายเครียดและกดดัน ก็ไม่มีความผิดตามมาตรา 295 เพราะการทำร้ายที่เป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่จิตใจของผู้อื่น ไม่รวมถึงอารมณ์และความรู้สึกของฝ่ายที่ถูกกระทำ ผู้ที่กระทำในลักษณะนี้จึงไม่มีความผิดตามมาตรา 295

3.1.4 ความผิดฐานหมิ่นประมาท

ความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดหนึ่งซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ เนื่องจากการหมิ่นประมาทถือเป็นหนึ่งในปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา แต่เหตุการณ์ความรุนแรงบางครั้งไม่อยู่ในขอบเขตของความผิดฐานดังกล่าว เพราะการกระทำที่เป็นเหตุให้เข้าองค์ประกอบฐานหมิ่นประมาท จะต้องเข้าเกณฑ์ตามมาตรา 326* กล่าวคือ มีการใส่ความทั้งจริงและไม่จริงด้วยวิธีการใดๆ เช่น ส่งจดหมาย ภาพวาด รูปถ่าย¹⁰ แก่ผู้อื่นที่ยังมีชีวิตอยู่และต้องรู้ตัว

⁸ ไทยรัฐ, "ครูโหด! ใช้ไม้ชนไก่ตีหัวเด็กนักเรียนจนเลือดอาบ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 2 ธันวาคม 2557. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/429535>

⁹ เดลินิวส์, "ขอความเป็นธรรมรุ่นพี่ฯจนพิการ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2558. แหล่งที่มา: <http://www.dailynews.co.th/crime/264133>

* ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 326 บัญญัติว่า "ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ"

¹⁰ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, หน้า 219.

แน่นอนว่าเป็นผู้ใด อย่างไรก็ตาม แม้จะไม่ได้ระบุเฉพาะเจาะจงว่าเป็นใคร แต่บุคคลทั่วไปเข้าใจได้ว่า หมายถึงใครก็เป็นการใส่ความตามมาตรา 326¹¹ โดยมีบุคคลที่สามที่ได้รับทราบข้อความ และต้องกระทำโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง อันเป็นการลดคุณค่าทางสังคมลง รวมทั้งมีเจตนาแสดงพฤติกรรมของผู้อื่นให้ปรากฏแก่บุคคลที่สาม¹² ซึ่งการกระทำที่เป็นการใส่ความไม่ครอบคลุมความรุนแรงภายในสถานศึกษาทุกกรณี เนื่องจากคำพูดที่กล่าวกับเหยื่อบางครั้งไม่ใช่การใส่ความอันเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326

เมื่อนำเอามาตรา 326 มาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์ได้ว่า หากเด็กนักเรียน อาจารย์หรือบุคลากรภายในสถานศึกษาใส่ความเด็กนักเรียนอื่น เช่น เด็กหญิง ก. ไม่ชอบเด็กหญิง ค. จึงแกล้งกล่าวกับเด็กหญิง ข. ว่าเด็กหญิง ค. มีเพศสัมพันธ์กับเด็กชาย ง. การกระทำดังกล่าวเป็นการใส่ความเด็กหญิง ค. แก่เด็กหญิง ข. ซึ่งเป็นบุคคลที่สาม จนเด็กหญิง ค. เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง อย่างไรก็ตาม การกล่าวกับเด็กนักเรียนอื่นว่าเด็กที่ตกเป็นเหยื่อนิสัยไม่ดี¹³ เพื่อให้เพื่อนร่วมห้องไม่คบหาสมาคมด้วย จนท้ายที่สุดเพื่อนร่วมห้องหลงเชื่อในคำพูดดังกล่าว และกันเด็กที่ตกเป็นเหยื่อออกจากกลุ่มตน คำพูดในลักษณะดังกล่าวไม่เป็นการใส่ความโดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นหรือถูกเกลียดชัง บุคคลที่กล่าวจึงไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาทตามมาตรา 326

3.1.5 ความผิดฐานดูหมิ่น

ความผิดฐานดูหมิ่นเป็นอีกฐานหนึ่งซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ เนื่องจากการดูหมิ่นถือเป็นหนึ่งในปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา แต่เหตุการณ์ความรุนแรงบางครั้งไม่อยู่ในขอบเขตของความผิดฐานนี้ เพราะการกระทำที่เป็นเหตุให้เข้าองค์ประกอบฐานดูหมิ่น จะต้องเข้าเกณฑ์ตามมาตรา 393* กล่าวคือ มีการดูหมิ่นผู้อื่นด้วยวิธีการใดๆ อันไปเหยียดหยาม ตู้อุก สบประมาท หรือทำให้บุคคลดังกล่าวอับอาย เช่น "ไอ้หน้าโง่"¹⁴ หรือ "ผู้หญิง

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 293.

¹² จิตติ ดิงศภัทย์, กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3, หน้า 438.

¹³ คำพิพากษาฎีกาที่ 481/2506

* ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 393 บัญญัติว่า "ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

¹⁴ คำพิพากษาฎีกา 7572/2542

ต่ำๆ"¹⁵ หรือการแสดงกิริยาท่าทางของผู้ดูหมิ่น¹⁶ ก็เป็นการดูหมิ่นเช่นกัน นอกจากนี้ ยังต้องกระทำซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา รวมทั้งต้องกระทำโดยมีเจตนา ซึ่งการใช้คำพูดเพื่อสร้างความรุนแรงภายในสถานศึกษาบางกรณีไม่ใช่การเหยียดหยาม ดูถูกหรือสบประมาท อันเป็นความผิดตามมาตรา 393

เมื่อนำมาตรา 393 มาวิเคราะห์กับเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว สามารถวิเคราะห์ได้ว่า กรณีที่เด็กนักเรียน อาจารย์หรือบุคลากรในสถานศึกษาได้ใช้ถ้อยคำหรือแสดงกิริยาท่าทางอันเป็นการดูหมิ่นเด็กนักเรียนอื่นโดยตรงอยู่แล้ว เช่น คำว่า "ตอแหล" คำดังกล่าวเป็นคำดูหมิ่น เพราะเป็นการสบประมาท ดูถูก เหยียดหยาม บุคคลที่กล่าวข้อความดังกล่าวจึงมีความผิดตามมาตรา 393 อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในกรณีที่เด็กนักเรียน อาจารย์หรือบุคลากรในสถานศึกษาไม่ได้ใช้ถ้อยคำดูหมิ่น หรือแสดงกิริยาท่าทางสบประมาท ดูถูก หรือเหยียดหยามเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ แต่ใช้คำกล่าวลอยๆ เช่น "อยากเด่นล่ะสิ" คำเหล่านี้ไม่ใช่การดูหมิ่น จึงไม่มีความผิดตามมาตรา 393

เมื่อวิเคราะห์ประมวลกฎหมายอาญาแล้วพบว่า ประมวลกฎหมายอาญาครอบคลุมความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพียงบางส่วนเท่านั้น เช่น การทำร้ายร่างกายเด็กนักเรียนภายในสถานศึกษา ซึ่งยังมีการกระทำบางอย่างที่ไม่เข้าตามประมวลกฎหมายอาญาดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น นอกจากนี้ แม้การกระทำของเด็กนักเรียนจะเป็นความผิด แต่ประมวลกฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่เป็นไปในลักษณะของการแก้ไขหรือปราบปราม เป็นการนำกฎหมายเข้ามาจับภายหลังเกิดความรุนแรงแล้ว ซึ่งความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ควรปล่อยให้เกิดความรุนแรงจนสุดทาง เนื่องจากความรุนแรงภายในสถานศึกษาสามารถแก้ไขได้ตั้งแต่ก่อนเกิดความรุนแรง (ป้องกัน) และแม้จะเกิดความรุนแรงแล้วก็สามารถตัดตอน (แทรกแซง) ไม่ให้บานปลายจนยากจะเยียวยา จึงกล่าวได้ว่า ประมวลกฎหมายอาญายังคงมีข้อบกพร่องอันไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้

อนึ่ง ความรุนแรงภายในสถานศึกษา บุคคลที่มีโอกาสเป็นได้ทั้งผู้กระทำและถูกกระทำ คือ เด็กและเยาวชน จึงจำต้องพิจารณาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ซึ่งเกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนโดยตรง

3.2 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

เด็กและเยาวชนเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องได้รับการปกป้องคุ้มครองมากกว่าบุคคลทั่วไป อันเนื่องมาจากสภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจยังไม่เติบโตเท่ากับผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถ

¹⁵ คำพิพากษาศาลฎีกา 2256/2537

¹⁶ ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, หน้า 414.

ในการแก้ไขปัญหา ทรศนะ และการพินิจพิเคราะห์ถึงข้อดีข้อเสียของการกระทำที่ตนกระทำลง จึงจำเป็นที่เด็กจะได้รับความคุ้มครองเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้เด็กเหล่านี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่าต่อสังคมในอนาคต

เมื่อเด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของชาติ ตลอดจนการกระทำบางอย่างของเด็กและเยาวชนที่ยังไม่สามารถแยกแยะผิดชอบชั่วดีได้เท่ากับผู้ใหญ่ อาจเป็นเพราะวัย หรืออิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี เช่น สิ่งแวดล้อมในครอบครัวหรือเพื่อน ทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เป็นเหตุผลว่าเพราะเหตุใดเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดจึงไม่สมควรได้รับการพิจารณาดีจากศาลธรรมดา และถูกลงโทษเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะในการแก้ไขปัญหาและรู้ผิดชอบชั่วดีแล้ว¹⁷ จึงเกิดพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 เพื่อพิจารณาคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ ซึ่งมุ่งเน้นใช้วิธีที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในการแก้ไขและฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้กลับเป็นคนดีและเข้าสู่สังคมได้อีกครั้ง

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ได้กำหนดอายุของเด็กและเยาวชนไว้ในมาตรา 4 ว่า เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุยังไม่เกิน 15 ปีบริบูรณ์ ส่วนเยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์¹⁸ ซึ่งเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดให้ถืออายุในวันที่กระทำความผิด นอกจากนี้ศาลเยาวชนและครอบครัวยังมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งตามมาตรา 10 ในคดีดังต่อไปนี้

- 3.2.1 คดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด
- 3.2.2 คดีอาญาที่ศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้โอนมา
- 3.2.3 คดีครอบครัว
- 3.2.4 คดีคุ้มครองสวัสดิภาพ
- 3.2.5 คดีอื่นที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัว¹⁹

เมื่อพิจารณาจากข้างต้นแล้ว การที่นักเรียนอายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ ไปกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาส่วนหนึ่งนั้นมีความผิดตามกฎหมายอาญา เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตายตามมาตรา 288 หรือ ความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา 295 ซึ่งความรุนแรงดังกล่าวเป็นคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด อันอยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามมาตรา 10

¹⁷ มาตาสลักษณ์ ออรุ่งโรจน์, กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน (กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551), หน้า 77.

¹⁸ มาตรา 4 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

¹⁹ มาตรา 10 พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

อย่างไรก็ดี ความรุนแรงซึ่งกระทำโดยนักเรียนภายในสถานศึกษา ไม่ได้หมายความว่าต้องเป็นความรุนแรงที่ผิดกฎหมายเสมอไป เนื่องจากมีความรุนแรงบางรูปแบบที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายใดเลย เช่น ความรุนแรงโดยการใช้คำพูดหรือทางสังคม ทำให้นักเรียนที่กระทำความรุนแรงรูปแบบดังกล่าวยังไม่ใช่ผู้กระทำความผิด และไม่เข้ากรณีใดกรณีหนึ่งทั้ง 5 ข้อตามข้างต้น เมื่อการกระทำดังกล่าวไม่ใช่การกระทำความผิด และไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว จึงไม่สามารถนำพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ทุกกรณี

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงคดีคุ้มครองสวัสดิภาพ อันเป็นคดีที่อยู่ภายใต้อำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งตามมาตรา 10 แม่เด็กและเยาวชนที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาจะเข้าข่ายเป็นบุคคลที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดอันพึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ แต่กรณีดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนตามมาตรา 10 เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ที่พบเห็นหรือได้รับแจ้งจากผู้พบเห็นเด็กหรือเยาวชนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดมีอำนาจวางข้อกำหนดต่อตัวเด็กเหล่านั้นได้เอง* โดยไม่ผ่านกระบวนการของศาลเยาวชนและครอบครัว

* พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 44 บัญญัติว่า

"เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 พบเห็นหรือได้รับแจ้งจากผู้พบเห็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด ให้สอบถามเด็กและดำเนินการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก รวมทั้งสภาพความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดู อุปนิสัย และความประพฤติของเด็กเพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก และถ้าเห็นว่าจำเป็นต้องคุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็ก โดยวิธีส่งเข้าสถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ก็ให้เสนอประวัติพร้อมความเห็นไปยังปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่งให้ใช้วิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมแก่เด็ก

ในกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา ๒๔ เห็นว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ก็ให้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามมาตรา 33 แต่ถ้าเห็นว่ายังไม่สมควรส่งตัวเด็กไปยังสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพ หรือสถานพัฒนาและฟื้นฟู ก็ให้มอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมรับเด็กไปปกครองดูแล โดยอาจแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพแก่เด็กตามมาตรา 48 หรือไม่ได้ และเมื่อได้ปรึกษาหารือร่วมกับผู้ปกครองหรือบุคคลที่จะรับเด็กไปปกครองดูแลแล้วอาจจะวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กมีความประพฤติเสียหาย หรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยให้ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไปปกครองดูแลต้องปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อตามความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

- (1) รมัตระวังมิให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจูงใจให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร
- (2) รมัตระวังมิให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือไปกับผู้ปกครอง
- (3) รมัตระวังมิให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย
- (4) รมัตระวังมิให้เด็กกระทำการใดอันเป็นเหตุให้เด็กประพฤติเสียหาย
- (5) จัดให้เด็กได้รับการศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก
- (6) จัดให้เด็กได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของเด็ก
- (7) จัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

หากปรากฏชัดว่าผู้ปกครองหรือผู้รับเด็กไว้ปกครองดูแลและเลยไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กรับเด็กกลับไปดูแล"

จากที่วิเคราะห์ไปข้างต้นจึงสรุปได้ว่า พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ไม่สามารถนำไปปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ทุกรูปแบบ ตลอดทั้งศาลเยาวชนและครอบครัวยังไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีคุ้มครองสวัสดิภาพกรณีเด็กหรือเยาวชนเสี่ยงต่อการกระทำความผิดด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม แม้การกระทำของนักเรียนจะเป็นความผิดในคดีอาญา แต่กฎหมายฉบับนี้เน้นที่การแก้ไขหรือปราบปรามซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ กล่าวคือ ไม่มีขั้นตอนแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ทำให้พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงความรุนแรงภายในสถานศึกษาจะพบว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษาของนักเรียน เพราะเมื่อมีความรุนแรงภายในสถานศึกษาเกิดขึ้น จะส่งผลอย่างยิ่งยวดต่อสภาพการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เด็กที่ตกเป็นเหยื่อตกอยู่ในสภาวะกดดันจากความรุนแรงรูปแบบต่างๆ ซ้ำๆ กระทั่งตัดสิ้นใจขาดเรียนหรือลาออก ทำให้เด็กไม่ได้เข้าสู่กระบวนการการเรียนการสอนที่ได้คุณภาพ ฉะนั้น เมื่อกล่าวถึงเรื่องการศึกษาแล้ว จึงจำต้องวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้มีมาตรการใดที่ช่วยป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้บ้าง

3.3 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้การศึกษาสามารถพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข²⁰ ซึ่งหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งให้เห็นหลักการ ดังนี้

3.3.1 หลักการด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุคคลทุกคน²¹ และการพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง²²

²⁰ มาตรา 6 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

²¹ มาตรา 10 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

²² มาตรา 8 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.3.2 หลักการด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษา²³ โดยมีระบบประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับชั้น²⁴

3.3.3 หลักการด้านระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา ให้มีเอกภาพด้านนโยบายและกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของบุคคลและภาคส่วนต่างๆ²⁵ รวมถึงการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพ มาตรฐานการศึกษาจากรัฐ²⁶

3.3.4 หลักการด้านการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ²⁷ พร้อมจัดสรรงบประมาณพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ²⁸

3.3.5 หลักการด้านหลักสูตรให้หลากหลายแก่นักเรียนทุกประเภทและมีความเหมาะสมแต่ละระดับ²⁹ ทั้งวิชาการและวิชาชีพ พัฒนาให้สมดุลทั้งด้านความรู้ ความสามารถและความรับผิดชอบต่อสังคม³⁰

3.3.6 หลักการด้านกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ³¹ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ³² นอกจากนี้ ยังให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา³³

²³ มาตรา 9(3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

²⁴ มาตรา 47 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

²⁵ มาตรา 9(1) (2) (5) (6) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

²⁶ มาตรา 43 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

²⁷ มาตรา 9(4) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

²⁸ มาตรา 52 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

²⁹ มาตรา 8(3) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

³⁰ มาตรา 28 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

³¹ มาตรา 22 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

³² มาตรา 9(2) (3) (4) (5) (6) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

³³ มาตรา 26 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.3.7 หลักการการลงทุนด้านงบประมาณในการจัดการศึกษา³⁴ เพื่อความยั่งยืนของประเทศ เมื่อวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พบว่า สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเฉพาะเรื่องความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้บุคคลทุกคนเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษา เรื่องระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา มีการกำกับดูแล ติดตาม ประเมินคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษา เรื่องครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา โดยเน้นที่การส่งเสริมวิชาชีพของบุคคลดังกล่าวให้มีคุณภาพ เรื่องหลักสูตรทางการศึกษา ทั้งภาคบังคับและการศึกษาต่อ เรื่องกระบวนการเรียนรู้ว่าสามารถเรียนรู้หรือพัฒนาตนเองได้อย่างมีคุณภาพหรือไม่ ตลอดจนเรื่องทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อการศึกษา

สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้ไม่มีเรื่องการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา แม้พระราชบัญญัตินี้จะมีหลักการส่งเสริมการพัฒนาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนให้สถานศึกษามีหลักสูตรการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ แต่การส่งเสริมดังกล่าวไม่ได้มีส่วนใดที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา กล่าวคือ การส่งเสริมให้ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพในเชิงวิชาการและจริยธรรมของความเป็นครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งไม่มีส่วนใดที่บัญญัติว่าให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้ ความเข้าใจรวมทั้งการรับมือเมื่อเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษาแต่อย่างใด ทั้งที่บุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและรับรู้สภาพภายในสถานศึกษา แต่เมื่อเกิดสถานการณ์ดังกล่าวบุคคลที่กล่าวมาข้างต้นไม่ทราบถึงขั้นตอนต่างๆ อันก่อให้เกิดการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ลดลงและไม่ได้ประสิทธิภาพ จึงกล่าวได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่มีส่วนใดที่สามารถนำไปปรับใช้เพื่อช่วยลดปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้

เมื่อวิเคราะห์ถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แล้ว สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ต่อไป คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เนื่องจากความรุนแรงภายในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กโดยตรง และเด็กต้องได้รับความคุ้มครองเมื่อตกเป็นผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง ฉะนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นสมควรให้ต้องวิเคราะห์พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เพื่อให้ทราบว่า ตามพระราชบัญญัตินี้มีมาตราและมาตรการใดที่ช่วยลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร

³⁴ มาตรา 58 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.4 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นกฎหมายที่มีสาระสำคัญมุ่งเน้นการคุ้มครองเด็กที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการสงเคราะห์ พัฒนาและฟื้นฟู เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็กอันเป็นอนาคตของชาติ รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกรุ้กระทำทารุณ ตกเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบหรือถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีมาตรา 26 (3), หมวด 4, หมวด 7 และมาตรา 78 ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนและนักศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาของผู้วิจัย ผู้วิจัยจึงขอวิเคราะห์เฉพาะ มาตรา 26 (3), หมวด 4, หมวด 7 และมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้

มาตรา 26 (3) ได้บัญญัติไว้ ดังนี้

"ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

(3) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด"

มาตรา 26 (3) แยกองค์ประกอบความผิดได้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ผู้ใด หมายถึง บุคคลใดๆ

บุคคลใดๆ ในที่นี้รวมถึงบิดา มารดา³⁵ ตลอดจนอาจารย์ในสถานศึกษาด้วย

องค์ประกอบที่ 2 บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอม

คำว่ายินยอม หมายถึง ยอม ตาม ไม่ขัด หรืออนุญาต ไม่ว่าจะยินยอมโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยาย เช่น เพิกเฉยหรือไม่ห้ามปราม³⁶ ฉะนั้น แมื่บิดา มารดา หรืออาจารย์จะไม่ได้บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง หรือส่งเสริมการกระทำของเด็ก เพียงแต่รู้ถึงการกระทำแต่เพิกเฉย ไม่ห้ามปรามก็มีความผิดตามมาตรานี้แล้ว

องค์ประกอบที่ 3 ให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด

องค์ประกอบในส่วนนี้จะพิจารณาว่าเด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิดหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากกฎกระทรวงกำหนดเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พ.ศ. 2549 ซึ่งบัญญัติไว้ ดังนี้

³⁵ พงศ์จิรา เชิดชู, "มาตรการทางกฎหมายไทยในการบังคับใช้กับบิดามารดากรณีบุตรกระทำความผิดทางอาญา" (ปริญญามหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 101.

³⁶ เรื่องเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 39 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 เด็กที่ประพฤติน่าสมควร ได้แก่เด็กที่มีพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) ประพฤติตนเกรหรือข่มเหงรังแกผู้อื่น
- (2) มั่วสุมในลักษณะที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
- (3) เล่นการพนันหรือมั่วสุมในวงการพนัน
- (4) เสพสุรา สูบบุหรี่ เสพยาเสพติดให้โทษหรือของมึนเมาอย่างอื่น เข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- (5) เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
- (6) ซื้อหรือขายบริการทางเพศ เข้าไปในสถานการค้าประเวณีหรือเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
- (7) ประพฤติตนไปในทางชู้สาว หรือส่อไปในทางลามกอนาจารในที่สาธารณะ
- (8) ต่อต้านหรือทำร้ายคำสั่งสอนของผู้ปกครองจนผู้ปกครองไม่อาจอบรมสั่งสอนได้
- (9) ไม่เข้าเรียนในโรงเรียนหรือสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

ข้อ 2 เด็กที่ประกอบอาชีพที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี ได้แก่เด็กที่ประกอบอาชีพ ดังต่อไปนี้

- (1) ขอดานหรือกระทำการส่อไปในทางขอดานโดยลำพังหรือโดยมีผู้บังคับ ชักนำ ยุยง หรือส่งเสริม หรือ
- (2) ประกอบอาชีพหรือกระทำการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี

ข้อ 3 เด็กที่คบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี ได้แก่เด็กที่คบหาสมาคมกับบุคคล ดังต่อไปนี้

- (1) บุคคลหรือกลุ่มคนที่รวมตัวกันมั่วสุม เพื่อก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น หรือกระทำการอันขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี หรือ
- (2) บุคคลที่ประกอบอาชีพที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี

ข้อ 4 เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ได้แก่เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่ ดังต่อไปนี้

- (1) อาศัยอยู่กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือให้บริการทางเพศ
- (2) เร่ร่อนไปตามสถานที่ต่างๆ โดยไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งที่แน่นอน หรือ
- (3) ถูกทอดทิ้งหรือถูกปล่อยปละละเลยให้อยู่ในสภาพแวดล้อมอันอาจชักนำไป

ในทางเสียหาย

ส่วนมาตรา 78 บัญญัติไว้ ดังนี้

"ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

ตามมาตรา 26 (3) มาตรา 78 และกฎกระทรวงกำหนดเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พ.ศ. 2549 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ตามความเห็นของผู้วิจัย ความหมายของเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด หรือเด็กที่ประพฤติตนไม่สมควรตามกฎกระทรวงกำหนดเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด พ.ศ. 2549 พบว่าเด็กที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาเข้าข่ายเด็กที่ประพฤติตนเกรหรือข่มเหงรังแกผู้อื่น ตามข้อ 1 (1) ของกฎกระทรวงดังกล่าวได้ ฉะนั้น เมื่อผู้ใดกระทำการบังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร หรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิดตามมาตรา 26 (3) ต้องโทษปรับหรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 จึงอาจนำมาปรับใช้กรณีที่อาจารย์ภายในสถานศึกษาทราบถึงเหตุความรุนแรงที่เกิดขึ้นแก่เด็กนักเรียนภายในสถานศึกษา แต่ละเลยไม่จัดการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็สามารถเข้าข่ายผิดทั้ง 2 มาตราข้างต้นได้ เนื่องจากคำว่า "ยินยอม" หมายรวมถึงการเพิกเฉย ทั้งที่ทราบปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม มีความเห็นของรองอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ซึ่งให้ความเห็นกรณีที่อาจารย์ภายในสถานศึกษาจะผิดตามมาตรา 26 (3) และ 78 ได้นั้นจะต้องถึงขนาดงดเว้นการกระทำ กล่าวคือ อาจารย์จำเป็นต้องมีหน้าที่โดยเฉพาะเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา³⁷ ทำให้ทั้ง 2 มาตรา คงมีปัญหาในทางปฏิบัติอันทำให้ไม่มีสภาพบังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา เมื่อไม่มีสภาพบังคับจะทำให้ปัญหายังคงค้างคาไว้ทางออก เพราะบุคคลที่รับผิดชอบไม่ใส่ใจที่จะแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ในทางกลับกัน หากมีการบัญญัติกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้อาจารย์มีหน้าที่โดยเฉพาะเพื่อป้องกันความรุนแรง จะทำให้อาจารย์ซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกิดขึ้น อันส่งผลให้สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ในส่วนของหมวด 4 เรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก ยังคงพบกับข้อบกพร่อง กล่าวคือ แม้เด็กที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาจะเข้าข่ายเป็นเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดอันพึงได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่

³⁷ สัมภาษณ์ ประวิทย์ อิทธิชัยวัฒนา, รองอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง, 6 มีนาคม 2558.

ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพพบเห็นหรือได้รับแจ้ง จะมีอำนาจกำหนดการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กได้ว่าสมควรส่งตัวไปยังสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์ สถานคุ้มครองสวัสดิภาพหรือสถานพัฒนาและฟื้นฟูเพื่อสงเคราะห์ หรือหากเห็นว่ายังไม่สมควรต้องส่งตัวไปยังสถานที่ดังกล่าวตามข้างต้น อาจมอบตัวเด็กแก่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยินยอมไปดูแล โดยอาจแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก รวมถึงวางข้อกำหนดตามความเหมาะสมแก่บุคคลดังกล่าว หากพิจารณาแบบผิวเผินแล้วอาจเห็นว่ามาตรการเหล่านี้ช่วยลดปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา แต่ความเป็นจริงกลับพบข้อบกพร่องหลายประการที่ไม่สามารถนำไปปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันแจกแจงได้ดังต่อไปนี้

ประการที่ 1 ผู้คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กที่เจ้าพนักงานแต่งตั้งเพื่อควบคุมความประพฤติเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดนั้นประกอบอาชีพประจำอยู่แล้ว การแต่งตั้งให้บุคคลดังกล่าวควบคุมดูแลเด็กจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่มีเวลาตรวจสอบพฤติกรรมได้เต็มที่ นอกจากนี้ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา การแต่งตั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพซึ่งเป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา จะทำให้ไม่เข้าใจสภาพของสถานศึกษานั้นๆ ตลอดจนความประพฤติของเด็กที่กระทำความรุนแรงได้ดีเท่ากับบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กภายในรั้วสถานศึกษา แม้จะกล่าวต่อไปว่า อาจารย์สามารถได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพได้ก็ตาม กระนั้นกลับต้องเผชิญกับปัญหาความสมัครใจของการเข้ารับเป็นผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ อันเนื่องมาจากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถบังคับโดยปราศจากความยินยอมของอาจารย์ได้

ประการที่ 2 เงื่อนไขที่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไปดูแลไม่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา แต่เหมาะสมกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายนอกสถานศึกษามากกว่า ซึ่งเรียงอธิบายตามเงื่อนไขทั้ง 7 ข้อ ได้ดังนี้

ก. รมัตระวังไม่ให้เด็กเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดอันจะจูงใจให้เด็กประพฤตินั้นไม่สมควร เงื่อนไขข้อนี้มีข้อเสียคือ สถานที่ที่เด็กกระทำความรุนแรงเกิดขึ้นภายในสถานศึกษา การไม่ให้เด็กเข้าไปภายในสถานศึกษานั้นหมายความว่า เงื่อนไขข้อนี้ไปตัดโอกาสการศึกษาของเด็กที่กระทำความรุนแรง ซึ่งไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาด้านการศึกษาของเด็ก และอาจเป็นชนวนเหตุแห่งการพัฒนาความรุนแรงให้แก่เด็กต่อไปในอนาคต

ข. รมัตระวังไม่ให้เด็กออกนอกสถานที่อยู่อาศัยในเวลากลางคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือไปกับผู้ปกครอง เงื่อนไขข้อนี้มีความบกพร่อง กล่าวคือ ช่วงเวลาที่เด็กกระทำความรุนแรงเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่เด็กไปเรียนหนังสือ ณ สถานศึกษา ไม่ใช่เวลากลางคืน ทำให้เงื่อนไขดังกล่าวไม่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ค. รมัตระวังไม่ให้เด็กคบหาสมาคมกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่จะชักนำไปในทางเสื่อมเสีย เงื่อนไขดังกล่าวมีข้อเสียตรงที่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยอมรับเด็กไปดูแล ตลอดจนผู้คุ้มครอง

สวัสดิภาพไม่ทราบแน่ชัดว่าเด็กที่กระทำความรุนแรงคบหาสมาคมอยู่กับบุคคลหรือคณะบุคคลใดบ้าง ระหว่างที่อยู่ในสถานศึกษา เนื่องจากผู้ปกครองหรือบุคคลที่ยอมรับตัวเด็กไปดูแล รวมทั้งผู้คุ้มครองสวัสดิภาพไม่ทราบรายละเอียดดีพอเท่ากับอาจารย์ ซึ่งมีความใกล้ชิดกับลูกศิษย์ ตลอดทั้งเด็กนักเรียนรอบข้างลูกศิษย์ของตน ตลอดจนอาจารย์สามารถเข้าถึงและตรวจตราสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาของตนได้ง่ายและสะดวกมากกว่า ทำให้เงื่อนไขข้อที่ 3 ไม่เหมาะสมที่จะแก้ปัญหาความรุนแรงได้

ง. รมัตระวังไม่ให้เด็กกระทำการใดอันเป็นเหตุให้เด็กประพฤตเสียหาย เงื่อนไขข้อที่ 4 มีข้อเสียกล่าวคือ ผู้ปกครองหรือบุคคลที่รับเด็กไปดูแล ตลอดจนผู้คุ้มครองสวัสดิภาพไม่สามารถใช้ความระมัดระวังไม่ให้เด็กประพฤตเสียหายได้ระหว่างอยู่ในสถานศึกษา เนื่องจากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถติดตามเด็กที่กระทำความรุนแรงได้ตลอดเวลา จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าเงื่อนไขข้อนี้เหมาะสมกับอาจารย์ซึ่งเป็นบุคคลภายในสถานศึกษามากกว่า เพราะเข้าถึงตัวเด็กได้ตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา

จ. จัดให้เด็กได้รับการศึกษา อบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญา และความสนใจของเด็ก เงื่อนไขข้อดังกล่าวมีความบกพร่อง เพราะความรุนแรงภายในสถานศึกษาเป็นเรื่องของบุคคล 2 ฝ่ายหรือมากกว่า การแก้ปัญหาความรุนแรงให้ยุติ สมควรแก้ไขที่ต้นตอของความรุนแรง ซึ่งก็คือสาเหตุที่ทั้ง 2 ฝ่ายหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งใช้ความรุนแรงกระทำต่ออีกฝ่าย โดยอาจใช้วิธีการไกล่เกลี่ยการให้เด็กเข้าศึกษาอบรมตามสมควรแก่อายุ สติปัญญาและความสนใจของเด็กไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้แค้นกลับของบุคคลที่กระทำความรุนแรง กระนั้นเงื่อนไขข้อนี้เหมาะสมกับเด็กที่ไม่ได้กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาใด เช่น เด็กไร้บ้านที่เกาะกลุ่มกันกระทำอาชญากรรม ซึ่งเป็นกลุ่มเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษา

ฉ. จัดให้เด็กได้ประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของเด็ก เงื่อนไขข้อที่ 6 มีข้อด้อยตรงที่การให้เด็กไปประกอบอาชีพไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในรั้วสถานศึกษาได้ ในทางกลับกันเงื่อนไขดังกล่าวมีความเหมาะสมมากกว่ากับเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่ความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากต้นสายแห่งความรุนแรงหรือความไม่ชอบพอกันระหว่าง 2 ฝ่ายหรือมากกว่ายังคงมีอยู่ อันอาจไปกระตุ้นการใช้ความรุนแรงให้กลับมาอีกตราบเท่าที่บุคคลดังกล่าวต้องเผชิญหน้ากันภายในสถานศึกษา ความรุนแรงจึงยังคงเป็นวงจรที่ไม่อาจตัดขาดได้

ช. จัดให้เด็กกระทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรมและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เงื่อนไขข้อสุดท้ายอาจนำมาใช้ควบคุมพฤติกรรมของเด็กที่กระทำความรุนแรงได้ อย่างไรก็ตามก็ดียังคงมีข้อบกพร่อง กล่าวคือ ความรุนแรงภายในสถานศึกษาจำต้องคำนึงถึงภัยภายหลังเกิดความรุนแรงแรกแล้วด้วย อันหมายความว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องจำต้องตระหนักว่าอาจมีการแก้แค้นกลับ

ของบุคคลที่กระทำความรุนแรง เช่นเดียวกับการให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูสภาพจิตใจของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ

โดยสรุปจากข้างต้นวิเคราะห์ได้ว่า หมวด 4 เรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพ ยังคงมีข้อบกพร่องดังเหตุผลดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

อนึ่ง หมวด 4 เน้นที่ผู้ปกครอง บุคคลที่ยินยอมรับเด็กไปดูแลและผู้คุ้มครองสวัสดิภาพ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกโรงเรียนศึกษา แม้ผู้ปกครองจะเป็นบุคคลหนึ่งที่สนิทชิดใกล้บุตรของตนที่สุด แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าภายในโรงเรียนศึกษา บุคคลที่รับทราบสภาพปัญหาได้ดีที่สุดกลับเป็นอาจารย์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่ต้องดึงอาจารย์เข้ามาข้องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษาของตน เพื่อให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไข อันเป็นสิ่งที่หมวด 4 ขาดหายไป

ในส่วนต่อมา คือ หมวด 7 เรื่องการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา มีสาระสำคัญ กล่าวคือ มาตรา 63 บัญญัติไว้ว่า "สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง" ซึ่งมีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. 2548 ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามตราดังกล่าว มีรายละเอียด ดังนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 63 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 39 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“กิจกรรมในการแนะแนว” หมายความว่า กิจกรรมที่เกี่ยวกับการแนะแนว การให้คำปรึกษา และฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง

“นักเรียนหรือนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด” หมายความว่า นักเรียนหรือนักศึกษาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) ประพฤติตนไม่สมควรกับสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา
- (2) ประกอบอาชีพในทางผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี

(3) คบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี หรือ

(4) อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย

ข้อ 2 ให้โรงเรียนและสถานศึกษาจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง ทั้งนี้ตามระดับของโรงเรียนหรือสถานศึกษา

ข้อ 3 ให้โรงเรียนและสถานศึกษามีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) พัฒนาระบบงานแนะแนวที่จะช่วยเหลือดูแลนักเรียนและนักศึกษาเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งส่งเสริมให้ครูทุกคนมีบทบาทในการแนะแนว รู้จักและเข้าใจผู้เรียน สามารถค้นพบและจัดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน และให้คำปรึกษาด้านการดำรงชีวิต การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการศึกษาต่อและการมีงานทำ ทั้งนี้ ให้มีระบบข้อมูลตั้งแต่แรกเข้าเพื่อติดตามดูแลอย่างต่อเนื่องจนจบการศึกษา

(2) สำรวจ เฝ้าระวัง และติดตามนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดเพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(3) แจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนและนักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ทราบถึงพฤติกรรมและหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้ อาจกำหนดให้นักเรียนหรือนักศึกษาดังกล่าวเข้าร่วมกิจกรรมตามที่เห็นสมควร

(4) จัดให้มีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรง โดยมีแผนงานผู้รับผิดชอบ และการติดตามตรวจสอบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

(5) สนับสนุนให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมความปลอดภัยและความปลอดภัยของนักเรียนและนักศึกษา

(6) จัดให้มีระบบการติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานต่อส่วนราชการต้นสังกัดอย่างน้อยปีการศึกษาละหนึ่งครั้ง³⁸

ตามข้างต้นวิเคราะห์ถึงข้อบกพร่องได้ว่า แม้มาตรา 63 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. 2548 ได้ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดให้มีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง โดยมีแผนงานผู้รับผิดชอบและติดตามตรวจสอบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ กระนั้นกลับไม่มีมาตรฐานกลางที่ควบคุมว่ามาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงของทุกสถานศึกษาต้องมีมาตรการอย่างน้อยเพียงใด ทำให้แต่ละ

³⁸ กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษาและผู้ปกครอง พ.ศ. 2548

สถานศึกษาอาจมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงแตกต่างกันโดยไม่มีเกณฑ์ขั้นต่ำ นอกจากนี้ยังขาดในส่วนของเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง แม้จะมีการเฝ้าระวังและติดตามนักเรียนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดเพื่อจัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตลอดจนถึงให้ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนดังกล่าวทราบถึงพฤติกรรมและหาแนวทางแก้ไข แต่สิ่งที่บัญญัติไว้นั้นมุ่งมองไปยังฝ่ายเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดเพียงอย่างเดียว โดยไม่คำนึงถึงเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อว่าตนจะถูกแค้นกลับหรือไม่ รวมตลอดทั้งเรื่องการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่ามาตรา 63 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง พ.ศ. 2548 ยังมีข้อบกพร่องอันไม่สามารถแก้ไขปัญหาคความรุนแรงได้ทั้งระบบ ครอบคลุมและเกิดประสิทธิภาพ

มาตรา 64 บัญญัติไว้ว่า "นักเรียนต้องประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษา และตามที่กำหนดในกฎกระทรวง" ซึ่งมีกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา นี้ คือ กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา พ.ศ. 2548 ดังนี้

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 และมาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 31 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 49 มาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 นักเรียนนักศึกษาต้องไม่ประพฤติตน ดังต่อไปนี้

- (1) หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษา โดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน
- (2) เล่นการพนัน จัดให้มีการพนัน หรือมีส่วนร่วมในการพนัน
- (3) พกอาวุธหรือวัตถุระเบิด
- (4) ซื้อ จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งที่มีเมา บุหรี่ หรือสารเสพติด
- (5) ลักทรัพย์ กรรโชกทรัพย์ ช่มชู้ หรือบังคับขืนใจเพื่อเอาทรัพย์สิน
- (6) ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใดๆ อันน่าจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (7) แสดงพฤติกรรมทางชู้สาว ซึ่งไม่เหมาะสมในสาธารณะ
- (8) เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี
- (9) ออกนอกสถานที่พักเวลากลางคืนเพื่อท่องเที่ยวเตร่หรือรวมกลุ่ม อันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

ข้อ 2 ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษากำหนดระเบียบว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษาได้เท่าที่ไม่ขัดแย้งกับกฎกระทรวงนี้³⁹

เมื่อพิจารณามาตรา 64 ควบคู่กับกฎกระทรวงกำหนดความประพฤตินักเรียน นักศึกษา พ.ศ. 2548 ยังคงพบข้อบกพร่อง เนื่องจากบัญญัติไว้เพียงห้ามนักเรียนว่าต้องไม่ปฏิบัติตนอะไรบางอย่างเท่านั้น แม้การก่อเหตุทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่นตาม (6) แห่งกฎกระทรวงนี้เข้าข่ายรูปแบบหนึ่งของการกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา แต่เป็นไปในลักษณะของการห้ามนักเรียนกระทำโดยไม่มีมาตรการใดที่จะมาป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรมเช่นนั้น รวมตลอดจนไม่มีมาตรการแทรกแซงเมื่อเกิดพฤติกรรมต้องห้ามดังกล่าว จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่ามาตรา 64 และกฎกระทรวงฉบับนี้ยังคงมีข้อบกพร่องอันไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ครบทั้งระบบ

มาตรา 65 บัญญัติไว้ว่า "นักเรียนคนใดฝ่าฝืนมาตรา 64 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด และมีอำนาจนำตัวไปมอบแก่ผู้บริหารสถานศึกษาของนักเรียนนั้น เพื่อดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบ และเมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง"

มาตรา 66 บัญญัติไว้ว่า "พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเพื่อส่งเสริมความประพฤตินักเรียน ดังนี้

(1) สอบถามครู อาจารย์ หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาเกี่ยวกับความประพฤติ การศึกษา นิสัยและสติปัญญาของนักเรียนที่ฝ่าฝืนตามมาตรา 64

(2) เรียกให้ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาที่นักเรียนนั้นกำลังศึกษาอยู่มารับตัวนักเรียนเพื่อว่ากล่าวอบรมสั่งสอนต่อไป

(3) ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองในเรื่องการอบรมและสั่งสอนนักเรียน

(4) เรียกผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน หรือทำทัณฑ์บนว่าจะปกครองดูแลมิให้นักเรียนฝ่าฝืนมาตรา 64 อีก

(5) สอดส่องดูแลรวมทั้งรายงานต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งที่ชักจูงนักเรียนให้ประพฤติในทางมิชอบ

(6) ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ตำรวจ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามหมวดนี้"

มาตรา 67 บัญญัติไว้ว่า "ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถาน สถานที่หรือ

³⁹ กฎกระทรวงกำหนดความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา พ.ศ. 2548

ยานพาหนะใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการเพื่อทำการตรวจสอบการฝ่าฝืนดังกล่าวได้"

มาตรา 65, 66 และ 67 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ตามข้างต้นมีข้อบกพร่อง คือ เรื่องของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ แม้ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ตลอดจนครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายกิจการนักเรียนในสถานศึกษาของรัฐจะถูกบังคับให้เข้าอบรมและแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงสถานศึกษาของเอกชน บุคคลดังกล่าวจะได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ จำต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของความสมัครใจ ทำให้เกิดช่องว่างในส่วนของสถานศึกษาเอกชนอันไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

จากการวิเคราะห์พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ตามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หมวด 4 เรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก มีข้อบกพร่องในส่วนของตัวบุคคลที่รับตัวเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดไปดูแล เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของเด็กนักเรียนดังกล่าวในขณะที่อยู่ในสถานศึกษา ทำให้ไม่เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดจนปัจจัยที่อยู่รายล้อมรอบตัวเด็ก ในทางกลับกันอาจารย์ภายในสถานศึกษาเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดเด็กนักเรียนในรั้วสถานศึกษาของตนมากที่สุด ได้รับความถึงพฤติกรรมรวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของตนเป็นอย่างดี ทำให้อาจารย์มีบทบาทอันสำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น แม้ผู้ปกครองจะเป็นบุคคลจากสถาบันครอบครัวที่ถือได้ว่าซื่อสัตย์สุจริตกับเด็กที่สุดก็ตาม แต่ผู้ปกครองไม่อาจทราบถึงความประพฤติของเด็กภายในสถานศึกษาได้ดีเทียบเท่ากับบุคคลที่อยู่ภายในสถานศึกษาเอง ยิ่งกว่านั้น หมวด 4 ยังมีจุดบกพร่องในเรื่องของเงื่อนไขทั้ง 7 ประการ ที่บังคับให้ผู้ปกครอง บุคคลที่ยินยอมรับเด็กไปดูแลหรือผู้คุ้มครองสวัสดิภาพดังที่ได้วิเคราะห์ไปข้างต้น ซึ่งเงื่อนไขเหล่านั้นเหมาะสมกับเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดนอกรั้วสถานศึกษามากกว่า ฉะนั้นจึงวิเคราะห์ได้ว่า หมวด 4 เรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กยังพบข้อบกพร่องอันไม่อาจแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อวิเคราะห์ต่อไปยังหมวด 7 เรื่องการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ยังพบจุดด้อยเช่นกันในเรื่องการให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดให้มีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง การบัญญัติไว้เช่นนี้ไม่มีกฎหมายกลางที่บัญญัติว่ามาตรการป้องกันและแก้ไขจำต้องมีอะไรบ้าง ทำให้แต่ละสถานศึกษาไม่มีหลักอันเป็นแกนกลางคอยยึดถือตามมาตรฐานขั้นต่ำ นอกจากที่กล่าวไปข้างต้นแล้วยังมีการให้สถานศึกษาสำรวจเฝ้าระวังและติดตามนักเรียนที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดเพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตลอดจนแจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวทราบถึงพฤติกรรมและแนวทางการแก้ไขยังคงพบข้อบกพร่องตรงที่ไม่คำนึงถึงนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อว่าจะได้รับความคุ้มครองมากน้อยเพียงใด ต้องวิตกว่าตนจะถูกแก้แค้นกลับหรือไม่ รวมทั้งยังไม่ตระหนักถึง

การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กเหล่านั้น ในท้ายที่สุดยังพบข้อบกพร่องในเรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งพบว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายกิจการนักเรียนของสถานศึกษาภาครัฐจะถูกบังคับให้เข้าอบรมเพื่อเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย กลับกันกับสถานศึกษาภาคเอกชนจะอาศัยความสมัครใจเป็นหลัก ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างสถานศึกษาทั้งสองระบบ

ข้อบกพร่องประการสุดท้ายคือมาตรา 26 (3) และ 78 มีจุดอ่อนเรื่องสภาพบังคับ แม้ทั้ง 2 มาตราจะบังคับใช้กับบุคคลใดก็ตามที่บังคับ ชูเชิญ ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร หรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด ซึ่งอาจารย์ที่พบเห็นความรุนแรงแต่เพิกเฉยอาจเข้าข่ายทั้ง 2 มาตราได้ กระนั้นก็พบกับข้อโต้แย้งอันเป็นความเห็นของรองอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลางที่เห็นว่าจะผิดต่อเมื่ออาจารย์มีหน้าที่โดยเฉพาะในการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องงดเว้นการกระทำ จึงทำให้ทั้ง 2 มาตราคงมีปัญหาเรื่องสภาพบังคับว่าสามารถบังคับใช้กับอาจารย์ที่เพิกเฉยกรณีรับทราบความรุนแรงหรือไม่ เมื่อไม่มีสภาพบังคับจักทำให้ความรุนแรงไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควรและไร้ประสิทธิภาพ เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงและใกล้ชิดไม่มีความรู้สึกร่วมต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงประกอบกับมองว่าไม่ใช่สิ่งที่ตนจำเป็นต้องเข้าไปจัดการ จากข้างต้นจึงวิเคราะห์ได้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ยังมีข้อบกพร่องหลายประการที่ไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้

อนึ่ง ปัจจุบันเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อคนในสังคมอย่างมาก ซึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่นี้ช่วยให้คนในสังคมสามารถติดต่อสื่อสารกันได้สะดวก รวดเร็ว ตลอดจนค้นคว้าหาข้อมูลได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม เทคโนโลยีแฝงข้อเสียไว้ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กนักเรียนที่ยังไม่มีวุฒิภาวะเพียงพอต่อการแยกแยะผิดชอบชั่วดี ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ไปในทางที่ผิดเพื่อสนองต่อความคึกคะนองส่วนตน ฉะนั้น เมื่อก้าวถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

3.5 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

ปัจจุบันความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ก้าวข้ามไปถึงโลกแห่งเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งความรุนแรงในโลกไซเบอร์ (Cyber-Bullying) เป็นความรุนแรงรูปแบบหนึ่งที่เด็กนักเรียนอาศัยช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือ เพื่อกลั่นแกล้งให้เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่ออับอาย โดยผลสำรวจความคิดเห็นสาธารณะ จากสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการกระทำความรุนแรงทาง

กายภาพ และการชมแข่งวิ่งแค้นผ่านโลกไซเบอร์ ผ่านกลุ่มตัวอย่างเยาวชนไทยอายุ 12-24 ปี จำนวน 2,500 คน ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 พบว่า ร้อยละ 43.1 เคยถูกรังแกผ่านทางโลกไซเบอร์ โดยการนินทาหรือด่าทอผ่านทางโทรศัพท์มือถือหรือห้องสนทนา ได้รับข้อความก่อกวนทางโทรศัพท์มือถือ อีเมล หรือเว็บไซต์⁴⁰ จึงจำต้องพิจารณาถึงพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มีมาตราที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ได้แก่ มาตรา 14 (1), (4), (5) และ 16 ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

มาตรา 14 (1), (4), (5)* เป็นความผิดเนื่องจากการนำเข้าระบบคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน⁴¹ การนำเข้าข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะลามกโดยไม่จำกัดวิธีการ เช่น การแสดงถึงพฤติกรรมทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนหรือภาพที่นำไปสู่ความตื่นเต้นทางเพศ ยั่วยุกรมรมณ์ ก่อกำหนัด วัตถุประสงค์ของหรือการแสดงออกทางเพศในลักษณะหยาบช้ำ น่าเกลียด⁴² รวมทั้งการเผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเนื่องมาจากความผิดดังกล่าว โดยระบบคอมพิวเตอร์ หมายถึง บรรดาอุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ใดๆ ที่มีสิ่งอื่นใดหรือชุดคำสั่งที่สามารถทำให้ประมวลผลข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้เองอัตโนมัติ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ รวมถึงเครื่องโทรสาร และโทรศัพท์มือถือด้วย เนื่องจากเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรืออุปกรณ์

⁴⁰ ไทยรัฐ, "ซีโลกไซเบอร์ฉุดเด็กกลวงแหวน 43% เน้นผู้ปกครองคุม" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 มกราคม 2558. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/129366>

* พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 บัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(1) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จโดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน

(2) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

(3) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(4) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใดๆ ที่มีลักษณะอันลามกและข้อมูลคอมพิวเตอร์นั้นประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ตาม (1) (2) (3) หรือ (4)"

⁴¹ สำนักงานศาลยุติธรรม, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดอกเบญจ, 2550), หน้า 26.

⁴² ไพบุลย์ อมรวิญญูเกียรติ, คำอธิบาย พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 (กรุงเทพมหานคร: โปรวิชั่น, 2553), หน้า

สื่อสารทุกประเภทที่มีโปรแกรมซอฟต์แวร์เฉพาะที่ทำให้อุปกรณ์ดังกล่าวสามารถประมวลผลข้อมูลคอมพิวเตอร์ได้เอง⁴³ ซึ่งมาตราดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ เนื่องจากความรุนแรงด้วยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะด้วยการนำเข้าสู่ข้อมูลเท็จ สิ่งลามก หรือเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงภายในสถานศึกษา ดังเช่น การเขียนข้อความหรือแสดงความคิดเห็นอันเป็นเท็จหรือปลอมทางเฟซบุ๊กที่ได้กระทำต่อเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง การกระทำเช่นนี้เป็นความผิดตามมาตรา 14 (1) ฉะนั้น จึงสามารถนำมาตราดังกล่าวมาปรับใช้ได้

ในส่วนของมาตรา 16* ผู้ที่กระทำความรุนแรงอันถือว่าการทำความผิดตามมาตรา¹⁶ นี้จักต้องเข้าเกณฑ์การนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้⁴⁴ โดยข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ซึ่งอาจเป็นภาพที่มีอยู่เดิมโดยไม่ได้ตัดต่อ เติมหรือดัดแปลงหรืออาจเป็นภาพที่สร้างขึ้นใหม่ก็ได้⁴⁵ และการกระทำดังกล่าวน่าจะทำให้ผู้อื่นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ฉะนั้นมาตรานี้สามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ เพราะความรุนแรงรูปแบบดังกล่าวเป็นความรุนแรงรูปแบบหนึ่งของความรุนแรงภายในสถานศึกษา เช่น นักเรียน ก. ตัดต่อภาพโป๊ของนักเรียน ข. ลงทางเฟซบุ๊ก

อย่างไรก็ตาม การกระทำความรุนแรงบางกรณีผู้กระทำความผิดได้ทั้งมาตรา 14 และ 16 เช่น การลงคลิปข่มขืนเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเด็กนักเรียนหญิงที่ก่อเหตุได้จับมือและปิดปากเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ เพื่อให้เด็กนักเรียนชายข่มขืนในห้องเรียน ซึ่งในคลิปมีคำพูดของเด็กนักเรียนหญิงว่า "เห็นหน้ามันแล้วน่าหมั่นไส้" ก่อนที่คลิปดังกล่าวจะถูกส่งต่อในกลุ่มเพื่อนผ่านทาง

CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

* พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 16 บัญญัติว่า "ผู้ใดนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ที่ประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ปรากฏเป็นภาพของผู้อื่น และภาพนั้นเป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยสุจริต ผู้กระทำไม่มีความผิด

ความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดอันยอมความได้

หากผู้เสียหายในความผิดตามวรรคหนึ่งตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือ บุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย"

⁴⁴ ไพบุลย์ อมรวิญญูเกียรติ, คำอธิบาย พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550, หน้า 32.

⁴⁵ เรื่องเดียวกัน

เฟซบุ๊ก⁴⁶ การกระทำดังกล่าวมีความผิดตามมาตรา 14 (4), (5) และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

เมื่อพิจารณาทั้งองค์ประกอบความผิดของทั้ง 2 มาตรา ประกอบกับกรณีตัวอย่างข้างต้น จึงวิเคราะห์ได้ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ทั้ง 2 มาตรา แม้สามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ แต่กลับพบข้อบกพร่อง คือ กฎหมายฉบับนี้ครอบคลุมความรุนแรงเฉพาะรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ทั้งที่ความรุนแรงภายในสถานศึกษามีหลายรูปแบบ ในบางครั้งเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่ออาจไม่ได้ถูกกระทำเพียงรูปแบบเดียวคือรูปแบบความรุนแรงในโลกไซเบอร์ แต่เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่ออาจถูกกระทำความรุนแรงในรูปแบบอื่นๆ ไปพร้อมๆ กัน เมื่ออยู่ภายในสถานศึกษา พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจึงมุ่งลงโทษเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงเพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติฉบับนี้เน้นการแก้ไขหรือปราบปราม ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาโดยไม่คำนึงถึงการป้องกันก่อนเกิดความรุนแรง หรือแทรกแซงก่อนที่ความรุนแรงจะบานปลายจนยากจะจัดการ เพราะหากมีมาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุมและเป็นระบบ จะทำให้ช่วยตัดตอนปัญหาความรุนแรงตั้งแต่เริ่มแรก กล่าวคือ หากสถานศึกษาใช้มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา เช่น ให้ความรู้เด็กนักเรียนเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต (Internet Safety) และการรับมือเมื่อเกิดความรุนแรงในลักษณะดังกล่าว ตลอดจนมีมาตรการแทรกแซง เช่น การแจ้งเหตุความรุนแรง จะช่วยทำให้แก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ตั้งแต่ต้นเหตุ และอาจช่วยยับยั้งความรุนแรงที่ทวีขึ้นจนยากจะช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ

อย่างไรก็ดี เมื่อกล่าวถึงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ไม่มีเพียงมาตรการที่กล่าวไว้ข้างต้นเท่านั้น แต่จำต้องวิเคราะห์ถึงมาตรการประการต่อไป คือ ประภาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องนโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน เพื่อวิเคราะห์ว่า ประภาศกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวสามารถป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้หรือไม่อย่างไร

⁴⁶ ช่าวสด, "แม่ซื้อคลิปข่มขืนนร.-โผล่มือถือลูก ลูกเสือกกับเนตรนารี ขอให้ตร.ตรวจสอบ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 22 มกราคม 2558. แหล่งที่มา:

http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRRd09EWtNek14T0E9PQ==

3.6 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน

ประกาศดังกล่าวออกมาโดยมีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันเหตุนักเรียนต่างสถาบันการศึกษาต่อกัน⁴⁷ อันมีสาระสำคัญของเนื้อหา กล่าวคือ ตามที่นักเรียน นักศึกษามีการก่อเหตุทะเลาะวิวาท และทำร้ายร่างกายกัน บางกรณีมีผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บถึงขั้นทุพพลภาพและถึงแก่ชีวิต นักเรียน นักศึกษาบางรายเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรืออยู่ในเหตุการณ์ต่างเสียขวัญต่อสิ่งที่เกิดขึ้น ทำให้ต้องระแวงระวังเกรงจะถูกปองร้าย ส่งผลกระทบต่อการเรียนเล่าเรียน บางรายต้องลาออกกลางคัน นำความสูญเสียต่ออนาคตตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม กระทรวงศึกษาธิการตระหนักในปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงกำหนดนโยบายและมาตรการป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันของนักเรียน เพื่อให้สถาบันสถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องถือเป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้

3.6.1 สถานศึกษา หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับอย่างเข้มงวดจริงจัง กรณีนักเรียน นักศึกษา บุคลากร อาจารย์ที่กระทำผิดร้ายแรงให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการดำเนินการทางกฎหมาย

3.6.2 สถานศึกษา หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดแผนและวิธีการป้องกันการก่อเหตุ ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่ประสบเหตุ

3.6.3 ให้สถาบัน สถานศึกษาสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง และนักเรียน นักศึกษาปัจจุบัน เพื่อปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมในเชิงสร้างสรรค์

3.6.4 สถาบัน สถานศึกษา ให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปนิเทศตรวจเยี่ยม กรณีจำเป็นขอให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบหรือตรวจค้นอาวุธและบุคคลน่าสงสัยได้

3.6.5 ให้สถาบัน สถานศึกษา ตรวจสอบบุคคล และรถทุกชนิดที่เข้า-ออก เพื่อป้องกันเหตุ และขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมในการเฝ้าระวัง

3.6.6 ให้มีการสำรวจพื้นที่ที่มักเกิดปัญหา จัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่เร็ว เพื่อเข้าระงับเหตุกรณีที่มีเหตุทะเลาะวิวาทโดยประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

⁴⁷ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, "รวม.ศึกษาจัด 10 มาตรการแก้เด็กตีกัน " [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2558. แหล่งที่มา: <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=6292&Key=hotnews>

3.6.7 สถาบัน สถานศึกษา จัดกิจกรรมร่วมกัน ด้วยกระบวนการเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรม จิตอาสา การสร้างความสมานฉันท์และความสามัคคี เพื่อละลายพฤติกรรม และแก้ปัญหาในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง

3.6.8 ให้สถาบัน สถานศึกษา ฝ้าระวังและติดตามนักเรียน นักศึกษาที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด เพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

3.6.9 องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ สถาบัน สถานศึกษา จัดให้มีระบบการติดตามดูแลความประพฤตินักเรียน นักศึกษา มีศูนย์รายงานและแก้ไขเหตุการณ์โดยเร่งด่วน และ

3.6.10 ให้ผู้บริหารสถาบัน สถานศึกษา หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องถือเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการข้างต้น

เมื่อวิเคราะห์ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกันตามข้างต้นแล้วพบข้อบกพร่องดังนี้

ประการที่ 1 แม้ประกาศดังกล่าวจะให้บุคลากรหรืออาจารย์ต้องบังคับใช้กฎหมาย ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับอย่างเข้มงวดจริงจัง หากไม่ดำเนินการตามจะถือว่ากระทำผิดร้ายแรง ซึ่งความหมายของบุคลากรหรืออาจารย์ที่กระทำผิดร้ายแรงนั้นครอบคลุมเพียงใด หมายรวมถึงบุคลากรหรืออาจารย์ที่เพิกเฉยเมื่อทราบเหตุความรุนแรงด้วยหรือไม่ หรือครอบคลุมเพียงบุคลากรหรืออาจารย์ที่เข้าไปมีส่วนร่วมกับความรุนแรงโดยตรง จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจน เพราะหากประโยคดังกล่าวไม่คลุมถึงการเพิกเฉย จะทำให้ขาดไปซึ่งสภาพบังคับของบุคคลที่ควรมีหน้าที่โดยตรงในการแก้ปัญหาความรุนแรง เมื่อไม่มีสภาพบังคับจะทำให้บุคคลดังกล่าวไม่ใส่ใจปัญหาที่เกิดขึ้น

ประการที่ 2 แม้ประกาศฉบับนี้ได้ให้สถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดแผนและวิธีการป้องกันการก่อเหตุ ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบเหตุก็ตาม แต่การกล่าวไว้โดยไม่กำหนดมาตรการกลางรวมตลอดจนมาตรฐานขั้นต่ำว่าแต่ละสถานศึกษาต้องกำหนดไว้ในแผนเช่นไรบ้าง อันอาจทำให้แต่ละสถานศึกษาไปกำหนดได้เองตามอำเภอใจและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากข้างต้นสรุปได้ว่าประกาศฉบับนี้ยังคงมีข้อบกพร่องอันไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาเป็นปัญหาโดยตรงของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งทางกระทรวงศึกษาธิการได้ออกเอกสารเพื่อเป็นแนวทางป้องกันการก่อเหตุทะเลาะวิวาทของนักเรียน ฉะนั้นจึงจำต้องวิเคราะห์เอกสารฉบับดังกล่าว นั่นคือ คู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา เพื่อวิเคราะห์ว่าเอกสารฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใดที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.7 คู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา

ปัจจุบันสถานการณ์ความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นำมาซึ่งความเสียหายต่อทั้งชีวิต จิตใจและทรัพย์สินของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา เมื่อสภาพความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและบ่อยครั้ง จึงทำให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำคู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา อันเป็นคู่มือที่เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาเพื่อลดความรุนแรงลง เอกสารฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการแก้ไข ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยมีมาตรการต่างๆ กระนั้นคู่มือดังกล่าวกลับมีข้อบกพร่องหลายประการอันไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพอันแจ่มแจ้งได้ 5 ประการ ดังนี้

3.7.1 นิยามศัพท์

คู่มือนี้มีคำว่า "ทะเลาะวิวาท" แต่ไม่ได้นิยามคำดังกล่าวไว้แต่อย่างใด ทำให้เข้าใจคำว่า "ทะเลาะวิวาท" คือการที่บุคคล 2 ฝ่ายหรือมากกว่า สมครใจทะเลาะหรือทำร้ายต่อสู้อัน จนทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน⁴⁸ โดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนิ่งเฉยหรือไม่ตอบโต้การกระทำของอีกฝ่าย ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนถึงขอบเขตของคำว่า "ทะเลาะวิวาท" ว่ากินความกว้างเพียงใด ยิ่งกว่านั้น คำนี้ยังทำให้เกิดความสับสนในเรื่องรูปแบบความรุนแรง เพราะบุคคลที่รับผิดชอบตามคู่มือดังกล่าวเข้าใจว่าหมายเฉพาะความรุนแรงทางกายภาพ คำพูดและสื่ออิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วยังมีความรุนแรงทางกิริยาท่าทางด้วย การนิยามศัพท์ที่ไม่ชัดเจนจึงเป็นอุปสรรคประการแรกของบุคคลที่ต้องบังคับปฏิบัติตามคู่มือฉบับนี้อันไปขัดขวางการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

3.7.2 คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยตรง

คู่มือฉบับนี้ไม่มีเรื่องของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยตรง ซึ่งความสำคัญของคณะกรรมการมีหลายประการคือ การกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง เช่น การให้คำปรึกษาทางจิตเวชและย้ายห้องเรียน นอกจากนี้ยังสามารถกำหนดมาตรการลงโทษเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงได้เช่นกัน เช่น ห้ามติดต่อกัน ช่มชู้ แก้วแค้นเด็กที่ตกเป็นเหยื่อหรือพยานที่พบเห็นและแจ้งเหตุความรุนแรง ตลอดจนให้ทำงานบริการภายใน

⁴⁸ กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, "มาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจและมาตรการทางสังคมกับการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนหรือนักศึกษาดังสถาบัน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 22 มกราคม 2558.

แหล่งที่มา: <http://research.police.go.th/index.php/datacenter/research/research-2555/8--1/file>

สถานศึกษา ยิ่งกว่านั้นคณะกรรมการยังมีอำนาจสอบสวนภายหลังได้รับการแจ้งเหตุรวมถึงเรียกประชุมเมื่อรับทราบเหตุความรุนแรง จากประการข้างต้น คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยตรงจะมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงโดยเฉพาะ และมีอำนาจกำหนดบทลงโทษเด็กที่กระทำความรุนแรงรวมตลอดจนกำหนดมาตรการคุ้มครองเด็กที่ตกเป็นเหยื่ออันมีอิสระและเข้าใจสภาพปัญหาภายในสถานศึกษาของตนอย่างดี เนื่องจากเป็นบุคลากรของทางสถานศึกษา ส่งผลให้สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม เมื่อกลับมาพิจารณาถึงคู่มือดังกล่าวกลับพบว่าบุคคลส่วนใหญ่ที่เข้ามาเกี่ยวข้องเป็นบุคคลภายนอก และไม่มีคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยตรง ทำให้เรื่องของคณะกรรมการเป็นอีกข้อบกพร่องหนึ่งของคู่มือฉบับนี้

3.7.3 มาตรการป้องกัน

ข้อบกพร่องประการต่อไปคือเรื่องมาตรการป้องกัน คู่มือฉบับนี้ขาดมาตรการป้องกันบางประการทำให้การป้องกันความรุนแรงไม่ครบทั้งระบบกล่าวคือ ขาดเรื่องการฝึกอบรมบุคลากรภายในสถานศึกษาทั้งหมด ซึ่งตามคู่มือจะอบรมเฉพาะอาจารย์เท่านั้น แต่ความรุนแรงจะได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพต่อเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงปัญหา ฉะนั้นแล้วการอบรมบุคลากรภายในสถานศึกษาจำต้องอบรมบุคคลอื่นด้วย เช่น ลูกจ้างขายของภายในสถานศึกษา คนขับรถนักเรียนและพยาบาลประจำสถานศึกษา เพราะบุคคลเหล่านี้ถือเป็นบุคคลที่อยู่ภายในรั้วสถานศึกษาอันสามารถพบเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงได้ง่าย นอกจากการฝึกอบรมแล้วคู่มือยังขาดหลักสูตรให้ความรู้แก่นักเรียนทุกคนตลอดจนผู้ปกครองเพื่อให้ตระหนักถึงภัยความรุนแรงตลอดจนการรับมือว่าหากตนหรือบุตรของตนประสบเหตุความรุนแรงจะต้องปฏิบัติตัวเช่นไร การขาดมาตรการป้องกันบางส่วนดังที่กล่าวไปจึงเป็นข้อบกพร่องหนึ่งของคู่มือฉบับนี้ ทำให้การแก้ปัญหาความรุนแรงไม่ครบวงจร

3.7.4 มาตรการแทรกแซง

คู่มือฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการต่อมาคือมาตรการแทรกแซงที่ยังคงขาดมาตรการบางอย่างคือ การคุ้มครองการแก้แค้นกลับจากเด็กที่กระทำความรุนแรงอันได้กระทำต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อหรือเด็กที่พบเห็นความรุนแรงแล้วแจ้งเหตุความรุนแรง นอกจากนี้ยังขาดเรื่องของระยะเวลาที่ต้องสอบสวนกรณีความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีความร้ายแรงมาก เช่น สมควรจำกัดเวลาการสอบสวนให้เสร็จภายใน 24 ชั่วโมง ยิ่งกว่านั้นคู่มือดังกล่าวยังขาดเรื่องการเก็บความลับที่ได้จากการสอบสวน ซึ่งการที่ความลับรั่วไหลจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงได้ ฉะนั้นมาตรการแทรกแซงที่มีอยู่ยังคงมีจุดบกพร่องอันทำให้การแก้ปัญหาความรุนแรงไม่ได้ประสิทธิภาพ

3.7.5 สภาพบังคับ

แม้คู่มือฉบับนี้จะมีมาตรการปิดสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนใบอนุญาตสำหรับสถานศึกษาเอกชน กรณีที่สถานศึกษาปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนก่อ

เหตุทะเลาะวิวาทและเกิดปัญหาบ่อยครั้งก็ตาม แต่มาตรการดังกล่าวยังไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องมีสภาพบังคับกับตัวบุคลากรภายในสถานศึกษาด้วยเช่นกัน เนื่องด้วยบุคลากรดังกล่าวเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา หากทำให้บุคคลเหล่านั้นใส่ใจกับสภาพปัญหาความรุนแรงจะทำให้การแก้ไขปัญหาความรุนแรงเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

3.8 ปัญหาของมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

เมื่อพิจารณาถึงนโยบายและมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาจากข้างต้นแล้ว พบปัญหาอันสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ในส่วนของประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ตลอดจนพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เป็นมาตรการทางกฎหมายที่เน้นในเชิงแก้ไขหรือปราบปรามอันเป็นส่วนปลายทางของความรุนแรงภายในสถานศึกษา แม้จะสามารถนำนโยบายและมาตรการเหล่านั้นมาปรับใช้กับความรุนแรงได้จริง แต่ความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องรออยู่ในขั้นตอนสุดท้าย กล่าวคือ อยู่ในขั้นตอนที่เด็กนักเรียนกระทำความรุนแรงแล้วถึงนำมาตราการดังกล่าวมาจับเพื่อปรับใช้ เนื่องจากความรุนแรงลดลงได้หากเริ่มตั้งแต่การป้องกันก่อนความรุนแรงปรากฏ และแม้ความรุนแรงจะเกิดขึ้นแล้วยังสามารถตัดตอนหรือยุติความรุนแรงก่อนปัญหาอาจจะยืดเยื้อ อันส่งผลเสียอย่างยิ่งยวดต่อนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ จึงวิเคราะห์ได้ว่าประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ตลอดจนพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ไม่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา ฉะนั้นวิธีการที่ดีต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงจึงไม่ควรมีเพียงการแก้ไขหรือปราบปรามเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับการป้องกันควบคู่ไปด้วยเพื่อให้ปัญหาดังกล่าวแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ดี แม้จะกล่าวว่าการป้องกันมีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา กระนั้น มาตรการของประเทศไทยที่เน้นการป้องกัน คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียนนักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน รวมทั้งคู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคารทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา ยังคงพบปัญหาอันไม่สามารถนำนโยบายและมาตรการเหล่านั้นมาใช้เพื่อลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังแจกแจงได้ดังนี้

ประการที่ 1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

แม้พระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีเรื่องการพัฒนาให้ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐาน ตลอดจนให้สถานศึกษามีหลักสูตรการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ แต่การพัฒนาดังกล่าวไม่มีส่วนใดที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา กล่าวคือ การส่งเสริมให้ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพในเชิงวิชาการและจริยธรรมของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา โดยที่ไม่มีส่วนใดบัญญัติให้บุคคลเหล่านี้ต้องเข้ารับการอบรมหรือพัฒนาเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทำให้บุคคลดังกล่าวขาดความรู้ ความเข้าใจและความใส่ใจปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งการรับมือเมื่อเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทั้งที่บุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดและรับรู้สภาพภายในสถานศึกษา แต่เมื่อเกิดสถานการณ์ดังกล่าวบุคคลที่กล่าวมาดังกล่าวข้างต้นไม่ทราบถึงขั้นตอนต่างๆ อันก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ลดลง

ประกาศที่ 2 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีปัญหาเรื่องบุคคลที่รับตัวเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิดไปดูแลตามหมวด 4 เนื่องจากบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่อยู่ภายนอกสถานศึกษาที่ไม่สามารถควบคุมดูแลพฤติกรรมของเด็กนักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงได้ตลอดเวลาที่อยู่ภายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตามบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุดอันสามารถเห็นและเข้าใจสภาพปัญหาได้ดีที่สุดกลับเป็นอาจารย์ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องของเงื่อนไขทั้ง 7 ข้อ ที่ให้บุคคลที่ต้องรับตัวเด็กไปดูแลปฏิบัติตาม เพราะเงื่อนไขดังกล่าวมีความเหมาะสมกับความรุนแรงภายนอกสถานศึกษา กอปรกับบุคคลที่ดูแลตามข้างต้นเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดที่สุดเมื่อเด็กอยู่ภายนอกสถานศึกษาซึ่งง่ายต่อการควบคุมความประพฤติของเด็ก ทำให้หมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้คงมีปัญหามากกว่าที่ควรนำมาใช้แก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

เมื่อวิเคราะห์พระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อไปยังคงพบปัญหาในหมวด 7 เรื่องการส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา ที่ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดให้มีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง การบัญญัติไว้เช่นนี้จะทำให้สถานศึกษาต่างๆ ไม่มีกฎหมายกลางที่บัญญัติมาตรการอันเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ไปบังคับสถานศึกษาให้จำต้องมีเพื่อใช้ภายในสถานศึกษาของตน ยิ่งกว่านั้นยังพบปัญหาเรื่องการให้สถานศึกษาสำรวจเฝ้าระวังและติดตามนักเรียนที่เสี่ยงต่อการทำผิดเพื่อจัดกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ตลอดจนแจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวทราบถึงพฤติกรรมและแนวทางการแก้ไข เนื่องจากไม่ได้คำนึงถึงนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงว่าได้รับการคุ้มครองมากน้อยเพียงใด ต้องคอยระแวงว่าตนจะถูกแค้นกลับจากเด็กที่ทำความรุนแรงหรือไม่ และท้ายที่สุดคือเรื่องพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งพบว่าผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูที่ทำหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือฝ่ายกิจการนักเรียนของสถานศึกษาภาครัฐจะถูกบังคับให้เข้าอบรมเพื่อเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

กลับกันกับสถานศึกษาภาคเอกชนจะอาศัยความสมัครใจเป็นหลัก ก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างสถานศึกษาทั้งสองระบบ จึงวิเคราะห์ได้ว่าหมวด 7 มีปัญหาหลายประการที่ไม่สามารถนำมาใช้เพื่อลดความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทำให้ความรุนแรงยังคงอยู่และไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาประการสุดท้ายของพระราชบัญญัตินี้คือมาตรา 26 (3) และ 78 ซึ่งมีปัญหาเรื่องสภาพบังคับ แม้ทั้ง 2 มาตราจะบังคับใช้กับบุคคลใดก็ตามที่บังคับ ชูเชิญ ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด โดยอาจารย์ที่พบเห็นความรุนแรงแต่เพิกเฉยอาจเข้าข่ายทั้ง 2 มาตราได้ แต่มีข้อโต้แย้งอันเป็นความเห็นของรองอธิบดีศาลเยาวชนและครอบครัวกลางที่เห็นว่าอาจารย์จะผิดต่อเมื่อมีหน้าที่โดยเฉพาะเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องของทางรณรงค์การกระทำ จึงทำให้ทั้ง 2 มาตราคงมีปัญหาเรื่องสภาพบังคับว่าสามารถนำมาบังคับใช้กับอาจารย์ที่เพิกเฉยกรณีรับทราบความรุนแรงหรือไม่ เมื่อไม่มีสภาพบังคับแล้วจึงทำให้ความรุนแรงไม่ลดลงและไร้ประสิทธิภาพ เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงและใกล้ชิดไม่มีความรู้สึกร่วมต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงพร้อมกับมองว่าไม่ใช่หน้าที่ที่ตนจำต้องเข้าไปจัดการ จากข้างต้นจึงวิเคราะห์ได้ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มีปัญหาหลายประการที่ไม่สามารถนำมาปรับใช้เพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่ 3 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียนนักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน มีปัญหาที่ความหมายของบุคลากรหรืออาจารย์ที่กระทำผิดร้ายแรงนั้นครอบคลุมเพียงใด ครอบคลุมถึงกรณีที่บุคคลดังกล่าวละเลยเมื่อทราบปัญหาความรุนแรงด้วยหรือไม่ เพราะหากไม่ครอบคลุมถึงจะทำให้ไร้ซึ่งสภาพบังคับกับบุคคลเหล่านั้น ทั้งที่บุคคลตามข้างต้นมีหน้าที่โดยตรงในการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา เมื่อปราศจากสภาพบังคับจะทำให้ความรุนแรงไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังพบปัญหาต่อมา คือ ประกาศฉบับนี้ได้ให้สถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดแผนและวิธีการป้องกันการก่อเหตุ ตลอดจนช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบเหตุ แต่การกล่าวไว้โดยไม่กำหนดมาตรการกลางรวมตลอดจนมาตรฐานขั้นต่ำว่าแต่ละสถานศึกษาต้องกำหนดไว้ในแผนเช่นไรบ้าง จะทำให้แต่ละสถานศึกษาไปกำหนดมาตรการของตนเองตามอำเภอใจและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ประการที่ 4 คู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา มีปัญหาเรื่องของนิยามศัพท์ของคำว่า "ทะเลาะวิวาท" เนื่องจากคู่มือนี้ไม่ได้นิยามไว้ ทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจว่าหมายถึงการที่บุคคล 2 ฝ่ายหรือมากกว่า สมัครใจทะเลาะหรือทำร้ายต่อสู้อัน จนทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน โดยไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนิ่งเฉยหรือไม่ตอบโต้การกระทำของอีกฝ่าย ทำให้เกิดความสับสนถึงขอบเขตของความรุนแรงว่าครอบคลุม

ถึงรูปแบบความรุนแรงใดบ้าง การนิยามศัพท์ที่ไม่ชัดเจนจึงเป็นปัญหาของบุคคลที่ต้องบังคับตามคู่มือฉบับนี้ขึ้นไปขัดขวางการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

นอกจากนี้ยังคงพบปัญหาเรื่องคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยตรง เนื่องจากคู่มือนี้ขาดเรื่องคณะกรรมการที่มีอำนาจกำหนดมาตรการต่างๆ ที่เหมาะสมแก่เด็กที่กระทำความรุนแรงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ การที่คณะกรรมการเป็นคณะบุคคลภายในสถานศึกษาที่รับทราบสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาของตนเป็นอย่างดีรวมทั้งเข้าใจปัญหาความรุนแรงต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนจะทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขที่ตรงจุดและรวดเร็ว ซึ่งคู่มือดังกล่าวบุคคลหลักที่แก้ปัญหาคือบุคคลภายนอกซึ่งรับทราบสภาพปัญหาได้ไม่ดีพอ

นอกเหนือจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้วยังคงมีปัญหาระบบมาตรการป้องกัน กล่าวคือขาดเรื่องการฝึกอบรมบุคลากรภายในสถานศึกษาทั้งหมด ตามคู่มือจะอบรมเฉพาะอาจารย์เท่านั้น แต่ความรุนแรงจะได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพต่อเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงปัญหา ฉะนั้นแล้วการอบรมบุคลากรภายในสถานศึกษาจำต้องอบรมบุคคลภายในสถานศึกษาอื่นด้วย เช่น ลูกจ้างชายของภายในสถานศึกษา คนขับรถนักเรียนและพยาบาลประจำสถานศึกษา เพราะบุคคลเหล่านี้ถือเป็นบุคคลที่อยู่ภายในรั้วสถานศึกษาที่พบเห็นความรุนแรงได้ง่าย นอกจากการฝึกอบรมแล้วคู่มือยังขาดหลักสูตรให้ความรู้แก่นักเรียนทุกคนตลอดจนผู้ปกครองเพื่อให้ตระหนักถึงภัยความรุนแรง ตลอดจนการรับมือว่าหากตนหรือบุตรของตนประสบเหตุความรุนแรงจะต้องปฏิบัติตัวเช่นไร

ปัญหาประการต่อมาของคู่มือฉบับนี้คือมาตรการแทรกแซง ซึ่งขาดเรื่องของการแก้แค้นกลับของเด็กที่กระทำความรุนแรงอันอาจกระทำต่อเด็กที่ตกเป็นเหยื่อหรือเด็กที่รายงานเหตุความรุนแรงรวมตลอดถึงขาดเรื่องระยะเวลาที่ต้องสอบสวนกรณีความรุนแรงที่เกิดขึ้นมีความร้ายแรงมาก เช่นสมควรจำกัดเวลาการสอบสวนให้เสร็จภายใน 24 ชั่วโมง ยิ่งกว่านั้นยังขาดเรื่องการเก็บความลับที่ได้จากการสอบสวน ซึ่งเรื่องนี้มีความสำคัญเพราะข้อมูลที่ถูกเปิดเผยอาจไปกระทบการใช้ชีวิตประจำวันทั้งภายในและนอกสถานศึกษาของทั้งเด็กที่กระทำความรุนแรงและเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ

ปัญหาประการสุดท้ายคือเรื่องสภาพบังคับ แม้คู่มือฉบับนี้จะให้ผู้ที่มิอำนาจปิดสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาของรัฐหรือทำการเพิกถอนใบอนุญาตสำหรับสถานศึกษาเอกชนกรณีสถานศึกษาปล่อยปละละเลยไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาทและเกิดปัญหาบ่อยครั้งก็ตาม แต่มาตรการดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาคความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีสภาพบังคับกับตัวบุคลากรภายในสถานศึกษาด้วย เนื่องด้วยบุคลากรดังกล่าวเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา หากทำให้บุคคลเหล่านั้นใส่ใจกับสภาพปัญหาความรุนแรงจะทำให้การแก้ไขปัญหาคความรุนแรงได้ผลในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ปัญหาข้างต้นเป็นปัญหาที่ผู้วิจัยศึกษาจากตำราเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นต้องสัมภาษณ์อาจารย์ที่รับผิดชอบด้านความรุนแรงภายในสถานศึกษา และนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง เพื่อพิสูจน์ว่าปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาในประเทศไทยเกิดขึ้นจริง

3.9 บทสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนภายในสถานศึกษา

จากที่ผู้วิจัยกล่าวในหัวข้อก่อนๆ เกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันว่ามีข้อบกพร่องอันไม่สามารถนำมาปรับใช้กับสภาพความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ประเทศไทยกำลังเผชิญ ซึ่งศึกษาในรูปแบบของตัวบทกฎหมายและตำราเป็นหลักอันไม่อาจสรุปได้แน่ชัดว่าในความเป็นจริงประเทศไทยประสบปัญหาดังกล่าวมากน้อยเพียงใด ผู้วิจัยจึงลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์อาจารย์ที่มีประสบการณ์รับมือสถานการณ์ความรุนแรงและนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษาทั้งสิ้น 10 แห่งทั่วกรุงเทพมหานคร อันเชื่อมโยงต่อการพิสูจน์ว่าสถานศึกษาในประเทศไทยเผชิญสภาพปัญหาความรุนแรงจริง รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันไม่สามารถตอบสนองปัญหาเหล่านี้ได้

3.9.1 นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนเพื่อพิสูจน์ว่าประเทศไทยมีรูปแบบความรุนแรงภายในสถานศึกษาครอบคลุมทั้งทางกายภาพ คำพูด กิริยาท่าทางและสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ ดังนี้

3.9.1.1 ความรุนแรงทางกายภาพ

จากผลสำรวจนักเรียนจำนวน 25 คน ชาย 11 คน หญิง 14 คน จากสถานศึกษา 10 แห่ง พบความรุนแรงทางกายภาพดังจะกล่าวในตารางด้านล่างต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลสำรวจนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางกายภาพ

เพศ \ ความรุนแรง	ชาย	หญิง	รวม
เตะ ต่อย ชก	11	3	14
ตบ ตี	7	5	12
ผลัก จุกกระชาก	7	4	11
ทำร้ายด้วยอาวุธ	-	1	1
ขว้างสิ่งของใส่	8	3	11
ตีด้วยวัตถุ	6	2	8
บีบคอ	6	3	9
ทำลายสิ่งของ	5	2	7
รื้อค้นสิ่งของ	5	3	8
แก้งัดเดินชน	10	10	20
ลักทรัพย์	5	5	10

จากผลสำรวจข้างต้นพิสูจน์ว่าสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง นักเรียนชายมีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อการกระทำความรุนแรงทางกายภาพประเภทต่างๆ มากกว่านักเรียนหญิง เนื่องจากการกระทำทางกายภาพต้องใช้กำลังกายสอดคล้องกับสรีระและการแสดงออกของนักเรียนชายที่มีแนวโน้มใช้ความรุนแรงทางกายภาพมากกว่านักเรียนหญิง ดังกรณีศึกษาต่อไปนี้

กรณีที่ 1 นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายถูกเตะ ต่อย ชก ตบ ตี ผลัก จุกกระชากจนเหล็กดัดฟันหลุด คางบวม ตาบวม ข้ำ กระตุก กรามหัก และต้องเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล

กรณีที่ 2 นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตคลองเตย ถูกผลักจนต้องทำแผลที่ห้องพยาบาล

กรณีที่ 3 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตลาดกระบังถูกตบและตีจนข้ำ หน้าเป็นแผลจากรอยเล็บ ศีรษะเป็นแผลและเขียวตามร่างกาย

จากกรณีศึกษาข้างต้นนำไปสู่ข้อสรุปว่าเหตุการณ์ความรุนแรงทางกายภาพเกิดขึ้นจริงในประเทศไทย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจักต้องบัญญัตินิยามความรุนแรงภายใน

สถานศึกษาให้ครอบคลุมความรุนแรงทางกายภาพเพื่อขจัดปัญหาความสับสนและเพิ่มความเข้าใจในส่วนนี้มากยิ่งขึ้น

3.9.1.2 ความรุนแรงทางคำพูดและกิริยาท่าทาง

จากผลสำรวจนักเรียนจำนวน 25 คน ชาย 11 คน หญิง 14 คน จากสถานศึกษา 10 แห่ง พบความรุนแรงทางคำพูดและกิริยาท่าทางดังจะกล่าวในตารางด้านล่างต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ผลสำรวจนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางคำพูดและกิริยาท่าทาง

เพศ	ชาย	หญิง	รวม
ความรุนแรง			
ใช้คำพูดข่มขู่ว่าจะทำร้าย	9	6	15
พุดจาตุถูก	7	12	19
ตำด้วยการใช้ถ้อยคำหยาบคาย	8	13	21
ตะคอกใส่	8	11	19
ล้อเลียน	10	8	18
พุดประชดประชัน	9	12	21
ทำท่าทางไม่เป็นมิตร	8	11	19
ถูกกันออกจากกลุ่มเพื่อน	3	7	10

จากผลสำรวจข้างต้นพิสูจน์ว่าสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง นักเรียนหญิงมีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางคำพูดและกิริยาท่าทางมากกว่านักเรียนชาย เนื่องจากนักเรียนหญิงมักหลีกเลี่ยงการใช้กำลังทางกายภาพ จึงหันมาใช้ความรุนแรงทางคำพูดและกิริยาท่าทางอันสามารถตอบสนองความรุนแรงของนักเรียนหญิงได้มากกว่า ซึ่งมีตัวอย่างการสัมภาษณ์นักเรียนดังนี้

กรณีที่ 1 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตพระโขนงที่ถูกตะคอกใส่ พุดจาตุถูกและตำด้วยการใช้ถ้อยคำหยาบคายด้วยคำว่า "อี..." นอกจากนี้ยังถูกกันออกจากกลุ่มเพื่อนโดยเพื่อนไม่พุดด้วย ไม่ให้เข้ากลุ่มทำรายงานรวมทั้งเขียนข้อความหยาบคายบนกระดานห้องเรียน

กรณีที่ 2 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 โรงเรียนแห่งเดียวกันถูกเพื่อนกันออกจากกลุ่มและตำหนิด้วยการใช้ถ้อยคำหยาบคายทำให้ต้องเก็บตัวอยู่แต่ในห้องเรียนไม่กล้าลงไปทานข้าวช่วงพักกลางวัน

กรณีที่ 3 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตบางนาถูกพุดจาประชดประชันจากเพื่อนร่วมห้องว่า "พวกชอบเอาหน้าอาจารย์"

กรณีที่ 4 นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายถูกพุดจาตุถูกกลางชั้นเรียนจากเพื่อนร่วมชั้นว่า "ไอพวกผิดปกติ"

จากกรณีข้างต้นนำไปสู่ข้อสรุปว่าเหตุการณ์ความรุนแรงทางคำพูดและกิริยาท่าทางเกิดขึ้นจริงในประเทศไทย ผู้วิจัยเห็นสมควรอย่างยิ่งที่ประเทศไทยจักต้องบัญญัตินิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้ครอบคลุมความรุนแรงทางคำพูดและกิริยาท่าทางเพื่อจัดปัญหาความสับสนและเพิ่มความเข้าใจในส่วนนี้มากยิ่งขึ้น

3.9.1.3 ความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4 ผลสำรวจนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

	เพศ	ชาย	หญิง	รวม
ความรุนแรง				
ตกเป็นเป้าโจมตีทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์		1	12	13

จากผลสำรวจข้างต้นพิสูจน์ว่าสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง นักเรียนหญิงมีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่านักเรียนชาย เนื่องจากนักเรียนชายมักใช้กำลังทางกายภาพเพื่อแก้ปัญหา เมื่อใช้กำลังดังกล่าวแล้วจะจบความรุนแรงเพียงเท่านั้นจนกระทั่งเกิดปัญหาใหม่จึงจะใช้กำลังเข้าจัดการปัญหาอีกครั้ง แตกต่างจากลักษณะนิสัยของนักเรียนหญิงที่มักไม่ใช้กำลังทางกายภาพและไม่นิยมขจัดความรุนแรงแบบซึ่งหน้า นักเรียนหญิงจึงมีแนวโน้มตกเป็นเป้าความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่านักเรียนชายอย่างเห็นได้ชัดจากผลสำรวจดังข้างต้น ดังกรณีศึกษาต่อไปนี้

กรณีที่ 1 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตราชเทวีตกเป็นเหยื่อโจมตีทางเฟซบุ๊กด้วยถ้อยคำว่า "กูเคยเลี้ยงมึง มึงเป็น

งูเห่าเลี้ยงไม่เชื่อง" และคำว่าถึงบุพการี ซึ่งข้อความดังกล่าวไม่ได้ระบุชื่อนักเรียนหญิงรายนี้ เป็นลักษณะของการกล่าวลอยๆ แต่นักเรียนหญิงคนดังกล่าวและเพื่อนคนอื่นทราบดีว่าเป็นตน

กรณีที่ 2 นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตบางกอกน้อยตกเป็นเหยื่อความรุนแรงทางเพศขู่ด้วยถ้อยคำที่ว่า "กะหรี่ซุ่มนุ้ม ถ้าไม่ไข่ก็อย่าร้อนตัว" ซึ่งนักเรียนหญิงคนดังกล่าวและเพื่อนนักเรียนอื่นต่างทราบว่าถ้อยคำเหล่านั้นเขียนถึงใคร

จากกรณีศึกษาข้างต้นนำไปสู่ข้อสรุปว่าเหตุการณ์ความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เกิดขึ้นจริงในประเทศไทย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จกต้องบัญญัตินิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้ครอบคลุมความรุนแรงดังกล่าวเพื่อขจัดปัญหาความสับสนและเพิ่มความเข้าใจในส่วนนี้มากยิ่งขึ้น

3.9.2 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนเพื่อพิสูจน์ว่าสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง มีมาตรการป้องกันความรุนแรงหรือไม่หรือมีอย่างน้อยเพียงไร และครอบคลุมความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาหรือไม่ ซึ่งผลการสัมภาษณ์พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดมาตรการป้องกันบางส่วนและเน้นที่การแก้ไขซึ่งเป็นขั้นตอนปลายทางของการแก้ปัญหาความรุนแรง โดยผู้วิจัยพบสถานศึกษาเพียง 3 แห่งเท่านั้นที่ใช้มาตรการป้องกันความรุนแรงแต่ยังมีข้อบกพร่องเนื่องจากใช้มาตรการดังกล่าวเพียงบางส่วนเท่านั้น ดังนี้

สถานศึกษาที่ 1 เขตพระโขนง อาจารย์จะอบรมหน้าชั้นเรียนเพียงเรื่องศีลธรรมเท่านั้น

สถานศึกษาที่ 2 เขตคลองเตย อาจารย์อบรมหน้าชั้นเรียนว่าการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายเป็นเรื่องผิดกฎหมายเท่านั้น

สถานศึกษาที่ 3 เขตลาดกระบัง อาจารย์อบรมหน้าเสาธงว่าถ้านักเรียนมีปัญหาเรื่องต่างๆ นักเรียนต้องพบใคร และสถานศึกษามีบทลงโทษนักเรียนเช่นไรบ้างเท่านั้น

จากทั้ง 3 สถานศึกษาทำให้เห็นภาพว่าสถานศึกษาในประเทศไทยยังมีข้อบกพร่องเรื่องมาตรการป้องกันความรุนแรง เช่น การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาว่าคืออะไร ครอบคลุมเพียงไรบ้าง การพัฒนาบุคลิกภาพและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน

นักเรียนอื่น ยิ่งกว่านั้นสถานศึกษายังมุ่งไปที่นักเรียนเพียงอย่างเดียว ซึ่งในความเป็นจริงการจัดความรุนแรงภายในสถานศึกษาต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษาและครอบครัว การฝึกอบรมบุคลากรด้านต่างๆ ที่ไม่ใช่อาจารย์ จะทำให้บุคคลเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหามากขึ้น รวมถึงการนำบิดา มารดาและผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนรับผิดชอบและสังเกตพฤติกรรมบุตรและเด็กในความปกครองของตนโดยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรุนแรง การแจ้งเหตุและความช่วยเหลือของทางสถานศึกษาจะยิ่งแก้ปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

3.9.3 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยสัมภาษณ์อาจารย์และนักเรียนเพื่อพิสูจน์ว่าสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง มีมาตรการแทรกแซงความรุนแรงหรือไม่ มากน้อยเพียงใดและครอบคลุมเพียงพอต่อการจัดความรุนแรงหรือไม่ ซึ่งผลการสัมภาษณ์พบว่าสถานศึกษาทั้ง 10 แห่ง เมื่อเกิดความรุนแรงสถานศึกษามีมาตรการแทรกแซงไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา ดังนี้

3.9.3.1 การสอบสวน

จากการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยสรุปว่าสถานศึกษาในประเทศไทยไม่มีการสอบสวนความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาทุกแห่ง ทั้งที่อาจารย์รับทราบปัญหาความรุนแรงเหล่านั้น ดังกรณีที่เกิดกับนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายที่กล่าวว่า "อาจารย์เรียกไปคุยแค่เรื่องโดนชกต่อยหนักๆ เท่านั้น แค่นี้ยังไม่เคยเรียกไปคุยเลย และอาจารย์บอกอีกว่าอย่าสร้างปัญหา อย่าสร้างเรื่อง ปล่อยๆ ไป" หรือกรณีที่สองที่เกิดกับนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สถานศึกษาเดียวกันที่กล่าวว่า "บอกครูแล้ว ก็ไม่เห็นสนใจอะไรเลย ไม่เห็นเรียกคนที่ทำไปคุยอะไร" หรือกรณีที่สามที่เกิดขึ้นกับนักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สถานศึกษาเดียวกันกล่าวว่า "อาจารย์ก็รู้ว่าผมถูกเพื่อนทำร้าย แต่ก็ยังเข้าข้างเพื่อนผม ผมโดนอาจารย์ประจานในห้องด้วยว่าผมเป็นคนไม่ดี ผมบอกแม่จนแม่โทรมาคุยกับอาจารย์ แต่อาจารย์บอกอีกอย่างที่ผมโดน"

3.9.3.2 สถานศึกษาไม่มีวิธีการคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ

จากการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยสรุปว่าสถานศึกษาในประเทศไทยไม่มีมาตรการคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อทุกแห่ง ดังกรณีที่เกิดกับนักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตคลองเตยที่กล่าวว่า "หนูเป็นรองหัวหน้าฝ่ายวินัยของห้อง เพื่อนไม่ทำเวรตอนเย็น หนูเลยบอกครูว่าเพื่อนไม่ทำเวรตอนเย็น ครูขึ้นไปดู แล้วเพื่อนก็ตำหนุ ตะคอกใส่หนูว่าอย่าเอาเขาไปนินทา โดนโทษด้วย หนูไม่รู้ว่าเขารู้ได้ยังไงว่าหนูไปบอกครู"

3.9.3.3 สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ใช้วิธีการไกล่เกลี่ย

จากการสัมภาษณ์อาจารย์พบว่า มีเพียงสถานศึกษาในเขตบางกอกน้อยแห่งเดียวเท่านั้นที่ใช้วิธีการไกล่เกลี่ย โดยแยกไกล่เกลี่ยนักเรียนที่เกี่ยวข้องรายคนก่อนในช่วงแรก เพื่อไม่ให้นักเรียนทุกฝ่ายทะเลาะและเถียงกันว่าฝ่ายใดผิด หลังจากนั้นจึงจะเรียกทุกฝ่ายมาคุยเพื่อไกล่เกลี่ยหาข้อสรุปว่าสมควรทำอย่างไรต่อไป ซึ่งบุคคลที่เข้าร่วมไกล่เกลี่ยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์คนนอก และอาจารย์ฝ่ายปกครองเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับนักเรียนทั้งสองฝ่าย จึงสรุปได้ว่าสถานศึกษาในประเทศไทยไม่ได้ใช้วิธีการไกล่เกลี่ยทั้งหมด

ทั้งนี้ การไกล่เกลี่ยล้วนมีข้อดีที่นักเรียนทุกคนที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ต่างเห็นด้วยว่าสมควรไกล่เกลี่ยเมื่อเกิดความรุนแรง เพราะทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขตรงจุด ข้อเท็จจริงที่ทุกฝ่ายรับทราบมาอาจไม่ตรงกัน ถูกบิดเบือนจากคนอื่น ตลอดจนขาดการชี้แนะและอธิบายจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง การไกล่เกลี่ยจึงเป็นเสมือนเครื่องมืออันสำคัญยิ่งที่ทำให้ทุกฝ่ายหันหน้าเข้าหากัน พุดคุยปัญหาของตนเองและหาข้อสรุปที่เหมาะสมในท้ายที่สุด ซึ่งนักเรียนที่เห็นด้วยกับการไกล่เกลี่ยได้ให้ความเห็นไว้ดังนี้

ความเห็นที่ 1 นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตบางกอกน้อยให้ความเห็นว่า "ถ้าเคลียร์กันเองมันจะหนักขึ้นไม่สามารถแก้ได้ ถ้ามีคนกลางจะช่วยให้ปัญหาจบจับมือกันได้เหมือนเดิม"

ความเห็นที่ 2 นักเรียนหญิงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานศึกษาเดียวกันให้ความเห็นว่า "เห็นด้วยเพราะจะได้ไม่ต้องเคลียร์กันเองไม่เงิ่นอาจเป็นเรื่องใหญ่"

ความเห็นที่ 3 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตราชเทวี ให้ความเห็นว่า "ถ้าไม่มีสื่อกลาง ก็ไม่รู้ต้นเหตุ ไม่รู้สาเหตุว่าเกิดจากอะไร"

ความเห็นที่ 4 นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ให้ความเห็นว่า "จะได้เข้าใจว่าเป็นอย่างไรเพราะอะไร ทำไม่ถึงทำแบบนี้ ดีต่อทั้งสองฝ่าย"

ความเห็นที่ 5 นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานศึกษาเดียวกันให้ความเห็นว่า "ผู้ใหญ่รับรู้ดีกว่า จะได้ช่วยเคลียร์ให้จบๆ ไป"

ความเห็นที่ 6 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตบางนา ให้ความเห็นว่า "จะได้อะไรเพราะอะไรเค้าถึงมาทำเรา จะได้เคลียร์ให้จบ"

ความเห็นที่ 7 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตพระโขนง ให้ความเห็นว่า "ถ้าไม่มีคนกลางมาคอยขัดขวางเรื่องจะใหญ่ขึ้น"

3.9.4 ผลกระทบจากความรุนแรงภายในสถานศึกษา

จากที่กล่าวไปข้างต้น นักเรียนในประเทศไทยประสบปัญหาความรุนแรงทุกรูปแบบภายในสถานศึกษาจริง แต่กลับไม่มีมาตรการป้องกันและแทรกแซงที่ครอบคลุมเพียงพอแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่งผลกระทบแก่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างยิ่งยวด ดังกรณีตัวอย่างการสัมภาษณ์นักเรียน ดังนี้

กรณีที่ 1 นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ได้รับผลกระทบทางร่างกายจนเหล็กคัตฟันหลุด คางบวม ตาบวม ข้ำ กระดูกกรามหักและต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล ส่วนผลกระทบทางจิตใจ นักเรียนคนดังกล่าวเกิดอาการเครียด ไม่มาเรียนหนังสือหนึ่งสัปดาห์เพราะไม่กล้ามาและรู้สึกเบื่อกับเพื่อนไม่ค่อยพูดด้วย นอกจากนี้ยังมีความคิดอยากลาออกจากโรงเรียน

กรณีที่ 2 นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตพระโขนงได้รับผลกระทบทางจิตใจจนต้องเก็บตัวอยู่แต่ในห้องเรียนช่วงพักกลางวันเนื่องจากอาการเครียด

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจไม่เพียงส่งผลร้ายแก่นักเรียนเหล่านี้เท่านั้น เพราะจากผลการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยพบว่ามึ้นักเรียนจำนวน 2 คน ที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ดังนี้

กรณีที่ 1 นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายถูกเพื่อนแกล้ง ล้อเลียน รื้อกระเป๋า ทำร้ายร่างกายทุกวัน จนท้ายที่สุดได้พักกระบองของบิดาที่เป็นตำรวจมาโรงเรียน แต่เพื่อนรื้อกระเป๋าแล้วเจอเสียก่อนที่นักเรียนคนดังกล่าวจะกระทำความรุนแรง ซึ่งนักเรียนคนนี้เล่าเหตุผลของการพกกระบองมาโรงเรียนว่า "ผมอยากให้พวกมันโดนอย่างที่ผมโดน" นอกจากนี้นักเรียนชายคนดังกล่าวยังกล่าวอีกว่า "ผมอยากเรียนยิงปืนจากพ่อ ผมจะเรียนยิง

ป็น ถ้าผมยังเป็นผมจะมายังพวกนั้นให้หมด แต่จริงๆ แล้วผมก็กลัวนะว่าผมจะยิ่งโดนคนอื่นที่ไม่ได้
แกล้งผม"

กรณีที่ 2 นักเรียนชายระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่งในเขตพระโขนง
ถูกดูถูก ล้อเลียนและขว้างสิ่งของใส่บ่อยครั้งจนเริ่มพกมิดติดตัว ซึ่งนักเรียนคนดังกล่าวกล่าวกับผู้วิจัย
ว่า "พวกไว้ป้องกันตัวเฉยๆ พกจากบ้านแต่ไม่ใส่ทำ แค่ว่าพวกไว้ถ้าเขามาว่าก็จะทำ ถ้าเขาต่าก็จะทำแต่ถ้า
ไม่ทำเดินเฉยๆ ก็ไม่ทำ"

3.9.5 บทสรุปจากบทสัมภาษณ์

จากกรณีศึกษาข้างต้นผู้วิจัยสรุปว่านักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายใน
สถานศึกษาไม่เพียงได้รับผลกระทบทางร่างกายและจิตใจเท่านั้น แต่การตกเป็นเป้าความรุนแรง
บ่อยครั้งอาจทำให้นักเรียนเหล่านี้สะสมความเครียดจนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปใช้ความรุนแรงเองใน
ท้ายที่สุด และอาจเชื่อมโยงกับพฤติกรรมใช้ความรุนแรงแก่บุคคลรอบข้างเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่อัน
เกี่ยวเนื่องกับอาชญากรรมในอนาคต ซึ่งสถานศึกษาสมควรเข้ามาข้องเกี่ยวเพื่อลดปัญหาเหล่านี้เพื่อ
ตัดตอนความรุนแรงให้หมดสิ้นไปตั้งแต่แรกเริ่ม แต่จากการสัมภาษณ์พบว่าสถานศึกษาปราศจาก
มาตรการป้องกันและแทรกแซงที่เป็นระบบและครอบคลุม ทำให้ปัญหาดังกล่าวเรื้อรังจนยากต่อการ
แก้ไข

จากปัญหาข้างต้น มาตรการของประเทศไทยมีทั้งที่เน้นการแก้ไขหรือปราบปราม
และการป้องกัน ซึ่งการนำเอาการแก้ไขหรือปราบปรามเป็นหลักเพื่อนำไปใช้กับความรุนแรงภายใน
สถานศึกษาเพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมาตรการที่
เน้นการป้องกันควบคู่ไปด้วยสามารถแก้ปัญหาความรุนแรงได้มากกว่า เพราะความรุนแรงไม่จำเป็นต้อง
รอถึงปลายทางจึงจะนำเอามาตรการที่มีอยู่มาจับ ซึ่งการป้องกันนั้นสอดคล้องกับกฎหมาย ป้องกัน
ความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศดังจะได้ศึกษาในบทต่อไป

บทที่ 4

มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาในต่างประเทศ

จากที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 ประเทศไทยเผชิญปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาบ่อยครั้ง และทวีความรุนแรงเรื่อยๆ อันก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางร่างกาย จิตใจตลอดจนทรัพย์สินของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง กระนั้น มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทยกลับพบข้อบกพร่องอันไม่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม เนื่องจากนโยบายและมาตรการเหล่านั้นเน้นการแก้ไขหรือปราบปราม ซึ่งเป็นปลายทางของความรุนแรง ในส่วนของมาตรการที่เน้นการป้องกันกลับขาดส่วนสำคัญหลายประการที่ไม่อาจแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ทำให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ลดลง

ดังนั้น ในบทนี้จะทำการศึกษาถึงมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาในต่างประเทศว่ามีแนวทางเช่นไร ซึ่งจากการศึกษาทำให้ทราบว่าในประเทศที่ประสบกับปัญหาความรุนแรงได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งยวดจนตรากฎหมายที่ครอบคลุมตั้งแต่นิยามศัพท์ความรุนแรง คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยตรง มาตรการป้องกัน แทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับ

ในบทนี้ผู้เขียนจะนำเสนอแนวทางการบัญญัติกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา โดยพิจารณาเฉพาะมลรัฐแมสซาชูเซตส์ มลรัฐวิสคอนซิน สาธารณรัฐเกาหลีตลอดจนสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ผู้เขียนจะจำแนกข้อพิจารณาออกเป็น 5 ข้อ ได้แก่ นิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา รูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา สภาพบังคับ ข้อดีและข้อเสียของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบัญญัติกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพต่อไป

4.1 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาคือประเทศแรกในโลกที่ตรากฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกาไม่ใช่กฎหมายของรัฐบาลกลาง (Federal Law) แต่อยู่ในรูปแบบของกฎหมายเฉพาะในแต่ละมลรัฐ (State Law) โดยแต่ละมลรัฐจะมีกฎหมายป้องกันความรุนแรงแตกต่างกันออกไป ผู้วิจัยจึงจะทำการศึกษากฎหมายของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ และเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน เนื่องจากกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายใน

สถานศึกษาของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ได้ชื่อว่าเป็นกฎหมายป้องกันความรุนแรงที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับกฎหมายของมลรัฐอื่นๆ อันเนื่องมาจากกฎหมายที่ออกมานั้นมีความครอบคลุมในหลายๆ ด้าน เช่น บังคับให้อาจารย์และบุคลากรภายในสถานศึกษาต้องรายงานเหตุความรุนแรงไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา ตลอดจนมีการฝึกอบรมอาจารย์และบุคลากรภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงทุกปี¹ นอกจากนี้ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ยังเคยเกิดคดีความรุนแรงที่โด่งดังถึง 2 คดี ในปี 2009 คือคดีของเด็กชาย Carl Joseph Walker-Hoover วัย 11 ปี ที่ตัดสินใจแขวนคอจนเสียชีวิตเพราะถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนตำหนักว่าเป็นพวกรักร่วมเพศ และใช้คำพูดหยาบคายกับเด็กชายคนดังกล่าวหลายต่อหลายครั้ง จนตัดสินใจจบชีวิตของตน² และในปีถัดมาได้เกิดคดีเด็กหญิง Phoebe Prince วัย 15 ปี ได้ตัดสินใจแขวนคอจนเสียชีวิตเช่นเดียวกัน เนื่องจากถูกเพื่อนร่วมสถานศึกษาใช้คำพูดส่อเสียดอย่างรุนแรง ส่งข้อความรังควาน ลงข้อความและรูปภาพรบกวนทางเฟซบุ๊ก ถูกข่มขู่ รวมทั้งถูกกักขังให้อยู่อย่างโดดเดี่ยวภายในสถานศึกษา³

จากทั้ง 2 คดี โดยเฉพาะคดีของ Phoebe Prince ทำให้วันที่ 3 พฤษภาคม 2010 มลรัฐแมสซาชูเซตส์ได้ออกกฎหมายป้องกันความรุนแรง คือ Massachusetts General Laws มาตรา 370 (และแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2014) ครอบคลุมทั้งการป้องกัน แทรกแซง แจ้งเหตุความรุนแรงตลอดจนการสอบสวน ทำให้สร้างเสริมประสิทธิภาพในการยุติหรือระงับความรุนแรงเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ จนได้รับการยกย่องว่าเป็นกฎหมายป้องกันความรุนแรงที่ดีที่สุดฉบับหนึ่ง และเนื่องด้วยกฎหมายที่ออกมานี้ เกิดจากคดีของ Phoebe Prince กฎหมายฉบับดังกล่าวจึงมีชื่อเรียกว่า "Phoebe's Law"⁴

ส่วนเมืองโมโนนา มลรัฐวิสคอนซินได้ตรากฎหมายที่มีชื่อว่า Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 เพื่อรับมือกับปัญหาความรุนแรง ซึ่งเน้นที่ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่กระทำ

¹ Emily Bazelon, "Bullies Beware," [Online] Accessed: 5 February 2015. Available from: http://www.slate.com/articles/life/bulle/2010/04/bullies_beware.html

² Susan D. James, "When Words Can Kill: 'That's So Gay,'" [Online] Accessed: 5 February 2015. Available from: <http://www.cbsnews.com/news/phoebe-princes-final-days-bullied-girl-suffered-intolerable-abuse-before-suicide-say-court-docs/>

³ Carlin Miller, "Phoebe Prince's Final Days: Bullied Girl Suffered 'Intolerable' Abuse before Suicide, Say Court Docs," [Online] Accessed: 5 February 2015. Available from: <http://www.cbsnews.com/news/phoebe-princes-final-days-bullied-girl-suffered-intolerable-abuse-before-suicide-say-court-docs/>

⁴ Commonwealth of Massachusetts, "Recommendations from the Review of Laws Regarding Bullying in Massachusetts," [Online] Accessed: 3 November 2015. Available from: <http://www.mass.gov/ago/docs/community/bullying/bullying-report-june-2011.pdf>

ความรุนแรงเป็นหลัก โดยให้มีโทษปรับผู้ปกครองที่ปล่อยให้บุตรของตนไปกระทำความรุนแรงแก่เด็กนักเรียนอื่น ทำให้กฎหมายฉบับนี้มีความน่าสนใจและน่าศึกษา เนื่องจากเป็นเมืองแรกๆ ของสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายปรับผู้ปกครองอันเนื่องมาจากกรงดเว้นการกระทำ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจะศึกษา Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 เฉพาะนิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษาและสภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาเท่านั้น เนื่องจาก Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 เป็นกฎหมายระดับเมืองของมลรัฐวิสคอนซิน ทำให้กฎหมายฉบับนี้บัญญัติเฉพาะส่วนหลักของความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งก็คือนิยามของความรุนแรงและโทษทางอาญาแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายฉบับนี้

4.1.1 นิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา

กฎหมายต่อต้านความรุนแรงภายในสถานศึกษาของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ได้บัญญัติไว้ใน Massachusetts General Laws ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เด็กนักเรียนได้รับการศึกษาที่ได้มาตรฐาน รวมถึงคุ้มครองสภาพร่างกายและจิตใจของเด็กจากความรุนแรง จึงได้นิยามความรุนแรงที่ห้ามบุคคลทุกคนปฏิบัติต่อเด็กนักเรียนอื่น อย่างไรก็ตาม กฎหมายของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ที่บังคับใช้ในปี 2010 นิยามความรุนแรงไว้เพียงระหว่างนักเรียนกับนักเรียนเท่านั้น ทำให้ไม่ครอบคลุมและเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ จากปัญหาดังกล่าวมลรัฐแมสซาชูเซตส์จึงแก้ไขนิยามในปี 2014 เป็นความรุนแรงระหว่างบุคคลใดๆ กับนักเรียน⁵ ซึ่งการกระทำนั้นได้กระทำซ้ำๆ โดยเด็กนักเรียนหรือบุคลากรภายในสถานศึกษาคนเดียวหรือหลายคน เช่น อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา พยาบาลประจำสถานศึกษา ลูกจ้างขายของภายในสถานศึกษา คนขับรถนักเรียน ผู้ฝึกสอนกีฬา หรือผู้ให้คำปรึกษา อันการกระทำดังกล่าวได้กระทำโดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ทางคำพูด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทางกายภาพ กิริยาท่าทางหรือหลายอย่างรวมกัน อันได้พุ่งเป้าไปที่เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ทำให้เด็กคนดังกล่าว

ประการที่ 1 ได้รับอันตรายแก่ร่างกาย อารมณ์หรือทรัพย์สิน

ประการที่ 2 รู้สึกหวาดกลัวอย่างสำคัญว่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองหรือทรัพย์สินของตน

ประการที่ 3 รู้สึกว่าสภาพแวดล้อมเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภายในสถานศึกษา

ประการที่ 4 ถูกละเมิดสิทธิภายในสถานศึกษา หรือ

⁵ Massachusetts Teachers Association, "The Massachusetts School Bullying Prevention and Intervention Law," [Online] Accessed: 3 November 2015. Available from: http://www.massteacher.org/memberservices/know_your_legal_rights/school_bullying.aspx

ประการที่ 5 ถูกรบกวนอย่างสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนหรือการดำเนินการของสถานศึกษา⁶

อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัตินิยามของความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Cyber-Bullying) ไว้ด้วย โดยนิยามไว้ว่าเป็นการกระทำความรุนแรงโดยผ่านการใช้เทคโนโลยี หรือการสื่อสารด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึงการส่งผ่านสัญญาณ สัญลักษณ์ การเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร รูปภาพ เสียง ข้อมูล หรือวิธีการอื่นใดที่ใช้ความทันสมัยของเทคโนโลยีส่งผ่านทั้งหมดหรือแต่บางส่วนโดยสายเคเบิล วิทยุ แม่เหล็กไฟฟ้า ระบบการแผ่รังสีของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบโพโต้คอมพิวเตอร์ และยังรวมถึงการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต การสื่อสารระหว่างเพื่อนกับเพื่อน (Instant Messaging) หรือทางโทรสาร นอกจากนี้ยังรวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

กรณีที่ 1 การสร้างเว็บไซต์ที่สันนิษฐานได้ว่าผู้เขียนมุ่งโจมตีบุคคลอื่น หรือ

กรณีที่ 2 การปลอมเป็นบุคคลอื่นเพื่อเป็นผู้เขียนข้อความหรือลงข้อความ หากการกระทำดังกล่าวเข้าตามประการที่ 1 ถึงประการที่ 5 ตามข้างต้น

ท้ายที่สุดยังนิยามความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ครอบคลุมไปถึงการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อกระทำการต่อบุคคลอื่นมากกว่าหนึ่งคน หรือลงข้อความหรือภาพบนระบบคอมพิวเตอร์โดยประการที่อาจทำให้บุคคลหนึ่งหรือหลายคนเข้าถึงระบบดังกล่าวได้ และการลงข้อความหรือภาพนั้นเข้าตามประการที่ 1 ถึงประการที่ 5 ตามข้างต้น⁷

นอกจากนี้ Massachusetts General Laws มาตรา 370 ยังได้นิยามห้ามกระทำความรุนแรงว่าสถานที่ใดบ้างที่ถือว่าอยู่ภายในสถานศึกษา ดังนี้

ประการที่ 1 สนามของสถานศึกษา สถานที่ที่ติดหรือเชื่อมต่อกับสนามของทางสถานศึกษา พื้นที่จัดกิจกรรมของทางสถานศึกษาหรือที่สถานศึกษาให้การสนับสนุนไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือนอกสถานศึกษา ป้ายหยุดรถรับส่งนักเรียน ในรถนักเรียนหรือยานพาหนะอื่นใดที่สถานศึกษาเป็นเจ้าของหรือเช่าหรือได้ใช้

ประการที่ 2 การกระทำโดยใช้เทคโนโลยีหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสถานศึกษาไม่ได้เป็นเจ้าของ เช่า หรือใช้ หากการกระทำความรุนแรงดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นปฏิปักษ์ภายในสถานศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือไปละเมิดสิทธิของเด็กคนดังกล่าว หรือไปรบกวนอย่างสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานของสถานศึกษา⁸

⁶ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(a)

⁷ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(a)

⁸ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(b)

นอกจากนิยามความรุนแรงตาม Massachusetts General Laws จากข้างต้นแล้ว ยังมีนิยามความรุนแรงจาก Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 ซึ่งเป็นกฎหมายของเมืองโมโนนา มลรัฐวิสคอนซิน ได้บัญญัตินิยามความรุนแรงไว้เช่นเดียวกัน โดยนิยามความรุนแรงไว้ว่าเป็นรูปแบบการตามรังควานด้วยการใช้คำพูด ทางกายภาพ ลายลักษณ์อักษร หรือวิธีอื่นใดในการสื่อสาร หรือได้กระทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่น่ารังเกียจหรือเป็นปฏิปักษ์ หรือเป็นการกระทำที่เจตนากระทำซ้ำๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ไม่ยาวนานและกระทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวโน้มอย่างสำคัญว่าเป็นการข่มขู่ ทำร้ายทางอารมณ์ หรือใช้คำพูดหมิ่นประมาทต่อบุคคลอื่นอันปราศจากอำนาจตามกฎหมาย⁹

เมื่อวิเคราะห์นิยามของคำว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษาใน Massachusetts General Laws มาตรา 370 ของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ และ Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 แล้ว พบว่านิยามความรุนแรงของมลรัฐแมสซาชูเซตส์บัญญัติห้ามทุกคนกระทำความรุนแรงแก่เด็กนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นักเรียนด้วยกันเอง อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมบุคคลทุกคนภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ยังได้นิยามไว้ครอบคลุมรูปแบบความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ยิ่งกว่านั้นกฎหมายฉบับนี้ยังนิยามกว้างรวมถึงการกระทำภายนอกสถานศึกษาด้วย หากการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเด็กนักเรียนภายในสถานศึกษา ส่วนกรณีของ Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 แม้ไม่ได้บัญญัติไว้อย่างละเอียดดังเช่น Massachusetts General Laws มาตรา 370 ของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ แต่ได้นิยามไว้ครอบคลุมความรุนแรงทุกรูปแบบเช่นเดียวกัน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5

⁹ CODE OF ORDINANCES § 11-2-17(a)

ตารางที่ 5 นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของเมืองโมโนนา มลรัฐวิสคอนซินและมลรัฐแมสซาชูเซตส์

เมือง, มลรัฐ ประเด็น	เมืองโมโนนา มลรัฐวิสคอนซิน CODE OF ORDINANCES S 11-2-17	มลรัฐแมสซาชูเซตส์ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS S 370
<p>นิยามทั่วไป</p> <p>นิยามความรุนแรง โดยใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ (Cyber- Bullying)</p>	<p>การตามรังควานด้วยการใช้คำพูด ทางกายภาพ ลายลักษณ์ อักษร หรือวิธีอื่นใดในการสื่อสาร หรือได้กระทำให้เกิด สภาพแวดล้อมที่น่ารังเกียจหรือเป็นปฏิบัติโทษ หรือเป็นการ กระทำที่เจตนากระทำซ้ำๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ไม่ ยาวนานและกระทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวโน้มอย่างสำคัญว่า เป็นการข่มขู่ ทำร้ายทางอารมณ์ หรือใช้คำพูดหมิ่นประมาท ต่อบุคคลอื่นอันปราศจากอำนาจตามกฎหมาย</p>	<p>(1) ความรุนแรงระหว่างบุคคลใดๆ กับนักเรียน โดยกระทำซ้ำๆ และ (2) กระทำโดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ทางคำพูด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทางกายภาพ กิริยาท่าทางหรือ หลายอย่างรวมกัน และ (3) ทำให้เกิดความรังเกียจ - ได้รับอันตรายร่างกาย อารมณ์หรือทรัพย์สิน - รู้สึกหวาดกลัวอย่างสำคัญว่าจะก่อให้เกิดอันตรายต่อตนเองหรือทรัพย์สินของตน - รู้สึกว่าสภาพแวดล้อมเป็นปฏิบัติโทษแก่การเรียนรู้ในสถานศึกษา - ถูกละเมิดสิทธิภายในสถานศึกษา หรือ - ถูกรวบรวมอย่างสำคัญต่อการรวบรวมการเรียนการสอนหรือการดำเนินการของสถานศึกษา</p>
		<p>การกระทำความรุนแรงโดยผ่านการใช้เทคโนโลยี หรือการสื่อสารด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึง การส่งผ่านสัญญาณ สัญลักษณ์ การเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร รูปภาพ เสียง ข้อมูล หรือวิธีการอื่นใด ที่ใช้ความทันสมัยของเทคโนโลยีส่งผ่านทั้งหมดหรือแต่บางส่วนโดยสายเคเบิล วิทยุ แม่เหล็กไฟฟ้า ระบบการแพร่กระจายคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบโทรคมนาคมเพื่อการส่งจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต การสื่อสารระหว่างแบบ Instant Messaging หรือทาง โทรสาร นอกจากนี้ยังรวมถึงดังต่อไปนี้ - การสร้างเว็บไซต์ที่สนับสนุนได้ว่าผู้เขียนมุ่งโจมตีบุคคลอื่น หรือ - การปลอมเป็นบุคคลอื่นเพื่อเป็นผู้เขียนข้อความหรือลงข้อความ รวมถึงการข่มขู่บุคคลอื่นไปถึงการลงข้อความหรือภาพบนระบบคอมพิวเตอร์โดยประการที่อาจทำ ให้บุคคลหนึ่งหรือหลายคนเข้าถึงระบบดังกล่าวได้</p>

4.1.2 รูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

มลรัฐแมสซาชูเซตส์เป็นมลรัฐหนึ่งที่ได้ตรากฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา อันเนื่องมาจากปัญหาความรุนแรงที่มลรัฐต้องการช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อเหล่านั้น การศึกษาลึกลงไปถึงรูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ จะทำให้ทราบถึงขั้นตอนเพื่อจัดปัญหาดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงจะศึกษาถึงรูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา มาตรการป้องกันซึ่งเป็น กระบวนการก่อนเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา และมาตรการแทรกแซงอันเป็นกระบวนการ ภายหลังเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบว่ารูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรง ภายในสถานศึกษาใดที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมในการนำมาปรับใช้ในประเทศไทย

4.1.2.1 คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Massachusetts General Laws มาตรา 370 ไม่ได้บัญญัติคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากอำนาจในการรับเรื่อง ร้องเรียนเมื่อเกิดความรุนแรง การสอบสวนรวมถึงการลงโทษเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงอยู่ที่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้งหมด¹⁰ โดยไม่มีการตั้งคณะกรรมการภายในสถานศึกษาขึ้นมาเพื่อ รับผิดชอบเมื่อเกิดเหตุความรุนแรง อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษาที่ได้บัญญัติไว้ตามกฎหมายฉบับนี้มีเพียงกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากสามารถเข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้องในการสอบสวนได้ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามแผนป้องกันความรุนแรง¹¹

4.1.2.2 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Massachusetts General Laws บัญญัติมาตรการป้องกันเอาไว้ ซึ่งความรุนแรง ภายในสถานศึกษาต้องมีการจัดการที่เป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดความรุนแรง ซึ่งถือ

¹⁰ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(g)

¹¹ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(n)

ได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นทาง กล่าวคือ ออก Model Plan เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาออกแผนป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของตน มีการสำรวจนักเรียนเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา แผนป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา มีการให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน ฝึกอบรมบุคลากรของสถานศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา ตลอดจนให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ดังนี้

1) ออก Model Plan และสำรวจนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการภายหลังจากที่ปรึกษากับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสุขภาพจิต อัยการสูงสุด สมาคมอัยการประจำมลรัฐแมสซาชูเซตส์ และผู้เชี่ยวชาญ จะออก Model Plan เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปออกมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของตนเอง¹² นอกจากนี้ทุกสถานศึกษาต้องสำรวจนักเรียนเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ตลอดจนความถี่ สภาพ ความร้ายแรงของความรุนแรงภายในสถานศึกษาอย่างน้อยทุกๆ 4 ปี ซึ่งผลการสำรวจจะถูกส่งต่อไปยังกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงศึกษาธิการต้องพัฒนาผลสำรวจนักเรียนดังกล่าวรวมถึงใช้ผลการสำรวจเพื่อช่วยประเมินประสิทธิภาพของแผนป้องกันความรุนแรง¹³

2) แผนป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ในมลรัฐแมสซาชูเซตส์จะมี Model Plan ที่ให้ทางสถานศึกษาดูเป็นแบบเพื่อร่างแผนป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตามที่ทางสถานศึกษาจะออกใช้บังคับต้องมีครบตามที่ Massachusetts General Laws มาตรา 370 บัญญัติ ซึ่งประกอบไปด้วย

(1) การอธิบายถึงการห้ามการกระทำความรุนแรงและการแก้แค้น

(2) กระบวนการที่ชัดเจนสำหรับเด็กนักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษา บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลอื่น เพื่อแจ้งเหตุความรุนแรงหรือการแก้แค้น

(3) ระเบียบที่กล่าวถึงการแจ้งเหตุความรุนแรงหรือการแก้แค้นว่าสามารถกระทำได้แม้เป็นบุคคลที่ไม่ประสงค์ออกนาม แต่ไม่สามารถลงโทษทางวินัยแก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงได้โดยอาศัยการแจ้งเหตุจากบุคคลดังกล่าวเพียงอย่างเดียว

(4) ช่วงของโทษทางวินัยที่อาจลงได้ต่อบุคคลที่กระทำความรุนแรงหรือแก้แค้น อย่างไรก็ตาม การลงโทษดังกล่าวต้องสมดุลกันระหว่างความจำเป็นเพื่อให้ตระหนักรู้ในสิ่งที่ตนกระทำลงกับความจำเป็นในการลงโทษเพื่อเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม

(5) กระบวนการที่กล่าวถึงกฎหมายของรัฐบาลกลาง (Federal Law) และกฎหมายประจำมลรัฐ (State Law) เพื่อให้สามารถแจ้งแก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่ตก

¹² MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(j)

¹³ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(l)

เป็นเหยื่อและเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงได้ทันที และยังรวมถึงกระบวนการที่แจ้งให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อทราบถึงการกระทำที่เกิดขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงหรือการแก้แค้นใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต

(6) ระเบียบที่กล่าวถึงเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงหรือการแก้แค้นว่าต้องอยู่ภายใต้โทษทางวินัย และ

(7) แนวทางเพื่อให้คำปรึกษาหรือฝึกอบรมที่เหมาะสมต่อเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงและเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ตลอดจนสมาชิกในครอบครัวของเด็กนักเรียนดังกล่าว¹⁴

ตามข้างต้นเป็นแผนป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ที่แต่ละสถานศึกษาต้องมีให้ครบตามที่ Massachusetts General Laws มาตรา 370(d) บัญญัติ ซึ่งการที่แต่ละสถานศึกษาจะออกแผนมาใช้กับโรงเรียนของตนได้ นอกจากจะต้องปฏิบัติตามข้างต้นแล้ว ยังต้องปรึกษาร่วมกันกับอาจารย์ บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคลากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการแก้ไขปัญหาความรุนแรง อาสาสมัครประจำสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายท้องถิ่น นักเรียน บิดา มารดาและผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาแผนก่อนที่จะออกแผนมาบังคับใช้ภายในสถานศึกษา และเมื่อออกแผนมาใช้บังคับแล้ว แผนดังกล่าวจะบังคับใช้กับนักเรียนและบุคลากรของสถานศึกษาทุกคน นอกจากนี้ ในกรณีของสถานศึกษาของรัฐ การปรึกษาร่วมกันดังกล่าวต้องแจ้งและรับฟังความเห็นสาธารณะด้วย แต่กรณีสถานศึกษาของเอกชนจะทำการแจ้งและรับฟังความเห็นจากครอบครัวของเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่ภายในสถานศึกษานั้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม แผนที่นำไปปฏิบัติภายในสถานศึกษานี้จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมทุกๆ 2 ปี เป็นอย่างน้อย¹⁵

3) การให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน

แผนที่จะนำมาบังคับใช้ภายในสถานศึกษานอกจากจะต้องปฏิบัติตาม 2 ข้อข้างต้นแล้ว สิ่งต่อไปที่ต้องปฏิบัติตามคือ การให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนเพื่อเพิ่มความคุ้มครองเด็กให้รับรู้ถึงภัยความรุนแรงภายในสถานศึกษา ฉะนั้น สถานศึกษาจึงต้องตระหนักว่าอาจมีนักเรียนที่อาจตกเป็นเป้าความรุนแรง หรือการคุกคามอันเนื่องมาจากคุณลักษณะบางประการที่แตกต่างไปจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน เช่น เชื้อชาติ สีผิว ศาสนา ชาติพันธุ์ สัญชาติ เพศ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม เด็กจรจัด ความสามารถทางวิชาการต่ำ การแสดงออกเรื่องเพศ กายพิการ การตั้งครุภักดิ์ในวัยเรียน สถานะของบิดา มารดา การเปียงเบนทางเพศ หรือการพัฒนาทางจิตใจหรือร่างกายต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ จึงทำให้

¹⁴ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(d)(2)

¹⁵ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(d)(1)

สถานศึกษาต้องจัดให้มีการให้ความรู้ ตลอดจนแนวทางเพื่อป้องกันพร้อมวิธีรับมือกับการจัดการความรุนแรงต่อเด็กนักเรียนทุกคน¹⁶

4) การฝึกอบรมบุคลากรของสถานศึกษา

การฝึกอบรมบุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะทำให้บุคลากรตระหนักถึงภัยความรุนแรง ตลอดจนแนวทางการปฏิบัติเมื่อเกิดความรุนแรง โดยการฝึกอบรมต้องจัดให้มีขึ้นเป็นประจำทุกปี รวมทั้งระบุไว้ในคู่มือบุคลากรของทางสถานศึกษาด้วย¹⁷ ซึ่งบุคคลที่ต้องรับการฝึกอบรมประกอบไปด้วยอาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา พยาบาลประจำสถานศึกษา ลูกจ้างชายของภายในสถานศึกษา คนขับรถนักเรียน ผู้ฝึกสอนกีฬา หรือผู้ให้คำปรึกษา เพื่อป้องกันและรับมือกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามบุคลากรดังกล่าวที่เข้าทำงานภายหลังสถานศึกษาทำการฝึกอบรมไปแล้วนั้น สถานศึกษาต้องจัดฝึกอบรมให้กับบุคคลข้างต้นเสมอ เว้นเสียแต่ว่าบุคคลเหล่านี้เคยผ่านการฝึกอบรมมาแล้วในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาก่อนเข้าทำงานในสถานศึกษาแห่งใหม่¹⁸ ซึ่งการฝึกอบรมต้องมีดังต่อไปนี้

- (1) แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อป้องกันเหตุความรุนแรง
- (2) แนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อเข้าแทรกแซงให้เหตุการณ์ความรุนแรงหมดไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ
- (3) ให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนรวมทั้งอำนาจที่แตกต่างกันที่อาจเกิดขึ้นระหว่างผู้กระทำความรุนแรง เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและพยาน
- (4) สืบหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นแก่นักเรียนอันอยู่ในเครือข่ายของเด็กที่ตกอยู่ในความเสี่ยงต่อการกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา
- (5) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และสภาพความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (6) มีการฝึกอบรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยที่เชื่อมโยงกับความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์¹⁹

เนื่องด้วยมลรัฐแมสซาชูเซตส์มีหลายหน่วยงานที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานอัยการประจำเขตซึ่งสังกัดอยู่ใน Commonwealth of Massachusetts ที่ให้สถานศึกษาต้องติดต่อหน่วยงานดังกล่าวเพื่อ

¹⁶ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(d)(3)

¹⁷ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(e)(2)

¹⁸ Massachusetts Department of Elementary & Secondary Education, "Model Bullying Prevention and Intervention Plan," [Online] Accessed: 4 November 2015. Available from: <http://www.doe.mass.edu/bullying/BPIP.pdf>

¹⁹ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(d)(2)

พูดคุยรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมบุคลากรของสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม มลรัฐแมสซาชูเซตส์ไม่ได้มีเพียงหน่วยงานดังกล่าวข้างต้นเท่านั้น แต่ยังมีหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาสามารถขอรับความช่วยเหลือได้ เช่น The Massachusetts Aggression Reduction Center (MARC) ที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าอบรมได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือ Online Professional Development ซึ่งเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรของทางสถานศึกษาผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ทางกระทรวงศึกษาธิการของมลรัฐแมสซาชูเซตส์จัดทำขึ้น²⁰

5) การให้ข้อมูลแก่ผู้ปกครอง

การป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษานอกจากการให้ความรู้ความเข้าใจแก่เด็กนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษาแล้ว ผู้ปกครองยังมีส่วนสำคัญต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น ซึ่งตาม Massachusetts General Laws มาตรา 370 ได้บัญญัติไว้ในแผนป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ต้องระบุถึงระเบียบการให้ข้อมูลแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับแนวทางใดๆ เพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาปีละ 1 ครั้ง ตลอดทั้งทางสถานศึกษาต้องจัดให้บิดา มารดาและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนสนับสนุนแนวทางการป้องกันความรุนแรงเมื่ออยู่ทางบ้าน และสนับสนุนแผนที่ทางสถานศึกษาออก นอกจากนี้ยังต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงความร้ายแรงของความรุนแรง ตลอดจนการใช้อินเทอร์เน็ตให้ปลอดภัยเพื่อป้องกันความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์²¹

ท้ายที่สุด เมื่อแผนที่ทางสถานศึกษาจัดทำขึ้นได้มีรายละเอียดครบตามข้างต้นแล้ว สถานศึกษาต้องประกาศแผนนั้นลงทางเว็บไซต์ เพื่อให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าถึงแผนป้องกันความรุนแรงได้อย่างทั่วถึงและสะดวก²² ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบการนำแผนไปปฏิบัติและตรวจสอบความผิดพลาดของแผนคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือบุคคลอื่นที่มีตำแหน่งอยู่ในระดับเดียวกันกับผู้อำนวยการสถานศึกษา²³ ทำให้รับประกันได้ว่าแผนที่ทางสถานศึกษาออกมาได้นำไปปฏิบัติจริง เพื่อคุ้มครองเด็กนักเรียนจากปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของมลรัฐแมสซาชูเซตส์มีเรื่องการออก Model Plan ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับ

²⁰ Massachusetts Department of Elementary & Secondary Education, "A Report on Bullying Prevention and Intervention Professional Development," [Online] Accessed: 3 November 2015. Available from: <http://www.doe.mass.edu/research/reports/2010/10BullyingPrevention.pdf>

²¹ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(d)(2)

²² MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(e)(3)

²³ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(f)

ความรุนแรงภายในสถานศึกษา การสำรวจนักเรียนเพื่อประเมินสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา แผนป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ตลอดจนการฝึกอบรมบุคลากรของสถานศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา อันเป็นกระบวนการที่ช่วยรับมือปัญหาความรุนแรงได้ในระดับหนึ่ง เพราะทำให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ภัยของความรุนแรง รวมถึงการรับมือเมื่อเกิดเหตุความรุนแรงว่าเมื่อเกิดเหตุความรุนแรงแล้ว จะต้องทำเช่นไรอันเป็นกระบวนการแรกเริ่ม

อนึ่ง เมื่อเกิดความรุนแรง สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ฉะนั้นจึงจำต้องพิจารณาถึงมาตรการแทรกแซงความรุนแรงของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ว่ามีมาตรการอย่างไรบ้าง

4.1.2.3 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Massachusetts General Laws บัญญัติมาตรการแทรกแซงเอาไว้ ซึ่งการแทรกแซงความรุนแรงของมลรัฐแมสซาชูเซตส์จะมีตั้งแต่เรื่องของการแจ้งเหตุความรุนแรง การสอบสวน การรายงานข้อมูลความรุนแรงต่อกระทรวงศึกษาธิการและสิทธิในการเรียกร้องตามกฎหมายอื่น ดังนี้

1) การแจ้งเหตุความรุนแรง

เมื่ออาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา พยาบาลประจำสถานศึกษา ลูกจ้างชายของภายในสถานศึกษา คนขับรถนักเรียน ผู้ฝึกสอนกีฬา หรือผู้ให้คำปรึกษา เห็นเหตุการณ์หรือทราบเหตุความรุนแรงหรือการก่อกวน ต้องแจ้งเหตุดังกล่าวแก่ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามที่ระบุไว้ในแผน²⁴ หากไม่แจ้งเหตุความรุนแรง บุคคลดังกล่าวอาจถูกลงโทษทางวินัย²⁵ โดยการแจ้งเหตุความรุนแรงนั้นสามารถกระทำได้โดยการแจ้งทางวาจาหรือลายลักษณ์อักษร อย่างไรก็ตาม หากบุคคลใดแจ้งทางวาจาแก่บุคลากรที่มีหน้าที่รับแจ้งเหตุ บุคลากรดังกล่าวต้องจดแจ้งไว้เป็นลายลักษณ์อักษร นอกจากนี้ กรณีที่บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้กระทำความรุนแรงคือผู้อำนวยการสถานศึกษา บุคคลที่มีหน้าที่รับเรื่องแจ้งเหตุจะได้แก่เจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาที่มี

²⁴ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(g)

²⁵ Massachusetts Teachers Association, "The Massachusetts School Bullying Prevention and Intervention Law."

หน้าที่รับผิดชอบตามที่ระบุไว้ในแผนเท่านั้น²⁶ พร้อมทั้งต้องไม่ให้มีการแก้แค้นต่อบุคคลใดที่แจ้งเหตุ ความรุนแรงหรือให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหรือพยานที่พบเห็นเหตุการณ์

ในส่วนของใบรับแจ้งเหตุความรุนแรง สถานศึกษาจะต้องจัดไว้ตามสถานที่ต่างๆ เช่น หน้าห้องอำนวยการ หน้าห้องแนะแนว หน้าห้องพยาบาลและอื่นๆ รวมตลอดทั้งในเว็บไซต์ของ สถานศึกษาอันจะทำให้บุคคลต่างๆ เข้าถึงใบรับแจ้งเหตุได้สะดวก²⁷

2) การสอบสวน

ภายหลังจากแจ้งเหตุความรุนแรงตาม 1) แล้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบต้องเริ่มสอบสวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันที ซึ่งการสอบสวนนอกจากจะต้องหา ข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ยังต้องหาลักษณะนิสัยของนักเรียนที่กระทำความรุนแรงพร้อมกับอายุของนักเรียนทุกคนที่เกี่ยวข้อง²⁸ รวมถึงแจ้งหน่วยงานกฎหมายท้องถิ่น หากผู้อำนวยการ สถานศึกษาหรือบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบเชื่อว่าอาจเอาผิดทางอาญาแก่บุคคลที่กระทำความรุนแรง ได้ นอกจากนี้ยังมีอำนาจกำหนดโทษทางวินัยที่เหมาะสม และแจ้งบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของ บุคคลที่กระทำความรุนแรง ตลอดจนแจ้งบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ เกี่ยวกับกฎหมายของรัฐบาลกลางและกฎหมายของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ พร้อมด้วยมาตรการใดๆ เพื่อ ป้องกันการกระทำความรุนแรงและการแก้แค้นที่อาจมีขึ้นในอนาคต²⁹ อย่างไรก็ตาม ก่อนเริ่ม กระบวนการสอบสวน ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจะต้องเข้าช่วยเหลือนักเรียน ที่ตกเป็นเหยื่อเท่าที่จะทำได้เพื่อไม่ให้นักเรียนคนดังกล่าวต้องเผชิญกับเหตุการณ์ความรุนแรงมาก ขึ้น³⁰ ในส่วนของการตัดสินผลการสอบสวน ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือบุคคลที่ได้รับมอบอำนาจ จำต้องตัดสินผลการสอบสวนโดยอาศัยข้อเท็จจริงควบคู่กับสถานการณ์แวดล้อม³¹ และภายหลังจาก สอบสวนต้องกู้ความรู้สึกปลอดภัยของเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อให้กลับคืนมาดังเดิม และประเมิน สิ่งจำเป็นเพื่อคุ้มครองเด็กนักเรียนดังกล่าว

3) การรายงานข้อมูลความรุนแรงต่อกระทรวงศึกษาธิการ

²⁶ Massachusetts Department of Elementary & Secondary Education, "Model Bullying Prevention and Intervention Plan."

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(g)

³⁰ Massachusetts Department of Elementary & Secondary Education, "Model Bullying Prevention and Intervention Plan."

³¹ Ibid.

นอกจากการแจ้งเหตุและการสอบสวนแล้ว สถานศึกษายังมีหน้าที่รายงานข้อมูลเหตุ ความรุนแรงต่อกระทรวงศึกษาธิการเป็นประจำทุกปีตามรูปแบบและวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับอัยการสูงสุดกำหนด โดยข้อมูลที่ต้องจัดส่งไปยังกระทรวงศึกษาธิการประกอบด้วยจำนวน ความรุนแรงและการแก้แค้นที่ได้รับแจ้ง จำนวนนักเรียนที่ได้รับโทษทางวินัยอันเนื่องมาจากการเข้าไป มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงหรือการแก้แค้น และข้อมูลอื่นตามที่กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่ง เมื่อ กระทรวงศึกษาธิการได้รับรายงานจากสถานศึกษา ต้องวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวและประกาศใน รูปแบบของรายงานประจำปี ที่รวบรวมข้อมูลความรุนแรงภายในมลรัฐแมสซาชูเซตส์เกี่ยวกับความถี่ และสภาพความรุนแรงภายในสถานศึกษา³² นอกจากนี้สถานศึกษามีหน้าที่จัดให้มีการสำรวจ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาทุกๆ 4 ปี เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนที่ออกมาบังคับใช้ ตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมและสถานที่ภายในสถานศึกษาที่คาดว่าจะเกิดความรุนแรง³³

4) สิทธิในการเรียกร้องตามกฎหมายอื่น

Massachusetts General Laws มาตรา 370 ไม่ตัดสิทธิเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ จากการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามกฎหมายอื่น³⁴

เมื่อพิจารณาถึงมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาตาม Massachusetts General Laws มาตรา 370 แล้ว ต่อไปที่จำเป็นต้องพิจารณาคือ สภาพบังคับตาม มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาตาม Massachusetts General Laws มาตรา 370 และ Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 เพื่อให้ทราบว่าคุณหมายทั้ง 2 ฉบับ มี สภาพบังคับแก่บุคคลใดและอย่างไร

4.1.3 สภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

สภาพบังคับที่ผู้วิจัยจะศึกษาคือ Massachusetts General Laws มาตรา 370 และ Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 ซึ่งในส่วนของ Massachusetts General Laws มาตรา 370 ที่ได้อธิบายไว้ข้างต้นไม่ได้บัญญัติสภาพบังคับทางอาญาไว้ แต่ได้บัญญัติสภาพบังคับทางวินัยแก่ บุคคลที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ในส่วนของ Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 ของมลรัฐวิสคอนซิน มีสิ่งที่น่าสนใจคือ ได้บัญญัติสภาพบังคับทางอาญาต่อบิดา

³² MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(k)

³³ Massachusetts Department of Elementary & Secondary Education, "Model Bullying Prevention and Intervention Plan."

³⁴ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(j)

มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี³⁵ ในกรณีที่เด็กคนดังกล่าวกระทำความรุนแรง ตาม รังควานหรือชักชวนบุคคลอื่นให้เข้าร่วมกระทำความรุนแรงหรือรังควาน³⁶ และหากก่อนการกระทำ ความผิดครั้งปัจจุบัน บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ได้ถูกแจ้งเตือนเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานที่มี อำนาจบังคับตามกฎหมายถึงการกระทำนั้น โดยผู้เยาว์คนเดิมได้กระทำความผิดซ้ำภายในระยะเวลา 90 วัน ให้สันนิษฐานว่าบิดา มารดาหรือผู้ปกครองได้อนุญาตให้กระทำผิด³⁷ ซึ่งต้องรับโทษปรับตาม จำนวนครั้งที่บุตรของตนกระทำความรุนแรง กล่าวคือ เมื่อบุตรของตนกระทำความรุนแรงครั้งแรก บิดา มารดาหรือผู้ปกครองมีความผิดต้องโทษปรับตั้งแต่ 50 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์ สหรัฐ และหากเด็กไปกระทำความรุนแรงซ้ำภายในระยะเวลา 1 ปี บิดา มารดาหรือผู้ปกครองต้องรับ โทษปรับเพิ่มขึ้น คือ ปรับตั้งแต่ 100 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ³⁸ โดยสามารถ แสดงเป็นตารางเปรียบเทียบสภาพบังคับระหว่างเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซินและมลรัฐ แมสซาชูเซตส์ได้ดังนี้

³⁵ CODE OF ORDINANCES § 11-2-17(e)

³⁶ CODE OF ORDINANCES § 11-2-17(b)

³⁷ CODE OF ORDINANCES § 11-2-17(e)

³⁸ CODE OF ORDINANCES § 1-1-7(a)

ตารางที่ 6 สภาพบังคับระหว่างเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซินกับมลรัฐแมสซาชูเซตส์

เมือง, มลรัฐ ประเด็น	เมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน ³⁹	มลรัฐแมสซาชูเซตส์ ⁴⁰
สภาพบังคับ	<p>(1) บัญญัติสภาพบังคับทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กที่อายุต่ำกว่า 18 ปี และ</p> <p>(2) เด็กคนดังกล่าวกระทำความรุนแรง หรือ ตามรังควานหรือชักชวนบุคคลอื่นให้เข้าร่วม กระทำความรุนแรงหรือรังควาน และ</p> <p>(3) เด็กคนดังกล่าวกระทำความผิดซ้ำภายใน ระยะเวลา 90 วัน ภายหลังจากบิดา มารดาหรือ ผู้ปกครองได้รับการแจ้งเตือนเป็นหนังสือ ให้ สันนิษฐานว่าบุคคลทั้ง 3 ได้อนุญาตให้กระทำ ผิด</p> <p>(4) โทษปรับจะสูงขึ้นตามจำนวนครั้งที่เด็ก กระทำความรุนแรง</p> <p>(5) โทษปรับตั้งแต่ 50 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับการกระทำความ รุนแรงครั้งแรก</p> <p>(6) หากเด็กไปกระทำความรุนแรงซ้ำภายใน ระยะเวลา 1 ปี บิดา มารดาหรือผู้ปกครองต้อง รับโทษปรับเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ 100 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ</p>	ไม่มีสภาพบังคับทางอาญา แต่ มีสภาพบังคับทางวินัย

เมื่อวิเคราะห์สภาพบังคับข้างต้นแล้วพบว่า Massachusetts General Laws มาตรา 370 ไม่ได้บัญญัติโทษทางอาญาไว้แก่บุคคลใด ส่วน Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 ได้บัญญัติโทษปรับแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่บุตรของตนไปกระทำความรุนแรงต่อนักเรียนอื่น

³⁹ Ibid.

⁴⁰ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370

โดยค่าปรับจะเพิ่มสูงขึ้นตามจำนวนครั้งที่บุตรของตนกระทำ ซึ่งสาเหตุของการบัญญัติสภาพบังคับทางอาญาดังกล่าว เนื่องมาจากบิดา มารดาหรือผู้ปกครองถือเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเด็กที่กระทำ ความรุนแรงที่สุดคนหนึ่ง และถือว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะบุคคลดังกล่าวขาดความรับผิดชอบอันเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่ยังคงเกิดขึ้น⁴¹ การที่บุคคลข้างต้นไม่กระตือรือร้นต่อการแก้ไข ปัญหาจะทำให้เด็กที่กระทำ ความรุนแรงรับรู้ว่าคุณมีสิทธิที่จะกระทำ ความรุนแรงแก่เด็กนักเรียนที่ตก เป็นเหยื่อได้โดยไม่รู้สึกผิด⁴² ครอบครัวจึงถือว่ามีส่วนสำคัญที่สามารถเข้ามาหยุดวงจรความรุนแรง ภายในสถานศึกษาได้ นอกจากนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวยังให้โอกาสบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ได้รับการแจ้งเตือนเป็นหนังสือก่อนที่จะถูกปรับ อันเป็นการให้โอกาสบุคคลเหล่านี้ที่จะอบรม สั่งสอน ตระหนักถึงการกระทำของบุตร และเพิ่มความใส่ใจต่อบุตรของตนให้มากขึ้น กฎหมายฉบับนี้จึงสร้าง สภาพบังคับทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ที่ปราศจากการดูแลเอาใจใส่บุตรของตน อันช่วย ป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ให้ทวีความรุนแรงขึ้น

อย่างไรก็ดี นอกจากสภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว สมควรที่จะต้องพิจารณาถึงข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของ Massachusetts General Laws มาตรา 370 รวมถึง Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 ด้วย เพราะจะทำให้ทราบถึงข้อดีของกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ซึ่งทำให้เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มีข้อดี เช่นไรบ้างที่ประเทศไทยควรนำมาประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

4.1.4 ข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Massachusetts General Laws มาตรา 370 รวมถึง Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 มีข้อดีที่แตกต่างกันออกไป โดย Massachusetts General Laws มาตรา 370 มีข้อดี ตรงที่ไม่ได้บัญญัติห้ามเพียงเด็กนักเรียนกระทำ ความรุนแรงภายในสถานศึกษาเท่านั้น แต่รวมถึง อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา พยาบาลประจำสถานศึกษา ลูกจ้างชายของภายในสถานศึกษา คนขับรถนักเรียน ผู้ฝึกสอนกีฬา หรือผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งครอบคลุมตัวบุคคลที่กระทำ ความรุนแรง นอกจากนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวยังได้นิยามความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้อย่างชัดเจน เห็น

⁴¹ Carol Kuruvilla, "Parents of Bullies in Wisconsin Town to Be Fined for Their Kids' Bad Behavior " [Online] Accessed: 7 February 2015. Available from: <http://www.nydailynews.com/news/national/parents-bullies-fined-kids-behavior-article-1.1363172>

⁴² Steve Siebold, "Wisconsin Town Gets Tough on Bullying and Other Cities Should Follow," [Online] Accessed: 7 February 2015. Available from: http://www.huffingtonpost.com/steve-siebold/monona-wisconsin-bullying-law_b_3385645.html

ภาพและลงรายละเอียดไว้เหมาะสมกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น การสร้างเว็บไซต์ที่สนับสนุนได้ว่าผู้เขียนมุ่งโจมตีบุคคลอื่น ซึ่งนอกจากนิยามความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้วยังมีนิยามขอบเขตของสถานศึกษาว่าคลุมมากน้อยเท่าใด โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ให้ขอบเขตของสถานศึกษารวมไปถึงการกระทำโดยใช้เทคโนโลยีหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ภายนอกสถานศึกษา แต่ผลในเชิงลบจากการกระทำดังกล่าวส่งผลถึงเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อภายในสถานศึกษาด้วย

ยิ่งกว่านั้น Massachusetts General Laws มาตรา 370 ยังมีข้อดีในส่วนของการทำงานแผนเนื่องจากแผนที่จะบังคับใช้ภายในสถานศึกษาได้ต้องผ่านการปรึกษาร่วมกันระหว่างอาจารย์ บุคลากรภายในสถานศึกษา บุคลากรที่เชี่ยวชาญในเรื่องการแก้ไขปัญหาความรุนแรง อาสาสมัครประจำสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนชุมชน หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายท้องถิ่น นักเรียน บิดามารดาและผู้ปกครอง ทำให้แผนนั้นผ่านบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับความรุนแรงที่เกิดขึ้น ได้รับฟังความเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันเป็นความเห็นของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับสภาพปัญหาที่สุด จึงส่งผลให้แผนที่จะออกมาบังคับใช้ภายในสถานศึกษาได้รับความร่วมมือจากบุคคลดังกล่าว และท้ายที่สุดเมื่อแผนนี้ผ่านและออกมาใช้ภายในสถานศึกษา ต้องลงแผนไว้ในคู่มือนักเรียนและบุคลากร ตลอดจนทางเว็บไซต์ของทางสถานศึกษา ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบและเข้าถึงแผนดังกล่าวได้ง่าย

ส่วนข้อดีของ Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 มีข้อดีอยู่ที่มาตรการบังคับทางอาญาที่ให้อำนาจปรับบิดา มารดาหรือผู้ปกครองเมื่อบุตรของตนกระทำความรุนแรง และปรับเพิ่มขึ้นตามจำนวนครั้งที่กระทำความผิด ทำให้บุคคลเหล่านั้นกลับมาใส่ใจที่จะแก้ปัญหาความรุนแรงที่บุตรของตนกระทำมากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งถือว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีส่วนผิดที่ปล่อยปละละเลย ไม่อบรมสั่งสอนบุตรของตนเท่าที่ควร กฎหมายฉบับนี้จึงกล่าวได้ว่าเป็นข้อดีที่จะช่วยลดความรุนแรงภายในสถานศึกษา ตลอดจนคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ไม่ได้มีข้อดีทั้งหมด แต่ยังมีข้อเสียที่ทำให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาอาจไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงข้อเสียของกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ

4.1.5 ข้อเสียของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

แม้ตามข้างต้นจะมีข้อดีหลายประการ กระนั้นก็มีข้อเสียด้วยเช่นเดียวกัน กล่าวคือ Massachusetts General Laws มาตรา 370 ไม่ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการภายในสถานศึกษา ทำให้อำนาจทั้งหมดอยู่ที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งมีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวตั้งแต่รับเรื่องร้องเรียนเหตุความรุนแรง การสอบสวน ตลอดจนลงโทษเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง แม้จะมี

กระทรวงศึกษาธิการที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการสอบสวนได้ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามแผนป้องกันความรุนแรงก็ตาม แต่กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานส่วนกลางและห่างไกลจากสถานศึกษามาก ทำให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในแต่ละสถานศึกษา ทำให้การปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

เมื่อวิเคราะห์ Massachusetts General Laws มาตรา 370 รวมถึง Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 และ 1-1-7 จะพบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในส่วนของข้อดีนั้น สามารถนำมาปรับใช้ในประเทศไทยได้บางส่วน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีข้อเสียตามที่ได้กล่าวไว้ ทำให้ต้องพิจารณากฎหมายของประเทศอื่นว่าสามารถนำส่วนดีมาปรับใช้กับประเทศไทยได้มากน้อยเพียงไร เพื่อให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทยลดน้อยลง ซึ่งประเทศที่จะพิจารณาต่อไป คือ สาธารณรัฐเกาหลี

4.2 สาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลีเป็นอีกประเทศหนึ่งที่เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษาบ่อยครั้ง ผลสำรวจความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีสามารถพบได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยอัตราร้อยละ 1.8, 1.1 และ 0.6 ตามลำดับ ซึ่งความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดเกิดขึ้นมากที่สุดด้วยอัตราร้อยละ 35.4 ตามด้วยการตัดเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อออกจากสังคม ร้อยละ 16.8 และทำร้ายที่สุดคือความรุนแรงที่กระทำทางกายภาพ ร้อยละ 11.8 อย่างไรก็ตาม จากผลสำรวจของสาธารณรัฐเกาหลี ทำให้เห็นว่ารูปแบบความรุนแรงของนักเรียนชายและหญิงแตกต่างกัน เพราะเด็กนักเรียนชายมีแนวโน้มถูกระทำทางกายภาพมากกว่าเด็กนักเรียนหญิง ส่วนเด็กนักเรียนหญิงจะถูกกระทำด้วยการกักขังออกจากสังคม⁴³

ความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่เคยปรากฏเป็นข่าวในสาธารณรัฐเกาหลีมีหลากหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นกรณีเด็กนักเรียนหญิงอายุ 17 ปี ตัดสินใจฆ่าตัวตายด้วยการกระโดดตึก จากการสอบสวนพบกระดาษความยาว 3 นิ้ว บรรยายว่าตนถูกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา จึงตัดสินใจจบชีวิตของตัวเอง⁴⁴ หรือกรณีเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมเด็กนักเรียน 6 คน ในข้อหาทำร้าย

⁴³ Min-sik Yoon, "Classmates Main School Violence Perpetrators: Survey," [Online] Accessed: 24 January 2015. Available from: <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20141127000813>

⁴⁴ Nathan Schwartzman, "Another Student Commits Suicide in Daegu," [Online] Accessed: 24 January 2015. Available from: <https://asiancorrespondent.com/2012/05/another-student-commits-suicide-in-daegu/>

ร่างกายเพื่อนร่วมชั้นเรียนภายในสถานศึกษา พร้อมลงวิดีโอผ่านระบบอินเทอร์เน็ต⁴⁵ หรือกรณีของเด็กนักเรียนชายอายุ 13 ปี ถูกต่อย ขโมยของในห้องเรียน จี้ด้วยไฟแช็ค และรัดคอด้วยสายไฟหลายครั้ง จนตัดสินใจฆ่าตัวตายด้วยการกระโดดตึก⁴⁶ จากตัวอย่างความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีข้างต้นหลายต่อหลายครั้ง ทำให้รัฐบาลของสาธารณรัฐเกาหลีตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจนตรา Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ขึ้นมาบังคับใช้ เพื่อป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของเด็กนักเรียน และช่วยเหลือเด็กนักเรียนทุกคนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์พร้อมของชาติ โดยใช้วิธีป้องกันเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา ให้ความรู้ วิธีรับมือ ตลอดจนไกล่เกลี่ยความรุนแรงระหว่างเหยื่อและเด็กนักเรียนที่กระทำรุนแรง⁴⁷

4.2.1 นิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลีมีนิยามของคำว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษาไว้ว่า การกระทำที่ได้กระทำแก่นักเรียนภายในสถานศึกษา อันก่อให้เกิดอันตรายทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์หรือทรัพย์สิน ด้วยวิธีการทำร้าย พยายามทำร้าย กักขัง ข่มขู่ ลักพาตัว หมิ่นประมาท ดูหมิ่น กรรโชก ชูเชื้อ บังคับให้กระทำสิ่งใด คุกคามทางเพศ กลั่นแกล้ง กลั่นแกล้งผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือส่งผ่านสื่อลามกผ่านทางเครือข่ายสารสนเทศ⁴⁸

นอกจากนี้ ยังนิยามการกลั่นแกล้งไว้โดยให้หมายความว่าการกระทำทุกรูปแบบไม่ว่าจะกระทำเพียงครั้งเดียวหรือซ้ำๆ โดยนักเรียนอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป อันก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกายหรืออารมณ์ แก่นักเรียนที่ตกเป็นเป้าคนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่งภายในหรือภายนอกสถานศึกษา⁴⁹

⁴⁵ Nathan Schwartzman, "Skorea: School Violence Stays in the Spotlight," [Online] Accessed: 24 January 2015. Available from: <https://asiancorrespondent.com/2012/02/skorea-school-violence-staying-in-the-spotlight/>

⁴⁶ Paula Hancocks, "South Korea Teenagers Bullied to Death," [Online] Accessed: 24 January 2015. Available from: <http://edition.cnn.com/2012/07/25/world/asia/south-korea-school-bully/>

⁴⁷ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 1

⁴⁸ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 2(1)

⁴⁹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 2(1-2)

ในส่วนของการกั้นกั้วโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลีได้นิยามไว้ว่า การกระทำทุกรูปแบบไม่ว่าจะกระทำเพียงครั้งเดียวหรือซ้ำๆ อันก่อให้เกิดอันตรายแก่อารมณ์แก่นักเรียนคนอื่น โดยใช้อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรืออุปกรณ์สื่อสารอื่นๆ เพื่อเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ กระจายข่าวเท็จ หรือนินทาว่าร้ายเกี่ยวกับนักเรียนดังกล่าวอันก่อให้เกิดความเจ็บปวด⁵⁰ ซึ่ง Social Network Service (SNS) ของสาธารณรัฐเกาหลี ค่อนข้างครอบคลุมและเข้าถึงได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโปรแกรมยอดนิยม เช่น Kakao Talk และ Line อันเป็นโปรแกรมที่มีไว้ติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ เมื่อสามารถเข้าถึงได้ง่ายผู้ที่กระทำความรุนแรงย่อมเห็นช่องทางกระทำผิดที่สนองต่อความสนุกสนานส่วนตัว รัฐบาลของสาธารณรัฐเกาหลีเห็นปัญหาดังกล่าว จึงนิยามการกั้นกั้วโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้ในกฎหมายฉบับนี้⁵¹

เมื่อพิจารณาถึงนิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีแล้ววิเคราะห์ได้ว่า นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีมีความชัดเจน และครอบคลุมความรุนแรงทุกรูปแบบ ทั้งความรุนแรงที่กระทำทางกายภาพ ความรุนแรงที่กระทำโดยใช้คำพูดและกิริยาท่าทาง และความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ยิ่งกว่านั้นยังบัญญัติคลุมไปถึงการกระทำที่ไปกระทบต่ออารมณ์ของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อ ซึ่งบัญญัติไว้กว้างกว่าคำว่าอันตรายแก่จิตใจ เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิเด็กที่ตกเป็นเหยื่อมากขึ้น

4.2.2 รูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

สาธารณรัฐเกาหลีเป็นประเทศหนึ่งในเอเชียที่มีกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา อันเนื่องมาจากปัญหาความรุนแรงที่ทวีขึ้นทุกขณะ การศึกษาถึงรูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี จะทำให้ทราบถึงขั้นตอนเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงจะศึกษาถึงรูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการที่รับผิดชอบความรุนแรงภายในสถานศึกษาหลายชั้น ตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงคณะกรรมการภายในสถานศึกษา มาตรการป้องกันซึ่งเป็น

⁵⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 2(1-3)

⁵¹ Department of Justice, "학교폭력 방 책에 한 법률 [Law Measures on School Violence]," [Online]

Accessed: 24 October 2015. Available from:

http://www.prism.go.kr/homepage/researchCommon/downloadResearchAttachFile.do?sessionId=2E4E39BB5AEC44BE03DD5BCCC8C59FEC.node02?work_key=001&file_type=CPR&seq_no=001&pdf_conv_yn=N&research_id=1270000-201200068

กระบวนการก่อนเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา และมาตรการแทรกแซงอันเป็นกระบวนการภายหลังเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบว่ารูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาใดที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมในการนำมาปรับใช้ในประเทศไทย

4.2.2.1 คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

เมื่อเทียบกับสหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีเป็นประเทศที่มีคณะกรรมการที่กำกับดูแลความรุนแรงภายในสถานศึกษาถึง 3 ชุด โดยกำกับดูแลทั้งในส่วนกลางจนถึงภายในสถานศึกษาของแต่ละที่โดยเฉพาะ นอกจากนี้ ยังมีสำนักงานการศึกษา อันเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาอีกด้วย ซึ่งคณะกรรมการของสาธารณรัฐเกาหลี มีดังต่อไปนี้

1) Countermeasure Committee หรือ Committee for Countermeasures against School Violence

Countermeasure Committee เป็นคณะกรรมการจากส่วนกลาง ประกอบไปด้วยสมาชิกไม่เกิน 20 คน และประธาน 2 คน⁵² โดยประธานคือนายกรัฐมนตรีและบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่จากประธานาธิบดี โดยเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการรับมือกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา⁵³ ส่วนคณะกรรมการจะประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

- (1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงนโยบายและการเงิน
 - (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 - (3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 - (4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการบริหารจัดการและความปลอดภัย
- สาธารณะ
- (5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬาและการท่องเที่ยว
 - (6) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ
 - (7) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงความเท่าเทียมทางเพศและครอบครัว

⁵² ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 8(1)

⁵³ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 8(2)

(8) ประธานคณะกรรมการกระจายเสียงและการสื่อสาร

(9) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

(10) บุคคลที่ได้รับคัดเลือกจากคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนโยบายและการเงิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการบริหารจัดการและความปลอดภัยสาธารณะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม การกีฬาและการท่องเที่ยว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และสวัสดิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงความเท่าเทียมทางเพศและครอบครัว ประธานคณะกรรมการกระจายเสียงและการสื่อสาร และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จำนวน 1 คน

(11) ข้าราชการระดับ 3 จากสำนักงานบริหารกลาง หรือข้าราชการที่อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนหรือการบริหารทางการแพทย์

(12) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หรือบุคคลที่มีตำแหน่งสูงกว่า หรือเทียบเท่าในวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยหรือสถาบันวิจัยที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องมีความเชี่ยวชาญในประเด็นความรุนแรงภายในสถานศึกษา การให้คำปรึกษา หรือจิตวิทยา หรือใกล้เคียงกับประเด็นดังกล่าว

(13) ผู้พิพากษา หรือพนักงานอัยการ หรือทนายความ

(14) ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการปกป้องคุ้มครองเยาวชนมาเป็นเวลาอย่างน้อย 5 ปี ในองค์การชำนาญพิเศษเฉพาะเรื่อง

(15) แพทย์ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม

(16) บิดา มารดาที่มีประสบการณ์สูงเกี่ยวข้องกับการกำกับการดำเนินงานของสถานศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการปกป้องคุ้มครองเยาวชน⁵⁴

เมื่อได้คณะกรรมการครบตามข้างต้นแล้ว Countermeasure Committee มีหน้าที่ประเมินการจัดทำเพื่อให้สถานศึกษานำแผนหลัก (Master Plan) ไปปฏิบัติให้เกิดผล หรือกระทำตามหน้าที่ที่หัวหน้าองค์การบริหารส่วนกลาง หัวหน้ารัฐบาลท้องถิ่น สำนักงานการศึกษา Regional Committee Autonomous Committee องค์การชำนาญพิเศษเฉพาะเรื่อง หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาเป็นผู้ร้องขอ⁵⁵

จากข้างต้น Master Plan จัดทำขึ้นเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของ Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ที่ต้องการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดย Master Plan จะปรับปรุงทุกๆ 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับ

⁵⁴ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 8(3)

⁵⁵ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 7

สภาพความรุนแรงที่เปลี่ยนไป นอกจากนี้ ก่อนออก Master Plan จำต้องทำการวิจัยถึงเรื่องต่างๆ เช่น ปัจจัยที่สามารถยุติความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเฝ้าระวังนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายฉบับนี้⁵⁶

2) Regional Committee หรือ Regional Committee for Countermeasures against School Violence

Regional Committee เป็นคณะกรรมการจากส่วนกลาง แต่ควบคุมเฉพาะท้องถิ่นของตนเอง โดยแต่ละ Regional Committee จะต้องมีคณะกรรมการไม่เกิน 11 คน รวมถึงประธาน 1 คน⁵⁷ โดยคณะกรรมการชุดหนึ่งจะมีวาระเพียง 2 ปี⁵⁸ ซึ่ง Regional Committee มีหน้าที่กำหนดมาตรการเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาปีละ 1 ครั้ง ให้สอดคล้องกับแผนหลัก (Master Plan)⁵⁹ และอาจมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ นำส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นในท้องถิ่นของตน⁶⁰ นอกจากนี้ยังมีอำนาจให้ความเห็นต่อผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาที่กำหนดเลือกสถานพยาบาลศูนย์ให้คำปรึกษา หรือศูนย์ให้การศึกษา เพื่อรักษา ให้คำปรึกษา หรือให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงเมื่อเด็กนักเรียนคนดังกล่าวตกอยู่ภายใต้มาตรการช่วยเหลือโดยวิธีการให้คำปรึกษาทางจิตเวช หรืออยู่ภายใต้กระบวนการคุ้มครองชั่วคราว หรือกระบวนการรักษา เยียวยา หรือเข้าอบรมหลักสูตรพิเศษ หรือเข้ารับการรักษาทางจิตเวชจากผู้เชี่ยวชาญกรณีของเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา⁶¹

⁵⁶ National Research Foundation of Korea, "교대용 맞춤형 『학교폭력의 예방 및 대책』 교재 개발 [Development of Custom Teaching Material on Prevention and Countermeasure of School Violence for Elementary Teacher's College]," [Online] Accessed: 24 October 2015. Available from: http://nrf.re.kr/nrf_tot_cms/include/download.jsp?BBS_LLF_CD=bizmenu&BBS_SLF_CD=40&NTS_NO=34235&no=0

⁵⁷ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 9(3)

⁵⁸ National Research Foundation of Korea, "교대용 맞춤형 『학교폭력의 예방 및 대책』 교재 개발 [Development of Custom Teaching Material on Prevention and Countermeasure of School Violence for Elementary Teacher's College]."

⁵⁹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 10(1)

⁶⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 10(2)

⁶¹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 10 (3)

3) สำนักงานการศึกษา หรือ Offices of Education

สำนักงานการศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

(1) Metropolitan Offices of Education เป็นสำนักงานการศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบในส่วนของพื้นที่ที่มีขนาดใหญ่ หรือระดับมหานคร ได้แก่

- ก. Seoul Metropolitan Office of Education
- ข. Busan Metropolitan Office of Education
- ค. Daegu Metropolitan Office of Education
- ง. Daejeon Metropolitan Office of Education
- จ. Gwangju Metropolitan Office of Education
- ฉ. Incheon Metropolitan Office of Education
- ช. Ulsan Metropolitan Office of Education⁶²

(2) Provincial Offices of Education เป็นสำนักงานการศึกษาที่ดูแลรับผิดชอบในส่วนเขตพื้นที่ระดับจังหวัด ได้แก่

- ก. Gyeonggi-do Office of Education
- ข. Chungcheongnam-do Office of Education
- ค. Chungcheongbuk-do Office of Education
- ง. Gangwon-do Office of Education
- จ. Gyeongsangbuk-do Office of Education
- ฉ. Gyeongsangnam-do Office of Education
- ช. Jeju-do Office of Education
- ซ. Jeollabuk-do Office of Education
- ฅ. Jeollanam-do Office of Education⁶³

ในส่วนอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษานั้น สำนักงานการศึกษาต้องมีคำสั่งไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เกิดเหตุให้รายงานเมื่อมีเหตุความรุนแรงเกิดขึ้น⁶⁴ และมีคำสั่งให้จัดทำแผนป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาและปฏิบัติตามแผนนั้น⁶⁵ นอกจากนี้ต้องรายงาน

⁶² Jung Gyung Sung, *Teachers' Stance Towards Learning Disabilities: Empirical Study among Special Education Teachers in Korea* (Münster: LIT Verlag, 2010), p. 100.

⁶³ Ibid.

⁶⁴ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 11(2)

⁶⁵ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 11(4)

เหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของตน ตลอดจนมาตรการที่ใช้บังคับเพื่อ
แก้ปัญหาเหตุความรุนแรงต่อ Countermeasure Committee และ Regional Committee⁶⁶ และ
จัดให้มีการสำรวจเพื่อหาข้อเท็จจริง อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อลดสถานการณ์ความรุนแรงภายใน
สถานศึกษา และพัฒนามาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา⁶⁷

4) Autonomous Committee หรือ Autonomous Committee for Countermeasures against School Violence

Autonomous Committee เป็นคณะกรรมการในระดับสถานศึกษา โดย
แต่ละสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจะต้องจัดให้มี Autonomous
Committee จำนวน 1 ชุด เพื่อไต่ตรองเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา⁶⁸ อัน
ประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวน 5-10 คน รวมถึงประธานจำนวน 1 คน นอกจากนี้ประธานยังมีอำนาจ
ตั้งเลขานุการได้จำนวน 1 คน เพื่อจัดเตรียมเอกสารและความพร้อมเมื่อมีการประชุม⁶⁹ ซึ่งสมาชิก
ส่วนใหญ่จะต้องได้รับการแต่งตั้งจากตัวแทนผู้ปกครองที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากที่ประชุม
ผู้ปกครอง⁷⁰ ในส่วนการประชุม Autonomous Committee ไม่สามารถเรียกค่าใช้จ่ายในการ
เดินทางเพื่อเข้าร่วมประชุม เว้นเสียแต่ว่าจะมีกฎหมายให้อำนาจเรียกค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้⁷¹ ซึ่ง
Autonomous Committee จะต้องจัดให้มีการประชุม 3 เดือนครั้ง และประธานเรียกประชุมเมื่อมี
เหตุดังต่อไปนี้

- (1) เมื่อสมาชิกจำนวนอย่างน้อย 1 ใน 4 ร้องขอ
- (2) เมื่อผู้อำนวยการสถานศึกษาร้องขอ
- (3) เมื่อเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียนดังกล่าว

ร้องขอ

⁶⁶ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 11(7)

⁶⁷ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 11(8)

⁶⁸ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 12(1)

⁶⁹ National Research Foundation of Korea, "교대용 맞춤형 『학교폭력의 예방 및 대책』 교재 개발 [Development of Custom Teaching Material on Prevention and Countermeasure of School Violence for Elementary Teacher's College]."

⁷⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 13(1)

⁷¹ National Research Foundation of Korea, "교대용 맞춤형 『학교폭력의 예방 및 대책』 교재 개발 [Development of Custom Teaching Material on Prevention and Countermeasure of School Violence for Elementary Teacher's College]."

- (4) เมื่อรับทราบ หรือได้รับแจ้งเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษา
- (5) เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงโดยการแจ้งเหตุ หรือรับทราบว่าเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงได้ข่มขู่ หรือแกล้งแค้นเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ
- (6) กรณีอื่นๆ เมื่อประธานเห็นว่ามิเหตุจำเป็น⁷²

อำนาจหน้าที่ของ Autonomous Committee คือ จัดตั้งระบบของสถานศึกษาเพื่อป้องกันความรุนแรง และพัฒนามาตรการรับมือความรุนแรงภายในสถานศึกษาคู่ครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ตลอดจนแนะแนวทางและลงโทษเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง รวมทั้งไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อกับเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง ตลอดทั้งหน้าที่อื่นๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติ⁷³ นอกจากนี้ Autonomous Committee ยังสามารถมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง และหัวหน้าตำรวจจากสถานีตำรวจที่มีความชำนาญให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่เกิดขึ้นภายในท้องถิ่น⁷⁴

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีตาม Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ได้แบ่งย่อยออกเป็นหลายส่วน และลดหลั่นกันไป ตั้งแต่คณะกรรมการส่วนกลางจนถึงระดับสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษามีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลความรุนแรงภายในสถานศึกษาของตนเอง เนื่องจากแต่ละสถานศึกษามีปัญหาความรุนแรงแตกต่างกัน ทำให้วิธีการในการแก้ปัญหาแตกต่างกัน การที่ให้สถานศึกษาสามารถจัดตั้งคณะกรรมการภายในสถานศึกษาได้เอง จะทำให้เห็นปัญหาภายในสถานศึกษาของตนว่าควรแก้ไขไปในทิศทางใด ทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด นอกจากนี้ การที่มีคณะกรรมการซ้อนหลายชั้น จะทำให้เกิดการตรวจสอบเพื่อให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อศึกษาและทราบถึงคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาว่า สาธารณรัฐเกาหลีมีมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาเช่นไร

⁷² ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 13(2)

⁷³ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 12(2)

⁷⁴ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 12(3)

4.2.2.2 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ความรุนแรงภายในสถานศึกษาต้องมีการจัดการที่เป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดความรุนแรง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นทาง กล่าวคือ มีการให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรของสถานศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องจัดให้มีหลักสูตรให้ความรู้ ความเข้าใจว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษา คืออะไร ร้ายแรงเพียงไร รับมืออย่างไรและแจ้งเหตุอย่างไรแก่เด็กนักเรียนทุกคนอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความรุนแรงภายในสถานศึกษาของเด็กนักเรียน⁷⁵ รวมตลอดถึงหลักสูตรให้ความรู้ ความเข้าใจต่อบุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้ปกครองอย่างน้อยภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันและขจัดความรุนแรงภายในสถานศึกษา⁷⁶

อย่างไรก็ดีสถานศึกษาไม่สามารถทบทวนการให้ความรู้ความเข้าใจไปยังภาคการศึกษาใหม่ได้ เช่น ภาคการศึกษาที่ 1 สถานศึกษาไม่ยอมจัดให้มีการให้ความรู้แก่บุคคลดังกล่าว จึงทบทไปยังภาคการศึกษาที่ 2 โดยจัดให้มีการให้ความรู้ 2 ครั้งในภาคการศึกษาที่ 2 การกระทำดังกล่าวของสถานศึกษาเป็นสิ่งต้องห้าม⁷⁷

นอกจากนี้ยังต้องประกาศลงในหน้าเว็บไซต์ของสถานศึกษาถึงรูปแบบและแผนของหลักสูตรให้ความรู้ ความเข้าใจเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาตามที่กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวได้ทันที รวมทั้งต้องพยายามให้ข้อมูลผู้ปกครองด้วยวิธีอื่นด้วย⁷⁸

การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กนักเรียน บุคลากรและผู้ปกครองตามข้างต้น เป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม การป้องกันความรุนแรงยังรวมไปถึงอาจจัดให้มีกล้องวงจรปิดติดตั้งภายในหรือภายนอกสถานศึกษา เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินการในการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา⁷⁹

จากข้างต้นกล่าวได้ว่า มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีมีเรื่องให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียน บุคลากร และผู้ปกครองเกี่ยวกับความ

⁷⁵ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 15(1)

⁷⁶ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 15(2)

⁷⁷ National Research Foundation of Korea, "교대용 맞춤형 『학교폭력의 예방 및 대책』 교재 개발 [Development of Custom Teaching Material on Prevention and Countermeasure of School Violence for Elementary Teacher's College]."

⁷⁸ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 15(4)

⁷⁹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20-6(1)

รุนแรงภายในสถานศึกษา ตลอดทั้งติดตั้งกล้องวงจรปิดเพื่อป้องกันเหตุความรุนแรง อันเป็นกระบวนการที่ช่วยรับมือปัญหาความรุนแรงได้ในระดับหนึ่ง เพราะทำให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ภัยของความรุนแรง รวมถึงการรับมือเมื่อเกิดเหตุความรุนแรงว่า เมื่อเกิดเหตุความรุนแรงแล้ว จะต้องทำเช่นไรอันเป็นกระบวนการแรกเริ่ม อนึ่ง เมื่อเกิดเหตุความรุนแรง สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ฉะนั้นจึงจำต้องพิจารณาถึง มาตรการแทรกแซงความรุนแรงของสาธารณรัฐเกาหลีว่ามีมาตรการอย่างไรบ้าง

4.2.2.3 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา

การแทรกแซงจะมีขึ้นเมื่อเกิดเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว ซึ่งการแทรกแซงความรุนแรงของสาธารณรัฐเกาหลีจะมีตั้งแต่เรื่องของการแจ้งเหตุความรุนแรง การสอบสวน ให้คำปรึกษา การคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ การจัดการเด็กที่กระทำความรุนแรง การอุทธรณ์คำสั่ง ตลอดจนการไกล่เกลี่ยความรุนแรง

เมื่อเกิดเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษา สิ่งแรกที่ต้องกระทำคือการแจ้งเหตุความรุนแรง โดยให้บุคคลที่พบเห็นเหตุการณ์หรือรับรู้เหตุความรุนแรงต้องแจ้งต่อสถานศึกษาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทันที⁸⁰ เมื่อได้รับแจ้งเหตุดังกล่าวแล้ว เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งแก่ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงและเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ รวมถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา⁸¹ ซึ่งผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องแจ้งเหตุความรุนแรงต่อไปยัง Autonomous Committee ทันที⁸² อย่างไรก็ตาม การแจ้งเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษานั้นสามารถแจ้งได้ทางโทรศัพท์ เนื่องจาก Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools บัญญัติให้ต้องจัดตั้งหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินเพื่อรับแจ้งเหตุความรุนแรง ตลอดจนให้คำปรึกษาได้ตลอดเวลา⁸³

การสอบสวนและให้คำปรึกษาจะเป็นส่วนถัดไปเมื่อได้รับแจ้งเหตุแล้วตามข้างต้น ซึ่งทั้งตัวเด็กที่กระทำความรุนแรง ตลอดจนบิดา มารดาของเด็กดังกล่าวอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในการ

⁸⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20(1)

⁸¹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20(2)

⁸² ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20(3)

⁸³ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20-2(1)

สอบสวนเหตุความรุนแรงได้⁸⁴ และเมื่อผลการสอบสวนออกแล้ว ต้องแจ้งแก่ผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้ปกครอง⁸⁵ ส่วนการให้คำแนะนำนั้น ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องตั้งศูนย์ให้คำปรึกษา⁸⁶

เมื่อกล่าวถึงการสอบสวนและให้คำปรึกษาแล้ว สิ่งที่ต้องพิจารณาต่อไปคือ การคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ซึ่งการคุ้มครองจะมีขึ้นหาก Autonomous Committee เห็นว่ามีเหตุจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองเหยื่อ โดย Autonomous Committee อาจมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาใช้มาตรการตามมาตรา 16 (1) ดังต่อไปนี้ เพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ

- 1) การให้คำปรึกษาทางจิตเวช
- 2) การคุ้มครองชั่วคราว
- 3) การบำบัดรักษา
- 4) ย้ายห้องเรียน
- 5) มาตรการอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ⁸⁷

เมื่อ Autonomous Committee มีคำสั่งเลือกมาตรการที่จะใช้กับเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อภายใต้ความยินยอมของผู้ปกครองแล้ว ผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องนำคำสั่งดังกล่าวไปปฏิบัติภายใน 7 วัน พร้อมกับรายงานการปฏิบัติดังกล่าวกลับไปยัง Autonomous Committee⁸⁸ ซึ่งมาตรการตามมาตรา 16 (1) เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ เนื่องด้วยทางภาครัฐได้จัดสรรเงินจำนวนหนึ่งเพื่อช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวให้ได้รับการเยียวยาให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้⁸⁹

นอกจากการคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อแล้ว ยังมีการจัดการเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง ซึ่งทาง Autonomous Committee จะต้องมีการสั่งไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาถึงมาตรการที่จะใช้บังคับแก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง เพื่อปกป้องเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อหรือให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง⁹⁰ ตามมาตรา 17 (1) ดังนี้

- 1) มีคำสั่งให้เขียนคำขอโทษเป็นลายลักษณ์อักษรแก่เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ

⁸⁴ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 11-2(1)

⁸⁵ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 11-2(5)

⁸⁶ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 14(1)

⁸⁷ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 16(1)

⁸⁸ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 16(3)

⁸⁹ National Research Foundation of Korea, "교대용 맞춤형 『학교폭력의 예방 및 대책』 교재 개발 [Development of Custom Teaching Material on Prevention and Countermeasure of School Violence for Elementary Teacher's College]."

⁹⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(1)

2) ห้ามติดต่อ ชมชู้ แก้วแค้นเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ และเด็กนักเรียนที่แฉ่งหรือพบเห็นความรุนแรงภายในสถานศึกษา

3) ให้ทำงานบริการภายในสถานศึกษา

4) ให้ทำงานบริการสาธารณะ

5) เข้าหลักสูตรอบรมพิเศษ หรือเข้ารับการบำบัดทางจิตเวชจากผู้เชี่ยวชาญภายในหรือภายนอก ในกรณีหลักสูตรอบรมพิเศษ Autonomous Committee จะต้องมีคำสั่งให้ผู้ปกครองของเด็กที่กระทำความรุนแรงเข้าร่วมอบรมด้วยเช่นกัน⁹¹

6) พักการเรียน

7) เปลี่ยนห้องเรียน

8) ย้ายสถานศึกษา

9) ไล่ออก⁹²

มาตรการข้างต้นสามารถใช้ได้ควบคู่กันมากกว่า 1 มาตรการ และเมื่อมีคำสั่งให้ใช้มาตรการใด ผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องจัดให้เป็นไปตามมาตรการนั้นภายใน 14 วัน อย่างไรก็ตามหากมาตรการที่ลงแก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงนั้นคือ ห้ามติดต่อ ชมชู้ แก้วแค้นเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและเด็กนักเรียนที่แฉ่งหรือพบเห็นความรุนแรงภายในสถานศึกษา ให้ทำงานบริการภายในสถานศึกษา ให้ทำงานบริการสาธารณะ พักการเรียนหรือย้ายสถานศึกษา เด็กนักเรียนดังกล่าวต้องเข้าหลักสูตรอบรมพิเศษ และเข้ารับการบำบัดทางจิตเวชในหน่วยงานที่ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษากำหนด ส่วนระยะเวลาเข้าอบรมหรือบำบัดจะกำหนดโดย Autonomous Committee⁹³ อย่างไรก็ตาม หากผู้อำนวยการสถานศึกษาเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องใช้มาตรการแก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง อาจใช้มาตรการหลักสูตรอบรมพิเศษ หรือเข้ารับการบำบัดทางจิตเวชจากผู้เชี่ยวชาญภายในหรือภายนอก และพักการเรียนได้ตามแต่ดุลยพินิจ แต่ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่บังคับใช้มาตรการดังกล่าวต้องแจ้งแก่ Autonomous Committee ทันที⁹⁴

แม้จะมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อกับการจัดการเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง แต่เด็กนักเรียนทั้งสองสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งของ Autonomous Committee หรือผู้อำนวยการสถานศึกษาได้ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อ Regional Committee ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มาตรการใช้บังคับ หรือภายใน 10 วัน นับแต่วันที่เด็กนักเรียนดังกล่าวควรรับทราบ

⁹¹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(9)

⁹² ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(1)

⁹³ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(3)

⁹⁴ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(4)

มาตรการดังกล่าวได้เริ่มใช้บังคับ⁹⁵ และเมื่อ Regional Committee ได้รับอุทธรณ์แล้ว จะต้องตรวจสอบอุทธรณ์และพิจารณา พร้อมแจ้งให้ทราบภายใน 30 วัน⁹⁶ ซึ่งการอุทธรณ์นั้น Regional Committee จำต้องทราบรายละเอียดบางอย่างเท่าที่จำเป็น เช่น ชื่อ ที่อยู่ และเหตุผลของการอุทธรณ์⁹⁷

ท้ายที่สุดเป็นการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่ง Autonomous Committee อาจทำการไกล่เกลี่ยได้⁹⁸ และอาจสอบสวนข้อเท็จจริงที่สำคัญร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงต้องแจ้งให้เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงและผู้ปกครองทราบเพื่อไกล่เกลี่ย⁹⁹ โดยระยะเวลาที่ไกล่เกลี่ยต้องไม่เกิน 1 เดือน¹⁰⁰

เมื่อพิจารณาถึงมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีแล้ว ต่อไปที่จำต้องพิจารณาคือ สภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อให้ทราบว่า Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools มีสภาพบังคับแก่บุคคลใดและเช่นไร

4.2.3 สภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

สาธารณรัฐเกาหลีมีการบัญญัติสภาพบังคับไว้ใน Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ไว้ 2 กรณี ดังนี้

(1) โทษทางอาญาต่อบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทำการเปิดเผยข้อมูลลับ ซึ่งข้อมูลลับดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง หรือเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือบุคคลที่แจ้งเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษา¹⁰¹ โดยบุคคลที่ทำการเปิดเผยข้อมูลลับมีโทษปรับไม่เกิน 3 ล้านวอน¹⁰²

⁹⁵ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17-2(1)

⁹⁶ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17-2(3)

⁹⁷ National Research Foundation of Korea, "교대용 맞춤형 『학교폭력의 예방 및 대책』 교재 개발 [Development of Custom Teaching Material on Prevention and Countermeasure of School Violence for Elementary Teacher's College]."

⁹⁸ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 18(1)

⁹⁹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 18(5)

¹⁰⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 18(2)

¹⁰¹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 21(1)

¹⁰² ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 22(1)

(2) โทษทางอาญาต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งกรณีที่ Autonomous Committee มีมาตรการต่อเด็กที่กระทำความรุนแรง โดยส่งเด็กที่กระทำความรุนแรงพร้อมบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ไปเข้าอบรมหลักสูตรพิเศษ โดยบิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีโทษปรับไม่เกิน 3 ล้านบาท อันเนื่องมาจากการงดเว้นการกระทำ¹⁰³

(3) โทษทางวินัยแก่นักเรียนที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา

เมื่อวิเคราะห์สภาพบังคับข้างต้นแล้วพบว่า Act on the Prevention of and Countermeasures Against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลี ได้บัญญัติโทษทางวินัยแก่นักเรียนที่กระทำความรุนแรง ส่วนโทษทางอาญาบัญญัติไว้แก่บุคคล 2 จำพวก คือ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทำการเปิดเผยข้อมูลลับ และบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ Autonomous Committee ซึ่งการที่กฎหมายฉบับนี้มีสภาพบังคับ จักทำให้มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดมาตรการต่างๆ สามารถบังคับใช้ได้จริงมากกว่ากรณีที่ไม่มีสภาพบังคับ

โทษทางอาญาต่อบุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทำการเปิดเผยข้อมูลลับ ซึ่งข้อมูลลับดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง หรือเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือบุคคลที่แจ้งเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษานั้น การที่กฎหมายมีสภาพบังคับทางอาญา จะส่งผลให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนทั้งฝ่ายที่กระทำความรุนแรงและเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ตลอดจนบุคคลที่แจ้งเหตุความรุนแรงไม่รั่วไหลออกไปภายนอกจนไปกระทบต่อสภาพชีวิตประจำวันของบุคคลเหล่านั้น ซึ่งช่วยรับรองสิทธิส่วนตัวของบุคคลดังกล่าว

นอกจากนี้ ยังมีโทษทางอาญาต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง กรณีคณะกรรมการภายในสถานศึกษามีมาตรการแก่เด็กที่กระทำความรุนแรง โดยส่งเด็กที่กระทำความรุนแรงพร้อมบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ไปเข้าอบรมหลักสูตรพิเศษ โดยโทษดังกล่าวเป็นการลงโทษต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ไม่ใช่โทษที่ลงแก่ตัวเด็กที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา เพราะถือว่าบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่ปกครอง อบรม รวมถึงดูแลบุตรของตน การที่บุคคลเหล่านี้ปล่อยปละ ละเลย หรือไม่สามารถแก้ปัญหาบุตรของตนก่อความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ ถือว่าส่วนหนึ่งเกิดจากความผิดของบุคคลดังกล่าวที่สมควรต้องรับผิดชอบ กฎหมายฉบับนี้จึงบัญญัติให้บุคคลที่เกี่ยวข้องข้างต้นต้องร่วมรับผิดชอบต่อความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยการเข้าร่วมอบรมพิเศษกับบุตรของตน เมื่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ จึงถือว่าเป็นการงดเว้น และมีความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติ¹⁰⁴

¹⁰³ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 22(2)

¹⁰⁴ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 29

สรุปได้จากข้างต้นว่า Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลีให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดสภาพบังคับเพื่อให้มาตรการที่ปรากฏในกฎหมายเป็นรูปธรรมและสามารถบังคับใช้ได้จริง เพราะเมื่อกฎหมายฉบับนี้มีสภาพบังคับจะทำให้บุคคลที่อยู่ภายใต้สภาพบังคับเกรงกลัว และหันมาให้ความร่วมมือเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายฉบับดังกล่าวมากขึ้น ส่งผลดีทั้งเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ดี นอกจากสภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว สมควรที่จะต้องพิจารณาถึงข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีด้วย เพราะจะทำให้ทราบถึงข้อดีของ Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ที่สาธารณรัฐเกาหลีบังคับใช้อยู่ อันทำให้เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มีข้อดีเช่นไรบ้างที่ประเทศไทยควรนำมาประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

4.2.4 ข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลีได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการถึง 3 ชุด คือ Countermeasure Committee, Regional Committee และ Autonomous Committee รวมถึง 1 สำนักงานการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องตั้ง Autonomous Committee ขึ้นมา 1 ชุด เพื่อกำกับดูแลความรุนแรงภายในสถานศึกษาของตน ซึ่ง Autonomous Committee นั้น มีข้อดีคือ มีอำนาจไต่ตรองปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้เอง สามารถจัดตั้งระบบให้แก่สถานศึกษาเพื่อป้องกันความรุนแรงและพัฒนามาตรการรับมือความรุนแรง เช่น คุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ แนะนำแนวทางและลงโทษเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง ตลอดจนไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อกับเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีอำนาจเข้าแทรกแซงเพื่อคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ รวมถึงจัดการเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงอีกด้วย เมื่อพิจารณาแล้ว จึงทำให้เห็นว่า Autonomous Committee เป็นคณะกรรมการที่อยู่ภายในสถานศึกษา เมื่อเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา จะทำให้ทราบปัญหาภายในสถานศึกษาของตนเป็นอย่างดี ส่งผลให้สามารถนำมาใช้มาตรการที่เหมาะสมแก่เด็กนักเรียนแต่ละคน

นอกจากจะมีคณะกรรมการภายในสถานศึกษาแล้ว ข้อดีของ Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ยังมีเรื่องของมาตรการคุ้มครองเด็ก

นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและการจัดการเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงที่ชัดเจนว่าสามารถใช้มาตรการใดได้บ้าง ตลอดจนให้โอกาสผู้ถูกรังแกที่บังคับใช้มาตรการดังกล่าวได้อีกด้วย รวมถึงการแจ้งความรุนแรงภายในสถานศึกษาว่าเมื่อทราบเหตุความรุนแรงแล้ว ควรแจ้งที่ใคร และเมื่อแจ้งแล้วเจ้าหน้าที่ต้องทำอะไร ทำให้เห็นว่ามาตรการดังกล่าวใน Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลีเป็นระบบ ไล่มาตั้งแต่ค่านิยมของความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรการป้องกัน มาตรการแทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย

4.2.5 ข้อเสียของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ในส่วนของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี ที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องจัดให้มีหลักสูตรให้ความรู้ ความเข้าใจว่า ความรุนแรงภายในสถานศึกษา คืออะไร ร้ายแรงเพียงไร และรับมืออย่างไรแก่เด็กนักเรียนทุกคน อย่างน้อยภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง บัญญัติไว้ไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร กล่าวคือ ยังไม่มีหลักสูตรที่ลงลึกถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนของเด็กนักเรียนทั้งภายในห้องเรียนและในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนไม่มีหลักสูตรที่สอนให้เด็กนักเรียนเข้าใจถึงการเข้าใช้ระบบอินเทอร์เน็ต รวมถึงตระหนักถึงภัยที่เกิดจากระบบอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ยังไม่มีหลักสูตรที่พัฒนาเด็กนักเรียนให้มีศักยภาพในการมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม รวมทั้งความเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น เนื่องจากส่วนหนึ่งที่เกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพราะบุคคลที่ก่อความรุนแรงกระทำไปโดยไร้ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

เมื่อวิเคราะห์ Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลีตามข้างต้นแล้ว จะพบว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในส่วนของข้อดีนั้น สามารถนำมาปรับใช้ในประเทศไทยได้บางส่วน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีข้อเสียตามที่ได้กล่าวไว้ ทำให้ต้องพิจารณากฎหมายของประเทศอื่นว่าสามารถนำส่วนดีมาปรับใช้กับประเทศไทยได้มากน้อยเพียงไร เพื่อให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทยลดน้อยลง ซึ่งประเทศที่จะพิจารณาต่อไป คือ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

4.3 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นประเทศเดียวในเอเชียอาคเนย์ที่มีกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยใช้ชื่อว่า Implementing Rules and Regulations of the Anti-Bullying

Act of 2013 หรือ Anti-Bullying Act of 2013 สถานการณ์ความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ จากผลการสำรวจพบว่า นักเรียนฟิลิปปินส์ถึงร้อยละ 50 ถูกกระทำความรุนแรงในหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการล้อเลียน ใช้คำหยาบคาย ตัดเด็กรักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อออกจากสังคม ตลอดจนถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่อยากทำ¹⁰⁵ จากผลการสำรวจข้างต้น ทำให้ทราบว่าปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ในท้ายที่สุดรัฐบาลของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จนตรา Implementing Rules and Regulations of the Anti-Bullying Act of 2013 หรือ Anti-Bullying Act of 2013 ขึ้นมาบังคับใช้เพื่อลดปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

4.3.1 นิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Anti-Bullying Act of 2013 ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้ให้นิยามของคำว่าความรุนแรงไว้ว่าเป็นการกระทำใดๆ ที่ร้ายแรงหรือได้กระทำซ้ำๆ โดยนักเรียนคนเดียวหรือหลายคน ไม่ว่าจะด้วยการใช้คำพูด ทางกายภาพ กิริยาท่าทาง ลายลักษณ์อักษร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือรวมๆ กัน อันก่อให้เกิดนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อกลัวว่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกาย ทางอารมณ์หรือทรัพย์สิน หรือการกระทำนั้นก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นปฏิปักษ์แก่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อหรือนักเรียนอื่น ตลอดจนรบกวนการเรียนอย่างสำคัญ ซึ่งการกระทำทางกายภาพ เช่น ต่อย ผลัก เตะ ตบ รวมถึงการใช้อาวุธเข้าทำร้าย นอกจากนี้ ยังมีนิยามความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้ด้วยว่า เป็นการกระทำโดยการก่อกวน ข่มขู่ หรือล้อเลียน ผ่านรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และรวมถึงการส่งข้อความ (Texting) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) การสื่อสารระหว่างเพื่อนกับเพื่อน (Instant messaging) การสนทนา (Chatting) อินเทอร์เน็ต (Internet) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เกมออนไลน์ (Online Game) หรือ รูปแบบอื่น¹⁰⁶

เมื่อวิเคราะห์กฎหมายฉบับดังกล่าวของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์แล้วจะพบว่า ได้ให้คำนิยามไว้ละเอียดกว่าของสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐเกาหลี เนื่องจากได้บัญญัติให้เห็นชัดเจนยิ่งขึ้นว่าเป็นการกระทำที่ใช้คำพูด ทางกายภาพ กิริยาท่าทาง ลายลักษณ์อักษร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือรวมๆ กัน นอกจากนี้กฎหมายฉบับนี้ยังรวมถึงการกระทำที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่อารมณ์ของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อซึ่งเหมือนกับของสหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐเกาหลี ทำให้เหยื่อได้รับความคุ้มครองมากกว่าการที่

¹⁰⁵ Inero V. Ancho and Saehoon Park, "School Violence in the Philippines: A Study on Programs and Policies," *Advanced Science and Technology Letters* 36(2013): 27.

¹⁰⁶ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 3

กฎหมายบัญญัติว่าก่อให้เกิดอันตรายแก่จิตใจ อย่างไรก็ตาม Anti-Bullying Act of 2013 ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ได้ยกตัวอย่างความรุนแรงที่กระทำทางกายภาพ ตลอดจนการใช้อาวุธในการเข้าทำร้ายเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ จึงกล่าวได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ให้นิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ชัดเจนและครอบคลุมต่อการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ดี

4.3.2 รูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นประเทศหนึ่งในเอเชีย และเป็นประเทศเดียวในเอเชียอาคเนย์ที่มีกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา การศึกษาถึงรูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ จะทำให้ทราบถึงขั้นตอนเพื่อจัดปัญหาดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงจะศึกษาถึงรูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการที่รับผิดชอบความรุนแรง มาตรการป้องกันซึ่งเป็นกระบวนการก่อนเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา ตลอดจนมาตรการแทรกแซงอันเป็นกระบวนการภายหลังเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบว่ารูปแบบของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาใดที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมในการนำมาปรับใช้ในประเทศไทย

4.3.2.1 คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีสำนักงานกำกับดูแลความรุนแรงภายในสถานศึกษาถึง 3 แห่ง โดยกำกับดูแลทั้งในส่วนกลางจนถึงภายในสถานศึกษาของแต่ละที่โดยเฉพาะ นอกจากนี้ ยังมีคณะกรรมการที่กำกับดูแลความรุนแรงภายในสถานศึกษาอีก 1 ชุด ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับสาธารณรัฐเกาหลี สำนักงานและคณะกรรมการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีดังต่อไปนี้

1) สำนักงานกลางประจำกระทรวงศึกษาธิการ หรือ DepED Central Office

กระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีหน่วยงานหลักอยู่ 2 ส่วน คือ สำนักงานกลางประจำกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานกลางประจำกระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ควบคุมดูแล และบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมของ

ประเทศ¹⁰⁷ โดยสำนักงานกลางประจำกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลตลอดจน รมรงค์การต่อต้านความรุนแรงทั่วทั้งประเทศ ตรวจสอบและประเมินผลการรายงานของสำนักงาน ส่วนท้องถิ่น (Regional Office) ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และคดีความรุนแรง ยังรวมถึงการดูแล สถานที่จัดเก็บเอกสารผลการรายงานเป็นประจำทุกปี ซึ่งมุ่งไปที่จำนวนเหตุการณ์ความรุนแรง ผลของการสอบสวนเพื่อรับรองว่ารายละเอียดที่ร้องทุกข์มานั้น ตลอดจนมาตรการการลงโทษได้บังคับใช้จริง นอกจากนี้ สำนักงานกลางยังมีหน้าที่เริ่มหลักสูตรฝึกอบรมและดำเนินกิจกรรม โดยนำแนวทางการ ป้องกันและแทรกแซงที่ดีที่สุดไปปฏิบัติ เพื่อรับประกันว่าสถานศึกษาจะนำหลักสูตรการป้องกันและ แทรกแซงที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพไปบังคับใช้ และท้ายที่สุดคือเสนอรายงานประจำปีที ครอบคลุมเกี่ยวกับความรุนแรงไปยังคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของทั้งสภาผู้แทนราษฎรและ วุฒิสภา¹⁰⁸

2) สำนักงานส่วนท้องถิ่น (Regional Offices)

สำนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นหนึ่งในหน่วยงานหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ปัจจุบันสำนักงานส่วนท้องถิ่นมีทั้งสิ้น 16 แห่ง กระจายอยู่ทั่วประเทศ สาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์¹⁰⁹ โดยสำนักงานดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่สนับสนุนและช่วยเหลือโครงการต่อต้านความ รุนแรง และกิจกรรมเสริมสร้างความสามารถในการรับมือสถานการณ์ความรุนแรง ตรวจสอบทุก นโยบายต่อต้านความรุนแรงที่สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนนำไปปรับใช้ ที่ส่งขึ้นมาจาก Division Offices และรวบรวมส่งไปยังสำนักงานกลางประจำกระทรวงศึกษาธิการ โดยผ่านทางสำนักงาน ผู้ช่วยเลขานุการกฎหมายและกิจการด้านกฎหมาย (Office of the Undersecretary for Legal and Legislative Affairs) ตลอดทั้งรวบรวมรายงานเหตุการณ์และคดีของ Division Offices ในท้องที่ของ ตน และส่งรายงานประจำท้องถิ่นไปยังสำนักงานผู้ช่วยเลขานุการกฎหมายและกิจการด้านกฎหมาย (Office of the Undersecretary for Legal and Legislative Affairs) รวมถึงตรวจสอบและประเมิน การนำกฎหมายฉบับนี้ไปปฏิบัติ และกำหนดมาตรการลงโทษแก่บุคลากรของสถานศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน¹¹⁰

¹⁰⁷ Department of Education, "Historical Perspective of the Philippine Educational System," [Online] Accessed: 30 January 2015. Available from: <http://www.deped.gov.ph/history>

¹⁰⁸ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.1

¹⁰⁹ Department of Education, "Historical Perspective of the Philippine Educational System."

¹¹⁰ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.2

3) สำนักงานส่วนย่อย (Division Offices)

Division Offices เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาอันเป็นหน่วยงานที่ย่อยลงมาจาก Regional Offices ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 157 สำนักงาน โดยตั้งขึ้นตามจังหวัดหรือเมืองในสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ Division Offices¹¹¹ มีหน้าที่จัดการเผยแพร่ข้อมูลและกิจกรรมเสริมสร้างความสามารถสำหรับอาจารย์ ที่ปรึกษา และสมาชิกคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก (Child Protection Committees) เพื่อรับมือกับคดีความรุนแรง ตรวจสอบการนำนโยบายต่อต้านความรุนแรงภายในสถานศึกษาไปปรับใช้ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนภายในท้องที่ของตน และเก็บรักษานโยบายดังกล่าว พร้อมส่งรายงานไปยัง Regional Office รวบรวมรายงานเหตุการณ์และคดีความรุนแรงของทุกสถานศึกษาภายในท้องที่ของตน และส่งรายงานดังกล่าวไปยัง Regional Office ประเมินการนำกฎหมายฉบับนี้ไปปฏิบัติใช้โดยสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ตรวจสอบนโยบายต่อต้านความรุนแรงที่ถูกส่งมาจากสถานศึกษา เพื่อรับรองว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้จริง ตลอดจนร่วมมือกับหน่วยงานที่เหมาะสมเพื่อช่วยเหลือกรณีที่น่าจะจำเป็นต้องการปฏิบัติงาน และกำหนดมาตรการการลงโทษบุคลากรของกระทรวงศึกษาธิการที่ไม่ได้มีหน้าที่สอนหนังสือ¹¹²

4) คณะกรรมการคุ้มครองเด็ก (Child Protection Committee)

Child Protection Committee เป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นตามคำสั่งที่ 40 จากกระทรวงศึกษาธิการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ และสามารถรับมือกับเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน โดย Child Protection Committee ประกอบไปด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในฐานะของประธานกรรมการ
- (2) ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ ในฐานะของรองประธานกรรมการ
- (3) ตัวแทนอาจารย์ที่ได้รับการคัดเลือกจากสโมสรสถาบันการศึกษา (Faculty Club)
- (4) ตัวแทนผู้ปกครองที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาคมผู้ปกครองและอาจารย์ (Parents-Teachers Association)

¹¹¹ Department of Education, "Historical Perspective of the Philippine Educational System."

¹¹² ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.3

(5) ตัวแทนนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากสภานักเรียนสูงสุด (Supreme Student Council) ยกเว้นนักเรียนในระดับชั้นอนุบาล

(6) ตัวแทนจากชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งจาก Punong Barangay* ซึ่งหากเป็นไปได้ ตัวแทนชุมชนจะมาจากสมาชิก Barangay Council for the Protection of Children หรือ BCPC¹¹³

Child Protection Committee มีอำนาจหน้าที่จัดให้มีหลักสูตรเพิ่มการตระหนักรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามารยาททางวิชาการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมารยาทว่านโยบายต่อต้านความรุนแรงได้นำไปปฏิบัติภายในสถานศึกษาจริง รวมทั้งตรวจสอบคดีหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทั้งหมด ซึ่งได้รับแจ้งจากอาจารย์ ที่ปรึกษา ผู้สนับสนุน หรือบุคคลใดที่มีหน้าที่รับผิดชอบมาตรการป้องกันและแทรกแซงตามที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายฉบับนี้¹¹⁴

เมื่อพิจารณาจากคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์แล้วพบว่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีหน่วยงานจากส่วนกลาง 3 หน่วยงาน และคณะกรรมการภายในสถานศึกษา 1 ชุด ซึ่งคล้ายคลึงกับคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีตรงที่มีคณะกรรมการคอยดูแลความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยตรง ตลอดจนมีหน่วยงานและคณะกรรมการตามลำดับชั้น ทำให้สามารถตรวจสอบปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์แล้ว สิ่งต่อไปที่จำเป็นต้องพิจารณาคือ มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่ามีมาตรการเช่นไร และมาตรการใดบ้างที่มีประสิทธิภาพอันสามารถนำมาปรับใช้ได้ในประเทศไทย

4.3.2.2 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ความรุนแรงภายในสถานศึกษาต้องมีการจัดการที่เป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดความรุนแรง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการแก้ปัญหาตั้งแต่ต้นทาง กล่าวคือ มีการให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรของสถานศึกษาเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์จะลงรายละเอียดหลาย

* ผู้อำนวยการหน่วยงานการปกครองที่มีขนาดเล็กที่สุดของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

¹¹³ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 9

¹¹⁴ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 9

ขั้นตอน ตั้งแต่ระดับนักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษาจนกระทั่งผู้ปกครองของนักเรียน โดยสถานศึกษาจำต้องรับเอาแผนป้องกันความรุนแรงไปปฏิบัติภายในสถานศึกษาของตน ดังนี้

- 1) สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน ให้สามารถเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา การพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดี ความเข้าใจและเคารพความแตกต่างของแต่ละบุคคล
- 2) ตรวจสอบและเพิ่มประสิทธิภาพของคู่มือนักเรียนและคู่มือความประพฤติที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง
- 3) จัดกิจกรรมสำหรับนักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษา และผู้ให้บริการว่าควรตระหนักและตอบสนองต่อความรุนแรงเช่นไร
- 4) พัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อคงไว้ซึ่งหลักสูตรการป้องกันความรุนแรง
- 5) ร่วมมือกับหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น Barangay Council for the Protection of Children และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ
- 6) พัฒนาความสามารถโดยพัฒนาและจัดการตนเอง สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สร้างความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนตัดสินใจกระทำ รวมถึงการแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนสามารถมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่นและมีความรู้สึกในเชิงบวกต่อตนเอง
- 7) ปกป้องหรือในประเด็นและแนวทางที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพื่อรับมือและรายงานเหตุการณ์ความรุนแรง
- 8) สอนถึงพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในเชิงสร้างสรรค์และปลอดภัย ตลอดจนให้ตระหนักและรายงานปัญหาความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- 9) จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่นักเรียนต่อการเรียนรู้อย่างทั่วถึง
- 10) ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันความรุนแรง โดยสามารถปรึกษาหารือในเรื่องนโยบายต่อต้านความรุนแรงในช่วงการประชุมและสัมมนาสมาคมผู้ปกครองและอาจารย์ (Parents-Teachers Association)
- 11) จัดและสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้าประชุมเพื่อให้เข้าใจ เห็นแบบอย่าง และสนับสนุนความสามารถทางด้านอารมณ์และสังคมในเชิงบวกต่อเด็ก
- 12) ตรวจสอบเด็กนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมก้าวร้าว หรือเด็กนักเรียนที่ได้กระทำความรุนแรง หรือเด็กนักเรียนที่อาจตกเป็นเหยื่อหรือตกเป็นเหยื่อแล้ว เพื่อเข้าแทรกแซงได้ทันที่ที่ครั้งแรกช่วงแรกเริ่มของความรุนแรง¹¹⁵
- 13) จัดทำสำเนานโยบายต่อต้านความรุนแรงของสถานศึกษาให้แก่นักเรียนและบิดามารดาหรือผู้ปกครอง โดยนโยบายดังกล่าวต้องรวมอยู่ในคู่มือนักเรียนและหรือคู่มือบุคลากรของ

¹¹⁵ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 6

สถานศึกษา และต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนตรงป้ายประกาศและเว็บไซต์ของทางสถานศึกษา (ถ้ามี)

14) ให้ความรู้แก่นักเรียนในเรื่องความรุนแรง นโยบายต่อต้านความรุนแรงของทางสถานศึกษา ตลอดจนกลไกในการแจ้งการกระทำความรุนแรงหรือการแก้แค้นโดยไม่ประสงค์ออกนาม

15) ให้ความรู้แก่บิดา มารดา และผู้ปกครองเกี่ยวกับความรุนแรง นโยบายต่อต้านความรุนแรงของทางสถานศึกษา รวมถึงการปฏิบัติตนที่สามารถช่วยเหลือหรือสนับสนุนนโยบายดังกล่าวได้เช่นไรเมื่ออยู่ทางบ้าน¹¹⁶

16) อาจารย์และบุคลากรภายในสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในทุกมาตรการป้องกันที่สถานศึกษาปฏิบัติใช้ อันเกี่ยวข้องกับความรุนแรง¹¹⁷

17) เด็กนักเรียนทุกคนต้องห้ามหรือหลีกเลี่ยงการกระทำความรุนแรงทุกรูปแบบ¹¹⁸

18) กระทรวงศึกษาธิการต้องจัดให้มีหลักสูตรฝึกฝน หรือกิจกรรมที่ให้โอกาสผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ หรือบุคลากรภายในสถานศึกษาอื่นๆ ได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการป้องกัน หรือรับมือกับเหตุความรุนแรงหรือการแก้แค้น¹¹⁹

19) ทุกสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ต้องส่งสำเนานโยบายป้องกันความรุนแรงต่อ Division Office ภายใน 6 เดือน¹²⁰

จากข้างต้น มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ครอบคลุมตั้งแต่เด็กนักเรียน อาจารย์ บุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้ปกครอง ซึ่งมุ่งเน้นที่การให้ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนการรับมือกับปัญหาความรุนแรงจากทุกภาคส่วน นอกจากนี้ มาตรการป้องกันความรุนแรงยังให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ต่อเด็กนักเรียน โดยมีการสอนถึงพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ในเชิงสร้างสรรค์และปลอดภัยอีกด้วย จึงกล่าวได้ว่า มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ครอบคลุม และดึงบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันความรุนแรงที่จะเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังมีสิ่งที่จำเป็นต้องพิจารณาต่อไปคือ มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงมาตรการแทรกแซงความรุนแรงของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่ามีมาตรการเช่นไรบ้าง

¹¹⁶ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.4

¹¹⁷ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.5

¹¹⁸ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.6

¹¹⁹ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 12

¹²⁰ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 13

4.3.2.3 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา

การแทรกแซงจะมีขึ้นเมื่อเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว ซึ่งการแทรกแซงความรุนแรงของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์จะมีตั้งแต่การรับมือเมื่อเกิดเหตุความรุนแรง การแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้น การหาข้อเท็จจริง หลักสูตรการฝึกอบรม ขั้นตอนการลงโทษ ตลอดจนการเก็บรักษาความลับ ดังนี้

1) การรับมือเมื่อเกิดเหตุความรุนแรง

เมื่อเกิดความรุนแรง เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือบุคคลที่เห็นเหตุการณ์ หรือผู้ใดที่รับทราบเหตุความรุนแรงหรือการแก้แค้น ต้องแจ้งแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาทันที และทันทีที่บุคลากรดังกล่าวรับทราบเหตุความรุนแรงจากการแจ้งเหตุ จะต้องเข้าแทรกแซงด้วยการห้ามเหตุความรุนแรงหรือการแก้แค้นที่เกิดขึ้น ทำการแยกเด็กนักเรียนที่เกี่ยวข้องออกจากกัน และเมื่อกระทำการดังกล่าวแล้ว ต้องตัดสินใจและแก้ปัญหาโดยการจัดหาสิ่งจำเป็นเพื่อความปลอดภัยของเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ตลอดจนการรักษาพยาบาลเบื้องต้น นอกจากนี้ เมื่อกระทำตามข้างต้นแล้ว สิ่งต่อไปที่ต้องกระทำคือ นำบุคคลที่กระทำความรุนแรงไปยังห้องแนะแนวเพื่อให้คำปรึกษา (Guidance Office) หรือบุคคลอื่นที่สถานศึกษาแต่งตั้ง¹²¹

2) การแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้น

การแจ้งเหตุความรุนแรงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่เห็นหรือรับทราบเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษาหรือการแก้แค้น ทั้งเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อเอง ผู้เห็นเหตุการณ์ ตลอดจนบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยต้องแจ้งแก่อาจารย์ ผู้ประสานงานในการให้คำปรึกษา ที่ปรึกษา หรือบุคคลใดที่ได้รับแต่งตั้งให้รับมือกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เมื่อได้รับแจ้งแล้วต้องส่งเรื่องไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาทันที โดยบุคคลที่สถานศึกษาแต่งตั้งจะกรอกเอกสารตามที่กำหนดไว้ในคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ 40 หลังจากนั้นผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือบุคคลที่ทางสถานศึกษาแต่งตั้งจะแจ้งแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ และเด็กนักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม การแจ้งเหตุสามารถกระทำได้โดยบุคคลที่ไม่ประสงค์ออกนาม และบุคคลดังกล่าวต้องได้รับความคุ้มครองจากการแก้แค้นที่อาจมีขึ้น แต่ไม่สามารถลงโทษเด็กนักเรียนที่กระทำ ความรุนแรง เพียงเพราะการแจ้งเหตุจากบุคคลที่ไม่ประสงค์ออกนามโดยปราศจากหลักฐานอื่นสนับสนุน¹²²

3) การหาข้อเท็จจริง

¹²¹ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10a

¹²² ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10b

เมื่อได้รับแจ้งเหตุแล้ว สิ่งต่อไปที่จำต้องกระทำคือ ผู้อำนวยการ ที่ปรึกษา อาจารย์ บุคลากรของสถานศึกษา หรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้รับมือกับเหตุความรุนแรง ต้องแยกการสอบสวนระหว่างเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง เด็กนักเรียนที่ร่วมก่อเหตุ และเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ออกเป็นสัดส่วน เมื่อสอบสวนเสร็จต้องตัดสินใจว่าจะใช้แนวทางการแทรกแซงใด หากสถานการณ์ความรุนแรงหรือการแค้นตึงเครียดมาก สถานศึกษาจำต้องมีกระบวนการที่เหมาะสมภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เกิดเหตุความรุนแรง พร้อมแจ้งให้เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ บิดา มารดาและผู้ปกครอง ทราบถึงขั้นตอนในการป้องกันการกระทำที่อาจเกิดขึ้นอีกในอนาคต¹²³

4) หลักสูตรการฝึกอบรม

เมื่อได้รับแจ้งเหตุความรุนแรง ตลอดจนผ่านการสอบสวนแล้ว ผู้อำนวยการ สถานศึกษาหรือ Child Protection Committee อาจให้เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและเด็กที่กระทำความรุนแรงไปรับการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญภายนอกสถานศึกษา เช่น นักสังคมสงเคราะห์ ผู้ให้คำปรึกษา นักจิตวิทยา หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการพิทักษ์เด็ก นอกจากนี้ ผู้อำนวยการหรือบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งจากทางสถานศึกษาต้องแจ้งกองคุ้มครองเด็กและสตรี (Women and Children's Protection Desk) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติประจำท้องถิ่น หากเชื่อว่าการแจ้งข้อหาทางอาญาอาจกระทำแก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงหรือเด็กนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงได้¹²⁴

5) ขั้นตอนการลงโทษ

สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนต้องระบุถึงระดับการลงโทษทางวินัยลงในนโยบาย ป้องกันความรุนแรงที่อาจใช้ลงโทษแก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง โดยการลงโทษนั้นต้องคำนึงถึงสภาพหรือความรุนแรงและข้อเท็จจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้อำนวยการสถานศึกษาอาจกำหนดมาตรการทางวินัยที่เหมาะสมแก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงหรือเด็กนักเรียนที่ข้องเกี่ยวกับความรุนแรงให้ได้สัดส่วนกับการกระทำที่ได้กระทำลง นอกจากนี้ ยังสามารถเขียนคำหิเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ทำงานบริการสังคม พักการเรียน หรือไล่ออกได้ หากการกำหนดโทษดังกล่าวได้ทำตามกระบวนการที่เหมาะสม¹²⁵ ซึ่งโทษที่ถูกลงโทษให้ลงแก่เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงหรือเด็กนักเรียนที่มีส่วนข้องเกี่ยวกับความรุนแรงนั้น ต้องรับประกันว่าอย่างน้อยมีกระบวนการที่เหมาะสม ดังต่อไปนี้

(1) นักเรียนและบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ต้องได้รับแจ้งถึงการท้วงติงการกระทำ เป็นลายลักษณ์อักษร

¹²³ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10c

¹²⁴ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10e

¹²⁵ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10f

(2) นักเรียนต้องได้รับโอกาสในการตอบคำถามที่ถูกท้วงติงเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมด้วยความช่วยเหลือจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

(3) การตัดสินใจของผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร ชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลของการตัดสินใจ

(4) การตัดสินใจของผู้อำนวยการสถานศึกษาอาจอุทธรณ์ต่อ Division Office ได้¹²⁶ ยิ่งกว่านั้น เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงต้องอยู่ภายใต้หลักสูตรการแทรกแซงที่ควบคุมโดย Child Protection Committee ของทางสถานศึกษา และบิดา มารดาของเด็กนักเรียนดังกล่าวต้องเข้าร่วมหลักสูตรเช่นกัน¹²⁷

6) การเก็บรักษาความลับ

Child Protection Committee และบุคลากรของทางสถานศึกษา ต้องเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือพยานด้วยความลับที่สุด กระนั้น อาจเปิดเผยชื่อของบุคคลดังกล่าวต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์ หรือที่ปรึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการสถานศึกษา บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ เด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงหรือเด็กนักเรียนที่แค้น¹²⁸

เมื่อพิจารณาถึงมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์แล้ว ต่อไปที่จำเป็นต้องพิจารณาคือ สภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เพื่อให้ทราบว่า Anti-Bullying Act of 2013 มีสภาพบังคับแก่บุคคลใดและเช่นไร

4.3.3 สภาพบังคับตามมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Anti-Bullying Act of 2013 ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีสภาพบังคับแก่บุคคลและสถานศึกษาที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับดังกล่าวบัญญัติในลักษณะของสภาพบังคับทางวินัยแก่บุคคลและสถานศึกษาที่ไม่ปฏิบัติตาม โดยแบ่งสภาพบังคับแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาของรัฐและเอกชน ดังนี้

¹²⁶ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10g

¹²⁷ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10f

¹²⁸ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 11

กรณีที่เป็นสถานศึกษาของรัฐ บุคลากรของทางสถานศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาที่ไม่ปฏิบัติตาม Anti-Bullying Act of 2013 จะมีโทษทางวินัยตามที่กำหนดโดยหน่วยงาน Civil Service Rules และกระทรวงศึกษาธิการ¹²⁹

ในส่วนของสถานศึกษาของเอกชน บุคลากรของทางสถานศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาที่ไม่ปฏิบัติตาม Anti-Bullying Act of 2013 จะมีโทษทางวินัยซึ่งทางสถานศึกษานั้นๆ อาจกำหนดโทษได้เอง แต่ต้องส่งสำเนาผลการตัดสินแต่ละรายกรณีไปยัง Division Office อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่สถานศึกษาของเอกชนไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับนี้ สถานศึกษาจะได้รับการแจ้งเตือนถึงการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวจาก Division Office และสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายฉบับดังกล่าวภายใน 30 วัน แต่ผู้อำนวยการของ Regional Office สามารถอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกิน 1 เดือน ตามแต่กรณีไป และเพื่อให้สถานศึกษาตระหนักถึงภัยความรุนแรงภายในสถานศึกษา จึงได้บัญญัติให้เลขาธิการกระทรวงศึกษาธิการอาจสั่งผ่านผู้อำนวยการ Regional Office ให้ปิดสถานศึกษาชั่วคราวได้ตามความเหมาะสม ในกรณีที่สถานศึกษานั้นไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย¹³⁰

อนึ่ง นอกจากสิ่งที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว สมควรที่จะต้องพิจารณาถึงข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ด้วย เพราะจะทำให้ทราบถึงข้อดีของ Anti-Bullying Act of 2013 ที่สาธารณรัฐฟิลิปปินส์บังคับใช้อยู่ อันทำให้เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มีข้อดีเช่นไรบ้างที่ประเทศไทยควรนำมาประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

4.3.4 ข้อดีของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

Anti-Bullying Act of 2013 ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีข้อดีตรงที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาหลายชั้น ซึ่งแต่ละชั้นจะคอยสนับสนุนให้มีการนำนโยบายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาไปบังคับใช้ ตลอดจนคอยตรวจสอบรายงานความรุนแรงที่ถูกส่งผ่านขึ้นไปตามแต่ละชั้น ทำให้ปัญหาความรุนแรงสามารถตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ นอกจากนั้น สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ยังมี Child Protection Committee ที่เป็นคณะกรรมการภายในสถานศึกษา โดยมีสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือกจากหลายภาคส่วน ตั้งแต่ผู้อำนวยการสถานศึกษาจนถึงตัวแทนชุมชนในท้องถิ่นของสถานศึกษานั้นๆ ทำให้นโยบายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้นำไป

¹²⁹ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 14.1

¹³⁰ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 14.2

ปฏิบัติจริง เพราะคณะกรรมการดังกล่าวจะคอยตรวจสอบว่าสถานศึกษาของตนได้นำนโยบายไปปฏิบัติจริงหรือไม่

นอกจากนี้ มาตรการป้องกันและแทรกแซงของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีความครอบคลุม และเป็นระบบ โดยมาตรการป้องกันได้ดึงเอาผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในนโยบาย เพื่อให้มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และมาตรการป้องกันของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ยังครอบคลุมถึงการสอนพฤติกรรมมารีใช้สื่อออนไลน์ในเชิงบวก และวิธีรับมือเมื่อเกิดความรุนแรงจากการใช้สื่อดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันความรุนแรงผ่านสื่อออนไลน์ทวีความรุนแรงขึ้น ฉะนั้น การสอนวิธีการใช้และการรับมือตลอดจนการแจ้งเหตุความรุนแรงจะทำให้ปัญหาทุเลาลงได้ ในส่วนของมาตรการแทรกแซง กฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติไว้ว่าเป็นระบบตั้งแต่การรับมือเมื่อเกิดเหตุความรุนแรง การแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้น การหาข้อเท็จจริง หลักสูตรการฝึกอบรม ขั้นตอนการลงโทษ ตลอดจนการเก็บรักษาความลับ ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องตามกฎหมายดังกล่าวทราบว่าควรปฏิบัติตนเช่นไรเมื่อเกิดความรุนแรง

4.3.5 ข้อเสียของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ข้อเสียของ Anti-Bullying Act of 2013 ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ คือ Child Protection Committee ยังไม่มีอำนาจในการจัดการปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้เท่าที่ควร ซึ่งต่างจาก Autonomous Committee ของสาธารณรัฐเกาหลี ที่มีอำนาจหน้าที่มากกว่า เช่น ลงโทษเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรง สอบสวนและไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อกับเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงได้โดยตรง เพราะเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง Child Protection Committee ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ และ Autonomous Committee ของสาธารณรัฐเกาหลี จะพบว่าคณะกรรมการทั้ง 2 ชุด ต่างเป็นคณะกรรมการในระดับสถานศึกษาเช่นเดียวกัน แต่คณะกรรมการของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์กลับมีอำนาจน้อยกว่ามาก

บทที่ 5

บทวิเคราะห์การนำกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษามาใช้ในประเทศไทย

5.1 ความนำ

ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 เรื่องมาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย อันสรุปได้ว่าทั้งประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน ตลอดจนคู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคชการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา ไม่ครอบคลุมเพียงพอและเน้นที่การปราบปรามมากกว่าการป้องกัน ส่งผลให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

จากการพิจารณาบทที่ 3 อันเป็นมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยข้างต้นที่พบกับอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องพิจารณาต่อมายังบทที่ 4 เรื่องมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาในต่างประเทศ อันประกอบไปด้วยกฎหมายของเมืองโมนาโก มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ซึ่งพบว่ากฎหมายของประเทศเหล่านี้เน้นที่การป้องกันเป็นหลัก กระนั้น ไม่ได้ทั้งการปราบปรามซึ่งเป็นมาตรการภายหลังเกิดความรุนแรงภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ประเทศดังกล่าวยังมีมาตรการหลายประการที่ครอบคลุมตั้งแต่นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา มาตรการป้องกัน แทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับทั้งทางวินัยและทางอาญา ซึ่งการนำกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทยจำเป็นต้องวิเคราะห์ถึงกฎหมายของเมืองโมนาโก มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่ามาตรการใดบ้างที่ก่อประสิทธิภาพสูงสุดและเหมาะสมแก่ประเทศไทย จึงสมควรที่บทนี้ผู้วิจัยจักได้วิเคราะห์ว่าประเทศไทยสมควรมีนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา และสภาพบังคับอย่างไร ซึ่งผลของการศึกษาพบคำตอบว่า ประเทศไทยสมควรมีนิยามความรุนแรงที่ครอบคลุม คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรง

ภายในสถานศึกษา ตลอดจนสภาพบังคับซึ่งมีทั้งโทษทางวินัยและอาญาแก่ผู้กระทำความรุนแรง คณะกรรมการส่วนกลาง คณะกรรมการภายในสถานศึกษา ตลอดจนบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของ นักเรียนที่กระทำความรุนแรง

ผู้วิจัยได้แยกพิจารณาเป็นส่วนๆ ไปเรียงตั้งแต่ความนำ การวิเคราะห์เปรียบเทียบนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ การวิเคราะห์เปรียบเทียบคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา จนกระทั่ง ข้อดีและข้อบกพร่องของการมีนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซง ตลอดจนสภาพ บังคับที่ครอบคลุม

5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบนิยามของความรุนแรงภายในสถานศึกษา

5.2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ

ก่อนกล่าวถึงการกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย จำต้องศึกษา เปรียบเทียบภาพรวมของนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาจากกฎหมายเมืองโมนา และมลรัฐ แมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ตลอดจนสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่าประเทศเหล่านี้ กำหนดนิยามความรุนแรงไว้ครอบคลุมเพียงใด เพื่อหาแนวทางการกำหนดนิยามที่เหมาะสมต่อการ นำมาบังคับใช้ในประเทศไทยต่อไป ดังนี้

1) สหรัฐอเมริกา

จากบทที่ 4 ที่ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของ สหรัฐอเมริกาใน 1 เมือง กับอีก 1 มลรัฐ ซึ่งในส่วนของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา ได้บัญญัตินิยามความรุนแรงไว้ใน Code of Ordinances มาตรา 11-2-17 โดยนิยามความรุนแรงไว้ ว่าเป็นการตามรังควานด้วยการใช้คำพูด ทางกายภาพ ลายลักษณ์อักษร กิริยาท่าทางหรือวิธีอื่นใด ด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือได้กระทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่น่ารังเกียจหรือเป็น ปฏิปักษ์ หรือเป็นการกระทำที่เจตนากระทำซ้ำๆ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง แต่ไม่ยาวนานและกระทำ

อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีนัยยะสำคัญว่าเป็นการข่มขู่ ทำร้ายทางอารมณ์ หรือใช้คำพูดหมิ่นประมาทแก่บุคคลอื่นอันปราศจากอำนาจตามกฎหมาย

จากข้างต้นจึงกล่าวได้ว่าเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซินได้บัญญัตินิยามความรุนแรงไว้กว้างๆ และครอบคลุมความรุนแรงหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถจำแนกความรุนแรงได้เป็นกลุ่มๆ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา ดังนี้

- (1) ความรุนแรงทางกายภาพ
- (2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด
- (3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- (4) ความรุนแรงด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (5) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง

มลรัฐแมสซาชูเซตส์ได้บัญญัตินิยามไว้ในมาตรา 370 แห่ง Massachusetts General Laws โดยจำกัดความรุนแรงว่าเป็นการกระทำซ้ำๆ โดยเด็กนักเรียนหรือบุคลากรภายในสถานศึกษาคนเดียวหรือหลายคน ด้วยการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร ทางคำพูด สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทางกายภาพ กิริยาท่าทางหรือหลายอย่างรวมกัน อันได้พุ่งเป้าไปที่เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ทำให้เด็กคนดังกล่าวได้รับอันตรายทางร่างกาย อารมณ์ ทรัพย์สิน รู้สึกหวาดกลัวอย่างมีนัยยะสำคัญว่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ตนเองหรือทรัพย์สินของตน รู้สึกว่าสภาพแวดล้อมเป็นอุปสรรคต่อการเรียนภายในสถานศึกษา ถูกละเมิดสิทธิภายในสถานศึกษา หรือถูกรบกวนอย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนการสอนหรือการดำเนินการของสถานศึกษา

จากข้างต้นสามารถพิจารณาได้ว่ามลรัฐแมสซาชูเซตส์ได้บัญญัตินิยามความรุนแรงไว้กว้างๆ และครอบคลุมความรุนแรงหลายรูปแบบเช่นเดียวกับเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน ซึ่งสามารถจำแนกความรุนแรงได้เป็นกลุ่มๆ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา ดังนี้

- (1) ความรุนแรงทางกายภาพ
- (2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด
- (3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- (4) ความรุนแรงด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (5) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง

อย่างไรก็ดี Massachusetts General Laws ได้อธิบายขยายความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนขึ้นไว้ว่าเป็นการกระทำรุนแรงด้วยการใช้เทคโนโลยี หรือการสื่อสารด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึงการส่งผ่านสัญญาณ สัญญาณ การเขียนเป็นลายลักษณ์

อักษร รูปภาพ เสียง ข้อมูล หรือวิธีการอื่นใดที่ใช้ความทันสมัยของเทคโนโลยีส่งผ่านทั้งหมดหรือแต่บางส่วนโดยสายเคเบิล วิทยุ แม่เหล็กไฟฟ้า ระบบการแผ่รังสีของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า หรือระบบโพโต้ ออปติคอล และยังรวมถึงการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต การสื่อสารระหว่างเพื่อนกับเพื่อน (Instant messaging) หรือทางโทรสาร รวมทั้งการสร้างเว็บไซต์ที่สันนิษฐานได้ว่าผู้เขียนมุ่งโจมตีบุคคลอื่น หรือการปลอมเป็นบุคคลอื่นเพื่อเป็นผู้เขียนข้อความหรือลงข้อความ และทำที่สุดยังครอบคลุมไปถึงการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อกระทำการแก่บุคคลอื่นมากกว่าหนึ่งคน หรือลงข้อความหรือภาพบนระบบคอมพิวเตอร์โดยประการที่อาจทำให้บุคคลหนึ่งหรือหลายคนเข้าถึงระบบดังกล่าวได้

นอกจากนี้ การกระทำดังต่อไปนี้เข้าข่ายเป็นการกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาเช่นกัน แม้ว่าในความเป็นจริงแล้วผู้กระทำความรุนแรงจะไม่ได้อยู่ภายในสถานศึกษา ได้แก่ สนามของทางสถานศึกษา สถานที่ที่ติดหรือเชื่อมต่อกับสนามของทางสถานศึกษา พื้นที่จัดกิจกรรมของทางสถานศึกษาหรือที่สถานศึกษาให้การสนับสนุนไม่ว่าจะอยู่ภายในหรือนอกสถานศึกษา ป้ายหยุดรถรับส่งนักเรียน ในรถนักเรียนหรือยานพาหนะอื่นใดที่สถานศึกษาเป็นเจ้าของหรือเช่าหรือได้ใช้ รวมตลอดทั้งการกระทำโดยใช้เทคโนโลยีหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสถานศึกษาไม่ได้เป็นเจ้าของ เช่า หรือใช้ หากการกระทำความรุนแรงดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นปฏิปักษ์ภายในสถานศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือไปละเมิดสิทธิของเด็กคนดังกล่าว หรือไปรบกวนอย่างสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2) สาธารณรัฐเกาหลี กรมมหาวิทยาลัย CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาธารณรัฐเกาหลี นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาบัญญัติอยู่ใน Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools โดยกล่าวว่าเป็นการกระทำระหว่างนักเรียนตั้งแต่ 2 คน ภายในสถานศึกษาไม่ว่าจะกระทำเพียงครั้งเดียวหรือซ้ำๆ อันก่อให้เกิดอันตรายทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์หรือทรัพย์สิน ด้วยวิธีการทำร้าย พยายามทำร้าย กักขัง ข่มขู่ ลักพาตัว หมิ่นประมาท ดูหมิ่น กรรโชก ชูเชิญ กิริยาท่าทาง บังคับให้กระทำสิ่งใดซึ่งคุกคามทางเพศ กลั่นแกล้ง กลั่นแกล้งผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือส่งผ่านสื่อลามกทางเครือข่ายสารสนเทศ

อย่างไรก็ดี สาธารณรัฐเกาหลีได้อธิบายความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้เพื่อให้ทราบรายละเอียดมากขึ้นว่าเป็นการใช้อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ หรืออุปกรณ์สื่อสารอื่นๆ อัน

เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ กระจายข่าวเท็จ หรือนินทาว่าร้ายเกี่ยวกับนักเรียนดังกล่าวโดยก่อให้เกิดความเจ็บปวด

จากข้างต้นสามารถพิจารณาได้ว่าสาธารณรัฐเกาหลีได้บัญญัตินิยามความรุนแรงไว้เพียงความรุนแรงระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง แต่ครอบคลุมความรุนแรงหลายรูปแบบเช่นเดียวกับเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซินและมลรัฐแมสซาชูเซตส์ของสหรัฐอเมริกาซึ่งสามารถจำแนกความรุนแรงได้เป็นกลุ่มๆ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา ดังนี้

- (1) ความรุนแรงทางกายภาพ
- (2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด
- (3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- (4) ความรุนแรงด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (5) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง

3) สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้บัญญัติไว้ใน Anti-Bullying Act of 2013 โดยนิยามว่าเป็นการกระทำใดๆ ที่ร้ายแรงหรือได้กระทำซ้ำๆ โดยนักเรียนคนเดียวหรือหลายคน ไม่ว่าจะด้วยการใช้คำพูด ทางกายภาพ กิริยาท่าทาง ลายลักษณ์อักษร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือรวมๆ กัน อันก่อให้เกิดนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อกลัวว่าจะเป็นอันตรายแก่ร่างกายทางอารมณ์หรือทรัพย์สิน หรือการกระทำนั้นก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เป็นปฏิปักษ์แก่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อหรือนักเรียนอื่น ตลอดจนรบกวนการเรียนอย่างสำคัญ ซึ่งการกระทำทางกายภาพ เช่น ต่อย ผลัก เตะ ตบ รวมถึงการใช้อาวุธเข้าทำร้าย

นอกจากนี้กฎหมายฉบับดังกล่าวได้อธิบายเพิ่มเติมถึงความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ไว้ว่าเป็นการกระทำโดยการก่อกวน ช่มชู้ หรือล้อเลียน ผ่านรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และรวมถึงการส่งข้อความ (Texting) จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) การสื่อสารระหว่างเพื่อนกับเพื่อน (Instant messaging) การสนทนา (Chatting) อินเทอร์เน็ต (Internet) สื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เกมออนไลน์ (Online Game) หรือรูปแบบอื่นๆ

จากข้างต้นสามารถพิจารณาได้ว่าสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ได้บัญญัตินิยามความรุนแรงไว้เพียงความรุนแรงระหว่างนักเรียนด้วยกันเองเช่นเดียวกับ Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลี แต่ครอบคลุมความ

รุนแรงหลายรูปแบบเช่นเดียวกับกฎหมายเมืองโมนอนา มลรัฐวิสคอนซินและมลรัฐแมสซาชูเซตส์ของสหรัฐอเมริกา ตลอดจนสาธารณรัฐเกาหลี โดยจำแนกความรุนแรงได้เป็นกลุ่มๆ เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษา ดังนี้

- (1) ความรุนแรงทางกายภาพ
- (2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด
- (3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- (4) ความรุนแรงด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
- (5) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง

อนึ่ง นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาดังข้างต้นของเมืองโมนอนา มลรัฐวิสคอนซินและมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลี ตลอดจนสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มีเหมือนกันในเรื่องรูปแบบของความรุนแรง แต่แตกต่างกันในเรื่องการอธิบายรายละเอียด ฉะนั้น การเปรียบเทียบนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาก่อนกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา เพื่อนำมาใช้ในประเทศไทยโดยทำเป็นตารางของแต่ละประเทศย่อมง่ายต่อการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ประเทศ ประเด็น	สหรัฐอเมริกา		สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
	โมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน Monona Code of Ordinances	มลรัฐแมสซาชูเซตส์ Massachusetts General Laws	Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools	Anti-Bullying Act of 2013
นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา	(1) ความรุนแรงทางกายภาพ (2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด (3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร (4) ความรุนแรงด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (5) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง	(1) ความรุนแรงทางกายภาพ (2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด (3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร (4) ความรุนแรงด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (5) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง	(1) ความรุนแรงทางกายภาพ (2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด (3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร (4) ความรุนแรงด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (5) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง	(1) ความรุนแรงทางกายภาพ (2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด (3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร (4) ความรุนแรงด้วยการสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (5) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง

จากตารางข้างต้น ทั้ง 3 ประเทศต่างมีนิยามความรุนแรงทางกายภาพ ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด และความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษร สื่ออิเล็กทรอนิกส์และกิริยาท่าทางเหมือนกัน ดังอธิบายได้ดังนี้

(1) ความรุนแรงทางกายภาพ

ความรุนแรงดังกล่าวเป็นรูปแบบความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ทั่วโลก เนื่องจากความรุนแรงทางกายภาพสามารถเห็นได้ชัดเจนที่สุดจากแผลภายนอก โดยความรุนแรงทางกายภาพเป็นความรุนแรงในลักษณะของการใช้กำลัง ซึ่งอาจเกิดบาดแผลให้เห็นภายนอกร้ายกายชัดเจนหรือไม่ก็ตาม เช่น ชก ต่อย กัด ตบ ช่วน กระชาก เขย่า ดึงผม รวมถึงการใช้อาวุธทุกชนิดเข้าทำร้ายอีกฝ่าย

อย่างไรก็ตาม ความรุนแรงรูปแบบนี้ยังรวมทั้งการกระทำทางร่างกายทุกประเภทที่ไปกระทบต่อร่างกายของอีกฝ่ายโดยใช้วิถีของตนเองหรือใช้วัตถุอื่นใดอันมีจุดประสงค์ให้เกิดการบาดเจ็บ¹

ความรุนแรงทางกายภาพเป็นความรุนแรงที่พบได้บ่อยครั้งในสถานศึกษาทั่วโลกและถือเป็นปัญหาสุขภาพของเด็กที่หลายฝ่ายทั้งในระดับประเทศและองค์การระหว่างประเทศต่างกังวลใจ² การกระทำทางกายภาพจะพัฒนาขึ้นตามวัยของบุคคลที่กระทำ โดยระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา ความรุนแรงทางกายภาพส่วนใหญ่จะมีเพียงเล็กน้อยเนื่องด้วยสภาพร่างกายที่ยังไม่เติบโตเต็มที่พอที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บรุนแรง และความรุนแรงจะมากขึ้นเมื่อเริ่มเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษาเพราะสภาพร่างกายเริ่มเติบโตเต็มที่พอที่จะพัฒนาความรุนแรงมากขึ้น ฉะนั้นความรุนแรงในช่วงวัยนี้จึงก่อบาดแผลได้ร้ายแรงกว่า ความรุนแรงทางกายภาพนั้น สหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียวมีสถิติความรุนแรงทางกายภาพในปี 2004 สูงถึงร้อยละ 33³ อันเป็นสถิติที่แสดงให้เห็นว่าความรุนแรงทางกายภาพเกิดขึ้นภายในสถานศึกษามากจนเป็นที่น่าตกใจ

ในส่วนของประเทศไทย พบความรุนแรงทางกายภาพได้จากสถิติที่จัดทำขึ้นโดยสำนักต่างๆ ตลอดจนข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดพิษณุโลกเสียชีวิตจากการถูกทำร้ายร่างกายจากรุ่นพี่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3⁴ หรือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในจังหวัดสมุทรปราการถูกรุ่นพี่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำร้ายร่างกายจนบาดเจ็บสาหัส⁵ สอดคล้องกับผลสำรวจนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 อายุ 12-15 ปี จำนวน 140 คน ช่วงเดือนกรกฎาคมถึงสิงหาคม ปี 2554 ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹ The State of Queensland (Department of Education and Training), "Physical Violence," [Online] Accessed: 2 November 2015. Available from: <http://education.qld.gov.au/actsmartbesafe/violence/physical.html>

² World Health Organization, "Youth Violence," [Online] Accessed: 30 October 2015. Available from: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs356/en/>

³ NoBullying, "Bullying Statistics, the Ultimate Guide!," [Online] Accessed: 2 November 2015 Available from: <http://nobullying.com/bullying-statistics/>

⁴ ผู้จัดการออนไลน์, "เศร้าหนัก! นร.ม.2 โรงเรียนดังเสียชีวิต หลังรุ่นพี่จิกหัวลากตบคาห้องน้ำ ญาติเชื้อสมองกระทบกระเทือน" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 27 ธันวาคม 2558. แหล่งที่มา: <http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9580000096845>

⁵ ไทยรัฐ, "เด็กป.6พกมิต แทะเพื่อนดับ อ่างป้องกันตัว" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 17 มกราคม 2558. แหล่งที่มา: <http://www.thairath.co.th/content/273032>

นักเรียนชายใช้ความรุนแรงทางกายภาพถึงร้อยละ 13 และนักเรียนหญิงร้อยละ 4.4⁶ นอกจากนี้ องค์การแพลนซึ่งสำรวจนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 600 คน พบว่ารูปแบบความรุนแรงอันดับ 1 ได้แก่ การทะเลาะวิวาทอันเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำทางกายภาพ สอดคล้องกับ สถิติของสถาบันรามจิตติที่พบว่านักเรียนกว่า 700,000 คน หรือร้อยละ 10 ของนักเรียน 7 ล้านคน ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงระหว่างเพื่อนร่วมชั้นด้วยการชกต่อย ตบตีและรุมทำร้าย ยิ่งกว่านั้น ผลสำรวจของสวนดุสิตโพลในปี 2551 พบ 16 กรณี เป็นการล้วงละเมิดทางเพศ แต่ การจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นมีความล่าช้ารวมถึงการปิดเรื่อง นอกจากนี้ ปัญหาความรุนแรงทางกายภาพยังเกิดขึ้นบ่อยครั้งกับเด็กนักเรียนที่มีเพศสภาวะแบบ LGBT โดยผลการสำรวจพบความชุกของความรุนแรงทางกายภาพสูงถึงร้อยละ 31 แบ่งเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 18 และ ร้อยละ 10 สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย⁷

ตามข้างต้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่าความรุนแรงทางกายภาพภายในสถานศึกษาของประเทศไทยเกิดขึ้นบ่อยครั้งและน่าวิตก จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จักต้องบัญญัตินิยามความรุนแรงทางกายภาพสำหรับประเทศไทยให้ชัดเจนและแน่นอนเพื่อลดความรุนแรงภายในสถานศึกษา

(2) ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด

เนื่องจากความรุนแรงมิได้มีเพียงทางกายภาพ การกระทำโดยการใช้คำพูดเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่นักเรียนภายในสถานศึกษาต้องเผชิญ ซึ่งความรุนแรงรูปแบบนี้เป็นความรุนแรงที่บุคคลฝ่ายหนึ่งตั้งใจใช้คำพูดกระทบกระแทกความรู้สึกของอีกฝ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล โดยไม่ใช้การล้อเล่นระหว่างบุคคลที่สนิทสนมคุ้นเคย เช่น ดูหมิ่น หมิ่นประมาท ข่มขู่ การใช้คำหยาบคายและเสียดสี ความรุนแรงประเภทนี้สังคมมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยจึงไม่ใส่ใจแก้ไขปัญหา แต่ความเป็นจริงแล้วความรุนแรงโดยการใช้คำพูดกลับเกิดขึ้นกับนักเรียนบ่อยครั้งกว่าทางกายภาพ เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาเอื้ออำนวยให้ก่อเหตุมากกว่า ประกอบกับนักเรียนฝ่ายที่ก่อเหตุเห็น

⁶ ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสา วัชรสินธุ, "ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่," วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย :225.

⁷ องค์การยูเนสโก, "รายงานสรุปเกี่ยวกับการรังแกด้วยเหตุแห่งเพศภาวะและเพศวิถี ประเทศไทยเป็นมิตรต่อ LGBT จริงหรือ?" [ออนไลน์].

ว่าการใช้คำพูดยากต่อการพิสูจน์ความผิดที่ตัวเองกระทำลงไป จากสถิติความรุนแรงรูปแบบนี้ในสหรัฐอเมริกา เพียงแค่การล้อเลียน เสียสติและใช้คำหยาบคายมีสูงถึงร้อยละ 44.2⁸

แม้ความรุนแรงโดยการใช้คำพูดจะดูร้ายแรงน้อยกว่าทางกายภาพ เพราะปราศจากบาดแผลภายนอก ร่างกายของผู้ถูกรกระทำ กระนั้นความรุนแรงรูปแบบดังกล่าวกลับเป็นความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ประชาคมโลกหันวิตกมากที่สุด⁹ อันสามารถเกิดขึ้นในทุกมุมมืดของสถานศึกษาทั่วโลกและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่นักเรียนมีที่มาและบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น ศาสนา ความเชื่อทางสังคมและความมุ่งหวัง นอกจากนี้การใช้คำพูดเป็นการกระทำที่ง่ายที่สุดรูปแบบหนึ่งในการเติมเต็มความต้องการส่วนบุคคลของผู้ที่กระทำ ความรุนแรง¹⁰ อย่างไรก็ดีเพื่อให้เห็นว่าความรุนแรงรูปแบบนี้มีความร้ายแรงและกระทบนักเรียนที่ถูกกระทำมาก จึงอิงสถิติของ 2 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งความรุนแรงโดยการใช้คำพูดในสหรัฐอเมริกามีสูงถึงร้อยละ 77 ยิ่งกว่านั้นบุคลากรภายในสถานศึกษาต่างไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวเพื่อยุติความรุนแรงสูงถึงร้อยละ 85¹¹ และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสาธารณรัฐเกาหลีต้องเผชิญกับความรุนแรงประเภทดังกล่าวถึงร้อยละ 22¹²

เมื่อพิจารณาจากข้างต้นแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จักต้องพิจารณาความรุนแรงโดยการใช้คำพูดภายในสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ซึ่งพบสถิติของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติที่สำรวจนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,047 คน มีนักเรียนสูงถึงร้อยละ 40 ถูกรังแกเฉลี่ยเดือนละ 2-3 ครั้ง โดยแบ่งเป็นการล้อเลียนร้อยละ 40 และการเหยียดหยามเชื้อชาติร้อยละ 27.9 ยิ่งกว่านั้นนักเรียนที่มีเพศสภาพแบบ LGBT ยังคงตกอยู่ในวังวนของการถูกทำร้ายทางคำพูดอันเห็นได้จากสถิติขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติในประเทศไทย หรือ ยูเนสโก ที่พบว่านักเรียนที่มีเพศสภาพแบบ LGBT ถูกกระทำความรุนแรง

⁸ NoBullying, "Bullying Statistics, the Ultimate Guide!"

⁹ The University of Auckland's Department of Statistics, "Verbal Abuse the Biggest Bullying Problem at School: Students," [Online] Accessed: 1 November 2015. Available from: <http://www.statschat.org.nz/2015/06/15/verbal-abuse-the-biggest-bullying-problem-at-school-students/>

¹⁰ Patricia Evans, "Toward the Prevention of Verbal Abuse in Schools," [Online] Accessed: 1 November 2015. Available from: <http://www.verbalabuse.com/page3/page5/page5.html>

¹¹ Bullying Statistics, "School Bullying Statistics," [Online] Accessed: 5 November 2015. Available from: <http://www.bullyingstatistics.org/content/school-bullying-statistics.html>

¹² Koh Y.J. and Leventhal B.L. Kim Y.S., "Prevalence of School Bullying in Korean Middle School Students," [Online] Accessed: 5 November 2015. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15289244>

ลักษณะนี้ถึงร้อยละ 29 โดยมีความชุกในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 17 และร้อยละ 13 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากข้างต้นจึงสรุปได้ว่านิยามความรุนแรงโดยการใช้คำพูดนั้นประเทศไทยสมควรอย่างยิ่งที่จักต้องบัญญัติไว้ให้ชัดเจนและแน่นอนเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาความรุนแรงรูปแบบดังกล่าวสม่ำเสมอและต่อเนื่องอันไปกระทบต่อสุขภาวะของนักเรียน

(3) ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ผู้วิจัยจึงจัดความรุนแรงทั้ง 2 รูปแบบอยู่ในกลุ่มเดียวเพื่อง่ายแก่การอธิบาย ซึ่งในส่วนของ การกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรนั้น หมายถึง การกระทำใดๆ ด้วยการเขียนหรือพิมพ์ใส่กระดาษ หรือวัตถุอื่นใดที่ไม่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยการเขียนข้อความนั้นก่อให้เกิดความรู้สึกลบอย่างรุนแรงต่ออีกฝ่ายซึ่งไม่ใช่การหยอกล้อกันระหว่างบุคคลที่สนิทสนม นอกจากนี้ยังรวมถึงการส่งข้อความดังกล่าวเป็นจดหมายไปยังที่อยู่อาศัยของอีกฝ่าย การกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรมีลักษณะคล้ายคลึงกับความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพราะการเขียนหรือพิมพ์โดยไม่เผยแพร่ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์จะเป็นเพียงความรุนแรงที่กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เมื่อใดที่ผู้กระทำพิมพ์หรือกระทำด้วยวิธีการอื่นใดที่ผ่านทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ การกระทำนั้นจะถูกจัดเป็นความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

การกระทำผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์มีได้หลายประเภท เช่น การส่งข้อความข่มขู่ การปิดกั้นนักเรียนอีกฝ่ายไม่ให้เข้าถึงกลุ่มเพื่อนทางสื่อออนไลน์ การเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวที่น่าอับอายอันเป็นความลับ แฉข้อมูลส่วนบุคคล ตลอดจนสร้างเว็บไซต์ส่วนตัวเพื่อมุ่งโจมตีอีกฝ่าย โดยการกระทำตามข้างต้นอาจกระทำผ่าน Facebook, Line หรือทางอีเมล ปัจจุบันความรุนแรงรูปแบบเหล่านี้มีมากขึ้นอันเนื่องมาจากยุคสมัยที่เปลี่ยนไป การติดต่อสื่อสารกระทำผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น ประกอบกับการเข้าถึงเทคโนโลยีดังกล่าวง่ายกว่าในอดีต ความรุนแรงทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ก่อผลอันยากจะลบเลือนแก่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อมากขึ้นเรื่อยๆ ตามกาลสมัยที่เปลี่ยนไป

ปัญหาความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นปัญหาสำคัญระดับนานาชาติดังสถิติจากสำนักข่าวรอยเตอร์ ในสหราชอาณาจักรที่สำรวจพบนักเรียนร้อยละ 10 ทั่วโลก เคยหรือกำลัง

ประสบกับความรุนแรงรูปแบบดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีผลสำรวจจากประเทศต่างๆ อันย้าชัดถึงความร้ายแรง ดังเช่น นักเรียนร้อยละ 32 ในประเทศอินเดีย ร้อยละ 20 ในประเทศบราซิล ร้อยละ 18 ในประเทศแคนาดาและซาอุดีอาราเบีย ตลอดจนร้อยละ 15 ในสหรัฐอเมริกาต่างประสบความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์¹³ ในสหรัฐอเมริกาผลสำรวจว่าผู้กระทำร้อยละ 20 กระทำความรุนแรงโดยปลอมเป็นบุคคลอื่น และที่น่าวิตกคือผู้กระทำถึงร้อยละ 81 ทำลงเพราะสนุกและมองว่าเป็นเรื่องตลก¹⁴

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เห็นสภาพความรุนแรงจากรูปแบบดังกล่าวจึงจำเป็นต้องยกตัวอย่างขึ้นพิจารณา ในสหรัฐอเมริกานักเรียนถูกกระทำความรุนแรงโดยใช้สื่อจนตัดสินใจฆ่าตัวตายเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ในปี 2003 กรณีของเด็กชาย Ryan Patrick Halligan วัย 13 ปี ตัดสินใจฆ่าตัวตายเพราะถูกเพื่อนร่วมชั้นเรียนส่งข้อความต่อว่าว่าเป็นเด็กรักร่วมเพศ กรณี Megan Meier นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตัดสินใจแขวนคอตายในปี 2006 จากปัญหาเพื่อนส่งข้อความกลั่นแกล้ง ต่อมาเป็นคดีในปี 2008 นักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา Jessica Logan แขวนคอเสียชีวิตเช่นกันเนื่องจากรูปลามกของเธอถูกส่งกระจายไปในโลกออนไลน์ และในปี 2010 เด็กหญิง Phoebe Prince วัย 15 ปี ตัดสินใจจบชีวิตตนเองเพราะถูกกลั่นแกล้งผ่านทาง Facebook และ Twitter โดยเพื่อนนักเรียนอื่นพิมพ์แกล้งเธอด้วยถ้อยคำหยาบคาย¹⁵ กระนั้น ในประเทศแถบเอเชียอย่างสาธารณรัฐเกาหลีสามารถพบปัญหานักเรียนกลั่นแกล้งทางโลกไซเบอร์เช่นกัน ดังตัวอย่างในปี 2007 นักเรียนหญิงวัย 16 ปี ฆ่าตัวตายจากการถูกพิมพ์กลั่นแกล้งอย่างต่อเนื่องภายหลังเธอออกรายการโทรทัศน์¹⁶

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาความร้ายแรงจาก 3 ประเทศข้างต้นแล้ว จำต้องวิเคราะห์ถึงสภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย จากผลสำรวจนักเรียนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่ามึนักเรียนกว่าร้อยละ 48 เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรุนแรงโดยใช้สื่อ

¹³ Yuriko Nakao, "Cyberbullying a Problem around the Globe: Poll," [Online] Accessed: 10 November 2015. Available from: <http://www.reuters.com/article/us-cyberbullying-poll-idUSTRE80A1FX20120111#M4G8pxzmBSkDt3wS.97>

¹⁴ National Crime Prevention Council, "Stop Cyberbullying before It Starts," [Online] Accessed: 5 November 2015. Available from: <http://www.ncpc.org/resources/files/pdf/bullying/cyberbullying.pdf>

¹⁵ NoBullying, "The Top Six Unforgettable Cyberbullying Cases Ever," [Online] Accessed: 10 November 2015. Available from: <http://nobullying.com/six-unforgettable-cyber-bullying-cases/>

¹⁶ John M. Glionna, "Cyber Bullies Reign in South Korea," [Online] Accessed: 10 November 2015. Available from: <http://articles.latimes.com/2010/jan/01/world/la-fg-korea-cyberthugs2-2010jan02>

อิเล็กทรอนิกส์ทั้งเป็นผู้กระทำความรุนแรงและถูกกระทำความรุนแรง และจากผลสำรวจของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ หรือ สสส พบว่านักเรียนถึงร้อยละ 37.2 ถูกกระทำความรุนแรงรูปแบบดังกล่าว¹⁷

จากข้างต้นจึงวิเคราะห์ว่าผู้วิจัยเห็นความจำเป็นของการที่ประเทศไทยจะบัญญัตินิยามความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ แม้ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรจะไม่พบผลสำรวจและกรณีตัวอย่างมากนัก แต่กลับมีความสำคัญและคาบเกี่ยวกับความรุนแรงโดยใช้อิเล็กทรอนิกส์อย่างยิ่งวด ดังกรณีที่ยกตัวอย่างนักเรียนที่ถูกกระทำจนฆ่าตัวตายต่างถูกกระทำโดยการพิมพ์ข้อความเป็นลายลักษณ์อักษรทั้งสิ้น เพียงแต่ได้เพิ่มการกระทำโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จึงกล่าวได้ว่าประเทศไทยจำเป็นต้องบัญญัตินิยามความรุนแรงทั้ง 2 รูปแบบเพื่อความชัดเจนและคุ้มครองประโยชน์สุขแก่นักเรียนภายในสถานศึกษา

(4) ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง

ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง อาทิ การกั้นนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อออกจากกลุ่มเพื่อน การมองที่ก่อให้เกิดความรุนแรง ล้อเลียนท่าทางของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อหรือใช้นิ้วชี้ที่ศีรษะเพื่อขู่ว่าจะยิง เป็นการกระทำที่ไม่ใช้คำพูดใดๆ ไม่ได้ใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายสัมผัสกับเหยื่อโดยตรง ตลอดจนไม่ได้เขียนหรือพิมพ์ดังเช่นความรุนแรงด้วยลายลักษณ์อักษรหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความรุนแรงโดยกิริยาท่าทางจึงเป็นหนึ่งในความรุนแรงที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งไม่น้อยไปกว่าความรุนแรงทั้ง 4 รูปแบบดังข้างต้น

ความรุนแรงรูปแบบนี้บุคคลทั่วไปอาจไม่ตระหนักว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องจากเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและยากต่อการหาหลักฐานพิสูจน์ความผิด กระนั้นความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทางจัดเป็นการกระทำที่สร้างความร้ายแรงได้มาก การกระทำดังกล่าวแม้จะไม่โด่งดังเท่ากับความรุนแรงรูปแบบอื่น แต่ความรุนแรงรูปแบบนี้มักเกิดร่วมกับความรุนแรงอื่นเสมอและก่อให้เกิดสภาวะกดดันแก่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อด้วยเช่นกัน ผู้วิจัยจึงเห็นควรอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดนิยามความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทางเพื่อนำมาใช้ในประเทศไทย

¹⁷ ประชาไท, "แฟชันคลิบ "ตบ" วิกฤตสังคมไทยที่ยังไร้ทางออก??" [ออนไลน์].

5.2.2 การกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ภายหลังจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศในหัวข้อที่ 5.2.1 ไปแล้วนั้น สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ต่อไป คือ การกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ปัจจุบันกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาเนื่องจากเหตุผลหลายประการ ประการหนึ่ง คือ นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา เนื่องด้วยประเทศไทยไม่มีการกำหนดขอบเขตว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษารูปแบบใดที่เข้าข่ายห้ามกระทำ ก่อให้เกิดความสับสนแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาว่าควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวเพื่อจัดการปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นหรือไม่ บุคลากรบางท่านทราบเพียงความรุนแรงทางกายภาพเท่านั้น เพราะเห็นจากบาดแผลภายนอกได้ชัดเจน ซึ่งในความเป็นจริงความรุนแรงมีหลากหลายรูปแบบทั้งการใช้คำพูด ลายลักษณ์อักษร สื่ออิเล็กทรอนิกส์และกิริยาท่าทาง ยิ่งกว่านั้น บุคลากรบางท่านยังมีทัศนคติต่อการกระทำความรุนแรงบางรูปแบบว่าเป็นเพียงการหยอกล้อของนักเรียนหรือเป็นสิ่งที่เด็กควรจัดการปัญหาเหล่านั้นด้วยตัวเอง โดยผู้ใหญ่ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ทั้งที่การกระทำเหล่านั้นเป็นความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่บุคลากรจำต้องเข้าไปยุติ เมื่อบุคลากรไม่ตระหนักถึงผลร้ายเหล่านี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร อันส่งผลกระทบอย่างยิ่งยวดแก่นักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงทั้งทางร่างกาย จิตใจและการเรียน

อย่างไรก็ดี ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่เพียงสร้างความสับสนแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงนักเรียนด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากนักเรียนที่กระทำความรุนแรงไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ตนกระทำเป็นสิ่งเลวร้ายอันสร้างความเสียหายแก่นักเรียนอื่น ส่วนนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงก็มักกล้าแจ้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาเนื่องด้วยไม่แน่ใจว่าการกระทำที่ตนเองได้รับร้ายแรงพอที่จะสมควรแจ้งให้บุคลากรรับทราบหรือไม่ นอกจากนี้ ความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ได้จำกัดการกระทำที่กระทำภายในรั้วสถานศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการกระทำภายนอกสถานศึกษาแต่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนของนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงขณะศึกษาอยู่ภายในสถานศึกษาอีกด้วย เช่น รถโรงเรียน และคอมพิวเตอร์ภายในบ้านของนักเรียนที่กระทำความรุนแรง ซึ่งการกระทำเหล่านี้ล้วนเข้าข่ายความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่นักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษาควรตระหนักถึงความร้ายแรงและใส่ใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

จากที่กล่าวไปข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประเทศไทยสมควรมีนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความสับสนให้หมดไป ให้ครอบคลุมทั้งความรุนแรงทางกาย การใช้

คำพูด ลายลักษณ์อักษร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และกิริยาท่าทาง โดยความรุนแรงดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายแก่กาย จิตใจ อารมณ์หรือทรัพย์สินแก่นักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรง นอกจากนี้ นิยามยังสมควรครอบคลุมถึงการกระทำความรุนแรงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาซึ่งได้สร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยแก่การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

5.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

5.3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ

ก่อนกล่าวถึงการกำหนดคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย จำต้องศึกษาเปรียบเทียบภาพรวมของคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาจากกฎหมายเมืองโมนอนา และมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ตลอดจนสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่าประเทศเหล่านี้กำหนดคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงไว้ครอบคลุมเพียงใด เพื่อหาแนวทางการบัญญัติคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันเหมาะสมต่อการนำมาบังคับใช้ในประเทศไทยต่อไป ดังนี้

5.3.1.1 สหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาทั้งส่วน Code of Ordinances ของเมืองโมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน และ Massachusetts General Laws มาตรา 370 ของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ ไม่ได้บัญญัติคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาไว้ และอำนาจในการรับเรื่องร้องเรียนเมื่อเกิดความรุนแรง การสอบสวนรวมถึงการลงโทษนักเรียนที่กระทำความรุนแรงรวมศูนย์อยู่ที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาทั้งสิ้น¹⁸ อย่างไรก็ตามกระทรวงศึกษาธิการจะเข้ามาเกี่ยวข้องในการสอบสวนได้เพียงกรณีที่สถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามแผนป้องกันความรุนแรงเท่านั้น

¹⁸ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(g)

5.3.1.2 สาธารณรัฐเกาหลี

Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools ของสาธารณรัฐเกาหลีประกอบด้วยคณะกรรมการ 3 ชุด กับอีก 1 สำนักงานการศึกษา กำกับดูแลไล่มาตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงภายในสถานศึกษาของแต่ละแห่งโดยเฉพาะ ซึ่ง Countermeasure Committee หรือ Committee for Countermeasures against School Violence เป็นคณะกรรมการส่วนกลาง คอยจัดทำแผนหลัก (Master Plan) เพื่อให้สถานศึกษาแต่ละแห่งศึกษาเพื่อเป็นแนวทางของตนเอง ถัดจากส่วนกลางจะเป็นส่วนท้องถิ่นซึ่งมี Regional Committee หรือ Regional Committee for Countermeasures against School Violence คอยควบคุม ดูแล เก็บรวบรวมข้อมูลความรุนแรงที่ได้รับจากสำนักงานการศึกษา ตลอดจนให้ความเห็นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อแก่สถานศึกษาในท้องถิ่นของตน ต่อมาคือสำนักงานการศึกษา หรือ Offices of Education มีหน้าที่ควบคุมสถานศึกษาให้ทำแผนความรุนแรงตลอดจนรายงานเหตุความรุนแรงต่อ Countermeasure Committee และ Regional Committee นอกจากนี้ยังมีหน้าที่สำรวจความรุนแรงและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง คณะกรรมการท้ายสุดแต่ใกล้ชิดกับสถานศึกษามากที่สุดคือ Autonomous Committee หรือ Autonomous Committee for Countermeasures against School Violence สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องมีคณะกรรมการนี้ 1 ชุด เพื่อจัดตั้งระบบภายในสถานศึกษาของตน กำกับดูแล รับแจ้งเหตุ สอบสวน หรือเรื่องบทร้องทุกข์ คุ้มครองและช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงตลอดจนใกล้เคียงระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง

5.3.1.3 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

Anti-Bullying Act of 2013 ของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีสำนักงาน 3 แห่งกับอีก 1 คณะกรรมการ ไล่เรียงไปตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงภายในสถานศึกษาเช่นเดียวกับของสาธารณรัฐเกาหลี โดยเริ่มจากสำนักงานกลางประจำกระทรวงศึกษาธิการ หรือ DepED Central Office ที่ดูแลภาพรวมของสถานศึกษาทั่วประเทศ¹⁹ เผยแพร่ข้อมูล ฝึกอบรม จัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อต่อต้านความรุนแรง ตรวจสอบ จัดเก็บเอกสารและประเมินผลการรายงานของสำนักงานส่วนท้องถิ่น (Regional Office)

¹⁹ Department of Education, "Historical Perspective of the Philippine Educational System."

พร้อมส่งข้อมูลดังกล่าวต่อไปยังสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา²⁰ ลำดับต่อไปคือสำนักงานส่วนท้องถิ่น (Regional Offices) มีหน้าที่สนับสนุน ช่วยเหลือและจัดกิจกรรมต่อต้านความรุนแรง รวมถึงรับเรื่อง ตรวจสอบนโยบายที่สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนนำไปปรับใช้จาก Division Offices โดยรวบรวม ส่งไปยังสำนักงานกลางประจำกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนกำหนดมาตรการลงโทษแก่บุคลากรของ สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน²¹ และในส่วนต่อมาคือสำนักงานส่วนย่อย (Division Offices) มี หน้าที่จัดการเผยแพร่ข้อมูลและกิจกรรมรวมถึงตรวจสอบการนำนโยบายไปปรับใช้ในสถานศึกษาใน ท้องที่ของตนพร้อมส่งขึ้นไปยัง Regional Office เพื่อตรวจสอบตลอดจนร่วมมือกับหน่วยงานที่ เหมาะสมเพื่อช่วยเหลือกรณีที่อาจจำเป็นต้องการปฏิบัติงาน²² และท้ายที่สุดคือคณะกรรมการคุ้มครอง เด็ก (Child Protection Committee) ประจำอยู่ในสถานศึกษาแต่ละแห่ง มีหน้าที่จัดหลักสูตร ป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงแก่บุคลากรทางการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ตลอดจนตรวจสอบ นโยบายว่ามีกรนำไปปฏิบัติภายในสถานศึกษาจริง รวมทั้งตรวจสอบคดีหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ความรุนแรงทั้งหมด²³

โดยสรุปแล้ว คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษาของทั้ง 3 ประเทศมีความแตกต่างกัน และเพื่อให้สามารถพิจารณาได้ชัดเจนมากขึ้นจึง จำแนกได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

- 1) กลุ่มที่ไม่มีคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษา ได้แก่ เมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา
- 2) กลุ่มที่รวมอำนาจการจัดการปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาไว้เพียงที่เดียว ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา โดยรวมไว้ที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา
- 3) กลุ่มที่กระจายอำนาจการจัดการปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ซึ่งกระจายอำนาจตั้งแต่ภาครัฐส่วนกลางจนถึง คณะกรรมการภายในสถานศึกษาแต่ละแห่ง

จากสรุปดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นควรจัดคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ ความรุนแรงของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซินและมลรัฐแมสซาชูเซตส์ของสหรัฐอเมริกา ตลอดจน สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ด้วยการจำแนกเป็นตารางเพื่อความชัดเจน ดังนี้

²⁰ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.1

²¹ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.2

²² ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.3

²³ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 9

ตารางที่ 8 คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของเมืองโมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน
มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ประเทศ	สหรัฐอเมริกา		สาธารณรัฐเกาหลี Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ Anti-Bullying Act of 2013
	โมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน Monona Code of Ordinances	มลรัฐ แมสซาชูเซตส์ Massachusetts General Laws		
ประเด็น				
คณะกรรมการ และ หน่วยงาน	ไม่มีคณะกรรมการ และหน่วยงาน	รวมอำนาจไว้ที่ ผู้อำนวยการ สถานศึกษาเพียงผู้ เดียว	มีลักษณะของการ กระจายอำนาจ โดยมี คณะกรรมการ 3 ชุด กับ อีก 1 สำนักงานการศึกษา กำกับดูแลไล่ลงมาตั้งแต่ ส่วนกลางจนถึงภายใน สถานศึกษาของแต่ละ แห่งโดยเฉพาะ	มีลักษณะของการ กระจายอำนาจโดยมี สำนักงาน 3 แห่งกับอีก 1 คณะกรรมการ ไล่เรียงไป ตั้งแต่ส่วนกลางจนถึง ภายในสถานศึกษา

จากตารางข้างต้น เมืองโมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา อยู่ในกลุ่มที่ไม่มีคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา กลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงได้เนื่องจากปราศจากบุคคลและหน่วยงานเข้ามากำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงเป็นกลุ่มที่ไม่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ในส่วนของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกานั้น อยู่ในกลุ่มรวมอำนาจการจัดการปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาไว้เพียงที่เดียวคือผู้อำนวยการสถานศึกษา การรวมอำนาจโดยให้ผู้อำนวยการจัดการปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาทุกอย่างทำให้เกิดปัญหาด้านการตรวจสอบ เนื่องด้วยผู้อำนวยการมีอำนาจเบ็ดเสร็จจนเกินไปอาจทำให้คำสั่งหรือการตัดสินใจใช้มาตรการใดๆ เกิดข้อบกพร่อง จากเหตุผลดังกล่าวทำให้กลุ่มนี้ไม่เหมาะสมกับประเทศไทย

สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์อยู่ในกลุ่มกระจายอำนาจการจัดการปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยสาธารณรัฐเกาหลีมีคณะกรรมการ 3 ชุด กับอีก 1 สำนักงานการศึกษาและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่มีสำนักงาน 3 แห่งกับอีก 1 คณะกรรมการ ไล่เรียงไปตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงภายในสถานศึกษานั้น ผู้วิจัยเห็นด้วยกับกลุ่มนี้ เพราะการมีคณะกรรมการและหน่วยงานตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงสถานศึกษาจะทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบและสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวทางของสาธารณรัฐเกาหลีมากที่สุดเนื่องจาก

สาธารณรัฐเกาหลีมีคณะกรรมการภายในสถานศึกษาแต่ละแห่งโดยเฉพาะ ซึ่งคณะกรรมการมาจากบุคคลที่ใกล้ชิดนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษานั้นๆ ทำให้ทราบสาเหตุและกำหนดมาตรการใดๆ ที่เหมาะสมกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ยิ่งกว่านั้น บุคคลที่ถูกกำหนดมาตรการต่างๆ จากคณะกรรมการหรือผู้อำนวยการสถานศึกษายังสามารถอุทธรณ์คำสั่งไปยังหน่วยงานที่สูงขึ้นไปเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมได้อีกด้วย จึงกล่าวได้ว่าคณะกรรมการภายในสถานศึกษาเป็นเสมือนฟันเฟืองอันสำคัญยิ่งที่ช่วยควบคุมความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง โดยสมควรนำกลุ่มกระจายอำนาจการจัดการปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลีมาปรับใช้ในประเทศไทย

5.3.2 การกำหนดคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ภายหลังจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศในหัวข้อที่ 5.3.1 ไปแล้วนั้น สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ต่อไป คือ การกำหนดคณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ปัจจุบันกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาเนื่องจากเหตุผลหลายประการ ประการหนึ่ง คือ นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาดังที่กล่าวไปข้างต้น ประการที่สอง คือ คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา แม้ว่าประเทศไทยจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา แต่หน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ทำให้ไม่คุ้นชินและรับทราบถึงพฤติกรรมของนักเรียนภายในสถานศึกษาต่างๆ ได้ดีเท่ากับบุคลากรภายในสถานศึกษานั้นเอง การแก้ไขปัญหาจึงยังคงไม่ได้รับการแก้ไขที่เป็นรูปธรรม การมีคณะกรรมการภายในสถานศึกษาที่คอยกำกับดูแลปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะจึงเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ช่วยบรรเทาความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้น้อยลงได้

อย่างไรก็ตาม นอกจากการตั้งคณะกรรมการภายในสถานศึกษาเพื่อกำกับดูแลความรุนแรงภายในสถานศึกษาของตนแล้ว ประเทศไทยสมควรตั้งคณะกรรมการส่วนกลางโดยเฉพาะหรือใช้คณะกรรมการที่มีอยู่ในปัจจุบันที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพิ่มเติม คอยตรวจสอบ

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา สถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้มาตรการต่างๆ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการชุดนี้สามารถลงโทษ สถานศึกษาและบุคลากรกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ตลอดจนให้นักเรียนที่กระทำความ รุนแรงและนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา ต่อคณะกรรมการส่วนกลางนี้ได้ ผู้วิจัยจะแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ คณะกรรมการส่วนกลางและ คณะกรรมการภายในสถานศึกษา ดังนี้

5.3.2.1 คณะกรรมการส่วนกลาง

จากปัญหาที่กล่าวไปข้างต้นว่า กฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมและ เพียงพอต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความเห็นให้ประเทศไทยตั้ง คณะกรรมการส่วนกลางโดยเฉพาะหรือใช้คณะกรรมการที่มีอยู่ในปัจจุบันซึ่งเชี่ยวชาญทางด้านของ ความรุนแรงภายในสถานศึกษา ด้วยการกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบด้านความรุนแรง ภายในสถานศึกษาเพิ่มเติม โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่รับอุทธรณ์จากนักเรียนที่ถูก กระทำและนักเรียนที่กระทำความรุนแรง ในกรณีที่นักเรียนเหล่านี้ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของ คณะกรรมการภายในสถานศึกษา รวมถึงอำนาจในการพิจารณาสั่งปิดสถานศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชนกรณีที่สถานศึกษาเหล่านี้ไม่ปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ และอำนาจในการกำหนดโทษแก่ บุคลากรภายในสถานศึกษา ตลอดจนมีข้อห้ามเรื่องการเปิดเผยความลับจากการรับอุทธรณ์ ดังนี้

1) การรับอุทธรณ์

ผู้วิจัยเห็นสมควรให้คณะกรรมการส่วนกลางรับอุทธรณ์จากนักเรียนที่กระทำและถูก กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา พร้อมกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการส่วนกลางต้อง พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จ รวมทั้งแจ้งผลการพิจารณาแก่นักเรียนที่อุทธรณ์ ซึ่งอำนาจหน้าที่ในส่วน นี้มีขึ้นเพื่อให้คำสั่งของคณะกรรมการภายในสถานศึกษาที่มีอำนาจลงโทษนักเรียนที่กระทำความ รุนแรงภายในสถานศึกษาและกำหนดความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงได้รับการ ตรวจสอบในกรณีที่นักเรียนเหล่านั้นไม่พอใจคำตัดสิน หากให้อำนาจคณะกรรมการภายใน สถานศึกษามากเกินไปจนไร้การควบคุมจะทำให้เกิดผลกระทบต่อนักเรียนทั้งสองฝ่าย การให้อำนาจ

คณะกรรมการส่วนกลางในการรับอุทธรณ์จึงเป็นเสมือนเครื่องมือตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของคณะกรรมการภายในสถานศึกษาก่อนพิจารณา กำหนดคำสั่งต่างๆ

2) อำนาจสั่งปิดสถานศึกษา

นอกจากเพิ่มเติมเรื่องการรับอุทธรณ์ไปตามข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีอำนาจสั่งปิดสถานศึกษาในกรณีที่คณะกรรมการส่วนกลางได้แจ้งเตือนสถานศึกษาถึงการไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแทรกแซงภายในสถานศึกษาแล้ว การสั่งปิดถือเป็นมาตรการบังคับรูปแบบหนึ่ง ที่คณะกรรมการส่วนกลางใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้สถานศึกษาปฏิบัติตามมาตรการ ทำให้เกิดการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ หากไม่มีอำนาจสั่งปิดสถานศึกษาจะทำให้ไม่เกิดสภาพบังคับ สถานศึกษาต่างๆ อาจไม่เห็นถึงความสำคัญและตระหนักที่จะปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการ นอกจากนี้ การปิดสถานศึกษาชั่วคราวภายในระยะเวลาอันสมควรช่วยให้สถานศึกษาและบุคลากรเข้าไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้เสร็จสิ้น อำนาจสั่งปิดสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

3) อำนาจกำหนดโทษบุคลากรภายในสถานศึกษา

ภายหลังจากเพิ่มเติมอำนาจสั่งปิดสถานศึกษาไปแล้วนั้น สิ่งที่ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีการเพิ่มเติม คือ อำนาจกำหนดโทษตามความเหมาะสมแก่บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา บุคคลซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการ ปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ หรือการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ที่มีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรการป้องกันและมาตรการแทรกแซง หากปราศจากอำนาจในส่วนนี้จะเกิดผลกระทบต่อการใช้มาตรการอย่างจริงจัง เนื่องจากไม่มีสภาพบังคับใดๆ แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาดังกล่าว ทำให้บุคลากรเหล่านั้นไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแทรกแซงอันทำให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษายังคงมีอยู่และไม่ได้รับการแก้ไข

4) การห้ามเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับจากการยื่นอุทธรณ์

ประเด็นสุดท้ายที่ผู้วิจัยเพิ่มเติมในส่วนของคณะกรรมการส่วนกลาง คือ การห้ามเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับจากการยื่นอุทธรณ์ของนักเรียนที่ถูกกระทำ ความรุนแรง นักเรียนที่กระทำ ความ

รุนแรง บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง กรณีนี้มีขึ้นเพื่อคุ้มครองข้อมูลที่ละเอียดอ่อนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบางครั้งนักเรียนที่เกี่ยวข้องตกลงกันได้และปัญหาทุกอย่างคลี่คลาย แต่หากมีการเปิดเผยความลับออกไปอาจทำให้ปัญหาที่ยุติไปแล้วกลับมาอีกครั้ง หรือกรณีของบุคคลที่แจ้งเหตุ หากมีการเปิดเผยความลับออกไปจะทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือหรือได้รับความร่วมมือน้อยลง เนื่องจากอาจถูกรังควานจากนักเรียนที่กระทำความรุนแรง

5.3.2.2 คณะกรรมการภายในสถานศึกษา

ในส่วนของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสมควรกำหนดให้มีคณะกรรมการภายในสถานศึกษาให้ครอบคลุมทั้งบุคคลที่เป็นกรรมการ การประชุม อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา และข้อห้ามเรื่องการเปิดเผยข้อมูลที่ได้จากการรับแจ้งเหตุ สอบสวนและการไกล่เกลี่ย ดังต่อไปนี้

1) กรรมการ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคณะกรรมการภายในสถานศึกษาสมควรอย่างน้อยประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการด้านวินัยนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง อาจารย์ที่รับผิดชอบด้านวินัยและความประพฤตินักเรียน สาเหตุที่ต้องบัญญัติบุคคลในคณะกรรมการภายในสถานศึกษาเนื่องจากสถานศึกษาต่างๆ จะได้รับทราบว่ามีคณะกรรมการภายในสถานศึกษาของตนประกอบไปด้วยบุคคลใดบ้าง

2) การประชุมคณะกรรมการภายในสถานศึกษา

การประชุมคณะกรรมการภายในสถานศึกษามีขึ้นได้หลายกรณี ซึ่งผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีขึ้นเมื่อผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการด้านวินัยนักเรียนร้องขอ เมื่อนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา หรือผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวร้องขอ เมื่อคณะกรรมการรับทราบหรือได้รับแจ้งเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษา เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงโดยการแจ้งเหตุหรือรับทราบว่านักเรียนที่กระทำความรุนแรงได้ข่มขู่ หรือแกล้งนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา หรือกรณีอื่นๆ เมื่อผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการด้านวินัยนักเรียน

เห็นว่ามีความจำเป็น โดยสาเหตุที่ต้องบัญญัติเรื่องการประชุมคณะกรรมการภายในสถานศึกษา เพราะสถานศึกษาต่างๆ จะได้รับทราบว่ามีใครที่ต้องประชุมเพื่อหารือและหาข้อสรุปในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมภายในสถานศึกษา หากไม่มีมาตรการนี้อาจเกิดผลกระทบในการแก้ไขปัญหาคุณธรรม เนื่องจากการประชุมเป็นเสมือนบันไดที่ก้าวไปสู่ข้อสรุปเพื่อหาว่าคำสั่งใดที่สมควรนำมาใช้กับนักเรียนที่กระทำและถูกกระทำคุณธรรม

3) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา

ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่รับแจ้งเหตุความรุนแรง สอบสวน แจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนที่กระทำและถูกกระทำคุณธรรม ให้ความคุ้มครองนักเรียนที่ถูกกระทำคุณธรรม ห้ามการแก้แค้นนักเรียนที่ถูกกระทำคุณธรรมหรือนักเรียนที่แจ้งเหตุความรุนแรง กำหนดโทษนักเรียนที่กระทำคุณธรรมตามความเหมาะสม กำหนดให้นักเรียนที่กระทำคุณธรรมเข้าอบรมหลักสูตรพิเศษ รวมถึงไกล่เกลี่ยความรุนแรงที่เกิดขึ้น โดยสาเหตุของการบัญญัติอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา เนื่องจากต้องการให้คณะกรรมการดังกล่าวทราบกรอบการดำเนินงานว่าตนมีอำนาจและหน้าที่อะไรบ้าง ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ให้มีมาตรฐานเดียวกันไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะเป็นของรัฐหรือเอกชน หากคณะกรรมการไม่ทราบถึงอำนาจหน้าที่เหล่านี้จะก่อให้เกิดความสับสนและไม่เป็นระบบ ทำให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ข้อห้ามเรื่องการเปิดเผยข้อมูลที่ได้จากการรับแจ้งเหตุ สอบสวนและไกล่เกลี่ย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสมควรมีข้อห้ามไม่ให้คณะกรรมการภายในสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับจากการแจ้งเหตุ สอบสวนและไกล่เกลี่ยความรุนแรง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่กระทำคุณธรรม นักเรียนที่ถูกกระทำคุณธรรม รวมถึงบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าว ข้อห้ามนี้ผู้วิจัยได้กำหนดไว้เช่นเดียวกับคณะกรรมการส่วนกลาง เนื่องจากผลเสียที่จะเกิดขึ้นจากการเปิดเผยข้อมูลอาจทำให้ปัญหาที่คลี่คลายไปแล้วกลับมามีปัญหาอีกได้ หรือข้อมูลบางอย่างละเอียดอ่อนอันอาจไปกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ภายในรั้วสถานศึกษาของนักเรียน จึงทำให้ข้อมูลเหล่านี้จำเป็นต้องเก็บเป็นความลับเพื่อประโยชน์สูงสุดของการแก้ปัญหาคุณธรรมภายใน

สถานศึกษา นอกจากนี้ คณะกรรมการภายในสถานศึกษาจำต้องอาศัยความเชื่อถือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย การเปิดเผยความลับจึงเป็นสิ่งไม่พึงประสงค์และกระทบต่อสภาพแวดล้อมของนักเรียนในรั้วสถานศึกษา

5.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

5.4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ

ก่อนกล่าวถึงการกำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย จำต้องศึกษาเปรียบเทียบภาพรวมของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาจากกฎหมายเมืองโมนา และมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ตลอดจนสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่าประเทศเหล่านี้กำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงไว้ครอบคลุมเพียงใด เพื่อหาแนวทางการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมต่อการนำมาบังคับใช้ในประเทศไทยต่อไป ดังนี้

5.4.1.1 สหรัฐอเมริกา

เมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน ไม่ได้บัญญัติมาตรการป้องกันไว้ จึงพิจารณาเฉพาะ Massachusetts General Laws มาตรา 370 ของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ ซึ่งมาตรการเริ่มแรกจะมีการออก Model Plan เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปออกมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของตนเอง²⁴ ในกฎหมายฉบับนี้บังคับให้ทุกสถานศึกษาต้องมีรายละเอียดการให้ความรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครองและบุคลากรภายในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปีเพื่อเตรียมพร้อมรับมือความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบังคับให้มีหลักสูตรพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง²⁵ นอกจากนี้ยังบังคับให้ความรู้เรื่องการแจ้งเหตุเมื่อเกิดความรุนแรงและเมื่อเกิดการแก้แค้น พร้อมประกาศข้อมูลดังกล่าวลงเว็บไซต์ของสถานศึกษา ยิ่งกว่านั้นยังบังคับให้ความรู้เรื่องโทษทางวินัยที่อาจลงได้เพียงเพื่อให้ตระหนักรู้ในสิ่งที่ตนกระทำลงกับความจำเป็นในการลงโทษเพื่อเรียนรู้ถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมตลอดจนอธิบายถึงกระบวนการต่างๆ ว่าทางสถานศึกษามีนโยบายให้

²⁴ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(j)

²⁵ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(d)(3)

คำปรึกษาหรือฝึกอบรมต่อคู่กรณีและครอบครัว²⁶ เพื่อให้นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อรู้สึกปลอดภัยและไม่ให้มีโอกาสตกเป็นเหยื่อซ้ำ ตลอดจนป้องกันนักเรียนคนเดิมที่อาจกลับมากระทำผิด กฎหมายฉบับนี้ยังบัญญัติบังคับการให้ความรู้ถึงกระบวนการต่างๆ ของกฎหมายรัฐบาลกลาง (Federal Law) และกฎหมายประจำมลรัฐ (State Law)

5.4.1.2 สาธารณรัฐเกาหลี

มาตรการป้องกันจะเริ่มตั้งแต่มีหลักสูตรให้ความรู้อย่างน้อยภาคการศึกษาละ 1 ครั้งแก่นักเรียน²⁷ บุคลากรภายในสถานศึกษา ตลอดจนบิดา มารดาและผู้ปกครองทุกคนว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษาคืออะไร ร้ายแรงเพียงไร แจ้งเหตุเช่นไร และรับมืออย่างไร²⁸ พร้อมประกาศนโยบายลงในเว็บไซต์ของทางสถานศึกษาและด้วยวิธีอื่นๆ เพื่อให้เข้าถึงข้อมูลได้สะดวกที่สุด²⁹ นอกจากนี้สถานศึกษาอาจจัดให้มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดภายในหรือภายนอกสถานศึกษา³⁰ เพื่อป้องกันความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น

5.4.1.3 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ในส่วนของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์นั้น Anti-Bullying Act of 2013 บังคับให้สถานศึกษาต้องมีมาตรการพัฒนาศรัทธาของนักเรียนแต่ละคน ฝึกฝนความเห็นอกเห็นใจ ความรับผิดชอบในสิ่งที่ตัดสินใจกระทำ รวมถึงการแก้ไขปัญหา นอกจากนี้ยังต้องให้ความรู้แก่นักเรียน อาจารย์และบิดา มารดาตลอดจนผู้ปกครองในเรื่องความรุนแรง นโยบายต่อต้านความรุนแรงของทางสถานศึกษา ความรู้สึกร่วมที่จะจัดการปัญหา จัดกิจกรรมตลอดจนกลไกในการแจ้งการกระทำ ความรุนแรงหรือการแค้น³¹ พร้อมเผยแพร่ นโยบายของทางสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงดังกล่าวผ่านทางเว็บไซต์ คู่มือนักเรียน คู่มือบุคลากรของสถานศึกษา และป้ายประกาศข่าวสารของสถานศึกษา ยิ่งกว่านั้นเพื่อเป็นการป้องกันอย่างแท้จริงกฎหมายฉบับนี้ยังบัญญัติให้มีการตรวจสอบนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมก้าวร้าวตลอดจนนักเรียนที่มีแนวโน้มตกเป็นเหยื่อใน

²⁶ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(d)(2)

²⁷ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 15(1)

²⁸ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 15(2)

²⁹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 15(4)

³⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20-6(1)

³¹ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 8.4

อนาคต³² และท้ายที่สุดคือต้องจัดให้มีหลักสูตรฝึกฝน หรือกิจกรรมที่ให้โอกาสผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ หรือบุคลากรภายในสถานศึกษาได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการป้องกันหรือรับมือกับ เหตุความรุนแรงหรือการแก้แค้น³³ จากข้างต้นผู้วิจัยจัดกลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่จัดให้มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องความรุนแรงภายใน สถานศึกษาแก่นักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษา บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง คือ มลรัฐ แมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่จัดให้มีรายละเอียดเรื่องการแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้น ภายในสถานศึกษา คือ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐ ฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่จัดให้มีการเผยแพร่นโยบายของทางสถานศึกษา คือ มลรัฐ แมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่จัดให้มีหลักสูตรพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา คือ มลรัฐ แมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่จัดให้มีการให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษา คือ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา

กลุ่มที่ 6 กลุ่มที่จัดให้มีการอธิบายแนวทางให้คำปรึกษาและฝึกอบรมที่เหมาะสมกับ นักเรียนที่กระทำความรุนแรง นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและครอบครัว คือ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา

กลุ่มที่ 7 กลุ่มที่ต้องจัดให้มีการอธิบายรายละเอียดเรื่องโทษทางวินัย คือ มลรัฐ แมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา

กลุ่มที่ 8 กลุ่มที่จัดให้มีกล้องวงจรปิด คือ สาธารณรัฐเกาหลี

กลุ่มที่ 9 กลุ่มที่จัดให้มีหลักสูตรพัฒนานักเรียนและปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนนักเรียน คือ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 10 กลุ่มที่จัดให้มีการเฝ้าระวังนักเรียนที่มีแนวโน้มเกิดพฤติกรรมเสี่ยงและ นักเรียนที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่อความรุนแรง คือ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

จากข้างต้นผู้วิจัยจัดตารางแบ่งกลุ่มเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนี้

³² ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 6

³³ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 12

ตารางที่ 9 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของเมืองโมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ประเทศ	สหรัฐอเมริกา		สาธารณรัฐเกาหลี Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ Anti-Bullying Act of 2013
	โมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน Monona Code of Ordinances	มลรัฐแมสซาชูเซตส์ Massachusetts General Laws		
ประเด็น	ไม่มีมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา	(1) การให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาแก่นักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้ปกครอง (2) การให้รายละเอียดเรื่องการแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้นภายในสถานศึกษา (3) การเผยแพร่นโยบายของทางสถานศึกษา (4) หลักสูตรพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา (5) การให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา (6) การอธิบายแนวทางการทำการศึกษาและฝึกอบรมที่เหมาะสมกับนักเรียนที่กระทำ ความรุนแรง นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและครอบครัว (7) อธิบายรายละเอียดเรื่องโทษทางวินัย	(1) การจัดทำให้มีการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาแก่นักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้ปกครอง (2) การจัดทำมีรายละเอียดเรื่องการแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้นภายในสถานศึกษา (3) การเผยแพร่นโยบายของทางสถานศึกษา (4) หลักสูตรพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา (5) หลักสูตรพัฒนานักเรียนและปฏิสัมพันธ์เพื่อนนักเรียน (6) การเฝ้าระวังนักเรียนที่มีแนวโน้มเกิดพฤติกรรมเสี่ยงและมีนักเรียนที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่อความรุนแรง	
มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา				

จากตารางข้างต้น กลุ่มที่ 1 ถึงกลุ่มที่ 3 เป็นมาตรการป้องกันที่ทั้ง 3 ประเทศต่างมีตรงกัน อันสามารถแยกอธิบายได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องความรุนแรงแก่นักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษาตลอดจนผู้ปกครองเพื่อให้บุคคลดังกล่าวตระหนักถึงภัยความรุนแรงภายในสถานศึกษาว่าเป็นสิ่งใกล้ตัวและตนอาจมีส่วนในภัยดังกล่าวทั้งเป็นผู้ถูกระทำหรือผู้กระทำ ทำให้บุคคลเหล่านั้นเข้าใจว่าการกระทำของตนที่กระทำไปเป็นสิ่งเลวร้ายหรือสิ่งที่ตนถูกระทำเป็นสิ่งที่ต้องได้รับความช่วยเหลือรวมทั้งบุคลากรภายในสถานศึกษาตลอดจนผู้ปกครองตระหนักว่าตนมีส่วนในปัญหาเหล่านี้ที่ต้องยื่นมือให้ความช่วยเหลือและแก้ปัญหาาร่วมกัน

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่จัดให้มีรายละเอียดเรื่องการแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้นภายในสถานศึกษา เป็นอีกมาตรการที่ทั้ง 3 เห็นพ้องถึงความสำคัญ เนื่องด้วยการให้รายละเอียดดังกล่าวจะช่วยให้นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ตลอดจนบุคคลใดๆ ที่รายงานเหตุความรุนแรงรู้ช่องทางว่าควรแจ้งเหตุความรุนแรงเช่นไรและกับใคร รวมทั้งมั่นใจได้ว่าตนจะได้รับความคุ้มครองเมื่อแจ้งเหตุดังกล่าว อันทำให้ปัญหาความรุนแรงได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่จัดให้มีการเผยแพร่นโยบายของทางสถานศึกษา กลุ่มนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยภายในสถานศึกษานั้นจะไร้ประสิทธิภาพหากปราศจากการรับรู้ถึงนโยบายต่างๆ ของทางสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่เป็นบุคคลภายนอกสถานศึกษา ซึ่งมีโอกาสรับทราบนโยบายของสถานศึกษาได้น้อย ฉะนั้น การเผยแพร่ นโยบายของทางสถานศึกษาทั้งทางคู่มือนักเรียน เว็บไซต์และป้ายประกาศของทางสถานศึกษาจะเป็นหนทางที่ช่วยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

ผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ประเทศไทยควรนำทั้ง 3 กลุ่มข้างต้นมาปรับใช้ เนื่องจากทั้ง 3 กลุ่มเป็นมาตรการป้องกันความรุนแรงขั้นพื้นฐานที่ทุกสถานศึกษาจำเป็นต้องมีเพื่อให้นักเรียน บุคลากรตลอดจนผู้ปกครองตระหนักก่อนที่ความรุนแรงจะเกิดขึ้น อันเป็นการป้องกันตั้งแต่ขั้นต้นแรกคือการให้ความรู้ เมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงความหมายที่แท้จริงของความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว การทราบรายละเอียดเรื่องการแจ้งเหตุจะเป็นมาตรการป้องกันในลำดับต่อมา และท้ายที่สุดคือการเผยแพร่ นโยบาย หากขาดมาตรการนี้ ความรุนแรงภายในสถานศึกษาอาจไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดข้อมูลที่จำเป็นแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง จึงกล่าวได้ว่าทั้ง 3 กลุ่มล้วนเป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งหากบังคับใช้อย่างเคร่งครัด จะเป็นเสมือนปราการที่ช่วยลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้

อย่างไรก็ตามยังมีอีก 7 กลุ่มที่ทั้ง 3 ประเทศบัญญัติแตกต่างกันออกไป ดังนี้

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่จัดให้มีหลักสูตรพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งมีมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์บัญญัติไว้ในกฎหมาย โดยเป็นหลักสูตรที่คอยให้คำแนะนำและเสริมทักษะบุคลากรภายในสถานศึกษาจากหน่วยงานอื่นๆ ทั้งของรัฐและเอกชน เช่น หน่วยงานเอกชนในมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ที่ให้คำแนะนำบุคลากรภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อนักเรียนทุพพลภาพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่จัดให้มีการให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา กลุ่มนี้มีเพียงมลรัฐแมสซาชูเซตส์เท่านั้นที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งการให้ความรู้ดังกล่าวหมายถึงการให้ความรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงทั้งหมดทั้ง Federal Law และ State Law ซึ่งทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบว่าหากกระทำความรุนแรงหรือเมื่อความรุนแรงเกิดขึ้นแล้ว ตนอาจจะถูกลงโทษตามกฎหมายเช่นไร หรือตนจะได้รับ ความคุ้มครองตามกฎหมายอะไรบ้างและอย่างไร

กลุ่มที่ 6 กลุ่มที่จัดให้มีการอธิบายแนวทางให้คำปรึกษาและฝึกอบรมที่เหมาะสมกับนักเรียนที่กระทำความรุนแรง นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและครอบครัว กลุ่มนี้มีเพียงมลรัฐแมสซาชูเซตส์เท่านั้นที่บัญญัติไว้ โดยเป็นการให้รายละเอียดแก่นักเรียนว่าเมื่อนักเรียนคนใดถูกกระทำความรุนแรง นักเรียนคนดังกล่าวสามารถเข้ารับคำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาได้ และให้รายละเอียดถึงการฝึกอบรมว่าหากนักเรียนคนใดไปกระทำความรุนแรง นักเรียนคนนั้นต้องเข้ารับการฝึกอบรมอะไรบ้างและระยะเวลา นานเท่าใด

กลุ่มที่ 7 กลุ่มที่ต้องอธิบายรายละเอียดเรื่องโทษทางวินัย กลุ่มดังกล่าวมีเพียงมลรัฐแมสซาชูเซตส์เท่านั้นที่บัญญัติไว้ กล่าวคือ หากนักเรียนหรือบุคลากรภายในสถานศึกษาคนใดไปกระทำความรุนแรงแก่นักเรียนอื่นต้องได้รับโทษทางวินัยเช่นไร ซึ่งโทษทางวินัยจะมีหลายระดับ แตกต่างไปตามความร้ายแรงที่เกิดขึ้น

กลุ่มที่ 8 กลุ่มที่จัดให้มีกล้องวงจรปิด กลุ่มนี้มีเพียงสาธารณรัฐเกาหลีที่กำหนดให้ทุกสถานศึกษาต้องมีไว้ตามจุดต่างๆ เพื่อเฝ้าระวังและเป็นหลักฐานเมื่อเกิดการกระทำความผิด

กลุ่มที่ 9 กลุ่มที่จัดให้มีหลักสูตรพัฒนานักเรียนและปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนนักเรียนซึ่งมีเพียงสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เท่านั้นที่บัญญัติไว้ เนื่องด้วยความรุนแรงภายในสถานศึกษาส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการขาดทักษะด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน ทำให้นักเรียนบางคนตกเป็นเป้าหมายของความรุนแรง นอกจากนี้ การพัฒนานักเรียนยังรวมถึงการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้อเฟื้อเพื่อลดความรุนแรงและเพิ่มความเห็นอกเห็นใจระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

กลุ่มที่ 10 กลุ่มที่จัดให้มีการเฝ้าระวังนักเรียนที่มีแนวโน้มเกิดพฤติกรรมเสี่ยงและนักเรียนที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่อความรุนแรง มีเพียงสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เท่านั้นที่บัญญัติไว้ กลุ่มนี้

หมายความว่าให้บุคลากรภายในสถานศึกษาเฝ้าดูพฤติกรรมนักเรียนว่านักเรียนคนใดมีแนวโน้มจะก่อความรุนแรงภายในสถานศึกษา รวมถึงติดตามนักเรียนที่น่าจะตกเป็นเป้าหมายของการถูกรังแกเพื่อป้องกันก่อนการกระทำความรุนแรงจะเกิดขึ้น

จากกลุ่ม 4 ถึง 10 ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มที่ 8 กลุ่มที่จัดให้มีกล้องวงจรปิด ไม่มีความเหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากกล้องวงจรปิดมีราคาสูงไม่เอื้ออำนวยต่อการติดตั้งภายในสถานศึกษาทุกแห่งในประเทศไทยได้ จึงไม่ควรออกมาตรการบังคับให้สถานศึกษาทุกแห่งติดตั้งทางสถานศึกษาควรหาหลักฐานและเฝ้าระวังเหตุความรุนแรงด้วยวิธีอื่นมากกว่าใช้กล้องวงจรปิด อย่างไรก็ตาม ในกลุ่มอื่นๆ ผู้วิจัยเห็นสมควรให้นำมาใช้ในประเทศไทยเนื่องจากทำได้ไม่ยากและใช้งบประมาณไม่สูงมากนัก รวมถึงกลุ่มต่างๆ เหล่านี้เป็นมาตรการป้องกันขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษาจำเป็นต้องมีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ยิ่งกว่านั้นประเทศไทยยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงโดยสามารถให้ความรู้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้อยู่แล้ว เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส) หากประเทศไทยนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ จะช่วยให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาลดน้อยลงได้

5.4.2 การกำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ภายหลังจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศในหัวข้อที่ 5.4.1 ไปแล้ว สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ต่อไป คือ การกำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยไม่มีมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุมและเป็นระบบตั้งแต่ขั้นตอนแรก ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ทราบถึงความรุนแรงภายในสถานศึกษาคืออะไรและสำคัญเพียงไร เนื่องจากไม่มีการเผยแพร่รายละเอียดในส่วนนี้ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างทั่วถึงและชัดเจน นอกจากนี้ยังขาดการอธิบายรายละเอียดของขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่แรกเริ่มก่อนเกิดความรุนแรงว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องควรปฏิบัติตนเช่นไรหากเกิดความรุนแรง ทำให้ไร้ทิศทาง ขาดประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา ตลอดจนสะสมภาวะไว้อย่างกระบวนกรภายหลังความรุนแรงเกิดขึ้นแล้วมากจนเกินไป ทั้งที่สามารถลดทอนปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาตั้งแต่ก่อนเกิดความรุนแรงได้ มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยควรนำมาปรับใช้ โดยผู้วิจัยเห็นสมควรให้ประเทศไทยมีมาตรการป้องกันอันประกอบไปด้วยการจัดให้มีการให้ความรู้เรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษา การให้รายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้งเหตุและการแก้แค้น การจัด

บุคลากรภายในสถานศึกษาเข้าฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ การอธิบายนักเรียน บิดา มารดาหรือผู้ปกครองถึงนโยบายให้คำปรึกษาและฝึกอบรมที่เหมาะสม การอธิบายโทษทางวินัยและการให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำเรื่องการพัฒนาตัวเองและวิธีมีปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนนักเรียนอื่น รวมถึงการเฝ้าระวังนักเรียนที่มีแนวโน้มกระทำความรุนแรงและนักเรียนที่มีโอกาสตกเป็นผู้ถูกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา และการเผยแพร่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง ดังจะกล่าวต่อไปนี้

5.4.2.1 การจัดให้มีการให้ความรู้เรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยมีความเห็นให้ประเทศไทยสมควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาแก่นักเรียน บุคคลที่ประกอบอาชีพหลักด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา บุคคลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา บุคคลที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พยาบาลประจำสถานศึกษา บุคคลที่ขายสินค้าภายในสถานศึกษา บุคคลที่มีหน้าที่ซักรถนักเรียน บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ภายในสถานศึกษา รวมถึงกำหนดความถี่ที่ต้องให้ความรู้แก่บุคคลดังกล่าว หากไม่มีมาตรการนี้จะเกิดผลเสีย คือ บุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ทราบว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่แท้จริงคืออะไร ครอบคลุมเพียงไร มีความสำคัญอย่างไร ร้ายแรงแค่ไหน ทำให้ถึงควรเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อขอจัดปัญหาเหล่านี้ ตนเองมีส่วนที่จะทำให้ความรุนแรงหมดไปได้อย่างไร การขาดข้อมูลเหล่านี้จะทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมองเห็นปัญหาความรุนแรงไม่ชัดเจน ปราศจากการตระหนักถึงผลเสียที่เกิดขึ้น การจัดให้มีการให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวจึงมีความสำคัญกับนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษา รวมทั้งยังช่วยชักจูงครอบครัวของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการลดปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาอีกด้วย

5.4.2.2 การให้รายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้งเหตุและการแก้แค้น

มาตรการป้องกันประการต่อมาที่ผู้วิจัยเห็นสมควรให้ประเทศไทยมีเพิ่มเติม คือ การให้รายละเอียดเกี่ยวกับการแจ้งเหตุ การแก้แค้น วิธีการแจ้งเหตุ บุคคลที่สามารถแจ้งเหตุ บุคคลหรือคณะกรรมการที่รับแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้นแก่นักเรียน บุคคลที่ประกอบอาชีพหลักด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา บุคคลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา บุคคลที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการ

สอนในสถานศึกษา พยาบาลประจำสถานศึกษา บุคคลที่ขายสินค้าภายในสถานศึกษา บุคคลที่มีหน้าที่ซ้บรณนักเรียน บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ภายในสถานศึกษา หากขาดกระบวนการขั้นนี้ไปจักเกิดผลเสียแก่นักเรียนที่ถูกกระทำ ความรุนแรง เนื่องจากนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อไม่ทราบว่าตนต้องแจ้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลใดและมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง ส่วนนักเรียนที่พบเห็นหรือทราบเหตุการณ์ไม่ไว้วางใจว่าหากตนแจ้งเหตุแล้วจะได้รับการคุ้มครองจากการแก้แค้นหรือไม่ ตลอดจนไม่ทราบว่าตนสมควรแจ้งเหตุต่อผู้ใด จากผลเสียข้างต้นทำให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีมาตรการดังกล่าว

5.4.2.3 การจัดบุคลากรภายในสถานศึกษาเข้าฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ

การจัดบุคลากรภายในสถานศึกษาเข้าฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ เป็นอีกมาตรการป้องกันหนึ่งของผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีขึ้น โดยสถานศึกษาอาจมีคำสั่งให้บุคคลที่ประกอบอาชีพหลักด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา บุคคลที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา บุคคลที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พยาบาลประจำสถานศึกษา บุคคลที่ขายสินค้าภายในสถานศึกษา และบุคคลที่มีหน้าที่ซ้บรณนักเรียน เข้าฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น หากบุคลากรภายในสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนและดีพอจะประสบกับความยากลำบากในการแก้ไขปัญหา เนื่องจากไม่ทราบวิธีการรับมือและวิธีการสังเกตความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับนักเรียนของตน การจัดบุคลากรเข้าฝึกอบรมจึงเป็นวิธีการเสริมสร้างความเชี่ยวชาญ ตลอดจนทำให้เข้าใจเรื่องราวและเห็นภาพความรุนแรงมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นควรเป็นเพียงทางเลือกของสถานศึกษาว่าจะให้บุคลากรเข้าฝึกอบรมหรือไม่ตามแต่ความเหมาะสม เนื่องจากการจัดให้มีการให้ความรู้เรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาอันเป็นมาตรการป้องกันประการแรกที่กล่าวไปข้างต้นนั้นเพียงพอแล้ว จึงสมควรเป็นเพียงดุลยพินิจของสถานศึกษาเท่านั้น

5.4.2.4 การอธิบายนักเรียน บิดา มารดาหรือผู้ปกครองถึงนโยบายให้คำปรึกษาและฝึกอบรมที่เหมาะสม

มาตรการป้องกันประการต่อมาที่ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีขึ้น คือ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการอธิบายนักเรียน บิดา มารดาหรือผู้ปกครองถึงนโยบายให้คำปรึกษาและฝึกอบรมของทาง

สถานศึกษาหากนักเรียนถูกระงับหรือระงับความรุนแรง แสดงให้เห็นว่าหากขาดเรื่องการอธิบายดังกล่าวไปจักก่อให้เกิดผลเสียแก่นักเรียนที่ถูกระงับความรุนแรง เนื่องจากไม่ทราบรายละเอียดว่าหากตนตกเป็นเหยื่อ ตนจะได้รับความช่วยเหลืออย่างไรบ้าง ซึ่งการให้คำปรึกษาถือเป็นวิธีการให้ความคุ้มครองเบื้องต้นภายหลังนักเรียนถูกระงับความรุนแรงภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ หากนักเรียนทราบว่าต้องเข้ารับการฝึกอบรมเมื่อไปกระทำ ความรุนแรง จะช่วยยับยั้งการกระทำ ความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ส่วนหนึ่ง ยิ่งกว่านั้น การอธิบายรายละเอียดเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียน หรือผู้ปกครองระมัดระวังและใส่ใจนักเรียนของตนไม่ให้กระทำ ความรุนแรงมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังช่วยสร้างความสบายใจให้กับบุคคลดังกล่าวว่าสถานศึกษามีมาตรการช่วยเหลือเบื้องต้นโดยให้คำปรึกษา หากนักเรียนของตนตกเป็นเป้าความรุนแรง

5.4.2.5 การอธิบายโทษทางวินัยและการให้ความช่วยเหลือ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสถานศึกษาต้องอธิบายโทษทางวินัยและการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนว่ามีอะไรบ้าง เพื่อให้ให้นักเรียนทราบข้อมูลว่าหากตนไปกระทำ ความรุนแรงแก่นักเรียนอื่นตนต้องได้รับโทษเช่นไร ทำให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมสร้างความรุนแรงตระหนักว่าตนอาจถูกลงโทษ อันอาจช่วยลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ส่วนหนึ่ง รวมทั้งยังช่วยให้นักเรียนทราบแนวทางการได้รับความช่วยเหลือเมื่อตนตกอยู่ในสถานการณ์ความรุนแรง การอธิบายโทษและการให้ความช่วยเหลือจึงมีความจำเป็น

5.4.2.6 การให้คำแนะนำเรื่องการพัฒนาตัวเองและวิธีมีปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนนักเรียนอื่น รวมถึงการเฝ้าระวังนักเรียนที่มีแนวโน้มกระทำ ความรุนแรงและนักเรียนที่มีโอกาสตกเป็นผู้ถูกระงับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยมีความเห็นว่ามาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาสมควรให้สถานศึกษาต้องให้คำแนะนำเรื่องการพัฒนาตนเองและวิธีมีปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนนักเรียนอื่น รวมถึงเฝ้าระวังนักเรียนที่มีแนวโน้มกระทำ ความรุนแรงและนักเรียนที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่อ มาตรการนี้ช่วยให้นักเรียนพัฒนาบุคลิก แนวคิด การตัดสินใจ การปฏิบัติต่อเพื่อนนักเรียน ตลอดจนแนะนำวิธีการปฏิบัติตนเมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับนักเรียนอื่น การที่นักเรียนขาดการฝึกฝนและขาดคำแนะนำเหล่านี้ อาจทำให้นักเรียนบางส่วนตกเป็นเหยื่อความรุนแรง เช่น นักเรียนที่มีบุคลิกแปลกตัวออกจาก

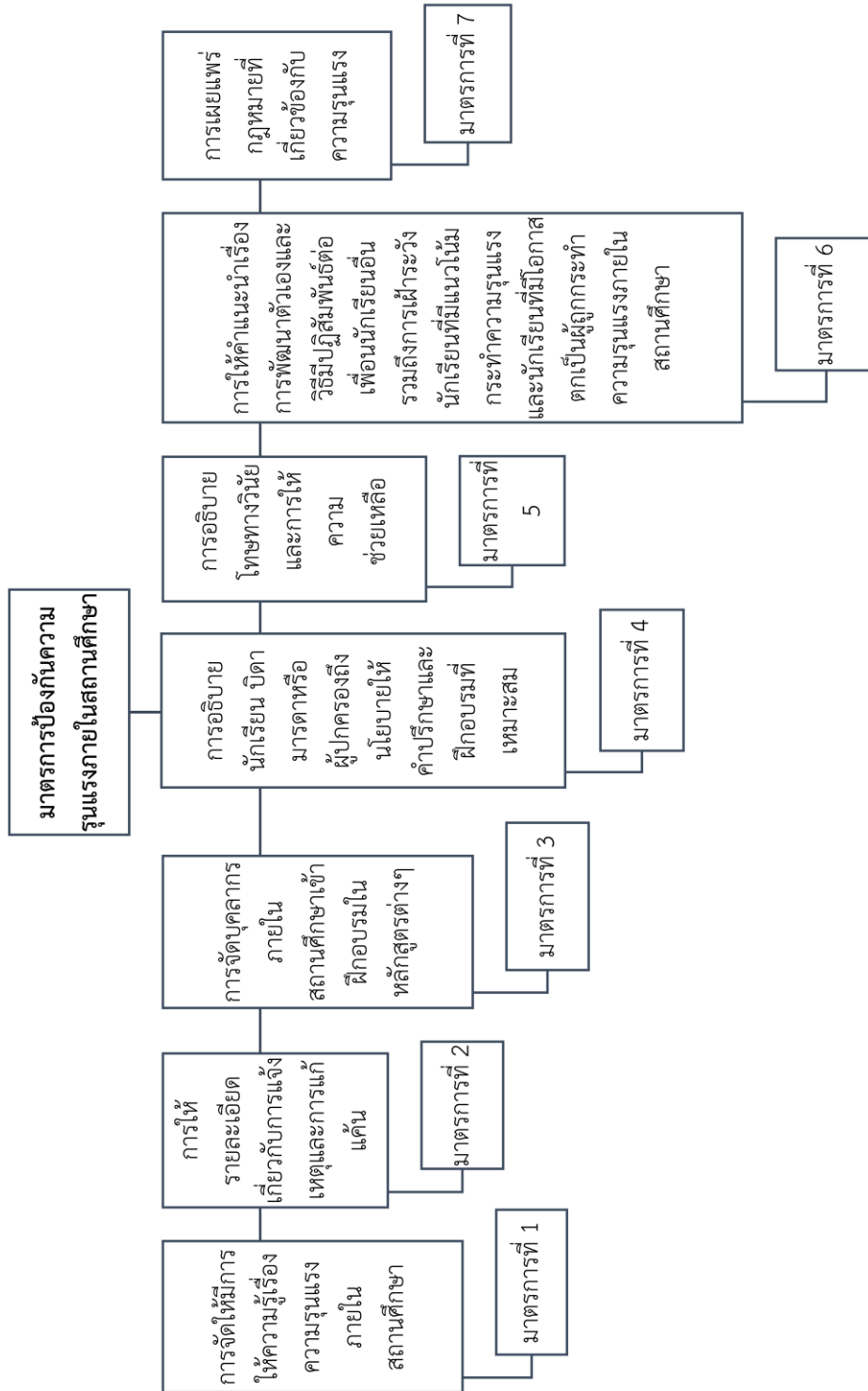
กลุ่มเพื่อนในห้อง การให้คำชี้แนะเหล่านี้จึงช่วยลดความรุนแรงลงได้ระดับหนึ่งโดยไม่ต้องรอนักเรียนที่มีลักษณะนิสัยเหล่านี้ถูกกระทำ ความรุนแรงเสียก่อนจึงค่อยแก้ปัญหาภายหลัง นอกจากนี้ในเรื่องของการเฝ้าระวังนักเรียนที่มีแนวโน้มกระทำความรุนแรงและนักเรียนที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่อ จะช่วยให้แนวโน้มความรุนแรงภายในสถานศึกษาลดลง อันเป็นกระบวนการป้องกันในช่วงแรก ซึ่งช่วยลดความเสียหายในหลายๆ ด้าน ทั้งทางร่างกายและจิตใจของนักเรียนที่ตกเป็นเป้าหมาย และยังช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนตั้งแต่ช่วงแรกๆ ก่อนที่นักเรียนคนดังกล่าวจะตัดสินใจกระทำความรุนแรงอันยากจะแก้ไข

5.4.2.7 การเผยแพร่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง

มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาประการสุดท้ายที่ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีขึ้น คือ สถานศึกษาต้องเผยแพร่กฎหมายที่เกี่ยวข้องที่สามารถนำมาปรับใช้กับความรุนแรงภายในสถานศึกษา พร้อมด้วยนโยบายของทางสถานศึกษาที่เกี่ยวกับความรุนแรงทั้งหมดผ่านช่องทางต่างๆ อาทิ คู่มือนักเรียน เว็บไซต์และป้ายประกาศของทางสถานศึกษา หากขาดมาตรการประการนี้ไปอาจทำให้มาตรการต่างๆ เป็นเพียงมาตรการที่ไม่ได้ใช้จริงในทางปฏิบัติ เนื่องจากนักเรียน บุคลากรรวมทั้งครอบครัวของนักเรียนไม่ทราบรายละเอียดของกฎหมายและมาตรการที่ออกมาบังคับใช้ การเผยแพร่กฎหมายและมาตรการออกสู่บุคคลที่เกี่ยวข้องตามช่องทางที่ง่ายแก่การเข้าถึงเป็นเสมือนหลักประกันสิทธิในด้านต่างๆ มาตรการดังกล่าวจึงเหมาะสมแก่การนำมาปรับใช้ในประเทศไทยอย่างยิ่ง

จากความเห็นของผู้วิจัย ประเทศไทยสมควรมีมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาทั้งสิ้น 7 มาตรการ อันสามารถพิจารณาโดยแยกเป็นตารางเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 10 มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

5.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา

5.5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ

ก่อนกล่าวถึงการกำหนดมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย จำต้องศึกษาเปรียบเทียบภาพรวมของมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาจากกฎหมายเมืองโมนา และมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ตลอดจนสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่าประเทศเหล่านี้กำหนดมาตรการแทรกแซงความรุนแรงไว้ครอบคลุมเพียงใด เพื่อหาแนวทางการบัญญัติมาตรการแทรกแซงที่เหมาะสมต่อการนำมาบังคับใช้ในประเทศไทยต่อไป ดังนี้

5.5.1.1 สหรัฐอเมริกา

Code of Ordinances ของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน ไม่ได้บัญญัติมาตรการแทรกแซงไว้เช่นเดียวกับมาตรการป้องกัน ฉะนั้นจึงพิจารณาเฉพาะ Massachusetts General Laws มาตรา 370 ของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ ซึ่งบัญญัติให้มาตรการแทรกแซงจำต้องให้นักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคนที่พบเห็นหรือรับทราบเหตุความรุนแรงและการก่อกวนต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบ พร้อมกับเริ่มการสอบสวนทันทีเมื่อได้รับแจ้งเหตุ ตลอดจนทำการแจ้งบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่ตกเป็น ผู้ถูกระทำความรุนแรง เพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงและการก่อกวนที่อาจมีขึ้นในอนาคต³⁴ พร้อมกับลงโทษหากมีการกระทำความผิดจริง กระนั้น ไม่ตัดสิทธินักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงในการเรียกร้องสิทธิตามกฎหมายอื่น³⁵ อย่างไรก็ตามเพื่อให้ปัญหาความรุนแรงได้รับการแก้ไขและพิจารณาตามความเป็นจริง สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องรายงานข้อมูลความรุนแรงต่อกระทรวงศึกษาธิการเป็นประจำทุกปี³⁶

³⁴ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(g)

³⁵ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(j)

³⁶ MASSACHUSETTS GENERAL LAWS § 370(k)

5.5.1.2 สาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลี มาตรการแทรกแซงจะเริ่มตั้งแต่บุคคลเห็นหรือทราบแจ้งเหตุ ความรุนแรงทันทีแก่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ³⁷ ซึ่งสามารถแจ้งได้ทุกช่องทางทั้งวาจา ลายลักษณ์อักษร รวมถึงทางโทรศัพท์ที่ทุกสถานศึกษาจัดตั้งหมายเลขฉุกเฉินไว้โดยเฉพาะ เมื่อเจ้าหน้าที่รับเรื่อง ดังกล่าวแล้วต้องแจ้งบิดา มารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนที่กระทำความรุนแรงและเด็กนักเรียนที่ตก เป็นเหยื่อ ตลอดจนผู้อำนวยการสถานศึกษา³⁸ ซึ่งผู้อำนวยการสถานศึกษาต้องแจ้งเหตุดังกล่าวต่อไป ยัง Autonomous Committee³⁹ เพื่อสอบสวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันที⁴⁰ พร้อมแจ้งผลการสอบสวน แก่ผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนที่เกี่ยวข้อง⁴¹

ในส่วนของการคุ้มครองเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้อง ตั้งศูนย์ให้คำปรึกษา⁴² และ Autonomous Committee อาจมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาใช้ มาตรการให้คำปรึกษาทางจิตเวช คุ้มครองชั่วคราว บำบัดรักษา ย้ายห้องเรียนหรืออื่นๆ⁴³ ตามแต่ ความเหมาะสม นอกจากนี้ นักเรียนที่กระทำความรุนแรง ทาง Autonomous Committee จะมี คำสั่งไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา⁴⁴ เพื่อจัดการกับนักเรียนที่กระทำความรุนแรง โดยอาจมีคำสั่งให้ เขียนคำขอโทษเป็นลายลักษณ์อักษร ห้ามติดต่อ ชมชู้ แก่แก่นเด็กนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ และเด็ก นักเรียนที่แจ้งหรือพบเห็นความรุนแรงภายในสถานศึกษา ให้ทำงานบริการภายในสถานศึกษา ให้ ทำงานบริการสาธารณะ เข้าหลักสูตรอบรมพิเศษพร้อมผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าว หรือเข้ารับ การบำบัดทางจิตเวชจากผู้เชี่ยวชาญทั้งจากภายในหรือภายนอก⁴⁵ พักการเรียน เปลี่ยนห้องเรียน ย้าย สถานศึกษาหรือไล่ออก⁴⁶ อย่างไรก็ตาม หากผู้อำนวยการสถานศึกษาเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วนอัน จักต้องใช้มาตรการแก่นักเรียนที่กระทำความรุนแรง สามารถมีคำสั่งให้นักเรียนที่กระทำความรุนแรง เข้าอบรมหลักสูตรพิเศษพร้อมบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง เข้ารับการบำบัดทางจิตเวชจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งจากภายในหรือภายนอก หรือพักการเรียนได้ตามแต่ดุลยพินิจ พร้อมกับแจ้งแก่ Autonomous

³⁷ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20(1)

³⁸ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20(2)

³⁹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 20(3)

⁴⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 11-2(1)

⁴¹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 11-2(5)

⁴² ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 14(1)

⁴³ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 16(1)

⁴⁴ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(1)

⁴⁵ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(9)

⁴⁶ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(1)

Committee ทันที⁴⁷ อย่างไรก็ตามก็ตี กฎหมายฉบับนี้ยังให้อำนาจ Autonomous Committee ใกล้เคียง ความรุนแรงระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องได้⁴⁸ แต่ต้องเสร็จสิ้นภายใน 1 เดือน⁴⁹

อนึ่ง นักเรียนที่ต้องปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ดังข้างต้นสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ คำสั่งของ Autonomous Committee หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยยื่นอุทธรณ์ต่อ Regional Committee ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่มาตรการดังกล่าวใช้บังคับ หรือภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ นักเรียนเหล่านั้นควรรับทราบว่ามีมาตรการดังกล่าวได้เริ่มใช้บังคับ⁵⁰ พร้อมแจ้งผลการอุทธรณ์ให้ทราบ ภายใน 30 วัน⁵¹

5.5.1.3 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ เมื่อเกิดความรุนแรง บุคคลที่พบหรือรับทราบเหตุต้องแจ้งแก่ บุคลากรภายในสถานศึกษาทันที ซึ่งบุคลากรจักต้องห้ามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยแยกนักเรียนที่ เกี่ยวข้องออกจากกัน พร้อมจัดหาสิ่งจำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกภัยให้แก่เด็กที่เป็นเหยื่อ⁵² ส่วนการรับแจ้งเหตุ เมื่อได้รับแจ้งดังที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว ต้องรีบดำเนินการส่งไปยังผู้อำนวยการ สถานศึกษาทันที⁵³ ซึ่งผู้อำนวยการ ที่ปรึกษา อาจารย์ บุคลากรของสถานศึกษา หรือบุคคลอื่นที่ได้รับ แต่งตั้งต้องแยกการสอบสวนระหว่างนักเรียนที่กระทำความรุนแรง และนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ ออกเป็นส่วนสัดส่วน พร้อมทั้งแจ้งผลให้นักเรียนและครอบครัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องทราบ หาก สถานการณ์ความรุนแรงหรือแค้นมีแนวโน้มไม่ปลอดภัย สถานศึกษาจักต้องมีกระบวนการคุ้มครอง ที่เหมาะสม⁵⁴ นอกจากนี้ ในส่วนของ Child Protection Committee จะเข้ามามีอำนาจสั่งให้ นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อหรือเด็กนักเรียนที่กระทำความรุนแรงเข้าฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก สถานศึกษา ยิ่งกว่านั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติประจำท้องถิ่นจะเข้ามาเกี่ยวข้องหากสถานศึกษา เชื่อว่าการกระทำความรุนแรงนั้นอาจตั้งข้อหาได้⁵⁵ เมื่อสอบสวนเสร็จสิ้นสถานศึกษาจะลงโทษทาง วินัยและหรือให้นักเรียนคนดังกล่าวเข้ากระบวนการพิเศษ คือ เขียนคำนิพนธ์เป็นลายลักษณ์อักษร ให้

⁴⁷ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17(4)

⁴⁸ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 18(1)

⁴⁹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 18(2)

⁵⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17-2(1)

⁵¹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 17-2(3)

⁵² ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10a

⁵³ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10b

⁵⁴ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10c

⁵⁵ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10e

ทำงานบริการสังคม พักการเรียน ไล่ออกหรืออบรมหลักสูตรพิเศษซึ่งครอบครัวต้องเข้าร่วมด้วย⁵⁶ กระนั้น คำสั่งเหล่านี้สามารถอุทธรณ์ต่อ Division Office ได้⁵⁷ และท้ายที่สุดคือการรักษาความลับซึ่ง ทั้ง Child Protection Committee และบุคลากรของทางสถานศึกษา ต้องเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนที่กระทำความรุนแรง นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและผู้พบเห็นเหตุการณ์เป็นความลับ อย่างไรก็ตามสามารถเปิดเผยชื่อต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา อาจารย์ ที่ปรึกษา ครอบครัวของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ หรือนักเรียนที่กระทำความรุนแรงหรือแค้น⁵⁸

จากข้างต้นพิจารณาได้ว่าทั้ง 3 ประเทศมีมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเพื่อความชัดเจนจำนวน 15 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่บุคคลซึ่งพบหรือทราบเหตุความรุนแรงต้องแจ้งแก่ผู้ที่รับผิดชอบทันที ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่สถานศึกษาต้องแจ้งเหตุความรุนแรงแก่ครอบครัวของนักเรียนที่กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อ ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ต้องมีการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่สถานศึกษาต้องให้คำปรึกษา ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่ต้องแจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนที่กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อตลอดจนครอบครัว ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 6 กลุ่มที่ต้องให้ความคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 7 กลุ่มที่ต้องมีกระบวนการลงโทษทางวินัย ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 8 กลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการแค้น ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

⁵⁶ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10f

⁵⁷ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 10g

⁵⁸ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 11

กลุ่มที่ 9 กลุ่มที่ไม่ตัดสิทธินักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อจากการเรียกร้องสิทธิตามกฎหมายอื่น ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา

กลุ่มที่ 10 กลุ่มที่มีหลักสูตรอบรมพิเศษแก่นักเรียนและครอบครัวของนักเรียนที่กระทำความรุนแรง ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 11 กลุ่มที่ให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่ง ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 12 กลุ่มที่ต้องมีโทรศัพท์สายด่วนเพื่อร้องเรียนเหตุความรุนแรง ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี

กลุ่มที่ 13 กลุ่มที่จัดให้มีการไกล่เกลี่ยความรุนแรง ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี

กลุ่มที่ 14 กลุ่มที่ต้องแยกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงออกจากกันพร้อมดูแลความปลอดภัยภายหลังแยก ได้แก่ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

กลุ่มที่ 15 กลุ่มที่ต้องเก็บข้อมูลส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุความรุนแรงเป็นความลับ ได้แก่ สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

จากข้างต้นสามารถแจกแจงเป็นตารางได้ ดังนี้

ตารางที่ 11 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของเมืองโมนอนา มลรัฐ
วิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ประเทศ ประเด็น	สหรัฐอเมริกา		สาธารณรัฐเกาหลี Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ Anti-Bullying Act of 2013
	โมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน Monona Code of Ordinances	มลรัฐแมสซาชูเซตส์ Massachusetts General Laws		
มาตรการ แทรกแซง ความรุนแรง ภายในสถาน ศึกษา	ไม่มีมาตรการแทรกแซง ความรุนแรงภายใน สถานศึกษา	(1) บุคคลที่พบหรือทราบเหตุความรุนแรง ต้องแจ้งแก่ผู้รับผิดชอบทันที (2) สถานศึกษาแจ้งเหตุแก่ครอบครัว นักเรียนที่กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อ (3) สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง (4) สถานศึกษาต้องให้คำปรึกษา (5) แจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนที่ กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อตลอดจน ครอบครัว (6) การให้ความคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็น เหยื่อความรุนแรง (7) กระบวนการลงโทษทางวินัย (8) การเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการแก่แค้น (9) การไม่ตัดสินนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ จากการเรียกร้อยลึงสิทธิตามกฎหมายอื่น	(1) บุคคลที่พบหรือทราบเหตุความรุนแรง ต้องแจ้งแก่ผู้รับผิดชอบทันที (2) สถานศึกษาแจ้งเหตุแก่ครอบครัว นักเรียนที่กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อ (3) สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง (4) สถานศึกษาต้องให้คำปรึกษา (5) แจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนที่ กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อตลอดจน ครอบครัว (6) การให้ความคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็น เหยื่อความรุนแรง (7) กระบวนการลงโทษทางวินัย (8) การเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการแก่แค้น (9) หลักสูตรอบรมพิเศษแก่นักเรียนและ ครอบครัวของนักเรียนที่กระทำความ รุนแรง (10) การให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่ง (11) โทรทัศน์สายด่วนเพื่อร้องเรียนเหตุ ความรุนแรง (12) การไกล่เกลี่ยความรุนแรง	(1) บุคคลที่พบหรือทราบเหตุความรุนแรง ต้องแจ้งแก่ผู้รับผิดชอบทันที (2) สถานศึกษาแจ้งเหตุแก่ครอบครัว นักเรียนที่กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อ (3) สอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง (4) สถานศึกษาต้องให้คำปรึกษา (5) แจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนที่ กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อตลอดจน ครอบครัว (6) การให้ความคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็น เหยื่อความรุนแรง (7) กระบวนการลงโทษทางวินัย (8) การเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการแก่แค้น (9) หลักสูตรอบรมพิเศษแก่นักเรียนและ ครอบครัวของนักเรียนที่กระทำความ รุนแรง (10) การให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่ง (11) แยกนักเรียนพร้อมดูแลความ ปลอดภัยภายหลังแยก (12) การเก็บข้อมูลของบุคคลที่ เกี่ยวข้องกับเหตุความรุนแรง

จากตารางข้างต้นวิเคราะห์ได้ว่ามาตรการแทรกแซงของทั้ง 3 ประเทศที่มีตรงกันมีทั้งหมด 8 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่บุคคลซึ่งพบหรือทราบเหตุความรุนแรงต้องแจ้งแก่ผู้ที่รับผิดชอบทันที กลุ่มนี้ระบุให้บุคคลทุกคนทั้งนักเรียนและบุคลากรภายในสถานศึกษาที่พบเห็นหรือทราบต้องแจ้งเหตุทันที โดยบุคคลที่แจ้งอาจระบุชื่อของตนขณะแจ้งหรือใช้วิธีการแจ้งด้วยการไม่ระบุชื่อนอกจากนี้นักเรียนที่ถูกระทำความรุนแรงเองย่อมมีสิทธิแจ้งเหตุความรุนแรงดังกล่าวได้ ซึ่งสามารถแจ้งได้ทุกช่องทางทั้งวาจา ลายลักษณ์อักษรรวมถึงทางโทรศัพท์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่สถานศึกษาต้องแจ้งเหตุความรุนแรงแก่ครอบครัวของนักเรียนที่กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อ กล่าวคือ เมื่อเกิดความรุนแรงบุคลากรที่รับผิดชอบต้องรีบดำเนินการแจ้งเหตุดังกล่าวไปยังบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและนักเรียนที่กระทำความผิดทันทีทุกช่องทาง เพื่อรับทราบปัญหา ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขต่อไป

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่ต้องมีการสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง กลุ่มนี้จะกล่าวถึงกระบวนการที่กฎหมายบังคับให้เริ่มการสอบสวนด้วยวิธีการแยกการสอบสวนระหว่างนักเรียนที่เกี่ยวข้องเป็นส่วน สักทันทีเมื่อเกิดเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยบุคคลหรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อหาข้อเท็จจริง พร้อมแจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนและครอบครัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่สถานศึกษาต้องให้คำปรึกษา การให้คำปรึกษากรณีนี้คือให้คำปรึกษาแก่คู่กรณีทั้งหมด ไม่ใช่เพียงแต่นักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรง เนื่องจากบางครั้งนักเรียนที่ไปกระทำความรุนแรงกระทำไปเพราะเข้าใจข้อเท็จจริงบางอย่างผิดพลาดทำให้กระทำโดยไม่ยั้งคิด การให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทุกฝ่ายจึงส่งผลดีต่อการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่ต้องแจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนที่กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อ ตลอดจนครอบครัว กลุ่มนี้ต้องการให้นักเรียนทุกฝ่ายและครอบครัวรับทราบผลการสอบสวนเพื่อทราบสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งพร้อมรับบทลงโทษเมื่อฝ่ายใดกระทำผิด ตลอดจนการแนะนำและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ โดยให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วมต่อเหตุการณ์ดังกล่าวให้มากที่สุด

กลุ่มที่ 6 กลุ่มที่ต้องให้ความคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง การคุ้มครองมีหลายรูปแบบ เช่น การรับการบำบัดทางจิตเวช การย้ายห้องเรียนหรือให้คำปรึกษาด้านต่างๆ เนื่องจากนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงอาจได้รับผลกระทบที่แตกต่างกันออกไป การได้รับความช่วยเหลือจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้นักเรียนคนดังกล่าวกลับมาอยู่ในสถานศึกษาอีกครั้งโดยไม่หวาดระแวง

กลุ่มที่ 7 กลุ่มที่ต้องมีกระบวนการลงโทษทางวินัย เมื่อเกิดการกระทำความรุนแรง บุคคลดังกล่าวจักต้องได้รับโทษทางวินัยตามช่วงความร้ายแรงที่กระทำ เช่น เขียนคำขอโทษเป็นลายลักษณ์อักษร ย้ายห้องเรียน ทำงานบริการสังคมหรือย้ายสถานศึกษา ซึ่งการลงโทษทางวินัยนี้ต้องลงโทษเพียงเท่าที่ผู้กระทำสำนึกในความผิดเท่านั้น ห้ามลงโทษที่รุนแรงจนเกินเลยขอบเขต

กลุ่มที่ 8 กลุ่มที่ต้องเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการแค้น กลุ่มนี้มีขึ้นเพื่อคุ้มครองนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรง ตลอดจนบุคคลอื่นที่ทราบเหตุการณ์แล้วทำการแจ้งเหตุ หากไม่มีการเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการแค้น ผลร้ายที่จะตามมาคือความร่วมมือที่ลดน้อยลง เนื่องด้วยหวาดกลัวว่าตนจะตกเป็นเป้าถูกทำร้าย การเฝ้าระวังจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

จากทั้ง 8 กลุ่มข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรอย่างยิ่งที่ประเทศไทยควรนำมาปรับใช้ หากประเทศไทยนำทั้ง 8 กลุ่มมาบังคับใช้จะทำให้ทั้งนักเรียนที่ตกเป็นเป้าความรุนแรงและบุคคลที่แจ้งเหตุความรุนแรงได้รับความคุ้มครองที่เป็นรูปธรรมและกล้าที่จะให้ความร่วมมือ ในส่วนของนักเรียนที่กระทำความรุนแรงเองก็ได้รับบทลงโทษที่เหมาะสมกับการกระทำของตน นอกจากนี้ยังดึงเอาครอบครัวของทุกฝ่ายเข้ามารับรู้ปัญหาและมีส่วนร่วมในการแก้ไขเพื่อให้เหตุการณ์ดังกล่าวคลี่คลายมากขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากนำทั้ง 8 กลุ่มนี้มาปรับใช้ในประเทศไทยจะก่อผลดีอย่างยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ยังมีอีก 7 กลุ่มที่ทั้ง 3 ประเทศบัญญัติไว้แตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มที่ 9 กลุ่มที่ไม่ตัดสิทธินักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อจากการเรียกร้องสิทธิตามกฎหมายอื่น กลุ่มนี้มีเฉพาะมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกาเท่านั้น ซึ่งกลุ่มดังกล่าวเห็นว่านักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงเมื่อได้รับผลกระทบแล้ว ไม่ตัดสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอื่น เช่น ค่าเสียหายทางแพ่ง โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเหล่านี้ใช้สิทธิที่พึงมีอย่างเต็มที่ตามแต่สมควร

กลุ่มที่ 10 กลุ่มที่มีหลักสูตรอบรมพิเศษแก่นักเรียนและครอบครัวของนักเรียนที่กระทำความรุนแรง มีเฉพาะสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ซึ่งกลุ่มนี้เห็นว่าหลักสูตรอบรมพิเศษจะช่วยให้นักเรียนที่กระทำความรุนแรงเปลี่ยนทัศนคติ มีความเห็นอกเห็นใจเพื่อนนักเรียนมากขึ้นอันส่งผลดีต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในอนาคต ส่วนครอบครัวของนักเรียนที่กระทำความรุนแรงนั้นถือว่ามีส่วนปล่อยปละละเลยบุตรของตน จึงสมควรให้บิดา มารดาหรือผู้ปกครองมีส่วนรับผิดชอบโดยเข้าร่วมอบรมกับบุตรของเด็กที่อยู่ในความปกครองของตนด้วย เพื่อตระหนักถึงภัยความรุนแรงภายในสถานศึกษา

กลุ่มที่ 11 กลุ่มที่ให้สิทธิอุทธรณ์คำสั่ง ซึ่งมีเพียงสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เท่านั้น กลุ่มดังกล่าวให้สิทธิทั้งนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงแล้วได้รับคำสั่งให้เข้ารับการคุ้มครอง และนักเรียนที่กระทำความรุนแรงซึ่งได้รับคำสั่งให้ไปฝึกอบรมหรือได้รับโทษทางวินัยต่างๆ สามารถอุทธรณ์คำสั่งต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่รับเรื่องตามกฎหมายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

กลุ่มที่ 12 กลุ่มที่ต้องมีโทรศัพท์สายด่วนเพื่อร้องเรียนเหตุความรุนแรง โดยมี สาธารณรัฐเกาหลีเท่านั้นที่อยู่ในกลุ่มนี้ การมีสายด่วนเพื่อร้องเรียนเหตุความรุนแรงเหมาะสมในกรณี ที่นักเรียนที่ถูกรังแกไม่กล้าเข้าพบบุคคลที่รับแจ้งเหตุ รวมถึงกรณีที่ความรุนแรงนั้นร้ายแรงและ เกิดขึ้นภายนอกเขตสถานศึกษา เช่น ความรุนแรงโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฉะนั้น การติดตั้งสายด่วน เพื่อรับเรื่องร้องเรียนจึงเหมาะสมกับสภาพปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาและ ภายนอกสถานศึกษาแต่มีผลกระทบต่อภายในสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการ ร้องเรียนกรณีดังกล่าวอาจใช้วิธีการอื่นแทนได้นอกจากการใช้โทรศัพท์สายด่วน เช่น การติดตั้งกล่อง ร้องเรียนหรือร้องเรียนผ่านอีเมล

กลุ่มที่ 13 กลุ่มที่จัดให้มีการไกล่เกลี่ยความรุนแรง มีเพียงสาธารณรัฐเกาหลีเท่านั้น การไกล่เกลี่ยความรุนแรงเป็นวิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้ปัญหาคลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น โดยมีคนกลางที่ รับทราบปัญหาเข้ามาช่วยให้ปัญหาของคู่กรณีทุกฝ่ายสิ้นสุดลงและอาจกลับมาเป็นเพื่อนกันอีกครั้ง

กลุ่มที่ 14 กลุ่มที่ต้องแยกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงออกจากกันพร้อมดูแล ความปลอดภัยภายหลังแยก ซึ่งมีเพียงสาธารณรัฐฟิลิปปินส์เท่านั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสงบความ รุนแรงของเหตุการณ์ เนื่องจากในช่วงแรกของการกระทำความรุนแรงนั้น ทุกฝ่ายจะมีอารมณ์ที่เต็มไปด้วย ความโกรธแค้นและความสับสน การแยกคู่กรณีทุกฝ่ายออกจากกันจึงเป็นวิธีการที่เหมาะสม เมื่อ คู่กรณีดังกล่าวเริ่มสงบสติอารมณ์ได้ การพูดคุย ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่บุคคลดังกล่าวจึงจะ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

กลุ่มที่ 15 กลุ่มที่ต้องเก็บข้อมูลส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุความรุนแรงเป็น ความลับ กลุ่มนี้มีเพียงสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องเก็บ ความลับ เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนมีข้อมูลที่ละเอียดอ่อนอันอาจไปกระทบทั้ง นักเรียนที่ถูกกระทำและนักเรียนที่กระทำผิด การที่ความลับรั่วไหลออกไปจึงอาจทำให้ปัญหาบางเรื่อง แก้ไขได้ยากขึ้น

จากข้างต้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าทั้งกลุ่ม 9 จนถึงกลุ่ม 15 มีความจำเป็นและ เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา หากประเทศไทยนำกลุ่มเหล่านี้ไปปรับ ใช้โดยกำหนดให้ชัดเจนและมีสภาพบังคับ จะทำให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาลดลงได้ อย่างไรก็ตาม การเก็บข้อมูลส่วนตัว ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในเรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ส่วนกลางและคณะกรรมการภายในสถานศึกษาแล้ว จึงไม่ขอกล่าวซ้ำอีก

5.5.2 กระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษา

5.5.2.1 กระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษาของประเทศไทย

หากกล่าวถึงกระบวนการสันติวิธีในประเทศไทยแล้วนั้น ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ พยายามพัฒนาและส่งเสริมเพื่อผลักดันให้สถานศึกษาต่างๆ รับเอากระบวนการสันติวิธีไปใช้เพื่อลดความขัดแย้งอย่างต่อเนื่องเพื่อเสริมสร้างการแก้ไขปัญหาด้วยสันติวิธี ปัจจุบันมีหน่วยงานที่สร้างกระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษา เช่น กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันพระปกเกล้า ศาลเยาวชนและครอบครัว รวมทั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ด้วยการใช้ชื่อโครงการแตกต่างกันไป โดยมีการให้ความรู้ความเข้าใจและอบรมผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ นักเรียนและผู้ปกครองในสถานศึกษาต่างๆ เช่น โรงเรียนขอนแก่นวิเทศศึกษา⁵⁹ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ภูเก็ต โรงเรียนเวียงเชียงรุ้งวิทยาคมและโรงเรียนสตรีวัดระฆัง

กระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษาของไทยที่หน่วยงานต่างๆ ข้างต้นพยายามผลักดัน คือ การไกล่เกลี่ยโดยใช้อาจารย์และการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน (Peer Mediation) โดยสถานศึกษาหลายแห่งรับการไกล่เกลี่ยด้วยการใช้อาจารย์ ดังเช่นศูนย์ประนีประนอมในโรงเรียนสตรีวัดระฆังที่ไกล่เกลี่ยปัญหาความรุนแรงทุกกรณีที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยเชิญบิดา มารดาหรือผู้ปกครองเข้าร่วมไกล่เกลี่ยเพื่อรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุตรหรือเด็กที่อยู่ในปกครองของตน ซึ่งการไกล่เกลี่ย ณ ศูนย์ประนีประนอมแห่งนี้สามารถแก้ปัญหาได้ทุกกรณี ส่งผลดีกับบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง⁶⁰

ในส่วนของ การไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน (Peer Mediation) ปัจจุบันสถานศึกษาหลายแห่งรับไปปฏิบัติมากขึ้นเพราะนักเรียนจะรับทราบปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตนมากที่สุดและมีความใกล้ชิดกับเพื่อนนักเรียนอื่น การใช้วิธีดังกล่าวจึงเหมาะสมต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งกระบวนการสันติวิธีด้วยการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียนช่วยปลูกฝังแนวคิดให้นักเรียนมีส่วนร่วมขจัดความรุนแรงภายในสถานศึกษา แก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยการเจรจาพูดคุย นักเรียนคนกลางที่ผ่านการอบรมจะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการไกล่เกลี่ยและประนอม

⁵⁹ โรงเรียนบ้านโคกเพิ่มโคกกลาง, "โครงการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2559. แหล่งที่มา: <http://kokperm.net46.net/713.htm>

⁶⁰ สัมภาษณ์ นิตยา รัตนา, รองผู้อำนวยการบริหารงานบุคคล โรงเรียนสตรีวัดระฆัง, 25 เมษายน 2559.

ข้อพิพาท มีทักษะการเป็นผู้ประนีประนอมที่ดี มีคุณธรรม โดยมีอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญจากองค์กรอื่นๆ ทำหน้าที่ชี้แนะและให้คำปรึกษา⁶¹ โดยกระบวนการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียนมีขั้นตอน ดังนี้

1. การรับเรื่องไกล่เกลี่ย
2. การไกล่เกลี่ย
3. การทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างคู่พิพาท
4. การติดตามผลการไกล่เกลี่ยโดยทีมติดตามผล
5. การรายงานผลการไกล่เกลี่ยไปยังผู้รับผิดชอบโครงการ⁶²

ในส่วนของคุณสมบัติของนักเรียนคนกลางที่มีหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท นอกจากจะต้องเป็นโดยใจสมัครแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จักต้องมีคุณสมบัติอื่นๆ ดังนี้

1. เป็นอิสระและเป็นกลาง
2. มีความน่าเชื่อถือ เป็นที่เคารพรักของนักเรียนนักศึกษาอื่น
3. รักษาความลับของคู่พิพาท
4. เป็นผู้ฟังที่ดี
5. มีใจรักความเป็นธรรม
6. มีใจรักในการไกล่เกลี่ย
7. เป็นนักแก้ปัญหาที่ดี
8. มีความห่วงใยผู้อื่น
9. มีความสามารถในการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ

⁶¹ ภูเก็ตโพสต์, "เปิดศูนย์ประนีประนอมประจำ ร.ร.เฉลิมพระเกียรติฯ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2559.
แหล่งที่มา: http://www.phuketpost.com/index.php?option=com_content&view=article&id=3729:2013-01-15-14-17-43&catid=35:2010-01-21-08-52-03&Itemid=54

⁶² โรงเรียนเวียงเชียงรุ้งวิทยาคม, "คู่มือการดำเนินงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยในสถานศึกษา ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในสถานศึกษา โรงเรียนเวียงเชียงรุ้งวิทยาคม ต.ทุ่งก่อ อ.เวียงเชียงรุ้ง จ.เชียงราย" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2559.
แหล่งที่มา: http://chiangrung.net/wrk-sa/modules/downloads/file/win_win.pdf

10. มีความเป็นผู้นำ
11. มีจิตใจที่เสียสละ อุทิศเวลาต่อส่วนรวม
12. มีความรับผิดชอบ⁶³

เมื่อทางสถานศึกษาได้นักเรียนคนกลางที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นแล้ว สถานศึกษาจำต้องนำนักเรียนเหล่านี้เข้าฝึกอบรมจากอาจารย์หรือบุคคลอื่นที่เชี่ยวชาญด้านการไกล่เกลี่ย ซึ่งสมควรมีระยะเวลาอบรม 3-4 วัน และไม่ควรมีนักเรียนคนกลางเข้าอบรมมากกว่า 40 คนต่อครั้ง นอกจากนี้ ต้องเน้นการอบรมที่ควบคู่ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริง รวมทั้งการอบรมควรมุ่งให้ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง
2. การบริหารจัดการความขัดแย้ง
3. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
4. เทคนิคการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
5. ทักษะในการสื่อสารและการเป็นผู้ฟังที่ดี
6. ทักษะในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของคู่พิพาท
7. ขั้นตอนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
8. จริยธรรมของผู้ไกล่เกลี่ย
9. จิตวิทยาเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท⁶⁴

จากข้างต้น หากประเทศไทยนำกระบวนการสันติวิธีภายในสถานศึกษามาใช้มากขึ้น จะช่วยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมและช่วยตัดตอนปัญหาตั้งแต่ช่วงเริ่มแรกและยังช่วยให้นักเรียนที่กระทำและถูกกระทำความรุนแรงมีโอกาสได้อธิบายความรู้สึกและกลับมาเป็นเพื่อนกันอีกครั้ง

⁶³ เรื่องเดียวกัน

⁶⁴ เรื่องเดียวกัน

5.5.2.2 กระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกา

จากที่กล่าวไปในเรื่องการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของสหรัฐอเมริกาที่บัญญัติกระบวนการต่างๆ เพื่อลดปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาต่อไปพบว่า หนึ่งในวิธีการลดปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษานั้นคือ กระบวนการสันติวิธี ที่นำบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าสู่กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งเพื่อบรรลุข้อตกลงร่วมกัน แต่สหรัฐอเมริกากลับไม่ได้บัญญัติกระบวนการดังกล่าวไว้ในกฎหมายแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม แม้สหรัฐอเมริกาก็ไม่มีกฎหมายที่บัญญัติให้ต้องมีการนำกระบวนการสันติวิธีมาบังคับใช้ในสถานศึกษาเพื่อระงับความรุนแรง แต่ทางปฏิบัติกลับพบว่าสถานศึกษาต่างๆ ได้นำกระบวนการสันติวิธีหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไปมาใช้ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐแมสซาชูเซตส์ ที่สถานศึกษาต่างนำกระบวนการสันติวิธีมาใช้เพื่อลดการลงโทษนักเรียนด้วยวิธีการพักการเรียน ซึ่งกระบวนการสันติวิธีที่ใช้ในรัฐแมสซาชูเซตส์มีหลายรูปแบบ เช่น การไกล่เกลี่ย (Mediation) การไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน (Peer Mediation) และการล้อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียน (Classroom Circles)⁶⁵ ดังอธิบายได้ดังนี้

1) การไกล่เกลี่ย (Mediation)

การไกล่เกลี่ยเป็นกระบวนการสันติวิธีรูปแบบหนึ่งที่ใช้คนกลางช่วยเจรจาจนคู่กรณีที่เกี่ยวข้องตกลงกันได้ โดยคนกลางไม่มีประโยชน์ได้เสียและไม่มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจเพื่อโน้มน้าวคู่กรณีในการทำข้อตกลง และคนกลางอาจเป็นอาจารย์ นักเรียนหรือบุคคลใดก็ได้ที่คู่กรณียอมรับ⁶⁶ ดังหลักสูตรไกล่เกลี่ยที่ทาง Brockton High School กำหนดไว้เพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งทางสถานศึกษาดังกล่าวมีคนกลางที่เป็นทั้งอาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษา และนักเรียน หากมีคดีที่ทางสถานศึกษาเห็นสมควรให้ทำการไกล่เกลี่ย สถานศึกษาจะทำการติดต่อผู้ประสานงานหลักสูตรไกล่เกลี่ย (Mediation Program Coordinator) พร้อมแนบชื่อนักเรียนที่มีส่วน

⁶⁵ Lawyers' Committee for Civil Rights and Economic Justice, "Not Measuring Up: The State of School Discipline in Massachusetts," [Online] Accessed: 20 April 2016. Available from: http://lawyerscom.org/wp-content/uploads/2014/11/Not-Measuring-up_-The-State-of-School-Discipline-in-Massachusetts.pdf

⁶⁶ Association for Conflict Resolution, "What Is Conflict Resolution?," [Online] Accessed: 20 April 2016. Available from: <http://www.gdrc.org/u-gov/whatis-conflict-resolution.html>

เกี่ยวข้องกับความรุนแรงและอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเบื้องต้น หลังจากนั้น ทางผู้ประสานงานหลักสูตรไกล่เกลี่ยจะติดต่อและพูดคุยกับนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงเพื่ออธิบายกระบวนการไกล่เกลี่ยและเกลี้ยกล่อมให้คู่กรณีเข้ารับการไกล่เกลี่ย เมื่อคู่กรณีตกลงเข้ารับการไกล่เกลี่ย กระบวนการไกล่เกลี่ยจะเกิดขึ้นและข้อมูลจะถูกปกปิดเป็นความลับ⁶⁷

2) การไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน (Peer Mediation)

การไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียนเป็นรูปแบบหนึ่งของการไกล่เกลี่ย เพียงแต่ใช้นักเรียนเป็นคนกลางในการแก้ปัญหา และการไกล่เกลี่ยด้วยวิธีนี้สามารถไกล่เกลี่ยได้ทุกกรณี แต่สมควรเป็นปัญหาที่ไกล่เกลี่ยไม่ยากและลำบากมากจนเกินไป เช่น ปัญหาความรุนแรงที่เกี่ยวกับเชื้อชาติ ศาสนาและเพศ การถูกกีดกันจากเพื่อนร่วมห้อง การถูกปล่อยข่าวลือเพื่อให้อับอาย ความรุนแรงด้วยกิริยาท่าทางและการใช้คำพูดอื่นๆ⁶⁸ หากปัญหามีความซับซ้อน สมควรที่จำเป็นต้องใช้วิธีการไกล่เกลี่ยโดยบุคคลอื่นที่เหมาะสมกว่า เช่น อาจารย์หรือบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ โดยนักเรียนที่มีหน้าที่เป็นคนกลางเข้ารับการอบรมจากอาจารย์หรือบุคคลอื่นที่เหมาะสมโดยการอบรมจะแตกต่างกันไปตามแต่ละสถานศึกษา เช่น นักเรียนคนกลางต้องเข้ารับการอบรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และอบรมให้เข้าใจกระบวนการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรง นอกจากนี้ นักเรียนคนกลาง นักเรียนที่กระทำและถูกกระทำต้องเข้ารับการไกล่เกลี่ยด้วยความสมัครใจ⁶⁹ ซึ่งวิธีการไกล่เกลี่ยดังกล่าวได้รับความนิยมในหลายสถานศึกษาของรัฐแมสซาชูเซตส์ เช่น มีการจัดตั้งหลักสูตรการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน (Peer Mediation Program) ที่ Stoughton High School⁷⁰ และ Somerset Middle School⁷¹ ตลอดจนพัฒนาและอบรมนักเรียนคนกลางเพื่อให้สามารถเป็นคนกลางไกล่เกลี่ยปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

⁶⁷ Brockton High School, "Brockton High School Student/Parent Handbook 2015-2016," [Online] Accessed: 20 April 2016. Available from:

http://www.brocktonpublicschools.com/uploaded/Student_Handbooks/2015-2016/BHS_2015.16_FINAL.pdf

⁶⁸ Stoughton High School, "Stoughton High School Handbook 2015-2016," [Online] Accessed: 20 April 2016. Available from: http://shs.stoughtonschools.org/sites/stoughtonhs/files/uploads/shs_handbook_2015-2016.pdf

⁶⁹ Association for Conflict Resolution, "What Is Conflict Resolution?"

⁷⁰ Stoughton High School, "Stoughton High School Handbook 2015-2016."

⁷¹ Somerset Middle School, "Somerset Middle School Pride & Respect," [Online] Accessed: 20 April 2016. Available from:

<http://www.somersetps.com/middle/SMS%20Student%20Handbook%20ONLY%202014-2015.pdf>

การไกล่เกลี่ยด้วยวิธีดังกล่าวมีหลักที่ต้องให้ความสำคัญกับคนกลาง กล่าวคือ คนกลางต้องมีคุณสมบัติพร้อมต่อการไกล่เกลี่ยในทุกๆ ด้าน ดังนี้

1. ความเป็นกลาง ต้องปฏิบัติกับทุกฝ่ายด้วยความเท่าเทียมและยุติธรรม ห้ามเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งและห้ามตัดสินใจว่าฝ่ายใดถูกหรือผิด
2. การกำหนดใจตนเอง คนกลางต้องเคารพสิทธิของทุกฝ่ายด้วยการให้อิสระในการตัดสินใจเอง และไม่ควรให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะใดๆ เพื่อให้ตัดสินใจตามที่คนกลางต้องการในทางกลับกัน คนกลางจำต้องช่วยให้ทุกฝ่ายค้นหาแนวทางการแก้ไขด้วยตนเอง
3. ความลับ คนกลางต้องสัญญาว่าจะเก็บข้อมูลที่ได้จากการไกล่เกลี่ยเป็นความลับ ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุของการเกิดความรุนแรงหรือข้อมูลที่ได้มีการพูดคุยกันระหว่างการไกล่เกลี่ย และห้ามคนกลางบอกข้อมูลที่ได้รับจากคู่กรณีระหว่างไกล่เกลี่ย เว้นเสียแต่ว่าจะได้รับอนุญาตจากคู่กรณี
4. ความยินยอม คู่กรณีทุกฝ่ายต้องยินยอมที่จะไกล่เกลี่ย ฉะนั้น การบังคับให้ไกล่เกลี่ยและยอมรับข้อตกลงถือเป็นการไกล่เกลี่ยที่ไม่เหมาะสม⁷²

ในส่วนของบทบาทของคนกลาง นักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางจำต้องตระหนักถึงบทบาทของคนกลางอย่างเคร่งครัด ดังนี้

1. การสร้างความเชื่อใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่คู่กรณีทุกฝ่ายในการให้ข้อมูลในทุกๆ ด้าน แก่คนกลาง ซึ่งจำเป็นต้องเลือกใช้คำพูดและควบคุมน้ำเสียงเพราะส่งผลอย่างยิ่งต่อการสร้างความเชื่อใจ
2. การรวบรวมข้อมูล สิ่งสำคัญที่จะทำให้คู่กรณีสามารถไกล่เกลี่ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การฟังที่ดี โดยตั้งใจฟังทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าเกิดอะไร ทำไมถึงเกิดความรุนแรง คู่กรณีแต่ละฝ่ายต้องการอะไรและความสัมพันธ์ของทุกฝ่ายมีความใกล้ชิดสนิทสนมมากแค่ไหน
3. การแลกเปลี่ยนข้อมูล คนกลางสมควรหาเวลาว่างเพื่อพูดคุยกับคู่กรณีแต่ละฝ่ายเป็นการส่วนตัว เพื่ออธิบายในสิ่งที่อีกฝ่ายไม่กล้าบอก แต่การบอกกล่าวข้อมูลของอีกฝ่ายจำต้องได้รับการอนุญาตเสียก่อน
4. การแก้ปัญหา เมื่อคู่กรณีและคนกลางได้รับข้อมูลเพียงพอแล้ว คนกลางต้องช่วยทุกฝ่ายให้บรรลุถึงข้อตกลงด้วยความสมัครใจ⁷³

⁷² Commonwealth of Massachusetts, "Score Quick Reference Guide to Peer Mediation for Students," [Online] Accessed: 20 April 2016. Available from: <http://www.mass.gov/ago/docs/community/student-guide-071808.pdf>

⁷³ *ibid.*

3) การล้อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียน (Classroom Circles)

การล้อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียนเป็นกระบวนการสันติวิธีรูปแบบหนึ่งที่บางสถานศึกษานำไปใช้ เช่น Garfield High School ที่ให้อาจารย์สามารถเริ่มกระบวนการล้อมวงได้เมื่อเห็นสมควร⁷⁴ การล้อมวงนั้นสามารถใช้เมื่อเกิดความรุนแรงแล้วหรือยังไม่เกิดก็ได้ ซึ่งการล้อมวงช่วยกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันโดยไม่มีการแพ้ชนะ⁷⁵ นอกจากนี้ ยังช่วยเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันระหว่างนักเรียน อาจารย์และผู้ปกครองอาสาสมัคร โดยบุคคลเหล่านี้รู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีตัวตน มีคนรับฟังและได้รับความเคารพ⁷⁶

กระบวนการสันติวิธีประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ คือ การเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันและการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง โดยใช้วิธีจับกลุ่มเป็นวงกลมเพื่อให้ทุกคนรู้สึกว่าตนมีส่วนร่วม การจัดเป็นวงกลมจะทำให้บุคคลที่นั่งด้านหน้ารู้สึกถึงความกดดันที่ได้รับจากบุคคลที่นั่งด้านหลัง การจัดกลุ่มเป็นวงกลมจึงช่วยลดความกดดันได้ดีกว่า ยิ่งกว่านั้น การเลือกสถานที่ที่เหมาะสมโดยไม่มีเสียงรบกวนมากจนเกินไปมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการจัดบุคคลนั่งเป็นวงกลม เนื่องจากสถานที่ที่มีเสียงดังมากจนเกินไป เช่น โรงอาหาร จะทำให้บุคคลที่นั่งล้อมวงไม่ได้ยินบทสนทนาของบุคคลอื่น⁷⁷

การล้อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียนมีวิธีการที่หลากหลายขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ยกวิธีการหนึ่งเพื่อให้เห็นภาพ ดังนี้

⁷⁴ Garfield High School, "Restorative Processes at Garfield High School," [Online] Accessed: 21 April 2016. Available from: http://garfieldhs.seattleschools.org/UserFiles/Servers/Server_7283/File/Staff/Staff%20Resources/BLT/GHS%20PD%20Sept%202024.pdf

⁷⁵ Greg Lewis, "Teaching and Learning in Circle," [Online] Accessed: 21 April 2016. Available from: http://www.iirp.edu/pdf/mn02_lewis.pdf

⁷⁶ Amos Clifford, "Teaching Restorative Practices with Classroom Circles," [Online] Accessed: 21 April 2016. Available from: <http://www.healthiersf.org/RestorativePractices/Resources/documents/RP%20Curriculum%20and%20Scripts%20and%20PowerPoints/Classroom%20Curriculum/Teaching%20Restorative%20Practices%20in%20the%20Classroom%207%20lesson%20Curriculum.pdf>

⁷⁷ *ibid.*

ตารางที่ 12 วิธีการล้อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียน

เริ่มกระบวนการล้อมวง (ระยะเวลาประมาณ 5-10 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทุกคนมาถึงตามสถานที่ที่นัดหมาย 2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการล้อมวง 3. เปิดการล้อมวง 4. อธิบายวิธีการล้อมวง 5. ทำข้อตกลงว่าทุกคนเข้าใจกระบวนการ
ระหว่างการล้อมวง (ระยะเวลาประมาณ 15-30 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เริ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ล้อมวง โดยตั้งคำถามที่ไม่เสี่ยงต่อความขัดแย้งมากนัก ซึ่งผู้ตั้งคำถามอาจเป็นนักเรียน อาจารย์หรือบุคคลอื่น 2. ถามคำถามปิดท้าย ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการล้อมวงที่เกิดขึ้นว่ารู้สึกอย่างไร
ขั้นตอนสุดท้ายของการล้อมวง (ระยะเวลาประมาณ 5 นาที)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปิดการล้อมวง 2. ตั้งคำถามระหว่างเพื่อนสนิทยภายหลังจากล้อมวงเสร็จสิ้น เช่น มีเรื่องอึดอัดใจอะไรบ้าง⁷⁸

วิธีการล้อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียนมีผลการสำรวจว่าสามารถช่วยลดปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ นอกจากนี้ นักเรียนและอาจารย์มีความสุขและพอใจกับวิธีการดังกล่าว เนื่องจากวิธีการล้อมวงช่วยเสริมสร้างสันติและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน⁷⁹

5.5.2.3 กระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลีเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กล่าวถึงกระบวนการสันติวิธีไว้ใน Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools โดยให้ Autonomous Committee สามารถใช้กระบวนการสันติวิธีด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างนักเรียนได้ ซึ่งใช้ระยะเวลาไกล่เกลี่ยไม่เกิน 1 เดือน กระบวนการสันติวิธีของสาธารณรัฐเกาหลีแตกต่างจากสหรัฐอเมริกา (รัฐแมสซาชูเซตส์) เพราะสาธารณรัฐเกาหลีบัญญัติการไกล่เกลี่ยไว้โดยตรง

⁷⁸ ibid.

⁷⁹ Greg Lewis, "Teaching and Learning in Circle."

รวมทั้งกล่าวถึงระยะเวลาและคณะกรรมการที่มีอำนาจใกล้เคียง ตรงข้ามกับรัฐแมสซาชูเซตส์ที่ไม่ได้บัญญัติไว้

กระบวนการสันติวิธีของสาธารณรัฐเกาหลีบัญญัติไว้เพียงวิธีการไกล่เกลี่ยเท่านั้น และการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน (Peer Mediation) ได้รับความนิยมในสถานศึกษามากที่สุดทั่วทั้งสาธารณรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดคยองกีซึ่งเป็นที่ตั้งของเมืองหลวงโซล ปัจจุบันมีสถานศึกษา กว่า 10 แห่ง ในจังหวัดนี้ที่นำกระบวนการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียนมาใช้ เช่น Jingeon Middle School, Seowon Middle School, Jeongsan High School และ Ilsan High School⁸⁰

ไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียนของจังหวัดคยองกีได้รับวิธีการไกล่เกลี่ยดังกล่าวมาจาก Bryant High School มลรัฐนิวยอร์กในสหรัฐอเมริกา โดยแต่ละสถานศึกษาในจังหวัดคยองกีจะรับสมัครนักเรียนกลุ่มหนึ่งจากแต่ละห้องเรียนทำหน้าที่เป็นคนกลางไกล่เกลี่ย พร้อมใช้เวลาอบรม 30 ชั่วโมง เพื่อเข้าใจถึงหน้าที่และรับมือกับการแก้ไขปัญหาความรุนแรง และกระบวนการไกล่เกลี่ยจะเริ่มเมื่อนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อแจ้งหรือนักเรียนคนกลางที่ประจำอยู่ในแต่ละห้องเรียนรับทราบปัญหา หรืออาจเริ่มกระบวนการจากกรณีอื่น ซึ่งผู้วิจัยจะยกตัวอย่างของการเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียนจากสถานศึกษาต่างๆ ในจังหวัดคยองกี ดังนี้

ตัวอย่างที่ 1 นักเรียนเกรด 7 จาก Jingeon Middle School ถูกกระทำ ความรุนแรงจากเพื่อนร่วมห้อง เพราะมีบุคลิกที่ขบถพูดคนเดียวทำให้ถูกล้อเลียนและกลั่นแกล้งด้วยวิธีอื่นๆ เป็นประจำ เพื่อนร่วมชั้นคนหนึ่งตัดสินใจช่วยเหลือจนได้เข้ากระบวนการไกล่เกลี่ยด้วยการให้นักเรียนที่ถูกกระทำและกระทำ ความรุนแรงเล่ารายละเอียดและความรู้สึก นักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงขอโทษและกล่าวว่าที่เข้าไปเนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องสนุกและไม่คาดคิดว่าเพื่อนคนดังกล่าวจะคิดมาก และนักเรียนที่ถูกกระทำ ความรุนแรงสัญญาว่าจะพยายามลดนิสัยการพูดคนเดียว จากกระบวนการดังกล่าวนี้เด็กกลายมาเป็นเพื่อนสนิทกันในท้ายที่สุด⁸¹

⁸⁰ Seung-ho Heo, "Peer Mediators and School Bullying," [Online] Accessed: 22 April 2016. Available from: <http://english.donga.com/List/3/all/26/402895/1>

⁸¹ ibid.

ตัวอย่างที่ 2 นักเรียนหญิงคนหนึ่งถูกระทำความรุนแรงจากนักเรียนหญิง 5 คน ที่ Seowon Middle School จนเพื่อนนักเรียนอื่นตัดสินใจแจ้งไปยังบุคคลที่รับผิดชอบจนเริ่มกระบวนการไกล่เกลี่ยจากเพื่อนนักเรียน⁸²

สาเหตุของการที่สถานศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ใช้กระบวนการสันติวิธีโดยการไกล่เกลี่ยจากเพื่อนนักเรียน เพราะนักเรียนร่วมห้องจะรับทราบปัญหาของห้องเรียนตนเองดีที่สุดและนักเรียนเหล่านั้นสามารถยื่นมือเข้าไปช่วยแก้ปัญหาได้และผลออกมาเป็นที่พอใจ จากผลการสำรวจพบว่าแต่ละสถานศึกษาที่ใช้การไกล่เกลี่ยโดยเพื่อนนักเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถแก้ปัญหาได้กว่า 10 ครั้งในช่วง 6 เดือน และประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความรุนแรงถึงร้อยละ 86⁸³ จึงถือว่าสถานศึกษาที่ใช้การไกล่เกลี่ยดังกล่าวในจังหวัดเชียงใหม่สามารถจัดการปัญหาความรุนแรงได้เป็นที่น่าพอใจ จน Jeongsan High School และ Ilsan High School ได้ชื่อว่าเป็นสถานศึกษาที่นักเรียนคนกลางมีความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างมาก

5.5.2.4 การนำกระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษามาใช้ในประเทศไทย

ปัจจุบันมีหน่วยงานต่างๆ ที่พยายามผลักดันให้ใช้กระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษา เพื่อตัดตอนปัญหาความรุนแรงในเด็กและเยาวชนด้วยการใช้กระบวนการสันติวิธีโดยการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน ทำให้บางสถานศึกษารับเอากระบวนการนี้ไปใช้นอกเหนือจากการไกล่เกลี่ยโดยใช้อาจารย์ ซึ่งกระบวนการสันติวิธีนี้คล้ายคลึงกับแนวปฏิบัติของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ที่ผลักดันให้สถานศึกษานำกระบวนการสันติวิธีไปใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน จนกระทั่งมีการออกคู่มือการไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียนเพื่อให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติ⁸⁴ อย่างไรก็ตาม มลรัฐแมสซาชูเซตส์ไม่ได้สนับสนุนให้มีการไกล่เกลี่ยดังกล่าวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกระบวนการสันติวิธีอื่นๆ ด้วย เช่น การล้อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียน (Classroom Circles) ซึ่งผู้วิจัยไม่เห็นด้วยกับการนำกระบวนการสันติวิธีด้วยการล้อมวงแก้ปัญหาในห้องเรียนมาใช้ในประเทศไทย เพราะประเทศไทยไม่มีวัฒนธรรมการพูดคุย แสดงความคิดเห็นและอธิบายสภาพปัญหาต่อหน้าบุคคล

⁸² ibid.

⁸³ ibid.

⁸⁴ Commonwealth of Massachusetts, "Score Quick Reference Guide to Peer Mediation for Students."

กลุ่มใหญ่⁸⁵ การล่อลวงแก้ปัญหาในห้องเรียนจึงไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ผู้วิจัยจึงไม่เห็นควรนำเอากระบวนการดังกล่าวมาใช้ในประเทศไทย

ในส่วนของกระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษาของสาธารณรัฐเกาหลี แตกต่างจากของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ตรงที่สาธารณรัฐเกาหลีบัญญัติกฎหมายให้สถานศึกษาสามารถใช้กระบวนการสันติวิธีในสถานศึกษาได้ ซึ่งกระบวนการสันติวิธีที่สาธารณรัฐเกาหลีนิยมนำมาใช้ คือ การไกล่เกลี่ยโดยใช้เพื่อนนักเรียน สอดคล้องกับกระบวนการสันติวิธีที่ประเทศไทยและมลรัฐแมสซาชูเซตส์ใช้ในปัจจุบัน

จากข้างต้นผู้วิจัยเห็นสมควรให้คงใช้กระบวนการสันติวิธีโดยการไกล่เกลี่ย ไม่ว่าจะเป็นการไกล่เกลี่ยโดยใช้อาจารย์หรือเพื่อนนักเรียนตามที่หน่วยงานต่างๆ ของประเทศไทยพยายามผลักดัน เพราะวัฒนธรรมไทยเป็นวัฒนธรรมที่เห็นอกเห็นใจและให้อภัยได้ง่าย การไกล่เกลี่ยพูดคุยเป็นกลุ่มเล็กๆ เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องจึงช่วยให้แก้ไขปัญหาความรุนแรงได้ดี

5.5.3 การกำหนดมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ภายหลังจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศในหัวข้อที่ 5.5.1 ไปแล้วนั้น สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ต่อไปคือเรื่องการกำหนดมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยไม่ได้กำหนดมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุมและเป็นระบบทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมาตรการแทรกแซงเป็นเครื่องมือช่วยบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งนักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษาและครอบครัวของนักเรียนให้รู้ทิศทางการแก้ไขปัญหาว่าเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นเหยื่อความรุนแรงหรือมีส่วนในการรับผิดชอบเรื่องนี้ต้องดำเนินการตามขั้นตอนอย่างไร การกำหนดมาตรการแทรกแซงที่ชัดเจนจะทำให้สถานศึกษาต่างๆ มีมาตรฐานการแทรกแซงปัญหาความรุนแรงที่เหมือนกันอันเป็นหลักประกันการคุ้มครองสิทธินักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและช่วยให้บุคลากรภายในสถานศึกษาทราบว่าตนสมควรต้องปฏิบัติตนเช่นไรและมีหน้าที่อะไรบ้าง ตลอดจนครอบครัวของนักเรียนยังได้เข้ามามีส่วนร่วมและคอยตรวจสอบว่าบุคลากรที่มีหน้าที่ได้ปฏิบัติตามมาตรการหรือไม่ ฉะนั้น หากปราศจากมาตรการแทรกแซงที่เป็นระบบและชัดเจนจักทำให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่คลี่คลายไปในทิศทางที่ดีขึ้น มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาจึงมี

⁸⁵ โรงเรียนบ้านโคกเพิ่มโคกกลาง, "โครงการเสริมสร้างสันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา" [ออนไลน์].

ความจำเป็นที่ประเทศไทยควรนำมาปรับใช้ อันประกอบไปด้วยมาตรการแจ้งเหตุความรุนแรง มาตรการแจ้งเหตุความรุนแรงแก่ครอบครัวนักเรียนที่เกี่ยวข้อง มาตรการแยกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงพร้อมเริ่มการสอบสวนภายหลังได้รับแจ้งเหตุความรุนแรง มาตรการการลงโทษ มาตรการคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ มาตรการแจ้งผลการสอบสวนแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง มาตรการคุ้มครองการแก้แค้น มาตรการจัดช่องทางการติดต่อกรณีเร่งด่วน มาตรการไกล่เกลี่ยและ มาตรการอุทธรณ์คำสั่ง ดังจะกล่าวต่อไปนี้

5.5.2.1 การแจ้งเหตุความรุนแรง

มาตรการแทรกแซงประการแรกสำหรับผู้วิจัยเห็นสมควรให้มี คือ การให้บุคคลที่พบเห็น หรือทราบเหตุความรุนแรงต้องแจ้งเหตุดังกล่าวแก่คณะกรรมการภายในสถานศึกษา หากขาด มาตรการแทรกแซงประการแรก จะทำให้บุคคลที่รับผิดชอบจัดการปัญหาความรุนแรงไม่อาจทราบ สถานการณ์ดังกล่าว เนื่องจากปัญหาความรุนแรงสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วทุกแห่งภายในสถานศึกษา นอกจากนี้บุคลากรยังมีจำนวนจำกัดอันไม่สามารถตรวจตราความเรียบร้อยได้ทั่วถึง การได้รับความ ร่วมมือจากบุคคลที่พบเห็นหรือทราบเหตุการณ์หรือจากนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงจะช่วยให้ การทำงานของบุคลากรที่รับผิดชอบง่ายและครอบคลุมขึ้น การกำหนดมาตรการนี้จักช่วยให้ เหตุการณ์ความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็ว

5.5.2.2 การแจ้งเหตุความรุนแรงแก่ครอบครัวนักเรียนที่เกี่ยวข้อง

มาตรการแทรกแซงประการต่อมา คือ คณะกรรมการภายในสถานศึกษาต้องแจ้ง เหตุความรุนแรงแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่กระทำและถูกกระทำความรุนแรง หาก ปราศจากมาตรการดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลเสียทางด้านความร่วมมือจากครอบครัว เนื่องจาก ครอบครัวถือเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับเด็กหรือเยาวชนของตนมากที่สุด การแจ้งเหตุความรุนแรงช่วยให้ ครอบครัวตระหนักและหันมาใส่ใจปัญหาเด็กและเยาวชนของตนมากขึ้น กอปรกับช่วยให้ครอบครัว รับทราบพฤติกรรมตามความเป็นจริงขณะที่นักเรียนเรียนอยู่ภายในสถานศึกษา ตลอดจนการแจ้งเหตุ ดังกล่าวยังช่วยให้นักเรียนที่กระทำความรุนแรงกลัวและตระหนักถึงเหตุการณ์ที่ตนก่อมากขึ้น เนื่องจากเกรงว่าตนอาจถูกลงโทษจากทั้งสถานศึกษาและครอบครัว

5.5.2.3 การแยกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงพร้อมเริ่มการสอบสวน ภายหลังได้รับแจ้งเหตุความรุนแรง

มาตรการแทรกแซงประการที่สามที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสมควรมีขึ้น คือ คณะกรรมการภายในสถานศึกษาต้องแยกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงออกจากกันพร้อมสอบสวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทันที มาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการแทรกแซงต่อจากการรับแจ้งเหตุ หากทางสถานศึกษาไม่ได้แยกนักเรียนออกจากกันอาจทำให้เกิดการปะทะอารมณ์ซึ่งอาจลุกลาม ร้ายแรง ยากต่อการเยียวยาและแก้ไขปัญหานอกจากการแยกนักเรียนที่เกี่ยวข้องแล้ว กระบวนการสอบสวนถือเป็นหัวใจหลักประการหนึ่งของมาตรการแทรกแซง หากขาดการสอบสวนจะทำให้ไม่มี ขั้นตอนการหาข้อเท็จจริงที่ได้มาตรฐานและอาจมีคำสั่งที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนที่ถูกกระทำและ กระทำ ความรุนแรง การกำหนดให้มีการสอบสวนโดยคณะกรรมการภายในสถานศึกษาจักทำให้ กระบวนการสอบสวนของแต่ละสถานศึกษาได้มาตรฐานมากขึ้นและออกคำสั่งจากบุคคลที่ใกล้ชิดและ เข้าใจเหตุการณ์จริง

5.5.2.4 การลงโทษ

มาตรการแทรกแซงประการที่สี่ คือ คณะกรรมการภายในสถานศึกษามีอำนาจออก คำสั่งลงโทษนักเรียนที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาตามความจำเป็น เช่น เข้าอบรมหลักสูตร พิเศษและอื่นๆ ตามความเหมาะสม โดยบิดา มารดาหรือผู้ปกครองต้องเข้าร่วมอบรมหลักสูตรพิเศษ กับบุตรหรือเด็กที่อยู่ภายในปกครองเช่นกัน การกำหนดมาตรการดังกล่าวจะทำให้นักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงเกรงกลัวและยังคิดก่อนคิดกระทำความรุนแรง ซึ่งการลงโทษดังกล่าวจะกระทำตามความ เหมาะสมเพื่อช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและแนวคิดให้อยู่ร่วมกับนักเรียนอื่นได้โดยไม่ใช้ความรุนแรง ส่วนกรณีของบิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่ต้องเข้าร่วมอบรมพิเศษ หากขาดมาตรการนี้จะทำให้ ครอบครัวไม่ตระหนักถึงพฤติกรรมเด็กและเยาวชนของตนขณะอยู่ภายในสถานศึกษา การเข้าร่วม อบรมจักช่วยให้ครอบครัวมีมุมมองเกี่ยวกับความรุนแรงเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้นและหันมาให้ ความสำคัญในการใส่ใจอบรมสั่งสอนบุตรและเด็กที่อยู่ภายในปกครองของตนมากกว่าแต่ก่อน

5.5.2.5 การคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ

มาตรการแทรกแซงประการที่ห้าที่ผู้วิจัยเห็นควรให้เพิ่มเติม คือ คณะกรรมการภายในสถานศึกษาต้องมีกระบวนการคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ นอกจากนี้ ยังไม่จำกัดสิทธิเรียกร้องตามกฎหมายอื่นในกรณีที่นักเรียนที่ถูกกระทำมีความรุนแรงมีสิทธิตามกฎหมายนั้นๆ หากขาดกระบวนการนี้จะก่อให้เกิดผลเสียแก่สภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อ เนื่องจากนักเรียนที่ถูกกระทำขาดผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการรับมือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การคุ้มครองด้วยวิธีการที่เหมาะสมตามรายกรณีจะช่วยให้นักเรียนเหล่านั้นปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและกลับมาใช้ชีวิตภายในรั้วสถานศึกษาได้อย่างปกติภายในเวลาไม่นานมากนัก และในฐานะที่ถูกกระทำมีความรุนแรงจึงยังคงไว้ซึ่งสิทธิในการเรียกร้องตามกฎหมายอื่นที่จำเป็นหากนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อเห็นว่าเหมาะสม การกำหนดมาตรการดังกล่าวจึงก่อเกิดประโยชน์กับนักเรียนที่ถูกกระทำมีความรุนแรงอย่างยิ่งยวด ช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจและชี้แนะทางการใช้ชีวิตพร้อมรับมือความรุนแรงที่ตนอาจประสบในอนาคต

5.5.2.6 การแจ้งผลการสอบสวนแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

มาตรการแทรกแซงประการต่อมา คือ คณะกรรมการภายในสถานศึกษาต้องแจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนที่กระทำ ความรุนแรง นักเรียนที่ถูกกระทำ ความรุนแรงตลอดจนบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง การแจ้งผลการสอบสวนมีขึ้นเมื่อคณะกรรมการภายในสถานศึกษาประชุมจนได้ข้อยุติว่าสมควรมีคำสั่งลงโทษนักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงหรือมีกระบวนการคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่ออย่างไร หากปราศจากการแจ้งผลดังกล่าวแล้วจะทำให้นักเรียนที่เกี่ยวข้องและครอบครัวไม่ทราบผลการพิจารณาและยากต่อการอุทธรณ์คำสั่ง การแจ้งผลจึงเป็นการคุ้มครองสิทธินักเรียนเหล่านี้ กรณีที่ไม่พอใจคำสั่งของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา นอกจากนี้ การแจ้งผลยังช่วยให้ครอบครัวของนักเรียนเตรียมพร้อมเพื่อช่วยเหลือบุตรหรือเด็กที่อยู่ภายในปกครองของตนให้ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวอย่างถูกต้อง

5.5.2.7 มาตรการคุ้มครองการแก้แค้น

มาตรการแทรกแซงประการที่เจ็ด คือ คณะกรรมการต้องมีกระบวนการคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและนักเรียนที่แจ้งเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษาจากการถูกแก้แค้น หาก

ขาดมาตรการดังกล่าวจะทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่พบเห็นหรือทราบเหตุการณ์เท่าที่ควร ตลอดจนนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่มั่นใจว่าภายหลังจากที่ตนเองแจ้งเหตุความรุนแรงไปแล้ว ตนเองจะได้รับความคุ้มครองหรือไม่ ทำให้เกรงกลัวภัยที่อาจจะเกิดขึ้นซ้ำอีก ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนกระทบกับประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

5.5.2.8 การจัดช่องทางติดต่อกรณีเร่งด่วน

มาตรการแทรกแซงประการต่อมาที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสมควรให้มีขึ้น คือ สถานศึกษาต้องจัดช่องทางติดต่อเพื่อรับแจ้งเหตุความรุนแรงภายในสถานศึกษากรณีเร่งด่วน โดยอาจจัดหมายเลขโทรศัพท์ กล่องรับแจ้งเหตุที่ติดตั้งตามจุดต่างๆ ทั่วสถานศึกษา แบบฟอร์มที่ทางสถานศึกษาลงไว้ทางเว็บไซต์ตนเองเพื่อให้บุคคลที่รับทราบหรือพบเห็นหรือถูกกระทำความรุนแรงสามารถพิมพ์แบบฟอร์มดังกล่าวและส่งตามกล่องรับแจ้งเหตุ หรือสถานศึกษาจะจัดช่องทางอื่นตามความเหมาะสม หากขาดมาตรการดังกล่าวอาจส่งผลเสียต่อการให้ความร่วมมือ เนื่องจากไม่มีช่องทางรับแจ้งเหตุ หรือมีแต่ไม่เอื้ออำนวยต่อการรับแจ้งเท่าที่ควร ทำให้สถานศึกษารับทราบข้อมูลความรุนแรงช้าและไม่ทั่วถึง การจัดช่องทางดังกล่าวทำให้สถานศึกษาได้รับความร่วมมือมากขึ้นและเข้าแก้ปัญหาได้รวดเร็ว

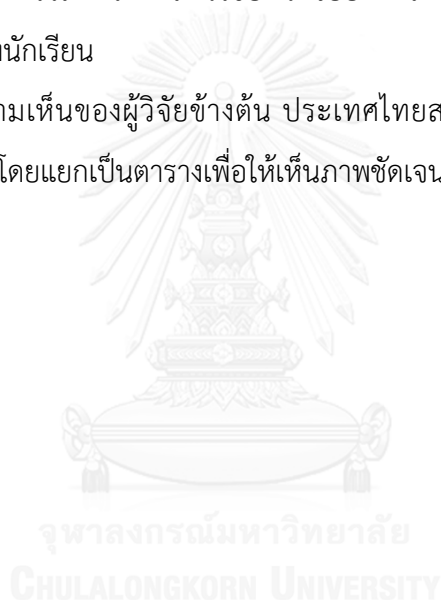
5.5.2.9 การไกล่เกลี่ย

มาตรการแทรกแซงประการที่เก้า คือ คณะกรรมการภายในสถานศึกษาหรือบุคคลที่ได้รับหน้าที่ให้ไกล่เกลี่ยต้องไกล่เกลี่ยภายหลังการสอบสวนแล้วเสร็จ หากขาดมาตรการดังกล่าวอาจส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงไม่ยุติอย่างแท้จริงหรือสร้างความบาดหมางระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งที่บางกรณีนักเรียนที่ข้องเกี่ยวกับความรุนแรงอาจปรับความเข้าใจกันได้ในท้ายที่สุด เนื่องจากปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นบางครั้งเกิดจากความผิดพลาดในการรับสารหรือเข้าใจผิดจนก่อให้เกิดความเกลียดชัง แต่หากมีบุคคลที่เป็นกลางคอยช่วยปรับความเข้าใจและให้นักเรียนดังกล่าวได้มีโอกาสเข้าใจรายละเอียดที่ถูกต้องจะทำให้ปัญหาเหล่านี้หมดไปอย่างแท้จริง และช่วยลดความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นซ้ำ

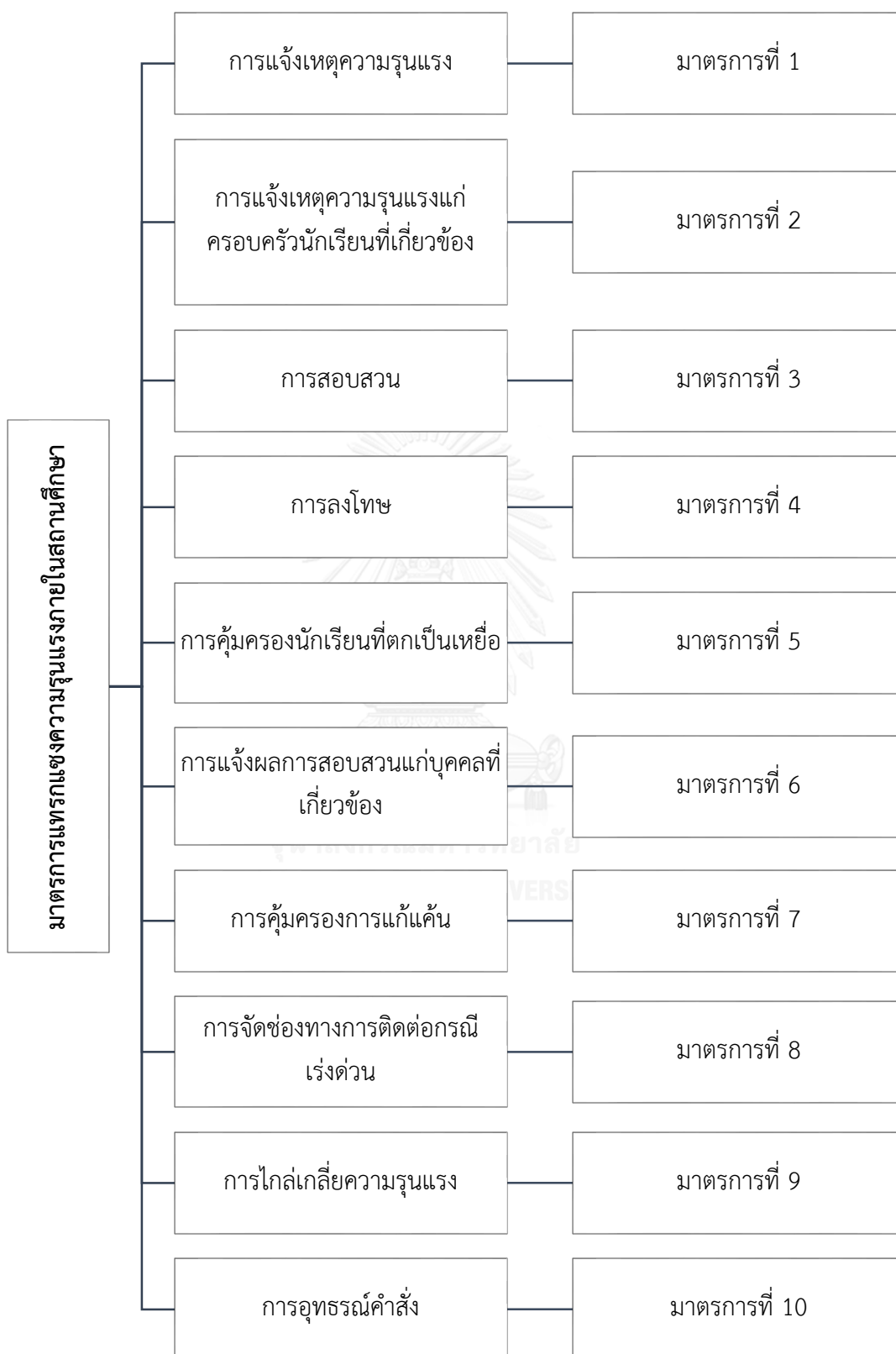
5.5.10 การอุทธรณ์คำสั่ง

นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและนักเรียนที่กระทำความรุนแรงสามารถอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการภายในสถานศึกษาต่อคณะกรรมการส่วนกลางภายหลังได้รับทราบคำสั่งดังกล่าว หากขาดมาตรการอุทธรณ์คำสั่งอาจทำให้นักเรียนที่เกี่ยวข้องไม่ได้รับความสะดวกในการยื่นเรื่องอุทธรณ์ เนื่องจากไม่ทราบกระบวนการอุทธรณ์ว่าต้องอุทธรณ์ต่อบุคคลใดและภายในกี่วัน นอกจากนี้การอุทธรณ์คำสั่งยังเป็นหลักประกันแก่นักเรียนว่าคำสั่งดังกล่าวเหมาะสมอันสร้างประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง ยิ่งกว่านั้น การอุทธรณ์ยังเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจของคณะกรรมการภายในสถานศึกษาเพื่อไม่ให้คณะกรรมการดังกล่าวใช้อำนาจออกคำสั่งโดยมิชอบและไม่เหมาะสมต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียน

จากความเห็นของผู้วิจัยข้างต้น ประเทศไทยสมควรจะมีมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยแยกเป็นตารางเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 13 มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย

5.6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

5.6.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาของต่างประเทศ

ก่อนกล่าวถึงการกำหนดสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงในประเทศไทย จำต้องศึกษาเปรียบเทียบภาพรวมของสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงจากกฎหมายเมืองโมนา และมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา ตลอดจนสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ว่าประเทศเหล่านี้กำหนดสภาพบังคับไว้ครอบคลุมเพียงใด เพื่อหาแนวทางการกำหนดสภาพบังคับที่เหมาะสมต่อการนำมาบังคับใช้ในประเทศไทยต่อไป ดังนี้

5.6.1.1 สหรัฐอเมริกา

สภาพบังคับในส่วนของสหรัฐอเมริกานั้น Massachusetts General Laws มาตรา 370 ของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ ไม่ได้บัญญัติสภาพบังคับทางอาญาไว้แต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม หากบุคคลใดกระทำความรุนแรง โทษที่จะได้รับจะเป็นโทษทางวินัย กลับกันในส่วนของ Code of Ordinances มาตรา 1-1-7 ของมลรัฐวิสคอนซิน ไม่ได้บัญญัติความรับผิดใดๆ แก่นักเรียนที่กระทำความรุนแรง แต่ได้บัญญัติสภาพบังคับทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ที่อายุต่ำกว่า 18 ปี⁸⁶ หากการกระทำของผู้เยาว์นั้นเข้าตามนิยามความรุนแรงของมาตรา 11-2-17 แห่งกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งสภาพบังคับทางอาญาที่จะลงแก่บุคคลดังกล่าวคือโทษปรับตามจำนวนครั้งที่บุตรหรือเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนกระทำความรุนแรง ตั้งแต่ 50 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน 1,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับความผิดครั้งแรก และปรับเพิ่มขึ้นตั้งแต่ 100 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ⁸⁷ สำหรับความผิดที่กระทำซ้ำภายในระยะเวลา 1 ปี กระนั้น บิดา มารดาหรือผู้ปกครองจะต้องได้รับการแจ้งเตือนเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานที่มีอำนาจบังคับตามกฎหมายถึงการ

⁸⁶ CODE OF ORDINANCES § 11-2-17(e)

⁸⁷ CODE OF ORDINANCES § 1-1-7(a)

กระทำของบุตรหรือเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลเสียก่อน หากได้รับแจ้งแล้วแต่ยังกระทำผิดภายใน 90 วัน หลังจากได้รับแจ้งให้สันนิษฐานว่าบิดา มารดาหรือผู้ปกครองได้อนุญาตให้กระทำผิด⁸⁸

5.6.1.2 สาธารณรัฐเกาหลี

ใน ส่วน ของ สาธารณรัฐเกาหลี Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools บัญญัติโทษทางวินัยแก่นักเรียนที่กระทำความรุนแรง และโทษปรับไม่เกิน 3 ล้านวอน⁸⁹ แก่บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่งเปิดเผยข้อมูลลับของนักเรียนที่กระทำความรุนแรง นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อหรือบุคคลที่แจ้งเหตุ⁹⁰ นอกจากนี้ ยังบัญญัติโทษปรับไม่เกิน 3 ล้านวอน⁹¹ แก่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งกรณีที่คณะกรรมการภายในสถานศึกษาส่งนักเรียนที่กระทำความรุนแรงเข้าอบรมพิเศษพร้อมบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

5.6.1.3 สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ทั้งในส่วนของผู้ที่กระทำความรุนแรง สถานศึกษาและบุคลากรของทางสถานศึกษาที่ไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตาม Anti-Bullying Act of 2013 จะได้รับโทษทางวินัย อย่างไรก็ตามมีการแยกโทษทางวินัยระหว่างสถานศึกษาของรัฐและเอกชน โดยสถานศึกษาของรัฐ หน่วยงาน Civil Service Rules และกระทรวงศึกษาธิการ⁹² เป็นองค์กรที่ตัดสินโทษทางวินัยในทางกลับกัน สถานศึกษาของเอกชน สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถกำหนดโทษทางวินัยได้เอง แต่ต้องส่งสำเนาผลการตัดสินแต่ละรายกรณีไปยัง Division Office และต้องปฏิบัติตามคำสั่งภายใน 30 วัน นอกจากนี้ สถานศึกษาอาจถูกสั่งปิดชั่วคราวเมื่อไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย⁹³

จากข้างต้นพิจารณาได้ว่าทั้ง 3 ประเทศได้บัญญัติสภาพบังคับไว้แตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเพื่อความชัดเจนเป็น 4 กลุ่มดังนี้

⁸⁸ CODE OF ORDINANCES § 11-2-17(e)

⁸⁹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 22(1)

⁹⁰ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 21(1)

⁹¹ ACT ON THE PREVENTION OF AND COUNTERMEASURES AGAINST VIOLENCE IN SCHOOLS § 22(2)

⁹² ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 14.1

⁹³ ANTI-BULLYING ACT OF 2013 § 14.2

(1) กลุ่มที่มีโทษทางวินัยแก่ผู้ที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

(2) กลุ่มที่มีโทษแก่สถานศึกษาและวินัยบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

(3) กลุ่มที่มีโทษทางอาญาแก่บุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี

(4) กลุ่มที่มีโทษทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ได้แก่ เมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐเกาหลี

จากสรุปดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นควรจัดสภาพบังคับของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน และมลรัฐแมสซาชูเซตส์ของสหรัฐอเมริกา ตลอดจนสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ด้วยการจำแนกเป็นตารางเพื่อความชัดเจน ดังนี้

ตารางที่ 14 สภาพบังคับของกฎหมายเมืองโมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์
สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ประเทศ ประเด็น	สหรัฐอเมริกา		สาธารณรัฐเกาหลี	สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
	โมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน Monona Code of Ordinances	มลรัฐ แมสซาชูเซตส์ Massachusetts General Laws	Act on the Prevention of and Countermeasures against Violence in Schools	Anti-Bullying Act of 2013
สภาพบังคับ ของมาตรการ ป้องกันความ รุนแรงภายใน สถาน ศึกษา	โทษทางอาญาแก่ บิดา มารดาและ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็น โทษปรับตั้งแต่ 50 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่ เกิน 1,000 ดอลลาร์ สหรัฐ สำหรับ ความผิดครั้งแรก และปรับเพิ่มขึ้น ตั้งแต่ 100 ดอลลาร์ สหรัฐ แต่ไม่เกิน 2,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับความผิดที่ กระทำซ้ำภายใน ระยะเวลา 1 ปี	(1) โทษทางวินัยแก่ ผู้ทำความรุนแรง ภายในสถานศึกษา (2) โทษทางวินัย บุคลากรที่ไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย	(1) โทษทางวินัยแก่ผู้ที่ กระทำความรุนแรงภายใน สถานศึกษา (2) โทษปรับไม่เกิน 3 ล้าน วอน แก่บุคคลที่มีอำนาจ หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการ ป้องกันความรุนแรงภายใน สถานศึกษา ซึ่งเปิดเผย ข้อมูลลับของนักเรียนที่ กระทำความรุนแรง นักเรียน ที่ตกเป็นเหยื่อหรือบุคคลที่ แจ้งเหตุ (3) โทษปรับไม่เกิน 3 ล้าน วอน แก่บิดา มารดาและ ผู้ปกครองที่ไม่ปฏิบัติตาม คำสั่งกรณีที่คณะกรรมการ ภายในสถานศึกษาส่ง นักเรียนที่กระทำความ รุนแรงเข้าอบรมพิเศษพร้อม บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง	(1) โทษทางวินัยแก่ผู้ที่ กระทำความรุนแรงภายใน สถานศึกษา (2) โทษแก่สถานศึกษาและ วินัยบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย โดยแยกการ กำหนดโทษทางวินัย ระหว่างสถานศึกษาของรัฐ และเอกชนออกจากกัน ซึ่ง สถานศึกษาของเอกชน สามารถกำหนดโทษทาง วินัยได้เอง แต่สถานศึกษา ของรัฐจะขึ้นอยู่กับ หน่วยงาน Civil Service Rules และ กระทรวง ศึกษาธิการ

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มทั้งหมด 4 กลุ่ม และมีเพียงกลุ่ม 1 เท่านั้นที่ทั้ง 3 ประเทศมีตรงกันอันอธิบายได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีโทษทางวินัยแก่ผู้ที่กระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา แต่ละประเทศจะมีโทษทางวินัยแตกต่างกันออกไป เช่น สาธารณรัฐเกาหลี นักเรียนที่กระทำความรุนแรง อาจต้องเขียนทำขอโทษแก่นักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรง ย้ายห้องเรียนหรือย้ายสถานศึกษา ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยเห็นว่าสมควรนำของประเทศเหล่านี้มาใช้เท่าที่จำเป็นและเพียงบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้ยังสมควรดึงบิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยจัดเป็นหลักสูตรอบรมพิเศษดังเช่นที่สาธารณรัฐเกาหลีบัญญัติไว้

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีโทษแก่สถานศึกษาและวินัยบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา ในกลุ่มนี้มีมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ที่บัญญัติไว้ การลงโทษทางวินัยดังกล่าวสมควรนำมาปรับใช้ในประเทศไทย เนื่องจากการบัญญัติโทษทางวินัยจะทำให้เกิดสภาพบังคับแก่สถานศึกษาและบุคลากร ทำให้สถานศึกษาและบุคลากรหันมาใส่ใจและให้ความร่วมมือมากขึ้น ส่งผลให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาคือคลายและเกิดประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ โดยผู้วิจัยจะนำเอาโทษทางวินัยมาปรับใช้และให้หน่วยงานที่กำกับดูแลลงโทษสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนเหมือนกัน

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่มีโทษทางอาญาแก่บุคลากรที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งมีเพียงสาธารณรัฐเกาหลีเท่านั้นที่บัญญัติไว้ กล่าวคือ หากบุคลากรที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาเปิดเผยข้อมูลลับของนักเรียนที่กระทำความรุนแรง นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อหรือบุคคลที่แจ้งเหตุความรุนแรง บุคลากรคนดังกล่าวต้องโทษปรับไม่เกิน 3 ล้านวอน กรณีนี้มีขึ้นเพื่อคุ้มครองข้อมูลที่ละเอียดอ่อนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากบางครั้งนักเรียนที่เกี่ยวข้องตกลงกันได้และปัญหาทุกอย่างคลี่คลาย แต่หากมีการเปิดเผยความลับออกไปอาจทำให้ปัญหาที่ยุติไปแล้วกลับมาอีกครั้ง หรือกรณีของบุคคลที่แจ้งเหตุ หากมีการเปิดเผยความลับออกไปจะทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือหรือได้รับความร่วมมือน้อยลง เนื่องจากอาจถูกรังควานจากนักเรียนที่กระทำความรุนแรง

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่มีโทษทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง มีเพียงเมืองโมนอนา มลรัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกาและสาธารณรัฐเกาหลีเท่านั้น โดยเมืองโมนอนาบัญญัติโทษปรับหนักขึ้นตามจำนวนที่บุตรของตนกระทำความรุนแรง ซึ่งกรณีดังกล่าวคล้ายคลึงกับโทษปรับตามมาตรา 26 (3) แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่บัญญัติไว้ว่า "ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้... บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประทุษร้ายต่อการกระทำผิด" ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับบิดา มารดาหรือผู้ปกครองได้ ฉะนั้น การนำโทษทางอาญาของเมืองโมนอนามาปรับใช้จะก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนของโทษ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าไม่ควรนำโทษทางอาญานี้มาใช้กับประเทศไทย

ในส่วนต่อมาเป็นโทษปรับของสาธารณรัฐเกาหลีที่บัญญัติโทษปรับไม่เกิน 3 ล้านวอน แก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองที่ไม่ยอมเข้าร่วมหลักสูตรอบรมพิเศษร่วมกับบุตรหรือเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนในกรณีที่ได้รับคำสั่งให้เข้าร่วม ในส่วนนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรนำมาปรับใช้ในประเทศไทย เนื่องด้วยการขาดการเอาใจใส่ อบรมสั่งสอนหรือกระทั่งขาดความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงจากทางบิดา มารดาและผู้ปกครองถือเป็นสาเหตุหนึ่งของการกระทำผิด เมื่อเป็นเช่นนั้นการนำ

บุคคลเหล่านี้เข้าร่วมอบรมกับบุตรหรือเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล จึงเหมือนเป็นหน้าที่ที่สมควรกระทำ

5.6.2 การกำหนดสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงของประเทศไทย

ภายหลังจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงในต่างประเทศในหัวข้อที่ 5.6.1 ไปแล้วนั้น สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ต่อไป คือ การกำหนดสภาพบังคับของมาตรการป้องกันความรุนแรงของประเทศไทย

ปัจจุบันประเทศไทยกำหนดสภาพบังคับไม่ครอบคลุมและเพียงพอต่อการแก้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา แม้สภาพบังคับทั้งทางวินัยและอาญาจะได้ชื่อว่าเป็นกระบวนการในชั้นปราบปราม ซึ่งไม่ใช่วิถีทางแก้ปัญหาหลักของความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่เน้นการป้องกัน กระนั้น สภาพบังคับทั้งทางวินัยและอาญาเป็นเสมือนฟันเฟืองที่สำคัญยิ่งเมื่อนำมาใช้ควบคู่และส่งเสริมให้มาตรการต่างๆ สามารถบังคับใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ เมื่อไรสภาพบังคับจะก่อเกิดผลเสียอย่างยืงยวด เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่ตระหนักและใส่ใจสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น จึงไม่พยายามรับทราบหรือละเลยปัญหา ส่งผลกระทบทั้งนักเรียนที่กระทำและถูกกระทำ ความรุนแรง เพราะนักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงไม่ได้รับการตักเตือนที่เหมาะสม ทำให้เห็นว่าสิ่งที่ตนกระทำไปถูกต้อง และมีแนวโน้มกระทำอีก ส่วนนักเรียนที่ถูกกระทำ ความรุนแรงต้องตกอยู่ภายใต้สภาวะกดดันและความเครียดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อปราศจากคำชี้แนะและความคุ้มครอง ฉะนั้น บุคลากรภายในสถานศึกษาที่คอยดูแลนักเรียนขณะนักเรียนศึกษาเล่าเรียนภายในรั้วสถานศึกษาและครอบครัวอันเป็นสถาบันหลักของเด็กและเยาวชนจึงมีส่วนสำคัญที่จำต้องรับผิดชอบปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงมิได้เพื่อให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติในอนาคต

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าสมควรวิเคราะห์ให้มีโทษทั้งสิ้น 4 กลุ่ม อันประกอบไปด้วยกลุ่มที่มีโทษทางวินัยแก่นักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงภายในสถานศึกษา กลุ่มที่มีโทษแก่สถานศึกษาและวินัยบุคลากร กลุ่มที่มีโทษทางอาญาแก่บุคลากร และกลุ่มที่มีโทษทางอาญาแก่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ดังนี้

5.6.2.1 โทษทางวินัยแก่นักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประเทศไทยสมควรมีโทษทางวินัยแก่นักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงภายในสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการภายในสถานศึกษามีอำนาจกำหนดโทษวินัยนักเรียนที่

กระทำความรุนแรงตามความเหมาะสม รวมถึงกำหนดให้นักเรียนที่กระทำความรุนแรงเข้าอบรม หลักสูตรพิเศษตามที่ผู้วิจัยได้อธิบายไว้ในหัวข้อที่ 5.3.2.2 เรื่องอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ภายในสถานศึกษา ซึ่งการลงโทษทางวินัยที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการลงโทษเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความรุนแรงในเด็กและเยาวชนมีข้อดี เพราะบางครั้งเด็กหรือเยาวชนมีความคิดที่ผิดแผกไปอันเนื่องมาจากความเข้าใจผิดหรือถูกปลูกฝังให้มีแนวคิดใช้ความรุนแรงโดยเห็นว่าเป็นเรื่องสนุกอันปราศจากคำแนะนำและการตักเตือนที่เหมาะสม การลงโทษทางวินัยจึงเป็นการตักเตือน ชี้แนะอันอาจทำให้นักเรียนดังกล่าวตระหนักถึงการกระทำของตนและปรับเปลี่ยนแนวคิดไปในทางที่ ถูกต้อง หากปราศจากโทษทางวินัยที่เหมาะสมจะทำให้นักเรียนที่กระทำผิด กระทำความรุนแรงติดนิสัยจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่หรืออาจทวีความรุนแรงมากขึ้นจนกลายเป็นปัญหาสังคมอันยากแก่การ เยียวยา

5.6.2.2 โทษแก่สถานศึกษาและวินัยบุคลากร

กรณีโทษแก่สถานศึกษาและบุคลากร ผู้วิจัยมีความเห็นให้คณะกรรมการส่วนกลางมี อำนาจสั่งปิดสถานศึกษาในกรณีที่คณะกรรมการส่วนกลางได้แจ้งเตือนสถานศึกษาถึงการไม่ปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันและแทรกแซงภายในสถานศึกษาแล้ว รวมถึงมีอำนาจกำหนดโทษตามความ เหมาะสมแก่บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพหลักทางด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา บุคคลซึ่ง ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ให้บริการ ปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ หรือการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่างๆ ที่มีหน้าที่ปฏิบัติให้เป็นไปตาม มาตรการป้องกันและมาตรการแทรกแซงตามที่ได้อธิบายไว้ในหัวข้อที่ 5.3.2.1 เรื่องอำนาจสั่งปิด สถานศึกษาและอำนาจกำหนดโทษบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นถึงความเหมาะสมของ การกำหนดโทษแก่สถานศึกษาและวินัยบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เนื่องด้วยสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่ ถ่ายทอดความรู้ สอนให้เด็กมีความรู้ควบคู่กับศีลธรรมอันดี ครอบครัวต่างมุ่งหวังว่าบุตรและเด็กที่ อยู่ในการปกครองดูแลของตนจะได้สิ่งเหล่านี้เมื่อศึกษาภายในสถานศึกษา และมั่นใจว่าสถานศึกษามี ความปลอดภัยและมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน โดยมีบุคลากรของสถานศึกษา ต่างเป็นบุคคลที่คอยขับเคลื่อนถ่ายทอดวิชาความรู้และสิ่งดีงามสู่เด็กและเยาวชน ฉะนั้น ทั้ง สถานศึกษาและบุคลากรต่างมีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะการจัดความรุนแรงภายในสถานศึกษา ซึ่ง ถือเป็นสิ่งเลวร้ายอันเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนขณะที่นักเรียนอยู่ภายในสถานศึกษา หากขาด ความร่วมมือจากบุคคลเหล่านี้จะทำให้มาตรการต่างๆ ที่ออกมาไร้การปฏิบัติจริง วิธีหนึ่งที่จะทำให้

สถานศึกษาและบุคลากรตระหนักและใส่ใจปัญหาเหล่านี้คือการลงโทษทางวินัย อันช่วยเสริมสร้างสภาพบังคับได้อย่างดี

5.6.2.3 โทษทางอาญาแก่บุคลากร

ในส่วนของโทษทางอาญาแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีโทษทางอาญาแก่คณะกรรมการส่วนกลางกรณีเปิดเผยรายละเอียดที่ได้จากการรับอุทธรณ์ รวมถึงมีโทษทางอาญาแก่คณะกรรมการภายในสถานศึกษากรณีเปิดเผยรายละเอียดที่ได้จากการรับแจ้งเหตุความรุนแรง สอบสวนและไต่ถามทักท้วง หากปราศจากโทษทั้ง 2 ข้างต้น อาจกระทบถึงสภาพความเป็นอยู่ภายในสถานศึกษาของนักเรียนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกระทบต่อการแก้ปัญหาที่ยุติลงแล้ว เนื่องจากเกิดความเสียหายแก่ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งของนักเรียน บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง จึงกล่าวได้ว่าโทษทั้ง 2 เป็นข้อจำกัดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการที่ไม่ให้ทำสิ่งทีนอกเหนือหน้าที่จนกระทบต่อสิทธิของนักเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้น ผู้วิจัยเห็นสมควรให้ทั้งคณะกรรมการภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการส่วนกลางต้องรับโทษกรณีเปิดเผยข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น

5.6.2.4 โทษทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง

โทษทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง ผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีโทษทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง กรณีที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่กระทำความรุนแรงได้รับคำสั่งให้ฝึกอบรมพิเศษ แต่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวไม่เข้าร่วม เพราะถือว่าบุคคลเหล่านี้ละเว้น ละเลยในการอบรม สั่งสอนบุตรหรือเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนไม่ไปกระทำความรุนแรง การเข้าร่วมฝึกอบรมจึงเป็นหนทางหนึ่งในการให้บุคคลเหล่านั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลเอาใจใส่บุตรหรือเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนมากขึ้น อันช่วยลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อีกทางหนึ่ง

จากข้างต้นทำให้เห็นถึงแนวความเห็นของผู้วิจัยในการเพิ่มเติมมาตรการต่างๆ ที่ช่วยลดปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาของประเทศไทย โดยผู้วิจัยกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา กำหนดคณะกรรมการภายในสถานศึกษาว่าประกอบไปด้วยบุคคลใดบ้าง รวมถึงกำหนดอำนาจหน้าที่ทั้งในส่วนของคณะกรรมการส่วนกลางและคณะกรรมการภายในสถานศึกษา

โดยให้คณะกรรมการส่วนกลางรับอุทธรณ์จากนักเรียนที่กระทำความรุนแรงหรือนักเรียนที่ถูกกระทำ ความรุนแรง สั่งปิดสถานศึกษากรณีสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ลงโทษกรณีบุคลากร ภายในสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรง ยิ่งกว่านั้น ยังกำหนด มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาและมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายใน สถานศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น และท้ายที่สุดผู้วิจัยได้เพิ่ม สภาพบังคับทางอาญากรณีคณะกรรมการภายในสถานศึกษาเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ได้จากการรับแจ้ง เหตุ สอบสวนและรับอุทธรณ์ รวมถึงกรณีที่คณะกรรมการส่วนกลางเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ได้จากการ รับอุทธรณ์ รวมทั้งกำหนดโทษสำหรับบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง เมื่อปฏิเสธการเข้าฝึกอบรมร่วมกับ บุตรหรือเด็กที่อยู่ในปกครองของตน

อนึ่ง การพิจารณาเพียงแนวทางการบัญญัติกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายใน สถานศึกษาของประเทศไทยยังไม่เพียงพอ เนื่องจากต้องคำนึงถึงข้อดีและข้อบกพร่องของการกำหนด มาตรการต่างๆ ว่าท้ายที่สุดแล้ว ประเทศไทยสมควรนำมามาตรการดังกล่าวมาบังคับใช้จริงหรือไม่ ดังจะ กล่าวต่อไปนี้

5.7 ข้อดีและข้อบกพร่องของการกำหนดนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและ แทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับ

การกำหนดนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซงตลอดจนสภาพบังคับมีทั้ง ข้อดีและข้อบกพร่อง ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จำต้องศึกษาถึงผลทั้งสองประการว่ามีข้อดีหรือข้อบกพร่อง มากกว่ากัน และสมควรนำมาปรับใช้กรณีที่มีข้อดีมากกว่าเพื่อประโยชน์สูงสุดของนักเรียนอันเป็น อนาคตของชาติ

5.7.1 ข้อดีของการกำหนดนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับ

จากที่ได้วิเคราะห์มาทั้งหมดเกี่ยวกับการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ปรากฏข้อดี ของการมีนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับที่ครอบคลุม ดังที่ผู้วิจัยจะกล่าว ดังนี้

5.7.1.1 นักเรียนรู้สึกว่าคุณเองปลอดภัยขณะศึกษาอยู่ภายในสถานศึกษา โดยไม่ต้องกังวลว่าตนจะถูกทำร้ายหรือถูกแกล้งจากนักเรียนอื่น ทำให้นักเรียนใช้เวลากับการเรียนและกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ อันเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กหรือเยาวชนได้สูงสุดในช่วงวัยของตน เนื่องด้วยความรุนแรงปิดกั้นพัฒนาการหลายๆ ด้าน และเวลาของการเรียนรู้ถูกแทนที่ด้วยความเครียด ข้อดีประการแรกนี้ไม่ได้มุ่งไปที่นักเรียนที่ตกเป็นเป้าหมายเท่านั้น แต่ยังส่งผลดีกับนักเรียนที่พบเห็นหรือรับทราบปัญหาความรุนแรงด้วย เนื่องจากนักเรียนเหล่านี้หวาดกลัวการถูกข่มขู่เพื่อไม่ให้บอกใคร จึงกล่าวได้ว่าข้อดีประการแรกส่งผลดีอย่างยิ่งยวดต่อนักเรียนหลายๆ ฝ่าย⁹⁴

5.7.1.2 การให้ข้อมูลเรื่องความรุนแรง และคำแนะนำเรื่องการพัฒนาตัวเองและวิธีปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนนักเรียนอื่นจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถรับมือกับความกดดันและสถานการณ์ความรุนแรงได้ดีขึ้น เสมือนหนึ่งสร้างเส้นทางที่ชัดเจนให้นักเรียนดังกล่าวก้าวเดินได้อย่างมั่นใจและคลี่คลายเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁹⁵

5.7.1.3 ครอบครัวของนักเรียนรู้สึกมั่นใจว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้รับการเอาใจใส่อย่างจริงจังทั้งจากสถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษาขณะที่บุตรของตนศึกษาอยู่ภายในรั้วสถานศึกษา⁹⁶

5.7.1.4 ครอบครัวของนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษามากขึ้น เช่น เข้ารับฝึกอบรมพิเศษเมื่อบุตรหรือเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแลของตนไปกระทำความรุนแรงภายในสถานศึกษา ทำให้ครอบครัวของนักเรียนตระหนักถึงภัยและความร้ายแรงของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น⁹⁷

5.7.1.5 มีเครื่องมือให้ครอบครัวของนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงในกรณีที่สถานศึกษาหรือบุคลากรภายในสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ก่อให้เกิด

⁹⁴ BullyBeware, "Benefits of an Anti-Bullying Policy," [Online] Accessed: 10 November 2015.

Available from: <http://www.bullybeware.com/faq/bullying/65-benefits-of-an-anti-bullying-policy.html>

⁹⁵ George Robinson, "Advantages for Children and Parents," [Online] Accessed: 10 November 2015.

Available from: <http://www.abqm-uk.com/#/advantages-children-parents/4557864670>

⁹⁶ ibid.

⁹⁷ ibid.

สภาพบังคับที่ทำให้สถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษาตระหนักและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติ ตามอย่างเคร่งครัด อันทำให้ปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาลดลง⁹⁸

5.7.1.6 ทำให้นักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงและนักเรียนที่เห็นหรือรับทราบสถานการณ์ ความรุนแรงภายในสถานศึกษากล้าแจ้งเหตุความรุนแรงที่เกิดขึ้น เนื่องจากมั่นใจว่าตนจะได้รับความ ค้ำครองจากการแก้แค้น ส่งผลให้ได้รับความร่วมมือในการแจ้งเหตุเมื่อเกิดความรุนแรงตามจุดอัป ต่างๆ อันยากแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาในการสังเกตเห็น⁹⁹

5.7.1.7 ทำให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาลดลง ทั้งความรุนแรงเล็กน้อยจนกระทั่งความ รุนแรงที่ถือเป็นอาชญากรรมสังคม ซึ่งข้อดีดังกล่าวอ้างอิงจากผลสำรวจในมลรัฐต่างๆ ที่บังคับใช้ กฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ณ สหรัฐอเมริกา จากข้อดีข้อนี้ส่งผลต่ออย่างยั้งยวด ต่อสังคมส่วนร่วม เนื่องด้วยช่วยลดเด็กหรือเยาวชนที่อาจมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนอันพัฒนาไปก่อ อาชญากรรมเต็มรูปแบบในอนาคตได้¹⁰⁰

5.7.2 ข้อบกพร่องของการกำหนดนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและ แทรกแซงตลอดจนสภาพบังคับ

มาตรการต่างๆ ที่จะใช้บังคับไม่สมควรพิจารณาเพียงข้อดีเท่านั้น แต่ควรพิจารณาถึง ข้อบกพร่องด้วยเช่นกัน เพื่อวิเคราะห์ว่าท้ายที่สุดแล้วการกำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงภายใน สถานศึกษาเหมาะสมที่จะนำมาบังคับใช้ในประเทศไทยจริงหรือไม่ ซึ่งข้อบกพร่องมีดังนี้

5.7.2.1 การกระทบต่อเสรีภาพในการพูดและการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนอันเป็นสิทธิ ขั้นพื้นฐานที่ทุกคนพึงได้รับ ข้อบกพร่องประการนี้ส่งผลกระทบต่อความคิดและการกระทำของ

⁹⁸ Tony Dearing, "Parents and Students Would Benefit from Anti-Bullying Legislation," [Online] Accessed: 11 November 2015. Available from: <http://www.annarbor.com/news/opinion/parents-and-students-would-benefit-from-anti-bullying-legislation/>

⁹⁹ New Jersey Department of Education, "Guidance for Schools on Implementing the Anti-Bullying Bill of Rights Act," [Online] Accessed: 12 November 2015. Available from: http://www.nj.gov/oag/dcr/downloads/Anti-Bullying_Bill-of-Rights.pdf

¹⁰⁰ Joseph J. Sabia and Brittany Bass, "Do Anti-Bullying Laws Reduce Youth Violence?," [Online] Accessed: 12 November 2015. Available from: <http://ftp.iza.org/dp9201.pdf>

นักเรียน เนื่องจากเกรงว่าคำพูดหรือการกระทำของตนนั้นอาจไปกระทบเพื่อนนักเรียนอื่นทั้งที่ไม่ได้มีเจตนากระทำความรุนแรง¹⁰¹

อย่างไรก็ดี การที่ไปกระทบเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการพูด สามารถโต้แย้งได้ว่านักเรียนทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการพูดเท่าที่การกระทำเหล่านั้นไม่ไปกระทบสิทธิและเสรีภาพของนักเรียนอื่น เนื่องจากสิทธิย่อมควบคู่กับหน้าที่เสมอ นักเรียนทุกคนพึงตระหนักว่าการกระทำที่ตนกระทำไปนั้นเหมาะสมหรือไม่ และกระทบสิทธิและเสรีภาพของนักเรียนอื่นหรือไม่ หากใช้ว่าปิดปากหรือปิดกั้นการกระทำหรือคำพูดเสมอไป กลับก่อให้เกิดประโยชน์เสียอีกที่ช่วยฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงการเคารพสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นตั้งแต่เยาว์วัย อันนำไปใช้เมื่อตนเติบโตใหญ่ในอนาคต ซึ่งข้อโต้แย้งนี้มีคำพิพากษา *Tinker v. Des Moines Independent School District* ของสหรัฐอเมริกา รับรองถึงเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการพูด เพียงแต่การกระทำดังกล่าวต้องไม่ไปกระทบกับสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน ตลอดจนสิทธิของนักเรียนอื่น นอกจากนี้ยังมีคำพิพากษา *Bethel School District. No. 403 v. Fraser* ของสหรัฐอเมริกาที่ยืนยันตามคำพิพากษาข้างต้น ทั้งยังเพิ่มเติมว่าสถานศึกษาจำต้องมีสิทธิอย่างเต็มที่ในการขจัดความรุนแรงทางคำพูด ฉะนั้น แม้มีข้อบกพร่องเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการพูด กระนั้น ข้อบกพร่องข้อนี้มีข้อโต้แย้งอันสมเหตุสมผลว่านักเรียนจำต้องตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพของนักเรียนอื่นเช่นเดียวกัน¹⁰²

5.7.2.2 หากวางระบบและมาตรการต่างๆ จะเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ดังเช่นผลสำรวจของมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ในสหรัฐอเมริกา ซึ่งใช้งบประมาณเพื่อจัดระบบต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎหมายป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษามากกว่า 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁰³

อย่างไรก็ตาม ข้อบกพร่องดังกล่าวมีข้อโต้แย้ง กล่าวคือ แม้จะใช้งบประมาณจำนวนมาก กระนั้น กลับประสบความสำเร็จในการจัดการปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาในระดับที่น่า

¹⁰¹ Foundation for Individual Rights in Education, "Second Chance for New Jersey to Protect Free Speech in Anti-Bullying Law," [Online] Accessed: 16 November 2015. Available from: <https://www.thefire.org/second-chance-for-new-jersey-to-protect-free-speech-in-anti-bullying-law/>

¹⁰² NoBullying, "The Deal on School Bullying and Free Speech," [Online] Accessed: 24 December 2015. Available from: <http://nobullying.com/school-bullying-and-free-speech/>

¹⁰³ Amanda Oglesby and Asbury Park, "Researchers Unsure of Success of Anti-Bullying Programs," [Online] Accessed: 27 December 2015. Available from: <http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/03/20/anti-bullying-programs-may-give-boost-to-bullies/6653995/>

พอใจ จากตัวอย่างข้างต้นที่ผู้วิจัยยกตัวอย่างมลรัฐนิวเจอร์ซีย์ สหรัฐอเมริกา ที่ใช้งบประมาณมากกว่า 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กลับได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่าเนื่องจากประสบความสำเร็จในการลดจำนวนความรุนแรงภายในสถานศึกษาจนถึงร้อยละ 19 หรือลดลงเกือบ 5,000 ครั้ง¹⁰⁴ การลงทุนกับการขจัดความรุนแรงดังกล่าวนี้ส่งผลต่อเด็กและเยาวชนของชาติ เพราะมาตรการนี้ถือเป็นเสมือนเครื่องมือช่วยพัฒนาด้านการศึกษา และสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจของนักเรียน เมื่อนักเรียนศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนจะช่วยให้นักเรียนสามารถดึงศักยภาพของตนเองออกมาได้สูงสุด กล่าวได้ว่าการลงทุนด้วยงบประมาณที่ไม่ได้มากจนเกินพอดีแต่ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ ตลอดจนส่งผลดีต่อประเทศชาติในระยะยาว ช่วยพัฒนาและดึงศักยภาพของเด็กและเยาวชนให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีทั้งการศึกษาที่ดีและสุขภาพกายและใจที่สมบูรณ์

จากที่กล่าวไปถึงข้อดีและข้อบกพร่องดังข้างต้น เห็นได้ชัดเจนว่าก่อให้เกิดผลดีมากกว่า ทั้งในเรื่องความปลอดภัยของนักเรียน ความมั่นใจของครอบครัวนักเรียนที่มีต่อสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของครอบครัวนักเรียน สภาพบังคับแก่สถานศึกษาและบุคลากรภายในสถานศึกษา การได้รับความร่วมมือมากขึ้นจากนักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรงและนักเรียนอื่นที่พบหรือรับทราบเหตุความรุนแรง รวมทั้งช่วยลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้น้อยลง ตลอดจนยับยั้งความรุนแรงที่อาจเป็นอาชญากรรมสังคมในอนาคต จากข้อดีดังกล่าวทำให้พิจารณาได้ว่า หากประเทศไทยมีนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาตลอดจนสภาพบังคับ จักช่วยอำนวยความสะดวกอย่างยิ่งยวดแก่เด็กและเยาวชนในสถานศึกษา เพราะนอกจากจะช่วยลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาแล้ว ยังเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและศักยภาพด้านการเรียนรู้ ความรับผิดชอบ ความเอาใจใส่ ความเห็นอกเห็นใจตลอดทั้งระเบียบวินัยขั้นพื้นฐานแก่เด็กและเยาวชนอันได้ชื่อว่าเป็นอนาคตของชาติ

อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงข้อดีข้อบกพร่องแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่จำต้องกล่าวถึง คือ บทสรุป เพื่อวิเคราะห์ว่าจากบทต่างๆ ที่ผู้วิจัยวิเคราะห์ไปนั้นตรงตามสมมติฐานที่ได้กล่าวไว้ ตลอดจนพิจารณาถึงข้อเสนอแนะที่ผู้วิจัยมีความเห็นว่าประเทศไทยสมควรมีทั้งนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันแทรกแซงและสภาพบังคับ

¹⁰⁴ ibid.

บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

จากสมมติฐานของวิทยานิพนธ์ที่ว่า แม้ประเทศไทยได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงอันสามารถนำมาปรับใช้ภายในสถานศึกษา แต่บทบัญญัติดังกล่าวไม่สามารถลดความรุนแรงลงได้ ส่งผลให้นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อต้องตกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการศึกษา ตลอดจนได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจ หากประเทศไทยมีนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ชัดเจน คณะกรรมการที่คอยกำกับดูแลปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะ มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุม ตลอดจนสภาพบังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง น่าจะส่งผลให้สามารถลดความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อได้ศึกษาแล้ว สามารถพิจารณาได้ว่าสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ถูกต้อง เนื่องจากประเทศไทยสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีนิยาม คณะกรรมการ มาตรการป้องกันและแทรกแซง รวมทั้งสภาพบังคับดังกล่าว เพื่อจัดการกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาอย่างมาก อาทิ ตบ ตี ตะค่อม พุดเสียดสี ตัดออกจากกลุ่มเพื่อนและกลั่นแกล้งในโลกโซเชียล ทั้งที่สถานศึกษาเป็นแหล่งเสริมสร้างความรู้และพัฒนาการของนักเรียน เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ของประเทศชาติในอนาคต แต่ในความเป็นจริงสถานศึกษากลับกลายเป็นเสมือนแหล่งบ่มเพาะพฤติกรรมเบี่ยงเบนสำหรับนักเรียนที่ถูกกระทำรุนแรง เนื่องจากแบกรับความเครียดและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความกดดันจนทำให้ลักษณะนิสัยบางประการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ นอกจากนี้นักเรียนที่กระทำความรุนแรงยังมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเช่นเดียวกัน กล่าวคือ การกระทำรุนแรงแก่นักเรียนอื่นบ่อยครั้งโดยปราศจากการตักเตือนหรือถูกดำเนินไปในทางที่ถูกที่ควรจึงทำให้เด็กคนดังกล่าวซึมซับพฤติกรรมเลวร้ายติดตัวไปจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นซ่อนอยู่ในสถานศึกษาต่างๆ เป็นเวลานาน รุ่นต่อรุ่น กระนั้น ประเทศไทย กลับไม่พบมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาไว้อย่างครอบคลุม กอปรกับกฎหมายบางฉบับที่มีอยู่เน้นการปราบปรามเป็นหลัก ซึ่งความรุนแรงดังกล่าวสามารถยุติได้ตั้งแต่ช่วงแรก และแม้จะเกิดเหตุแล้ว ยังสามารถเข้าแทรกแซงเพื่อยุติความรุนแรงได้ก่อนที่ความเสียหายจะยากเกินเยียวยา ส่วนกฎหมายที่เน้นการป้องกันเองกลับไม่ครอบคลุมเพียงพอที่จะ

แก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัญหาของกฎหมายประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในขณะนี้ปัญหาดังกล่าวแก้ได้ดังนี้

(1) กฎหมายที่เน้นการแก้ไข ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ตลอดจนพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 กฎหมายทั้ง 3 ฉบับมุ่งปราบปรามความรุนแรงเท่านั้น ซึ่งความรุนแรงภายในสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องรอจนอยู่ในขั้นตอนสุดท้าย เนื่องจากความรุนแรงลดลงได้ด้วยการป้องกันก่อนความรุนแรงปรากฏ และแม้ความรุนแรงจะเกิดขึ้นแล้ว ยังสามารถยุติความรุนแรงก่อนปัญหาอาจจะเสียหาย นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังปราศจากส่วนต่างๆ ที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา ทั้งนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรการป้องกันและแทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับที่ครอบคลุม

(2) กฎหมายที่เน้นการป้องกัน ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและมาตรการป้องกันนักเรียน นักศึกษาก่อเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายกัน รวมทั้งคู่มือการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา แม้กฎหมายเหล่านี้จะเน้นที่การป้องกัน กระนั้นกลับไม่ครอบคลุมปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากขาดทั้งนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการภายในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ตลอดจนสภาพบังคับแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา รวมทั้งบิดา มารดาและผู้ปกครองของนักเรียนที่กระทำความรุนแรง

อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษากฎหมายของต่างประเทศกลับพบว่ามีความครอบคลุม กล่าวคือ มีทั้งนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการภายในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรการป้องกันและแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา รวมถึงสภาพบังคับ ยิ่งกว่านั้นกฎหมายของต่างประเทศยังได้เน้นที่การป้องกันและใช้การปราบปรามเป็นตัวเสริมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการแก้ไขปัญหาคทะเลาะวิวาทภายในสถานศึกษา ดังที่ปรากฏในกฎหมายของเมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซิน มลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์

แม้กฎหมายของประเทศดังกล่าวได้บัญญัติครอบคลุมทั้งนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มาตรการป้องกันและแทรกแซง ตลอดจนสภาพบังคับ ซึ่งผู้วิจัยเห็นควรให้ประเทศไทยกำหนดทั้ง 5 ประการให้ครบถ้วนสมบูรณ์เป็นระบบและชัดเจน แต่กฎหมายของประเทศเหล่านี้พบความไม่เหมาะสมบางประการ อันไม่สมควรนำมาบังคับใช้ในประเทศไทย จึงจำต้องวิเคราะห์เพื่อนำเพียงส่วนที่ก่อเกิดประโยชน์สูงสุดเท่านั้น ดังนี้

นิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา เมืองโมนา มลรัฐวิสคอนซินและมลรัฐแมสซาชูเซตส์ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ต่างนิยามครอบคลุมถึงความรุนแรงทาง

กายภาพ ความรุนแรงโดยการใช้คำพูด ความรุนแรงโดยใช้กิริยาท่าทาง ความรุนแรงโดยกระทำเป็นลายลักษณ์อักษรและความรุนแรงโดยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประเทศไทยสมควรนำนิยามเหล่านี้มาใช้ เนื่องจากครอบคลุมความรุนแรงภายในสถานศึกษาทุกรูปแบบตามที่เกิดขึ้นจริงในประเทศไทย

คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา ประเทศไทยสมควรนำกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มาบังคับใช้ เพราะมีคณะกรรมการที่มีลักษณะของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางจนถึงภายในสถานศึกษา

มาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา ประเทศไทยสมควรนำกฎหมายของทั้ง 3 ประเทศมาบังคับใช้ให้มีรายละเอียดครอบคลุมการให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษาแก่นักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษา บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง การให้รายละเอียดเรื่องการแจ้งเหตุความรุนแรงและการแก้แค้นภายในสถานศึกษา การเผยแพร่นโยบายของทางสถานศึกษา หลักสูตรพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา การให้ความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา การอธิบายแนวทางให้คำปรึกษาและฝึกอบรมที่เหมาะสมกับนักเรียนที่กระทำความรุนแรง นักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและครอบครัว รายละเอียดเรื่องโทษทางวินัย หลักสูตรพัฒนานักเรียนและปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนนักเรียน และการเฝ้าระวังนักเรียนที่มีแนวโน้มเกิดพฤติกรรมเสี่ยงและนักเรียนที่มีโอกาสตกเป็นเหยื่อความรุนแรง

มาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษา ประเทศไทยสมควรนำกฎหมายของทั้ง 3 ประเทศมาปรับใช้ให้ครอบคลุม ด้วยการให้บุคคลที่พบหรือทราบเหตุความรุนแรงต้องแจ้งแก่ผู้ที่รับผิดชอบทันที สถานศึกษาต้องแจ้งเหตุความรุนแรงแก่ครอบครัวของนักเรียนที่กระทำผิดและตกเป็นเหยื่อ การสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง สถานศึกษาต้องให้คำปรึกษา การแจ้งผลการสอบสวนแก่นักเรียนที่กระทำผิด ตกเป็นเหยื่อและครอบครัว การให้ความคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรง กระบวนการลงโทษทางวินัย การเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการแก้แค้น การไม่ตัดสิทธินักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อจากการเรียกร้องสิทธิตามกฎหมายอื่น หลักสูตรอบรมพิเศษแก่นักเรียนและครอบครัวของนักเรียนที่กระทำความรุนแรง สิทธิอุทธรณ์คำสั่ง ช่องทางติดต่อเร่งด่วนเพื่อร้องเรียนเหตุความรุนแรง การไกล่เกลี่ยความรุนแรง การแยกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงออกจากกันพร้อมดูแลความปลอดภัยภายหลังแยก การเก็บข้อมูลส่วนตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุความรุนแรงเป็นความลับ

ในส่วนของสภาพบังคับ ประเทศไทยสมควรนำสภาพบังคับของสาธารณรัฐเกาหลีในส่วนของโทษทางอาญาแก่คณะกรรมการส่วนกลาง กรณีเปิดเผยรายละเอียดที่ได้จากการรับอุทธรณ์ และคณะกรรมการภายในสถานศึกษา กรณีเปิดเผยรายละเอียดที่ได้จากการรับแจ้งเหตุความรุนแรง การสอบสวนและไกล่เกลี่ย รวมถึงโทษทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่กระทำความรุนแรงที่ได้รับคำสั่งให้ฝึกอบรมพิเศษ แต่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวไม่เข้าร่วม ในส่วนของโทษทางวินัยประเทศไทยสมควรนำกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลีมาปรับใช้ในส่วนของ

นักเรียนที่กระทำความรุนแรงโดยให้คณะกรรมการภายในสถานศึกษาสามารถกำหนดโทษนักเรียนที่กระทำความรุนแรงตามความเหมาะสม และสมควรนำกฎหมายของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์มาปรับใช้ในส่วน of โทษแก่สถานศึกษาและวินัยบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยให้อำนาจคณะกรรมการส่วนกลางกำหนดโทษทางวินัยด้วยการปิดสถานศึกษาและกำหนดโทษบุคลากรภายในสถานศึกษาตามความเหมาะสม

หากประเทศไทยกำหนดทั้งนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษา คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในสถานศึกษา มาตรการป้องกัน แทรกแซงและสภาพบังคับให้ชัดเจนและเป็นระบบจักช่วยให้ประเทศไทยสามารถแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษาได้ดีขึ้น ก่อประโยชน์ทั้งสถานศึกษา นักเรียน ครอบครัวของนักเรียนตลอดจนประชาชาติ

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากบทสรุปที่ผู้วิจัยอธิบายไปข้างต้น ทำให้ทราบว่าประเทศไทยสมควรนำกฎหมายของต่างประเทศมาใช้อย่างผสมผสานเพื่อความเหมาะสมและก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่นักเรียนและสถานศึกษาในประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะการกำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาดังนี้

6.2.1 ขอเสนอให้ประเทศไทยกำหนดนิยามความรุนแรงภายในสถานศึกษาให้ชัดเจน โดยครอบคลุมทั้งความรุนแรงทางกาย การใช้คำพูด ลายลักษณ์อักษร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และกิริยาท่าทาง ซึ่งความรุนแรงดังกล่าวก่อให้เกิดอันตรายแก่กาย จิตใจ อารมณ์หรือทรัพย์สินแก่นักเรียนที่ถูกกระทำความรุนแรง นอกจากนี้ นิยามต้องครอบคลุมถึงการกระทำความรุนแรงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยแก่การเรียนการสอนภายในสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนแก่นักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษาและครอบครัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงว่าการกระทำรูปแบบใดบ้างที่เข้าข่ายเป็นความรุนแรงภายในสถานศึกษา

6.2.2 ขอเสนอให้ประเทศไทยมีคณะกรรมการภายในสถานศึกษา เพื่อให้คณะกรรมการภายในสถานศึกษาดูแลความรุนแรงภายในสถานศึกษาแต่ละแห่งโดยเฉพาะ และให้รัฐกำหนดให้ตั้งคณะกรรมการส่วนกลางที่รับผิดชอบเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาโดยเฉพาะหรือกำหนดให้คณะกรรมการที่มีอยู่แล้วเข้ามารับผิดชอบเกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษาเพิ่มเติม เพื่อควบคุมดูแลคณะกรรมการภายในสถานศึกษา โดยผู้วิจัยขอเสนอให้คณะกรรมการส่วนกลางมีอำนาจ

รับอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการภายในสถานศึกษาจากนักเรียนที่ถูกกระทำและนักเรียนที่กระทำ ความรุนแรงในกรณีนี้นักเรียนเหล่านี้ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา มีอำนาจในการพิจารณาสั่งปิดสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนกรณีที่สถานศึกษาเหล่านี้ไม่ปฏิบัติตาม มาตรการ มีอำนาจในการกำหนดโทษแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบมาตรการป้องกัน และแทรกแซงความรุนแรง รวมถึงข้อห้ามเรื่องการเปิดเผยความลับจากการรับอุทธรณ์เพื่อ ประสิทธิภาพสูงสุดแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของคณะกรรมการภายในสถานศึกษาผู้วิจัยขอเสนอให้มีคณะกรรมการที่ประกอบไปด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการด้านวินัยนักเรียน อาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนที่ เกี่ยวข้องกับความรุนแรง อาจารย์ที่รับผิดชอบด้านวินัยและความประพฤตินักเรียน เป็นอย่างน้อย หลักเกณฑ์การประชุม อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการภายในสถานศึกษา ตลอดจน ข้อห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลที่ได้จากการรับแจ้งเหตุความรุนแรง สอบสวนและไกล่เกลี่ย เพื่อเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงภายในสถานศึกษา

6.2.3 ขอเสนอให้มีมาตรการป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุม เพื่อความ ชัดเจน เป็นระบบ และสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน บุคลากรภายในสถานศึกษา ตลอดจนครอบครัว ของนักเรียนตั้งแต่การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรุนแรง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งเหตุและ การแก้แค้น การฝึกอบรม นโยบายให้คำปรึกษาและอื่นๆ ที่เหมาะสมแก่นักเรียนและครอบครัว การ ให้บุคลากรภายในสถานศึกษาเข้าฝึกอบรมในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวกับความรุนแรงภายใน สถานศึกษา รายละเอียดเรื่องโทษทางวินัย การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน นักเรียน การเฝ้าระวังเหตุความรุนแรง ตลอดจนการเผยแพร่กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง ภายในสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จักก่อประโยชน์อย่างยิ่งกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากสร้างความ ตระหนักและรับทราบขั้นตอนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งตัดทอนความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2.4 ขอเสนอให้มีมาตรการแทรกแซงความรุนแรงภายในสถานศึกษาที่ครอบคลุม เพื่อ ความชัดเจนและเป็นระบบตั้งแต่การแจ้งเหตุความรุนแรงแก่คณะกรรมการภายในสถานศึกษา การ รายงานให้ทางครอบครัวนักเรียนที่เกี่ยวข้องทราบ การแยกนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงพร้อม สอบสวน การลงโทษ การคุ้มครองนักเรียนที่ตกเป็นเหยื่อและการแก้แค้น การแจ้งผลการสอบสวน การอำนวยความสะดวกกรณีต้องการแจ้งเหตุความรุนแรง การไกล่เกลี่ยจนกระทั่งการอุทธรณ์คำสั่ง

ซึ่งมาตรการแทรกแซงเหล่านี้จักช่วยแก้ปัญหาเมื่อเกิดความรุนแรงแล้วอย่างเป็นขั้นตอนและก่อประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ

6.2.5 ขอเสนอให้มีสภาพบังคับ เพื่อให้มาตรการต่างๆ ใช้อย่างจริงจังในทางปฏิบัติ โดยผู้วิจัยขอเสนอให้เพิ่มเติมโทษทางอาญาแก่คณะกรรมการส่วนกลางกรณีเปิดเผยรายละเอียดที่ได้จากการรับอุทธรณ์ และโทษทางอาญาแก่คณะกรรมการภายในสถานศึกษากรณีเปิดเผยรายละเอียดที่ได้จากการรับแจ้งเหตุความรุนแรง การสอบสวนและไต่ถามทวน นอกจากนั้น ยังเสนอให้มีโทษทางอาญาแก่บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง กรณีที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่กระทำความรุนแรงได้รับคำสั่งให้ฝึกอบรมพิเศษ แต่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวไม่เข้าร่วม

จากข้างต้นเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเสนอแนะเพื่อให้ความรุนแรงภายในสถานศึกษาลดลง โดยเสนอมาตรการต่างๆ ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนเกิดเหตุความรุนแรงจนกระทั่งปัญหาได้รับการแก้ไขผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ ชัดเจนและมีสภาพบังคับแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง กระนั้น ความรุนแรงภายในสถานศึกษาจะลดลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเด็ดขาดต่อเมื่อทุกสถาบันทางสังคมยื่นมือเข้ามาช่วยเหลืออย่างจริงจัง ซึ่งผู้วิจัยตระหนักถึงสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดและมีส่วนอย่างยิ่งยวดต่อการแก้ปัญหาความรุนแรง โดยหน้าที่ตักเตือน และคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักเรียนขณะเรียนหนังสือสมควรอยู่ภายใต้การดูแลของสถานศึกษา ส่วนหน้าที่ตักเตือน ควบคุมพฤติกรรมและสอดส่องความปลอดภัยเมื่อไม่ได้อยู่ในสถานศึกษาสมควรเป็นหน้าที่ของครอบครัว ผู้วิจัยจึงไม่เพียงเสนอแนะให้สถานศึกษาเข้ามามีบทบาทเท่านั้น แต่ยังเสนอให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนรับผิดชอบ และตระหนักถึงภัยความรุนแรงทั้งในฐานะที่บุตรหรือเด็กที่อยู่ในความปกครองของตนเป็นผู้กระทำหรือถูกกระทำความรุนแรง จึงกล่าวได้ว่าความรุนแรงภายในสถานศึกษาจะลดลงอย่างมีประสิทธิภาพต่อเมื่อได้รับความร่วมมือจากทั้งสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เนื่องจากทั้ง 2 สถาบันต่างมีส่วนรับผิดชอบต่อการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมไทยในอนาคต

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- เดลินิวส์. ขอความเป็นธรรมรุ่นพี่ย่านพิการ [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา:
<http://www.dailynews.co.th/crime/264133> [เข้าถึงเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2558]
- โรงเรียนเวียงเชียงรุ้งวิทยาคม. คู่มือการดำเนินงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยในสถานศึกษา ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในสถานศึกษา โรงเรียนเวียงเชียงรุ้งวิทยาคม ต.ทุ่งก่อ อ.เวียงเชียงรุ้ง จ. เชียงราย [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา: http://chiangrung.net/wrk-sa/modules/downloads/file/win_win.pdf [เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2559]
- โรงเรียนบ้านโคกเพิ่มโคกกลาง. [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา:
<http://kokperm.net46.net/713.htm> [เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2559 วันที่ 22 เมษายน 2559]
- . [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา: <http://kokperm.net46.net/713.htm> [เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2559 วันที่ 22 เมษายน 2559]
- ไทยรัฐ. ครูโหด! ใช้ไม้ชนโกตีหัวเด็กนักเรียนจนเลือดอาบ [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา:
<http://www.thairath.co.th/content/429535> [เข้าถึงเมื่อ 2 ธันวาคม 2557]
- . หวั่นเด็กเสฟสื่อ-เกมออนไลน์ บ่มเพาะความรุนแรง [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา:
<http://www.thairath.co.th/content/331715> [เข้าถึงเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2557]
- . เด็กป.6พกมิต แหงเพื่อนดับ อ้างป้องกันตัว [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา:
<http://www.thairath.co.th/content/273032> [เข้าถึงเมื่อ 17 มกราคม 2558]
- . ซีโลกไซเบอร์จุดเด็กลงแหว 43% แนะนำผู้ปกครองคุม [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา:
<http://www.thairath.co.th/content/129366> [เข้าถึงเมื่อ 21 มกราคม 2558]
- ไพบูลย์ อมรภิญโญเกียรติ. คำอธิบาย พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: โปรวิชั่น, 2553.
- กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. มาตรการของเจ้าหน้าที่ตำรวจและ มาตรการทางสังคมกับการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียนหรือนักศึกษาต่างสถาบัน [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา:

<http://research.police.go.th/index.php/datacenter/research/research-2555/8--1/file> [เข้าถึงเมื่อ 22 มกราคม 2558]

ข่าวสด. แม่ช็อกคลิปข่มขืนนร.-โผล่มือถือลูก ลูกเสือกกับเนตรนารี ขอให้ตร.ตรวจสอบ [ออนไลน์].

2557. แหล่งที่มา:

http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=TVRRd09EWTTNek14T0E9PQ== [เข้าถึงเมื่อ 22 มกราคม 2558]

----- โรงเรียนยุครุนแรง "เพื่อนแก๊ง"สู"ตบตี" [ออนไลน์]. 2550. แหล่งที่มา:

<http://www.teenpath.net/content.asp?ID=2477#.VTUgSXk9LMM> [เข้าถึงเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557]

จิตติ ดิงศภัทย์. กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: เนติบัณฑิตยสภา, 2553.

ชัยญาณภัช ล้อมฉินพรรัตน์. การคุ้มครองจำเลยที่เป็นเด็กและเยาวชนกรณีอ้างตนเองเป็นพยาน. นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555.

ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสสา วัชรสินธุ์. ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 59(2557): 228.

----- ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 59 (2557): 225.

----- ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 59 (2557): 223.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและโทษ. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2555.

ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา. แอลดี...ความบกพร่องทางการเรียนรู้ [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา:

<http://www.happyhomeclinic.com/sp04-ld.htm> [เข้าถึงเมื่อ 16 พฤศจิกายน 2557]

บุษบถ พุกษาพนาชาติ. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการรังแกข่มขู่กับระดับความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรคสมาธิสั้น. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 56(2554): 97.

ประชาไท. แพชชั่นคลิป "ตบ" วิกฤตสังคมไทยที่ยังไร้ทางออก?? [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา:

<http://www.prachatai.com/journal/2006/07/22790> [เข้าถึงเมื่อ 22 เมษายน 2558]

ผู้จัดการ 360° รายสัปดาห์. เวทีที่ชนะ:หลักสูตรป้องกันการรังแกกันในโรงเรียน - ทางออกลดความรุนแรงต่อเด็ก [ออนไลน์]. 2550. แหล่งที่มา:

<http://www.manager.co.th/iBizchannel/ViewNews.aspx?NewsID=950000012372>
5 [เข้าถึงเมื่อ 15 ตุลาคม 2557]

ผู้จัดการออนไลน์. เศร้าหนัก! นร.ม.2 โรงเรียนดังเสียชีวิต หลังรื้อพื้จิกหัวลากตบคาห้องน้ำ ญาติเชื่อ
สมองกระทบกระเทือน [ออนไลน์]. 2558. แหล่งที่มา:

<http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?NewsID=9580000096845>
[เข้าถึงเมื่อ 27 ธันวาคม 2558]

พงศ์จิรา เชิดชู. มาตรการทางกฎหมายไทยในการบังคับใช้กับบิดามารดากรณีบุตรกระทำความผิด
ทางอาญา. ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2552.

ภูเก็ตโพสต์. เปิดศุนย์ประนีประนอมประจำ ร.ร.เฉลิมพระเกียรติฯ [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา:

http://www.phuketpost.com/index.php?option=com_content&view=article&id=3729:2013-01-15-14-17-43&catid=35:2010-01-21-08-52-03&Itemid=54 [เข้าถึง
เมื่อ 22 เมษายน 2559]

มณฑินี กาญจนวงษ์. มาตรการความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อ
ต่อต้านการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก และความสัมพันธ์กับพิธีสารเลือกรับของ
อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องการค้าเด็ก การค้าประเวณีเด็ก และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก
ค.ศ.2000. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2555.

มดิชน. เพื่อนรังแกเพื่อน ครูทำร้ายเด็ก เชื่อไฟไหม้ความรุนแรงในโรงเรียน [ออนไลน์]. 2550.

แหล่งที่มา: http://www.moe.go.th/news_center/news06022550_03.htm [เข้าถึง
เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2557]

มาตาลักษณ์ ออรุ่งโรจน์. กฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและ
เยาวชน. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

มูลนิธิแพथทูเฮลท์. ครูตบกะเทย : ความรุนแรงในโรงเรียน [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา:

<http://www.teenpath.net/content.asp?ID=17471#.VTUse3k9LMM> [เข้าถึงเมื่อ 1
พฤศจิกายน 2556]

ยูนิเซฟ ไทยแลนด์. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา:

http://www.unicef.org/thailand/tha/overview_5954.html [เข้าถึงเมื่อ 29
พฤศจิกายน 2557]

วันชัย วัฒนศัพท์. การแก้ปัญหาความขัดแย้งในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คลังวิชา,
2548.

ศรัญญา อิชิตะ. การศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของนักเรียนวัยรุ่น. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ , จิตวิทยาแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2553.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. รวม.ศีกษาจัด 10 มาตรการแก้เด็กตีกัน [ออนไลน์]. 2552.

แหล่งที่มา:

<http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=6292&Key=hotnews>
[เข้าถึงเมื่อ 20 มกราคม 2558]

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. หยุดความรุนแรง ยุติ ปัญหานักเรียน นักเลง [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/content/21986-หยุดความรุนแรง%20ยุติ%20ปัญหานักเรียน%20นักเลง.html> [เข้าถึงเมื่อ 21 พฤศจิกายน 2557]

สำนักงานศาลยุติธรรม. คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย, 2550.

สุรีย์ กาญจนวงศ์. การศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน [ออนไลน์]. 2549. แหล่งที่มา: http://ajampat.com/research/research_child.pdf [เข้าถึงเมื่อ 17 ตุลาคม 2558]

องค์การแพลน อินเตอร์เนชั่นแนล. ความรุนแรงต่อเด็กในโรงเรียน วงจรปัญหาที่เชื่อมโยงในสังคม [ออนไลน์]. 2551. แหล่งที่มา: <http://plan-international.org/learnwithoutfear/files/thailand-violence-in-schools-and-society-thai> [เข้าถึงเมื่อ 15 ตุลาคม 2557]

องค์การยูเนสโก. รายงานสรุปเกี่ยวกับการรังแกด้วยเหตุแห่งเพศภาวะและเพศวิถี ประเทศไทยเป็นมิตรต่อ LGBT จริงหรือ? [ออนไลน์]. 2557. แหล่งที่มา:

<http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002277/227706tha.pdf> [เข้าถึงเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2557]

ภาษาอังกฤษ

Allan L. Beane. Training & Services [Online]. 2014. Available from:

<http://www.bullyfree.com/training-and-services/for-teachers> [16 October 2014].

Amanda Oglesby and Asbury Park. Researchers Unsure of Success of Anti-Bullying Programs [Online]. 2014. Available from:

<http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/03/20/anti-bullying-programs-may-give-boost-to-bullies/6653995/> [27 December 2015].

Amos Clifford. Teaching Restorative Practices with Classroom Circles [Online]. 2015. Available from:

<http://www.healthiersf.org/RestorativePractices/Resources/documents/RP%20Curriculum%20and%20Scripts%20and%20PowerPoints/Classroom%20Curriculum/Teaching%20Restorative%20Practices%20in%20the%20Classroom%207%20lesson%20Curriculum.pdf> [21 April 2016].

Anna Costanza Baldry and David P Farrington. Individual Risk Factors for School Bullying. Journal of Aggression, Conflict and Peace Research 2 (2010): 5.

Anthea Lipsett. Eight of out 10 Disabled Children Bullied [Online]. 2007. Available from: <http://www.theguardian.com/education/2007/jun/18/schools.children> [16 November 2014].

Armando Trull. Maryland Schools Using Conflict Resolution to Curb Bullying, Suspensions [Online]. 2014. Available from:

http://wamu.org/news/14/02/24/maryland_schools_using_conflict_resolution_to_curb_bullying_suspensions [30 November 2014].

Association for Conflict Resolution. What Is Conflict Resolution? [Online]. 2014.

Available from: <http://www.gdrc.org/u-gov/whatis-conflict-resolution.html> [20 April 2016].

Autism Queensland. Anti-Bullying Policy Guidelines [Online]. 2014. Available from:

http://www.autismqld.com.au/downloaddocument.php?d_id=001154 [6 November 2014].

Brockton High School. Brockton High School Student/Parent Handbook 2015-2016 [Online]. 2015. Available from:

http://www.brocktonpublicschools.com/uploaded/Student_Handbooks/2015-2016/BHS_2015.16_FINAL.pdf [20 April 2016].

BullyBeware. Benefits of an Anti-Bullying Policy [Online]. 2008. Available from:

<http://www.bullybeware.com/faq/bullying/65-benefits-of-an-anti-bullying-policy.html> [10 November 2015].

- Bullying Statistics. Bullying Teachers [Online]. 2013. Available from:
<http://www.bullyingstatistics.org/content/bullying-teachers.html> [6 November 2014].
- . School Bullying Statistics [Online]. Available from:
<http://www.bullyingstatistics.org/content/school-bullying-statistics.html> [5 November 2015].
- Byongook Moon and Leanne Fiftal Alarid. School Bullying, Low Self-Control, and Opportunity. Journal of Interpersonal Violence 30(5) (2015): 839.
- Carlin Miller. Phoebe Prince's Final Days: Bullied Girl Suffered "Intolerable" Abuse before Suicide, Say Court Docs [Online]. 2010. Available from:
<http://www.cbsnews.com/news/phoebe-princes-final-days-bullied-girl-suffered-intolerable-abuse-before-suicide-say-court-docs/> [5 February 2015].
- Carol Kuruvilla. Parents of Bullies in Wisconsin Town to Be Fined for Their Kids' Bad Behavior [Online]. 2013. Available from:
<http://www.nydailynews.com/news/national/parents-bullies-fined-kids-behavior-article-1.1363172> [7 February 2015].
- Casey B. Nathan. Confronting a Double-Edged Sword: Providing Bullies Due Process Protections without Undercutting Massachusetts' Efforts to Combat Bullying. Boston College Journal of Law & Social Justice 34 (2014): 112.
- Christina Salmivalli. Bullying and the Peer Group: A Review. Aggression and Violent Behavior 15 (2010): 113.
- Claire L. Fox and Michael J. Boulton. The Social Skills Problems of Victims of Bullying: Self, Peer and Teacher Perceptions. British Journal of Educational Psychology 75 (2005): 314.
- Columbia University. School Climate: Research, Policy, Practice, and Teacher Education. Teacher College Record 111 (2009): 180.
- Commonwealth of Massachusetts. Recommendations from the Review of Laws Regarding Bullying in Massachusetts [Online]. 2011. Available from:
<http://www.mass.gov/ago/docs/community/bullying/bullying-report-june-2011.pdf> [3 November 2015].

- . Score Quick Reference Guide to Peer Mediation for Students [Online]. 2008. Available from: <http://www.mass.gov/ago/docs/community/student-guide-071808.pdf> [20 April 2016].
- ConversationEDU. Who Are More Likely to Be Bullies – Poor Kids or Rich Kids? [Online]. 2014. Available from: <http://theconversation.com/who-are-more-likely-to-be-bullies-poor-kids-or-rich-kids-27411> [10 November 2014].
- Dan Olweus. Aggression in the Schools: Bullies and Whipping Boys. European Journal of Social Psychology 10 (2006): 5.
- Department for Children, S. a. F. Reducing Bullying Amongst the Worst Affected [Online]. 2009-2010. Available from: <http://education.staffordshire.gov.uk/Pupil-Support/Anti-Bullying/Bullying-and-its-Effects/Reducing-Bullying-Amongst-the-Worst-Affected.pdf> [7 November 2014].
- Department of Education. Historical Perspective of the Philippine Educational System [Online]. Available from: <http://www.deped.gov.ph/history> [30 January 2015].
- . Training and Employment [Online]. 2014. Available from: <http://bullyingnoway.gov.au/teachers/facts/types.html> [6 November 2014].
- Department of Justice. 학교폭력 방 책에 한 법률 [Law Measures on School Violence] [Online]. Available from: http://www.prism.go.kr/homepage/researchCommon/downloadResearchAttachFile.do;jsessionid=2E4E39BB5AEC44BE03DD5BCCC8C59FEC.node02?work_key=001&file_type=CPR&seq_no=001&pdf_conv_yn=N&research_id=1270000-201200068 [24 October 2015].
- DoSomething. 11 Facts About Bullying [Online]. 2014. Available from: <http://www.dosomething.org/facts/11-facts-about-bullying> [16 October 2014].
- Eliza Ahmed and Valerie Braithwaite. Bullying and Victimization: Cause for Concern for Both Families and Schools. Social Psychology of Education 7 (2004): 36.
- Emily Bazelon. Bullies Beware [Online]. 2010. Available from: http://www.slate.com/articles/life/bulle/2010/04/bullies_beware.html [5 February 2015].

- Ennis C.D. et al. Educational Climate in Elective Adult Education: Shared Decision Making and Communication Patterns. Adult Education Quarterly 39 (1989): 76-77.
- Enrique Chau, A. M. a. P. P. Socio-Economic, Socio-Political and Socio-Emotional Variables Explaining School Bullying: A Country-Wide Multilevel Analysis. Aggressive Behavior 35 (2009): 521.
- Foundation for Individual Rights in Education. Second Chance for New Jersey to Protect Free Speech in Anti-Bullying Law [Online]. 2010. Available from: <https://www.thefire.org/second-chance-for-new-jersey-to-protect-free-speech-in-anti-bullying-law/> [16 November 2015].
- Garfield High School. Restorative Processes at Garfield High School [Online]. 2014. Available from: http://garfieldhs.seattleschools.org/UserFiles/Servers/Server_7283/File/Staff/Staff%20Resources/BLT/GHS%20PD%20Sept%202024.pdf [21 April 2016].
- Gennaro F. Vito, J. R. M. a. R. M. H. Criminology: Theory, Research, and Policy. California: Jones & Bartlett Publishers, 2006.
- George Robinson. Advantages for Children and Parents [Online]. Available from: <http://www.abqm-uk.com/#/advantages-children-parents/4557864670> [10 November 2015].
- Greg Lewis. Teaching and Learning in Circle [Online]. 2002. Available from: http://www.iirp.edu/pdf/mn02_lewis.pdf [21 April 2016].
- Inero V. Ancho and Saehoon Park. School Violence in the Philippines: A Study on Programs and Policies. Advanced Science and Technology Letters 36 (2013): 27.
- Iowa State University. New Gentile Study on Media Violence and Kids Could Have Applications on School Bullying [Online]. 2012. Available from: <http://www.news.iastate.edu/news/2012/07/09/bullying> [25 November 2014].
- Jennifer S. Wong. No Bullies Allowed: Understanding Peer Victimization, the Impacts on Delinquency, and the Effectiveness of Prevention Programs. Ph.D., Public Policy Pardee RAND Graduate School. 2009.

- John M. Glionna. Cyber Bullies Reign in South Korea [Online]. 2010. Available from: <http://articles.latimes.com/2010/jan/01/world/la-fg-korea-cyberthugs2-2010jan02> [10 November 2015].
- Jonathan Cohen and Jo Ann Freiberg. School Climate and Bullying Prevention [Online]. 2013. Available from: <http://www.schoolclimate.org/publications/documents/sc-brief-bullying-prevention.pdf> [20 November 2014].
- Joseph J. Sabia and Brittany Bass. Do Anti-Bullying Laws Reduce Youth Violence? [Online]. 2015. Available from: <http://ftp.iza.org/dp9201.pdf> [12 November 2015].
- June Kane. Violence and School [Online]. 2008. Available from: http://ec.europa.eu/justice_home/daphnetoolkit/files/others/booklets/08_daphne_booklet_8_en.pdf [7 November 2014].
- Jung Gyung Sung. Teachers' Stance Towards Learning Disabilities: Empirical Study among Special Education Teachers in Korea. Münster: LIT Verlag, 2010.
- Katherine Kam. Teachers Who Bully [Online]. 2014. Available from: <http://webmd.com/parenting/features/teachers-who-bully> [6 November 2014].
- Katherine Lee. Definition of Bullying [Online]. 2014. Available from: <http://childparenting.about.com/od/schoollearning/g/bullying-definition.htm> [4 November 2014].
- Ken Rigby. Consequences of Bullying in Schools. Canadian Journal of Psychiatry 48 (2003): 588.
- Kim Y.S., K. Y. J. a. L. B. L. Prevalence of School Bullying in Korean Middle School Students [Online]. 2004. Available from: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15289244> [5 November 2015].
- Kimberely A. Shur. Teacher Responses to Children's Verbal Bullying and Social Exclusion. Ph.D., Philosophy The Graduate School Pennsylvania State University. 2006.
- Lauren Vanga. Ending Bullying at a Price?: Why Social Conservatives. Fear Legislatively Mandated Lgbt. Indoctrination in Schools. Chapman Law Review 17 (2014): 1.

- Laurice A. Guillory. An Exploratory Study of Students and Teachers Attitudes toward Three Types of Bullying: Physical, Verbal and Social Exclusion. Ph.D., Education The Graduate School University of Massachusetts. 2013.
- Lawyers' Committee for Civil Rights and Economic Justice. Not Measuring Up: The State of School Discipline in Massachusetts [Online]. 2014. Available from: http://lawyerscom.org/wp-content/uploads/2014/11/Not-Measuring-up_-The-State-of-School-Discipline-in-Massachusetts.pdf [20 April 2016].
- Leah M. Christensen. Sticks, Stones, and Schoolyard Bullies: Restorative Justice, Mediation and a New Approach to Conflict Resolution in Our Schools. Nevada Law Journal 9 (2009): 18-19.
- Leanne J. Lester. Bullying and the Transition from Primary to Secondary School. Ph.D., Computing, Health and Science Edith Cowan University. 2012.
- Lisa S. Dulli. Primary Socialization Theory and Bullying: The Effects of Primary Sources of Socialization on Bullying Behaviors among Adolescents. Ph.D., Health Behavior and Health Education University of North Carolina. 2006.
- Mark Dombeck. The Long Term Effects of Bullying [Online]. 2014. Available from: <http://www.aaets.org/article204.htm> [26 November 2014].
- Massachusetts Department of Elementary & Secondary Education. Model Bullying Prevention and Intervention Plan [Online]. 2014. Available from: <http://www.doe.mass.edu/bullying/BPIP.pdf> [4 November 2015].
- . A Report on Bullying Prevention and Intervention Professional Development [Online]. 2010. Available from: <http://www.doe.mass.edu/research/reports/2010/10BullyingPrevention.pdf> [3 November 2015].
- Massachusetts Teachers Association. The Massachusetts School Bullying Prevention and Intervention Law [Online]. Available from: http://www.massteacher.org/memberservices/know_your_legal_rights/school_bullying.aspx [3 November 2015].
- Michael B. Greene. Bullying in Schools: A Plea for a Measure of Human Rights. Journal of Social 62 (2006): 69.

- Michael L. Pittaro. School Violence and Social Control Theory: An Evaluation of the Columbine Massacre. International Journal of Criminal Justice Sciences 2 (2007): 6.
- Michelle Healy. As Popularity Rises, So Does Risk of Being Bullied [Online]. 2014. Available from: <http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/04/01/bullying-school-popularity-competition/7022965> [12 November 2014].
- Min-sik Yoon. Classmates Main School Violence Perpetrators: Survey [Online]. 2014. Available from: <http://www.koreaherald.com/view.php?ud=20141127000813> [24 January 2015].
- Nathan Schwartzman. Another Student Commits Suicide in Daegu [Online]. 2012. Available from: <https://asiancorrespondent.com/2012/05/another-student-commits-suicide-in-daegu/> [24 January 2015].
- . Skorea: School Violence Stays in the Spotlight [Online]. 2012. Available from: <https://asiancorrespondent.com/2012/02/skorea-school-violence-staying-in-the-spotlight/> [24 January 2015].
- National Bullying Prevention Center. Defining Bullying Behavior [Online]. 2014. Available from: <http://www.pacer.org/bullying/resources/info-facts.asp> [4 November 2014].
- National Crime Prevention Council. Stop Cyberbullying before It Starts [Online]. Available from: <http://www.ncpc.org/resources/files/pdf/bullying/cyberbullying.pdf> [5 November 2015].
- National Research Foundation of Korea. 교대용 맞춤형 『학교폭력의 예방 및 대책』 교재 개발 [Development of Custom Teaching Material on Prevention and Countermeasure of School Violence for Elementary Teacher's College] [Online]. 2012. Available from: http://nrf.re.kr/nrf_tot_cms/include/download.jsp?BBS_LLF_CD=bizmenu&BBS_SLF_CD=40&NTS_NO=34235&fno=0 [24 October 2015].
- New Jersey Department of Education. Guidance for Schools on Implementing the Anti-Bullying Bill of Rights Act [Online]. 2011. Available from:

- http://www.nj.gov/oag/dcr/downloads/Anti-Bullying_Bill-of-Rights.pdf [12 November 2015].
- NoBullying. Bullying Statistics, the Ultimate Guide! [Online]. 2015. Available from: <http://nobullying.com/bullying-statistics/> [2 November 2015]
- . The Deal on School Bullying and Free Speech [Online]. 2015. Available from: <http://nobullying.com/school-bullying-and-free-speech/> [24 December 2015].
- . The Top Six Unforgettable Cyberbullying Cases Ever [Online]. 2015. Available from: <http://nobullying.com/six-unforgettable-cyber-bullying-cases/> [10 November 2015].
- Patricia Evans. Toward the Prevention of Verbal Abuse in Schools [Online]. Available from: <http://www.verbalabuse.com/page3/page5/page5.html> [1 November 2015].
- Paula Hancocks. South Korea Teenagers Bullied to Death [Online]. 2012. Available from: <http://edition.cnn.com/2012/07/25/world/asia/south-korea-school-bully/> [24 January 2015].
- Phyllis K. Goodstein. How to Stop Bullying in Classrooms and Schools: Using Social Architecture to Prevent, Lessen, and End Bullying. New York: Routledge, 2013.
- René Veenstra et al. The Role of Teachers in Bullying: The Relation between Antibullying Attitudes, Efficacy, and Efforts to Reduce Bullying. Journal of Educational Psychology 106 (2014): 2.
- Respectme. Children's Rights [Online]. 2013. Available from: http://www.respectme.org.uk/bullying_rights.html [12 January 2015].
- Robert Agnew. Building on the Foundation of General Strain Theory: Specifying the Types of Strain Most Likely to Lead to Crime and Delinquency. Journal of Research in Crime and Delinquency 38 (2001): 106.
- Roslyn Giles. Be There: Miss Columbus' Outstanding Teen Victim of Bullying [Online]. 2013. Available from: <http://www.wlox.com/story/23593959/be-there-miss-columbus-outstanding-teen-victim-of-bullying-nhs-lip-dub> [12 November 2014].

- Scotland's Anti-Bullying Service. Children' Rights [Online]. 2013. Available from: http://www.respectme.org.uk/bullying_rights.html [16 October 2014].
- Seung-ho Heo. Peer Mediators and School Bullying [Online]. 2012. Available from: <http://english.donga.com/List/3/all/26/402895/1> [22 April 2016].
- Sherri Gordon. 6 Common Types of Bullies [Online]. 2014. Available from: <http://bullying.about.com/od/Bullies/a/6-Common-Types-Of-Bullies.htm> [4 November 2014].
- Somerset Middle School. Somerset Middle School Pride & Respect [Online]. 2014. Available from: <http://www.somersetps.com/middle/SMS%20Student%20Handbook%20ONLY%202014-2015.pdf> [20 April 2016].
- Steve Siebold. Wisconsin Town Gets Tough on Bullying and Other Cities Should Follow [Online]. 2013. Available from: http://www.huffingtonpost.com/steve-siebold/monona-wisconsin-bullying-law_b_3385645.html [7 February 2015].
- Stoughton High School. Stoughton High School Handbook 2015-2016 [Online]. 2015. Available from: http://shs.stoughtonschools.org/sites/stoughtonhs/files/uploads/shs_handbook_2015-2016.pdf [20 April 2016].
- Su-Jeong Kim. A Study of Personal and Environmental Factors Influencing Bullying. Psychology and Educational Sciences Ludwig-Maximilians University. 2004.
- Susan D. James. When Words Can Kill: 'That's So Gay' [Online]. 2009. Available from: <http://www.cbsnews.com/news/phoebe-princes-final-days-bullied-girl-suffered-intolerable-abuse-before-suicide-say-court-docs/> [5 February 2015].
- Susan M. S. Napolitano. Risk Factor for and Outcomes of Bullying and Victimization. Educational Psychology Papers and Publications 132 (2011): 3-4.
- The Alannah and Madeline Foundation. Types of Bullying [Online]. 2014. Available from: <http://www.ncab.org.au/parents/typesofbullying/> [6 November 2014].
- The Colorado Education Initiative. Measuring School Climate: A Toolkit for Districts and Schools [Online]. 2012. Available from:

<http://www.coloradoedinitiative.org/wp-content/uploads/2014/08/Measuring-School-Climate-Toolkit.pdf> [17 October 2015].

The State of Queensland (Department of Education and Training). Physical Violence [Online]. 2015. Available from:

<http://education.qld.gov.au/actsmartbesafe/violence/physical.html> [2 November 2015].

The U.S. Department of Education. What Parents Should Know [Online]. 2013.

Available from: http://www.polk-fl.net/parents/generalinformation/documents/bully_whatparentsshouldknow.pdf [22 April 2015].

The U.S. Department of Health & Human Services. Bullying Definition [Online]. 2014.

Available from: <http://www.stopbullying.gov/what-is-bullying/definition/index.html#types> [15 October 2014].

The University of Auckland's Department of Statistics. Verbal Abuse the Biggest Bullying Problem at School: Students [Online]. 2015. Available from:

<http://www.statschat.org.nz/2015/06/15/verbal-abuse-the-biggest-bullying-problem-at-school-students/> [1 November 2015].

Tim Field Foundation. What Is Mobbing? [Online]. 2014. Available from:

<http://www.bullyonline.org/workbully/mobbing.htm> [7 November 2014].

Tony Dearing. Parents and Students Would Benefit from Anti-Bullying Legislation [Online]. 2010. Available from:

<http://www.annarbor.com/news/opinion/parents-and-students-would-benefit-from-anti-bullying-legislation/> [11 November 2015].

U.S. Commission on Civil Rights. Peer-to-Peer Violence and Bullying [Online]. 2011.

Available from: <http://www.usccr.gov/pubs/2011statutory.pdf> [10 November 2014].

UNESCO. School-Related Gender-Based Violence in the Asia-Pacific Region [Online].

2014. Available from: www.ungei.org/files/SRGBV_EAP.pdf [22 November 2014].

- University of Colorado. An Overview of Bullying [Online]. 2001. Available from: <http://www.colorado.edu/cspv/publications/factsheets/safeschools/FS-SC07.pdf> [6 November 2014].
- Vanessa Durand et al. Bullying and Substance Use in Children and Adolescents. Journal of Addiction Research & Therapy 4 (2013): 3.
- World Health Organization. Youth Violence [Online]. 2015. Available from: <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs356/en/> [30 October 2015].
- Yuriko Nakao. Cyberbullying a Problem around the Globe: Poll [Online]. 2012. Available from: <http://www.reuters.com/article/us-cyberbullying-poll-idUSTRE80A1FX20120111#M4G8pxzmBSkDt3wS.97> [10 November 2015].

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา

คำชี้แจงในการสัมภาษณ์

1. แบบสัมภาษณ์ เรื่อง มาตรการทางกฎหมายเพื่อป้องกันความรุนแรงภายในสถานศึกษา เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการทำวิจัยของนางสาวพิชชานี ชื่นปรีชา นิสิตปริญญาโท คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

2.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบการสัมภาษณ์

2.2 ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความรุนแรงภายในสถานศึกษา

3. ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบการสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง ซึ่งส่งผลอย่างยิ่งต่อการนำไปพัฒนาวิจัยของผู้วิจัยต่อไป โดยผู้วิจัยจะปกปิดชื่อของผู้ตอบเป็นความลับขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

(นางสาวพิชชานี ชื่นปรีชา)

แนวทางการสัมภาษณ์

แนวทางการสัมภาษณ์นักเรียน

1. แนวทางการสัมภาษณ์เรื่องข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ-นามสกุล
- เพศ
- อายุ
- ระดับชั้นการศึกษา

2. แนวทางในการสัมภาษณ์เรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษา

2.1 นักเรียนเคยถูกระงทำพฤติกรรมเหล่านี้ซ้ำๆ หรือครั้งเดียวแต่รุนแรง โดยมีเจตนา
กลั่นแกล้งจากนักเรียนอื่น ครู หรือบุคลากรในโรงเรียนหรือไม่

ความรุนแรง	เคย	ไม่เคย
เตะ ต่อย ชก		
ตบ ตี		
ผลัก ฆัดกระชาก		
ขู่ว่าจะเตะ ต่อย ชก		
ขู่ว่าจะตบ ตี		
ทำร้ายด้วยอาวุธ		
ขู่จะทำร้ายด้วยอาวุธ		
ขวางสิ่งของใส่		
ขู่จะขวางสิ่งของใส่		
ตีด้วยวัตถุ		
ขู่จะตีด้วยวัตถุ		
บิบบคอ		
ทำลายสิ่งของ		
รื้อค้นสิ่งของ		
แกล้งเดินชน		
ขโมยของ		
พุดจาตุถูก		
ตำด้วยการใช้ถ้อยคำหยาบคาย		
ขู่อาฆาต		
ตะคอกใส่		
ล้อเลียน		
พุดประชดประชัน		
ขู่ให้ทำสิ่งที่ไม่ต้องการ		
ทำท่าทางไม่เป็นมิตร		
ถูกกั้นออกจากกลุ่มเพื่อน		

ความรุนแรง	เคย	ไม่เคย
ตกเป็นเป้าโจมตีทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น facebook, Line		
อื่นๆ โปรดระบุ...		

- จากตาราง นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์อะไรกระทบนักเรียนมากที่สุด 3 เหตุการณ์ เพราะอะไร
- เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นได้อย่างไร
- เมื่อนักเรียนประสบความรุนแรงเหล่านั้น นักเรียนทำอย่างไร
- นักเรียนได้รับผลกระทบจากความรุนแรงเหล่านั้นหรือไม่ อย่างไร
- นักเรียนอื่น ครูหรือบุคลากรในโรงเรียนที่กระทำ เพิ่มความถี่หรือความรุนแรงมากขึ้น ภายหลังจากการกระทำครั้งแรกหรือไม่ อย่างไร
- เมื่อนักเรียนประสบความรุนแรงเหล่านั้นจากนักเรียนอื่น ครูหรือบุคลากรในโรงเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมใช้ความรุนแรงตามตารางบ้างหรือไม่ อย่างไร
- เมื่อเกิดความรุนแรง นักเรียนบอกหรือปรึกษาใครบ้างหรือไม่ อย่างไร
- มีใครช่วยแก้ปัญหาให้นักเรียนหรือไม่ อย่างไร
- นักเรียนรู้สึกอย่างไร ถ้าปัญหาได้รับการแก้ไข
- นักเรียนอยากให้มีการแก้ปัญหาโดยให้ครู บุคลากรในโรงเรียน เพื่อน หรือคนอื่นที่นักเรียนไว้วางใจเป็นคนกลางหรือไม่ อย่างไร

แนวทางการสัมภาษณ์อาจารย์

1. แนวทางการสัมภาษณ์เรื่องข้อมูลส่วนบุคคล

- ชื่อ-นามสกุล
- อายุ
- วุฒิการศึกษา
- ชื่อโรงเรียน
- ตำแหน่งที่ดำรงอยู่ปัจจุบัน
- ประสบการณ์การเป็นอาจารย์

2. แนวทางในการสัมภาษณ์เรื่องความรุนแรงภายในสถานศึกษา

ความรุนแรงภายในสถานศึกษา คือ พฤติกรรมก้าวร้าวอันก่อให้เกิดอันตราย หรือเพียงครั้งเดียวแต่มีความร้ายแรง ที่แสดงออกให้เห็นทางกายภาพ (เช่น ตบ ตี เตะ ต่อย ชก) คำพูด (เช่น พุดเสียดสี พุดล้อ พุดหยาบคาย) กิริยาท่าทาง (เช่น กั้นออกจากกลุ่มเพื่อน) รวมทั้งใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (เช่น Facebook, Line) เพื่อให้เด็กนักเรียนรู้สึกหวาดกลัว กังวลและกระวนกระวายใจที่จะไปเรียน

- จากความหมายของความรุนแรงข้างต้น ท่านเคยพบเห็นนักเรียนกระทำเช่นนั้นบ้างหรือไม่ อย่างไร
- ความรุนแรงที่สุด 3 อย่างที่โรงเรียนเข้าไปแก้ไขปัญหามีอะไรบ้าง
- ท่านมีมุมมองต่อนักเรียนที่ใช้ความรุนแรงอย่างไร
- นักเรียนที่ถูกกระทำรุนแรงได้รับผลกระทบบ้างหรือไม่ อย่างไร
- ท่านเคยพบเห็นนักเรียนที่ถูกกระทำรุนแรงจนเปลี่ยนไปมีพฤติกรรมก้าวร้าวหรือไม่ อย่างไร
- เมื่อท่านพบเห็นการกระทำรุนแรง ท่านจัดการกับนักเรียนที่เกี่ยวข้องอย่างไร
- ท่านคิดว่าการลงโทษสามารถแก้ไขปัญหาคความรุนแรงได้หรือไม่ อย่างไร
- ท่านคิดว่าการไกล่เกลี่ยระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงสามารถแก้ไขปัญหาคความรุนแรงได้หรือไม่ อย่างไร

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพิชขานี ชื่นปรีชา เกิดเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2532 ณ กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับสอง จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2555 ได้รับประกาศนียบัตรหลักสูตรว่าความจากสำนักฝึกอบรมวิชาว่าความทนายความ รุ่นที่ 37 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

